

# पद्मशुक्लीय

२००८ ०९



अजकाशातून अ.प. महाविद्यालय



## वेचक - वेधक



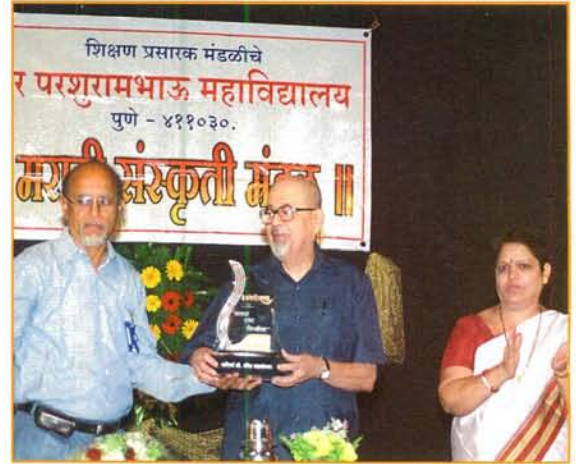
राज्यस्तरीय चर्चासत्र :  
डॉ. आनंद तेलतुंबडे, प्रा. विलास वाघ



जिमखाना विभाग :  
प्राचार्य डॉ. पेंडसे यांना निरोप



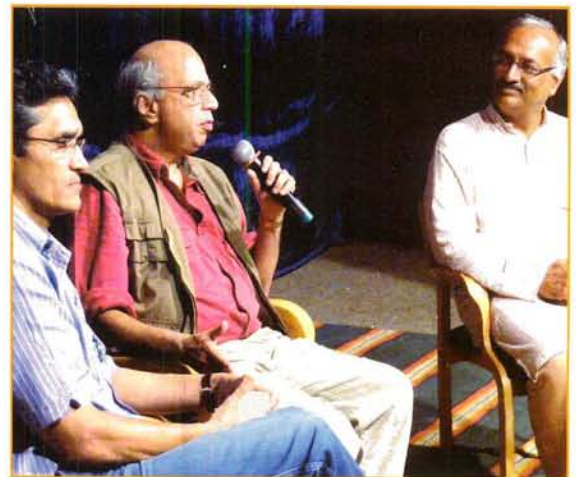
साहित्य अकादमी पुरस्काराबद्दल  
प्रा. शाम मनोहर सत्कार



मराठी संस्कृती मंडळ : कविवर्य पाडगांवकर



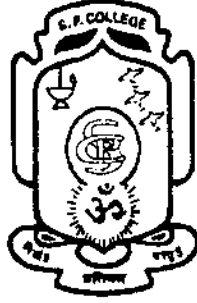
संस्कृत विभाग : चर्चासत्र, ग्रंथप्रकाशन



तत्त्वज्ञान व कलामंडळ : मुलाखत  
श्री. पेठे व श्री. आळेकर

# परशुरामीय

२००८-२००९



शिक्षण प्रसारक मंडळीच्या  
सर परशुरामभाऊ महाविद्यालयाचे  
वार्षिक नियतकालिक

Please visit us at our website : [www.spcollegepune.org](http://www.spcollegepune.org)

# शिक्षण प्रसारक मंडळी, पुणे

## - मा. पदाधिकारी -

- उपाध्यक्ष : १) मा. शेठ सुशीलकुमार रुईया  
२) मा. श्री. बाळ जगन्नाथमहाराज पंडित, कार्यकारी अध्यक्ष
- चिटणीस : मा. प्रा. डॉ. गंगाधर काशिनाथ शिरूडे.

## - मा. नियामक मंडळ -

- (१) मा. प्रा. विठ्ठल दत्तात्रय सरलष्कर - अध्यक्ष, (२) मा. श्री. अनंत नीलकंठ माटे - उपाध्यक्ष,  
(३) मा. प्रा. शरद दत्तात्रेय भागवत, (४) मा. श्री. वसंत रघुनाथ देसाई, (५) मा. श्री. पद्मनाभ वासुदेव मनोल्कर,  
(६) मा. डॉ. प्रकाश कृष्णाजी जोशी, (७) मा. श्री. विष्णू वासुदेव जोशी, (८) मा. श्री. माधव दत्तात्रय येरवडेकर,  
(९) मा. श्री. श्रीराम गणेश भालेराव, (१०) मा. श्री. अभय सुमंत दाढे, (११) मा. श्री. श्रीकृष्ण विनायक साठे.  
(१२) मा. श्री. रघुनाथ भास्कर चितळे (स्वीकृत), (१३) प्रा. चंद्रकांत रामचंद्र अरगडे, (१४) प्रा. मधुकर शंकर तुळपुळे, (१५) प्रा. राघव पंडितराव अष्टेकर, (१६) श्री. भगवंत बळवंत क्षीरसागर

## - प्रशासकीय मंडळाचे प्रतिनिधी -

- (१) मा. श्रीमती नंदा प्रकाश माने, (२) मा. प्रा. डॉ. उदय नामदेव साळुंखे, (३) मा. श्री. बबन मारुती परचंडे,  
(४) मा. प्राचार्य डॉ. सुहास रघुनाथ पेडणेकर, (५) मा. सौ. स्मिता अनिल पानसे, (६) मा. सौ. माधवी भारत भडगांवकर,  
(७) मा. प्रा. राघव पंडितराव अष्टेकर, (८) मा. प्रा. डॉ. गंगाधर काशिनाथ शिरूडे - चिटणीस, शि. प्र. मंडळी,

## - प्रशासकीय मंडळ -

- (१) मा. प्रा. मधुकर शंकर तुळपुळे, नियामक मंडळाचे प्रतिनिधी, (२) मा. प्राचार्य डॉ. सुहास रघुनाथ पेडणेकर,  
(अध्यक्ष), (३) मा. श्रीमती नंदा प्रकाश माने, (४) मा. प्रा. डॉ. गंगाधर काशिनाथ शिरूडे, (चिटणीस, शि. प्र. मंडळी)  
(५) मा. श्री. बबन मारुती परचंडे (चिटणीस), (६) मा. सौ. मेधा ज. पंडित, (७) मा. सौ. ज्योती व्यंकटेश कुलकर्णी,  
(८) मा. सौ. स्मिता अनिल पानसे, (९) मा. सौ. अपर्णा नागेश सहस्रबुद्धे, (१०) मा. श्री. नागनाथ लिंबाजी कांबळे,  
(११) मा. सौ. अनुराधा माधव लिमये, (१२) मा. सौ. प्रज्ञा प्रकाश पाध्ये, (१३) मा. सौ. माधवी भारत भडगांवकर,  
(१४) मा. सौ. स्मिता शाम मांडवकर, (१५) मा. सौ. विद्या विलास कुलकर्णी, (१६) मा. सौ. सुमन सुधाकर  
कुलकर्णी, (१७) मा. सौ. मेघना सुधाकर कुलकर्णी, (१८) मा. सौ. माधवी अशोक भाटवडेकर,  
(१९) मा. सौ. नीलाक्षी आनंद क्षीरसागर, (२०) मा. प्रा. डॉ. उदय नामदेव साळुंखे, (२१) सौ. मधुरा उपेंद्र कुलकर्णी,  
(२२) प्राचार्य डॉ. सौ. नंदिनी भूषण पाटील, (२३) श्री. राहुल मल्हारी मोकाशी, (२४) सौ. अलका उमाकांत डंके,  
(२५) श्री. धोंडीराम मारुती गडदे

**- स्थानिक कार्यकारी समिती -**

१) मा. श्री. श्री. वि. साठे (अध्यक्ष), (२) मा. श्री. गं. का. शिरुडे (चिटणीस), (३) मा. श्री. प. वा. मनोलकर (सदस्य), (४) मा. श्री. व. र. देसाई (सदस्य), (५) मा. श्री. मा. द. येरवडेकर (सदस्य), (६) मा. श्री. अ. सु. दाढे (सदस्य), (७) मा. श्री. चं. रा. अरगडे (सदस्य), (८) मा. डॉ. छाया आबनावे (सदस्या), (९) मा. डॉ. सरोज हिरेमठ (सदस्या), (१०) मा. श्री. अनिल दुसाणे (सदस्य), (११) मा. श्री. वि. ए. कुलकर्णी (सदस्य), (१२) मा. श्री. प्रभारी प्राचार्य डॉ. मा. अ. पेंडसे (निमंत्रक)

**- शाला समिती -**

१) मा. श्री. श्री. वि. साठे (अध्यक्ष), (२) मा. डॉ. गं. का. शिरुडे (चिटणीस), (३) मा. श्री. प. वा. मनोलकर (सदस्य), (४) मा. श्री. व. र. देसाई (सदस्य), (५) मा. श्री. मा. द. येरवडेकर (सदस्य), (६) मा. श्री. अ. सु. दाढे (सदस्य), (७) मा. श्री. चं. रा. अरगडे (सदस्य), (८) मा. उपप्राचार्य, डॉ. वि. मा. सोलापूरकर (निमंत्रित), (९) मा. उपप्राचार्य, डॉ. सु. द. खंडागळे (निमंत्रित), (१०) मा. उपप्राचार्य, उ. नि. किवळकर (निमंत्रित), (११) मा. उपप्राचार्य, श्री. भा. व्यं. कानडे (सदस्य), (१२) मा. श्रीमती प्रमिला पाटील (सदस्या), (१३) मा. श्री. सुजीत मंगलोरकर (निमंत्रित), (१४) मा. प्रभारी प्राचार्य डॉ. मा. अ. पेंडसे (निमंत्रक)

**परशुरामीय २००८-०९**

**- संपादक मंडळ -**

कार्यकारी संपादक : डॉ. प्रकाश सोमण

**- सदस्य -**

डॉ. सुधीर अलुरकर	प्रा. माधुरी गानू
डॉ. मालती रांय	डॉ. वैजयंती बेलसरे
डॉ. रश्मी हेबाळकर	प्रा. उमा गुरव
प्रा. अनुजा राजमाचीकर	प्रा. गायत्री वडके
प्रा. दिलीप लोखंडे	प्रा. दीपक कर्वे
प्रा. शे. मु. निघोजकर	श्रीमती मीना पुराणिक
श्री. प्रदीप गडदे	(लेखापाल)
श्री. सं. शं. पाडळीकर	श्री. संजीव लोहार

(मुख्य लेखनिक)

**- विशेष आभार -**

❖ प्रा. अनिल वर्तक ❖ डॉ. सु. दा. गोरे  
❖ प्रा. श्रीनिवास अंबलडगे

**- सल्लागार मंडळ -**

प्राचार्य	: डॉ. मा. अ. पेंडसे
	(३१ मार्च २००९ पर्यंत)
	डॉ. ज्योती साळवेकर
	(१७ एप्रिल २००९ पर्यंत)
	डॉ. दिलीप शेठ
	(१८ एप्रिल २००९ पासून)
उपप्राचार्य	: डॉ. विनायक सोलापूरकर
उपप्राचार्य	: डॉ. छाया आबनावे
	(३१.१२.२००८ पर्यंत)
	प्रा. उ. नी. किवळकर
	(८.१.२००९ पासून)
उपप्राचार्य	: डॉ. सुभाष खंडागळे
उपप्राचार्य	: प्रा. बी. व्ही. कानडे
पर्यवेक्षक	: डॉ. मीरा सुंदरराज
	प्रा. अशोक गडदरे
	प्रा. संजीव जगताप

---

**प्रकाशक** : प्राचार्य डॉ. दिलीप सेठ, स. प. महाविद्यालय, पुणे - ४११ ०३०.  
**मुखपृष्ठ-चित्र** : श्री. मंदार गताटे, (एम.ए. १, तत्वज्ञान विभाग) **सौजन्य - गुगल अर्थ**  
**मुद्रक** : श्री. माधव ज. नागपूरकर, श्री भुद्रण मंदिर, ९१४ सदाशिव पेठ, पुणे - ४११ ०३०.

---

## प्राचार्या मनोणत



डॉ. सौ. ज्योती साळवेकर

(कार्यकाल  
१ एप्रिल ते १७ एप्रिल  
२००९ पर्यंत)

महाविद्यालयातील कार्यकर्तृत्वाचा माझा काळ ३८ वर्षांचा. या ३८ वर्षांतील माझे काम मुख्यतः रसायनशास्त्र विभागाशीच निगडित राहिले. ऑगस्ट २००३ मध्ये रसायनशास्त्र विभागप्रमुख म्हणून मी काम पाहू लागले. त्यामुळे अध्यापनाखेरीज विभागाचे इतर व्यवस्थापकीय कामकाजही पाहण्याची संधी मला मिळाली. विद्यार्थी, सहकारी प्राध्यापक, प्राध्यापकेतर सहकारी तसेच पालक इ. शी माझे जे आदान-प्रदान झाले त्यातून माझे अनुभवविश्व समृद्ध होत गेले. महाविद्यालयाशी निगडित शैक्षणिक, व्यवस्थापकीय, कार्यालयीन इ. अनेक पैलूंची माझी जाण संपन्न होत गेली.

या सर्व अनुभवाचा उपयोग मला महाविद्यालयाचे प्राचार्यपद जेव्हा अल्पकाळासाठी माझ्या वाट्याला आले तेव्हा अतिशय समर्पकपणे झाला. रसायनशास्त्र विभाग विकसित करताना जे विचारमंथन युवापिढीच्या भवितव्याच्या संदर्भात केले होते, तेच काहीशा व्यापक स्वरूपात सकूण महाविद्यालयालाही लागू करता येईल असे मला वाटते. आजच्या युवापिढीसाठी महत्त्वपूर्ण असणारे प्रश्न अथवा बाबी म्हणजे - त्यांचे व्यावहारिक कौशल्य वाढविणे, त्यांना प्रत्यक्ष कार्यानुभव प्राप्त करून देणे, कसिअरच्या विविध संधींसाठी त्यांना आवश्यक मार्गदर्शन उपलब्ध करून देणे, युवाशक्तीचा सकारात्मक उपयोग करणे, विद्यार्थी कल्याणाच्या विविध योजना राबविणे इ. महाविद्यालयांतून समाजाला उत्तम शिक्षक, संशोधक उपलब्ध करून देणे. माझ्या मते अशा उपक्रमांतून, विचारमंथनांतून महाविद्यालयाची सर्वांगीण प्रगती साधता येईल आणि लवकरच येणाऱ्या नॅक पुनर्मूल्यांकनाला आत्मविश्वासपूर्वक सामोरे जाता येईल.

## प्राचार्यांचे मनोगत



प्राचार्य डॉ. दिलीप शेठ

(कार्यकाल : १८ एप्रिल २००९ पासून)

प्राचार्यपदाची सूत्रे हातात घेत असताना सर्व आदरणीय सुहृद- सहकाऱ्यांविषयी व माझ्या गुरुजनांविषयी कृतज्ञता व्यक्त करतो आणि विद्यार्थीवर्गाला शुभकामना देतो.

स. प. महाविद्यालय हे देदीप्यमान परंपरा असलेले कला, शास्त्र व वाणिज्य महाविद्यालय असून, त्याने शैक्षणिक क्षेत्रात स्वतःचा ठसा उमटविलेला आहे. १४ जून १९१६ रोजी स्थापन झालेल्या या महाविद्यालयाचा शतसांवत्सरिक महोत्सव १४ जून २०१५ रोजी सुरू होईल. त्यादृष्टीने आतापासूनच अनेक नवीन योजना कार्यान्वित कराव्या लागतील.

२००८-०९ या शैक्षणिक वर्षात महाविद्यालयाने शिक्षण, कला, क्रीडा, संशोधन अशा सर्व क्षेत्रांत लक्षणीय कामगिरी केली. त्याबद्दल मी सर्व गुणी विद्यार्थ्यांचे कौतुक करतो आणि त्यांना प्रोत्साहन देणाऱ्या शिक्षकांचेही मनःपूर्वक अभिनंदन करतो.

शतकपूर्तीची वाटचाल करीत असतानाच महाविद्यालयाला वर्तमानकाळातील आव्हानांचे भान ठेवून सुरक्षा, पर्यावरण, सामाजिक स्वास्थ्य अशा अनेकविध क्षेत्रांमध्ये नवे उपक्रम राबविणारे सक्षम नेतृत्व पुरवावे लागेल. हे अवघड आहे; पण आर्थिक संपन्नता, सामाजिक समता, बंधुता आणि परस्परांशी प्रेमभाव या आधारे रकोप्याने प्रयत्न केल्यास कोणत्याही आव्हानांचा सामना आपण करू शकू हे निश्चित !

ध्येयवेड अंतरात कष्टाचे भय न कुणा ।

विश्वासी प्रभुचरणी सोबतीस याच खुणा

## संपादकीय...

शिक्षणसंस्थांचे वार्षिक अंक हा नियतकालिकांचा एक आगळाच प्रकार असतो. सकाच अंकात सका ब्राजूला विभागीय वृत्तांत, शिक्षकांच्या कर्तृत्वाचे आलेख, परिषदा-चर्चासत्रांची वृत्ते, विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक आणि कला-क्रीडा क्षेत्रांमधील नैपुण्याची नोंद असा 'दस्तसेवजी' भाग आणि दुसरीकडे विद्यार्थ्यांच्या गंभीर-वैचारिक त्याचप्रमाणे ललित गद्य-पद्यात्मक लेखनाचा आविष्कार असा दुहेरी प्रयोग असतो.

सर परशुरामभाऊ महाविद्यालयासारख्या शताब्दीकडे वाटचाल करणाऱ्या महाविद्यालयाचे प्रारंभापासूनचे अंक वरवर चाळले तरी या दोन्ही विभागांमध्ये महाविद्यालयाने केलेल्या कामगिरीची आणि विद्यार्थ्यांनी त्यांच्या भावी क्षेत्रात टाकलेल्या पहिल्या पावलांची झलक दिसते. लेखन, काव्य, गायन, अभिनय, प्रशासन, विज्ञान, क्रीडा अशी अनेक क्षेत्रे मागील काही दशके गाजवलेल्या (जुन्या) आणि सध्या गाजविणाऱ्या (नव्या) नाभवतांनी त्यांचे पहिले धडे सपमच्या प्रांगणातच गिरवले अशी साक्ष 'परशुरामीय'चे अंक देतात.

त्यामुळेच 'परशुरामीय'च्या संपादनाचे काम 'आमचे येथे सालाबादप्रमाणे...' या चालीवर करण्याचे कंटाळावणे नित्यकर्म न राहता नवे आव्हान ठरते.

पहिले संपादकीय लिहिताना 'जेव्हा केव्हा शैक्षणिक इतिहास लिहिला जाईल तेव्हा महाविद्यालयांची वार्षिके हे एक महत्त्वाचे साधन ठरेल.' अशा अर्थी काही लिहिले होते. नॅकद्वारा आगामी काळात होणाऱ्या पूर्वतयारीसाठी गेल्या काही वर्षांतले अंक पुनःश्च टेबलावर आलेले पाहून ते भाकित सका अर्थाने खरे ठरल्याचे समाधान मिळाले.

पण त्याच जोडीला एक खंतही वाटल्यावाचून राहत नाही, की अजूनही हव्या तेवढ्या प्रमाणात पद्धतशीरपणे आणि नियमितपणे होत असलेल्या घडामोडींची तपशीलवार नोंद, फोटो इ. सामग्री संकलित करण्याची मनोवृत्ती निर्माण झालेली नाही. त्यामुळे अंक प्रकाशित करण्याच्या वेळेला शोधाशोध करून विभागीय वृत्त वेळेवर न देता आठवेल तसा तपशील आणि सापडतील तसे फोटो संपादकांना ते भेटतील तिथे दिले जातात. एक बरं असतं, या साऱ्या तुकड्या-तुकड्यांचं 'जिग् - सॉ पझल' सोडवून त्यातून सुसंगत काही रचू पाहताना कपाळाला हात लावून



बसलेले संपादक मुद्रक सोडून फारसे कुणाला दिसत नाहीत ! अर्थात् या साऱ्यातून पत्नीकडे गेल्यावर नवा अंक पाहताना होणारं समाधान सगळ्या धावपळीचा विसर पाडणारं असतं.

अनेक वर्षे संपादक मंडळाचा एक सदस्य म्हणून आणि गेली तीन वर्षे मुख्य संपादक म्हणून काम करणं हा असा संमिश्र आणि 'घडवणारा' अनुभव होता. तशी या कामाची 'धुळी' (अक्षरशः) महाविद्यालयाच्या 'हीरकस्मृती' या हीरकमहोत्सवी विशेषांकाच्या निर्मितीच्या वेळी डॉ. चंद्रशेखर बर्वे यांच्या हाताखाली गिरवली. या पुढेही पुढील संपादकांच्या, प्राचार्यांच्या नेतृत्वाखाली 'परशुरामीय'च्या वार्षिक अंकांची ही शृंखला नित्य नव्या रूपात पुढे चालू राहिल अशी खात्री आहे.

या अंकाचे प्रत्यक्ष मुद्रणालयातील काम सुरु झाल्यावर ज्यांच्यासोबत गेली अनेक वर्षे हे काम केले त्या 'परशुरामीय'च्या संपादकांची - माझे सुहृदय प्रा. अरुण बेलसरे यांची वारंवार आठवण आली. अंकाच्या मुद्रणाच्या अंतिम टप्प्यात काम जास्त जास्त सुबक, निर्दोष, पुनरावृत्तिरहित होण्यासाठी त्यांच्या सहचारिणी आणि तत्त्वज्ञान विभागप्रमुख डॉ. वैजयंती बेलसरे या पूर्वीच्या व आताच्याही संपादक मंडळात अत्यंत मोलाची कामगिरी करत आलेल्या आहेत. मुद्रणाचं किचकट काम 'श्री मुद्रण मंदिर'चे श्री. माधव नागपूरकर, संगणक-जुळणी करणारे श्री. अविनाश काकडे यांनी न कंटाळता, मनापासून केलं. याशिवाय मा. प्राचार्यांच्या नेतृत्वाखाली महाविद्यालयाचे सर्व पदाधिकारी, कार्यालयीन कर्मचारी वर्ग, संपादक मंडळातील सर्व सहकारी आणि अन्य अनेकांचे सहकार्य व मार्गदर्शन या अंकाच्या निर्मितीसाठी लाभले. या सर्वांचा कृतज्ञतापूर्वक ऋणनिर्देश करतानाच एक विनम्र करणारी जाणीव होते की या सर्वांचं श्रेय वजा केलं की 'मी केलं' म्हणावं असं फारच थोडं उरतं.

**थोडंसं मुखपृष्ठाविषयी :** हल्लीच्या जागतिकीकरणाच्या काळात कोणत्याही गोष्टीचा विचार 'वैश्विक' दृष्टिकोनातून करण्याचा आग्रह असतो. डोक्यात विचार असा आला की तो वैचारिक दृष्टिकोन यायचा तेव्हा येतो, पण सध्या आपल्या डोक्यांनीच आपल्या जगाकडे व भारताकडे आणि महाविद्यालयाकडे अवकाशातून दृष्टिक्षेप टाकायला काय हरकत आहे ? 'गूगल अर्थ'च्या सहकार्यांनी आपल्या महाविद्यालयातील स. स. तत्त्वज्ञानाचे विद्यार्थी व कलाकार श्री. मंदार गताटे यांनी या अंकाचे मुखपृष्ठ सिद्ध केले.

## - अंतरंग -

मागे वळून पाहताना आठवणी दाटतात	- मा. अ. पेंडसे (प्राचार्य)	१०
<b>संस्कृत विभाग -</b>		
न्यायमूर्ति - चन्द्रचूड-महोदयः	- कु. मधुरा रत्नाकर गोखले, द्वि.व.सा.	१२
अस्माकं संस्कृतिदिनोत्सवः ।	- कु. सई बांदिवडेकर, द्वि.व.सा.	१३
स्वरानन्दवनम्	- वृन्दा दीक्षित, तृ.व.सा.	१४
<b>मराठी विभाग -</b>		
दहशतवाद आणि युवक	- जितेंद्र कृष्णा मुढे, तृ.व.सा.	१५
जीवनानुभव	- कु. पूनम बेलोकार, प्र.व.सा.	१६
वाणी	- कु. सविता घोरे, द्वि.व.सा.	१७
सुनामी आपद्ग्रस्ताचे मनोगत	- कु. स्वरदा पुरंदरे, ११वी-कला	१८
दिवा जळत राहावा, हेच खरं ! (कविता)	- संकलक - प्रा. विलास करपे	१९
रेशीमबंध	- केतकी सगरोळीकर, प्र.व.सा.	२०
आदर्श (कविता)	- कु. ऋचा अष्टपुत्रे, १२वी-कला	२७
भूमिका... (कविता)	- ओंकार सिन्नरकर, तृ.व.शास्त्र	२८
नोबेल (कविता)	- विक्रम सुनिल अरने, M.A. I (Economics)	२८
उत्स्फूर्त भटांकिका	- डॉ. सुरेश गरसोळे (माजी विद्यार्थी)	२९
कमवा-शिका योजनेतून मिळालेला "आनंद आणि अनुभव" - धनाजी लक्ष्मण खंडाळे (S.Y.B.A.)		२९
<b>हिंदी विभाग -</b>		
जो कहूँगी...	- ऋषिकेश घोडके, तृ.व.सा.	३०
दंगा (कविता)	- ऋषिकेश घोडके, तृ.व.सा.	३२
कहाँ है हम ? (कविता)	- ऋषिकेश घोडके, तृ.व.सा.	३३
माँ (कविता)	- संदीप तोडकर, एम.ए. भाग २ (अर्थशास्त्र)	३३
मजबूरी (कविता)	- संदीप तोडकर, एम.ए. भाग २ (अर्थशास्त्र)	३४
धुंधला-सा (कविता)	- ऋषिकेश घोडके, तृ.व.सा.	३४

## मागे वळून पाहताना आठवणी दाटतात

डॉ. मा. अ. पेंडसे दि. ३१ मार्च २००९ रोजी सेवानिवृत्त झाले. साधारणतः सहा वर्षे त्यांनी प्रभारी प्राचार्यपदावरून निवृत्त होताना या लेखात त्यांनी त्यांच्या भावना व्यक्त केल्या आहेत.



१९६५ ते २००९ अशा ४०-४२ वर्षांच्या कालखंडामध्ये मी विद्यार्थी, व्याख्याता आणि एक पदाधिकारी अशा निरनिराळ्या भूमिकांमध्ये स. प. महाविद्यालयाच्या परिसरामध्ये वावरत होतो. विद्यार्थी म्हणून प्रवेश घेतलेल्या व्यक्तीच्या दृष्टीने ज्या ठिकाणी शिक्षण घेतले तेथेच व्याख्याता म्हणून, उपप्राचार्य म्हणून आणि प्रभारी प्राचार्यपदावर सुद्धा काम करण्याची दुर्मिळ संधी मला मिळाली ही परमभाग्याची घटना आहे.

मी विद्यार्थी असताना जीवशास्त्र विभाग भूगोल विभागाच्या वरती आणि तिसऱ्या मजल्यावरील मानसशास्त्र विभागांच्या जागी होता. आज सुद्धा त्या वर्गामध्ये गेलो, तर त्या वेळच्या प्राणिशास्त्र, वनस्पतिशास्त्र विषयांच्या प्रयोगशाळेतील घटनांचा भास होतो. त्या काळी विद्यार्थी NCC मध्ये नसणे कमीपणाचे मानले जात असे. माझ्यासारखे ४००-५०० विद्यार्थी रविवारी परेडसाठी ग्राऊंडवर असायचे. प्रा. जोशी, प्रा. करमरकर, प्रा. गायधनी यांचे परेडवरील शिकवणे मिलिटरीच्या शिस्तीला धरून असायचे. त्यावेळच्या परेडवरील शिकवणीमुळे प्राचार्य झाल्यावर ध्वजवंदन समारोहाच्या वेळी परेडचे निरीक्षण करताना पावले नकळत शिस्तीत पडायची.

व्याख्याता म्हणून कार्यरत झाल्यावर सुरुवातीची जवळजवळ ३० वर्षे माझे कार्यक्षेत्र जीवशास्त्र इमारतीपुरतेच होते.

मी एस. वाय. बी.एस्सी.ला असताना प्रा. श. द. भागवत जीवशास्त्र विभागप्रमुख म्हणून रुजू झाले नि

स. प. महाविद्यालयाच्या जीवशास्त्र विभागाने जणू कात टाकली. भागवतसरांनी सहकाऱ्यांच्या मदतीने शैक्षणिक क्षेत्रामध्ये नेत्रदीपक कार्य केले. अनेक नामवंत विद्यार्थी, संशोधक, वनस्पतिशास्त्राबद्दल, निसर्गाबद्दल जिव्हाळा असलेले विद्यार्थी निर्माण केले. भागवतसरांनी मला घडवले. निरनिराळ्या विषयांबद्दलची आवड, काम करतानाची शिस्त, सचोटी, सहकाऱ्यांबद्दलची आपुलकी, विद्यार्थ्यांबाबत गुणग्राहकता, जिव्हाळा अशा अनेक गुणांचे बाळकडू मला सरांकडून मिळाले.

‘स. प. महाविद्यालयाच्या प्रत्येक पायरीला इतिहास आहे,’ असे म्हटले, तर वावगे होणार नाही. रमाबाई हॉलशेजारच्या, कॉमन रूमजवळच्या पायऱ्या बोलायला लागल्या, तर अगदी १९२० पासून आजपर्यंतच्या अनेक शैक्षणिक, सांस्कृतिक आणि गुलाबी घटनांची साक्ष त्या देतील. त्या पायऱ्यांच्या बाबतीत नाही; पण महाविद्यालयाच्या आवारातील वृक्ष-वेलींच्या बाबतीत माझ्या अशाच आठवणी आहेत. पोहोण्याच्या तलावाभोवतालची आफ्रिकन ऑइल पायची झाडे १९५६ साली लावलेली दुर्मिळ झाडे आहेत. कॉलेज जिमखान्याकडे जाणाऱ्या रस्त्याच्या दोन्ही बाजूची सागवान, पळस, मुचकुंद सातवीणसारखी झाडे १९७५ ते १९९५ या कालखंडामध्ये लावली गेली. अजूनही आवारात फिरताना कोणकोणते वृक्ष फुलारलेले असतील याचा अंदाज असतो. आपण लावलेले झाड फुलांनी बहरले की मिळणारे समाधान आपला विद्यार्थी उच्चपदस्थ अधिकारी झाल्यावर मिळणाऱ्या समाधान इतकेच मोठे असते.

गेली ४०-४२ वर्षे स. प. महाविद्यालय परिसरामध्ये घालवल्यामुळे माझ्या मनःपटलावर अनेक प्रसंग कोरले गेले आहेत. स्नेहसंमेलनाच्या वेळी ऑर्केस्ट्रा चालू असताना विद्यार्थ्यांना शांत राखण्यासाठी केलेली धडपड, संप चालू असताना हिरवळीवर घेतलेले तास,

## इंग्रजी विभाग -

My BBA moments - A medley of songs	- Prasad B Pawar, F.Y. BBA	३५
Gateway to Administration : BBA	- Mugdha Paranjape, F.Y.B.A.	३८
Different aspects of time travel	- Hrushikesh Kadam, XI-Science	३९
Spiritualism can change our life	- Pooja Ranade, F.Y.B.A.	४०
Global Warming : The Challenges for India	- Pooja Ranade, F.Y.B.A.	४२
Including Evolution	- (Courtsey : Indian Express)	४४
PASCH Programe	- Dr. V. M. Sholapurkar	४५
The FulBright Experience	- Aparna Naidu	४६
Human Evolution	- Hitesh Samdani, T.Y.B.Sc.	४८

## जर्मन विभाग -

Die Farbe Grün	- Devaki Inamdar, T.Y.B.A. (German)	५०
Das Leben	- Vrushali Chitaley, S.Y.B.A. (German)	५१

S.P Colleger E-Paper 'The Parashuramiyan' Launched ५२

महाविद्यालयीन वार्ता - ५३

PLACEMENT CELL ६०

B.B.A. DEPARTMENT ६०

विद्यार्थ्यांसाठी कार्यशाळा ६१

'ऊर्मी' महाविद्यालयात साजरा होणारा शैक्षणिक - सांस्कृतिक महोत्सव ६२

पालकसभा ६३

विद्यार्थी कल्याण मंडळ मार्गदर्शनपर व्याख्याने ६४

पारितोषिक वितरण समारंभ ६५

विद्यार्थी कल्याण मंडळ व कर्मवीर भाऊराव पाटील कमवा व शिका योजना ६५

विभागीय व इतर अहवाल ६६



निरनिराळ्या कारणांनी मुख्य इमारतीवर केलेली रोषणाई, प्रवेशद्वारापासून दुतर्फा उभ्या असलेल्या विद्यार्थ्यांनी नॅक पिअर टीमचे केलेले स्वागत, नॅक 'ए' ग्रेड मिळाल्यावर, 'सर्वोत्कृष्ट महाविद्यालय' नामांकन मिळाल्यावर महाविद्यालयात केलेला जल्लोष, 'सप्रेम स. प.'ची कॉलेजमध्ये आत शिरणारी शोभायात्रा, ऊर्मी २००९ सांगता समारंभानंतर केलेली आतषबाजी अशा अनेक आठवणींनी माझा खजिना खचाखच भरला आहे.

१९६५ ते २००९ या कालखंडामध्ये कोसिप, कोहसिप, नॅकचे मूल्यांकन यासारख्या शैक्षणिक उपक्रमांमध्ये आणि सुवर्णमहोत्सव, अमृतमहोत्सव, सहस्र - चंद्रदर्शन सोहळा आणि 'सप्रेम स. प.', ऊर्मी २००८-२००९ सारख्या सांस्कृतिक महोत्सवांमध्ये सहभागी होण्याची संधी मिळाली. अशा कार्यक्रमांच्या वेळच्या आठवणींना छायाचित्रे, स्मरणिका अथवा निरनिराळ्या लेखांच्या माध्यमातून उजाळा मिळतो. २००३ मधील नॅकतर्फे झालेले महाविद्यालयाचे मूल्यांकन आणि डिसेंबर २००६ मध्ये विद्यार्थ्यांनी, विद्यार्थ्यांसाठी आयोजित केलेला 'सप्रेम स.प.'चा सोहळा सक्रीय सहभागामुळे माझ्या कायमचा लक्षात राहिल. माजी विद्यार्थ्यांना स. प. महाविद्यालयाबद्दल वाटणारी आपुलकी, जिव्हाळा आणि अभियान 'सप्रेम स. प.'च्या दिवशी पदोपदी, क्षणो-क्षणी दृष्टीस येत होता. स. प. महाविद्यालयाचे विद्यार्थी-विद्यार्थिनी महाविद्यालयासाठी काय करू शकतात याचे विराट दर्शन त्या दिवशी घडते आणि मला खात्री पटली, की हे फक्त स. प. मध्येच घडू शकते !

विद्यार्थीदशेमध्ये, व्याख्याता झाल्यावर अनेक वेळा, अनेक कारणांनी स. प. महाविद्यालयाला शैक्षणिक क्षेत्रामध्ये किती मान आहे, आदराचे स्थान आहे याची जाणीव व्हावयाची अजूनही पुणे विद्यापीठ क्षेत्रातील अनेक महाविद्यालयांतील तत्वज्ञान, अर्थशास्त्र, राज्यशास्त्र, संस्कृत, इंग्रजीसारख्या विषयांचे प्राध्यापक स. प. महाविद्यालयाचे माजी विद्यार्थी असायचे. केंद्रीय मूल्यमापन कार्यक्रमांच्या वेळी भेटल्यावर त्यांना आपल्या विद्यार्थीदशेतील घटनांच्या, शिक्षकांच्या

आठवणी व्हावयाच्या, त्या वेळच्या स्नेहसंमेलनाच्या - वसतिगृहातील आठवणी सांगताना त्यांचे डोळे चमकायचे. असेच अनुभव अनेकवेळा मला प्राचार्य म्हणून काम करताना आले. ७०-७५ वर्षांचे विद्यार्थी ऑफिसमध्ये आले की "आम्ही शिकत असताना येथे यावयाची हिंमत नव्हती" असे सांगून आपण शिकत असताना कोण व्यक्ती प्राचार्य होती, कोणत्या वर्गात तास व्हावयाचे, काय धमाल असायची असे वर्णन करत असताना माझ्या व्यक्तिमत्त्वावर, कारकिर्दीवर स. प. महाविद्यालयाचा कसा प्रभाव आहे हे अभिमानाने सांगायचे.

प्राचार्यपदावर असताना सर्व शिक्षक-शिक्षकेतर सहकाऱ्यांबरोबर निरनिराळे प्रकल्प, योजना यशस्वीपणे पूर्णत्वास नेण्याची संधी मिळाली. २००३ मधील नॅक समितीच्या भेटीची पूर्वतयारी, सप्टेंबर २००३ मधील समितीची भेट हा माझ्या आयुष्यातील अविस्मरणीय सुवर्णकाळच होता. हा कालखंड महाविद्यालयाच्या दृष्टीने अत्यंत महत्त्वाचा परंतु कसोटीचा ठरला. सर्व सहकाऱ्यांच्या मदतीने आणि पाठिंब्यामुळे आपण त्यातून यशस्वीपणे वाटचाल केली.

प्राचार्यपदावर काम करताना कळत - न कळत, आपल्यासोबत असलेल्या माजी प्राचार्यांच्या फोटोमुळे आपले पूर्वज आपल्या पाठीशी आहेत असा वेगळा आत्मविश्वास यायचा आणि त्यांनी आखून दिलेल्या मार्गावर वाटचाल करण्यासाठी उत्साह यायचा.

अशी उत्साहाने, सहकार्याने ध्येयाकडे वाटचाल केल्यानंतर अत्यंत समाधानाने आणि विश्वासाने माझ्या महाविद्यालयाच्या भरभराटीची, उत्कर्षाची जबाबदारी माझ्या सहकाऱ्याकडे देताना मला खालील काव्यपंक्ती आठवत आहेत.

**"थोर महात्मे होउनि गेले, चरित्र त्यांचे पहा जरा  
आपण त्यांच्यासमान व्हावे हाच सापडे बोध खरा  
जग हे त्यजिता भवसागरिच्या वाळवंटीवर तरी जरा  
चार पाउले उमटवु अपुली ठेपु खुणेचा मार्ग बरा!"**

२००८

# न्यायमूर्ति-चन्द्रचूड-महोदयः - क. मथुरा रत्नाकर गोखले, द्वि.व.सा.

जुलैमासस्य चतुर्दशदिनाङ्के आषाढमासस्य एकादश्यां पाण्डुरङ्गस्य नामस्मरणे दर्शने च सर्वे भाविकाः रताः आसन् । दूरदर्शने पाण्डुरङ्गस्य महापूजायाः कार्यक्रमः पुनः पुनः प्रसारितः तदा एव एका वार्ता श्रुता यत् भारतदेशस्य निवृत्तः प्रमुखः न्यायाधीशः यशवंत-विष्णु चन्द्रचूड-महोदयः दिवङ्गतः । तत्क्षणे एव सप्तमीकक्षायाः भराठी-पाठ्यपुस्तके 'एक मुलाखत' इति पाठम् अहं स्मृतवती । अनुशासनप्रियस्य, प्रामाणिकस्य, कर्तव्यदक्षस्य, न्यायप्रियस्य, अपूर्वसज्जनतायुक्तस्य व्यक्तिमत्त्वस्य अस्तः अभवत् ।

चन्द्रचूड-महोदयः जुलैमासे द्वादशदिनाङ्के १९२० तमे वर्षे जनिम् अलभत । १९२८ वर्षतः १९३५ वर्षपर्यन्तम् 'नूतन भराठी विद्यालये' अपठत् । अनन्तरं मुम्बई विद्यापीठस्य बी.ए.एल.एल.बी. इति उपाधिद्वयम् प्राप्तवान् । भविष्ये सः उच्चपदं प्राप्तुं समर्थः, एतस्य श्रेयः तेन मातापितृभ्यां शिक्षकेभ्यः च दत्तम् । श्री. म. माटे, के. ना. वाटवे, पु. ग. सहस्रबुद्धे, ना. घ. नारळकर सदृशः गुणवन्तः विचारवन्तः तथा च बुद्धिमन्तः शिक्षकाः तस्य मार्गदर्शकाः । पाठ्यपुस्तकैः सह अन्येषां पुस्तकानां तथा च मनोहारिणां काव्यानां परिचयः शिक्षकैः कारितः । न केवलम् अध्ययने अपि च क्रीडासु तस्य रुचिः आसीत् । अतः तस्य व्यक्तित्वं सर्वाङ्गैः व्यक्तम् ।

न केवलं मातृभाषायां परं संस्कृतभाषायां तथा च आङ्ग्लभाषायाम् अपि तस्य प्रभुत्वम् आसीत् ।

१९४३ तः चन्द्रचूडमहोदयैः मुम्बई उच्चन्यायालये योजना-व्यवस्था-विभागे तथा च रक्षकविभागे विविधरूपेण कार्यं कृतम् । १९४९ वर्षतः १९५२ पर्यन्तं ते शासकीय-महाविद्यालये प्राध्यापकाः आसन् । शासकीयन्यायवादिरूपेण तैः कार्यं कृतम् । १९६१ वर्षतः १९७२ पर्यन्तं मुम्बई उच्चन्यायालये तैः न्यायाधीशपदं भूषितम् । न्यायाधीशः इति पदं यथा सम्मानयुक्तं तथा दायित्वयुक्तं च । तत् पदं तैः उचिततया ऊढम् । कार्यतत्परता तथा च दक्षता एतयोः समन्वयेन तैः न्यायदानं कृतम् । तेषां कार्यकुशलतां विधिविषयस्य ज्ञानं च दृष्ट्वा उच्चतमन्यायालये प्रमुखन्यायाधीशपदे नियुक्तः ।

यदा ते उच्चतमन्यायालयस्य प्रमुखन्यायाधीशाः आसन् तदानीम् एव तैः 'शिक्षण-प्रसारक-मण्डली' अस्याः संस्थायाः अध्यक्षस्थानम् आजीवनं भूषितम् । मुम्बईनगरस्था व्यवस्थापनशास्त्रस्य वेलिंगकर इति संस्था, पुण्यपत्तनस्था नारलकरसंस्था तथा च चिपळूणनगरस्था आङ्ग्लमाध्यमस्य पाठशाला एते भव्याः प्रकल्पाः तेषां मार्गदर्शने निर्मिताः ।

'न्यायमूर्ति-चन्द्रचूड-महोदयः नाम न्यायः' इति यशः गतपञ्चदशकेभ्यः वर्षेभ्यः महाराष्ट्रजनानां मनःसु प्रथितम् । स्मृतिशेषेभ्यः तेभ्यः अयं मे आदराञ्जलिः ।

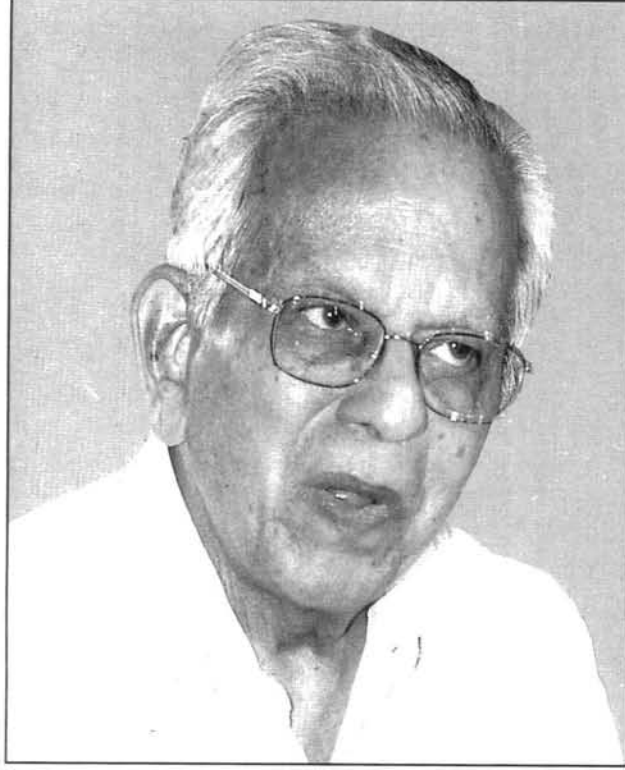
७३७७७

वासांसि जीर्णानि यथा विहाय  
नवानि गृह्णाति नरोऽपराणि ।  
तथा शरीराणि विहाय जीर्णा-  
न्यन्यानि संयाति नवानि देही ॥

नैनं चिन्दन्ति शस्त्राणि नैनं दहति पावकः ।  
न चैनं क्लेदयन्त्यापो न शोषयति मारुतः ॥

- भगवद्गीता अ. २, श्लोक-२२-२३

## श्रद्धांजली



शिक्षण प्रसारक मंडळीचे अध्यक्ष आणि सर्वोच्च न्यायालयाचे निवृत्त सरन्यायाधीश **मा. यशवंतराव चंद्रचूड** यांचे दि. १४ जुलै २००८ रोजी दुःखद निधन झाले.

जन्मतःच पुणेकर असलेले चंद्रचूड शि. प्र. मंडळीचे एक 'आजीव' सदस्य होते असे सार्थ अभिमानाने म्हणता येईल. कारण त्यांचे प्राथमिक, माध्यमिक व अंशतः महाविद्यालयीन शिक्षण मंडळीच्याच संस्थांमधले ख्यातनाम वकील, मुंबई उच्च-न्यायालयाचे न्यायाधीश, सर्वोच्च न्यायालयाचे सरन्यायाधीश अशी कायद्याच्या क्षेत्रातील सर्वोच्च शिखरे पादाक्रांत करणाऱ्या न्यायमूर्ती चंद्रचूड यांनी १९८० पासून अखेरपर्यंत शि. प्र. मंडळीचे अध्यक्षपद हे सर्वोच्च पद केवळ भूषविले नाही, तर संस्थेच्या कार्याची गुणात्मक, परिमाणात्मक आणि क्षेत्रात्मक (भौगोलिक आणि विद्याशाखीय अशा दोन्ही अर्थानी) भरभराट घडविली. सर्वोच्च न्यायालयाचे सरन्यायाधीश म्हणून त्यांनी राजकीय व सामाजिकदृष्ट्या महत्वाच्या खटल्यांमध्ये दिलेल्या निकालांमुळे त्यांचा राष्ट्रीय स्तरावर वैशिष्ट्यपूर्ण असा ठसा उमटला. अशी थोर व्यक्ती अध्यक्षपदी असणे ही शिक्षण प्रसारक मंडळीसाठी अभिमानाची गोष्ट होती.

सर परशुरामभाऊ महाविद्यालयाच्या वाटचालीतील संस्मरणीय प्रसंगी उपस्थित राहून त्यांनी केलेली भाषणे त्यांची विद्वत्ता, रसिकता आणि वक्तृत्व यांमुळे चिरस्मरणीय ठरली आहेत.

शिक्षण प्रसारक मंडळी व तिच्या संस्थांशी आजीवन संलग्न असणाऱ्या, सर परशुरामभाऊ महाविद्यालयाच्या या माजी विद्यार्थ्याला, एका थोर सरस्वतीपुत्राला सर परशुरामभाऊ महाविद्यालयातर्फे कृतज्ञतापूर्ण विनम्र श्रद्धांजली !

## *Tribute to Prof. Arun R. Belsare*



It is with deep sorrow that the Dept. of English and S. P. College, mourn the sad demise of Prof. Arun Ramchandra Belsare on 26th February 2009 - merely a year after he retired from serviced.

Prof. Belsare was first and foremost a teacher par excellence. Passionate and committed, the energy he expended for a simple lesson was stupendous because everything had to be 'just so.' He was especially caring of the weaker students - offering to run a scholar batch for the poorest of the poor, devising inter-active methods to help them discover their potential and boost their confidence. He coaxed and coached giving and demanding commitment and refusing to compromise. He disliked 'grace marking' and never condoned cheating because they undermined 'learning'.

His passion for the English language, his professional integrity and meticulous adherence to high standards of excellence as well as his sense of fair play and team spirit won him the respect of colleagues here and elsewhere.

A life long learner, he was also an effective and edutaining speaker and writer.

Prof. Arun Belsare was the epitome of an educated gentleman - a human being of rare sensitivity, compassion and generosity, slow to criticise and quick to give credit.

As the editor of 'Parashuramiya' too, he left his indelible mark that set off a series of 'Best college magazine awards' for successive 'Parashuramiya' that continues to this day.

As the invisible hand that penned innumerable citations given to retiring teachers of S. P. College, he continues to be with us.

We, at S. P. College, sincerely salute and gratefully acknowledge his tangible and intangible contribution to education.

May his soul rest in peace !



## अस्माकं संस्कृतदिनोत्सवः ॥ क. सई बांदिवडेकर, द्वि.व.सा.

अस्माकं महाविद्यालये २३.०८.२००८ तमे दिनाङ्के संस्कृतदिनोत्सवः अभवत् । प्रतिवर्षे एव संस्कृतदिनः सम्पद्यते किन्तु अस्य वर्षस्य संस्कृतदिनः अस्माकं कृते महत्त्वपूर्णः आसीत् । यतः अस्य कार्यक्रमस्य सम्पादने वयं सर्वे छात्राः सहभागं दत्तवन्तः । अधुना वयं महाविद्यालये 'विशेष-संस्कृत-विषयस्य छात्राः' इति नाम्ना विख्याताः अतः अस्माकं शिक्षकाणाम् अपि अस्मासु अपेक्षाः वर्धिताः । मुख्यत्वेन द्वितीयवर्षस्य तथा च तृतीयवर्षस्य छात्राणामुपरि अस्य कार्यक्रमस्य महद् दायित्वम् आसीत् ।

प्रथमतः अस्य कार्यक्रमस्य स्वरूपस्य विषये अस्माकं चर्चा अभवत् । अस्मिन् कार्यक्रमे एकादशकक्षातः पारङ्गतपर्यन्तं यै यशः लब्धम् तेषां गुणवताम् अभिनन्दनस्य कार्यक्रमः अपि आसीत् । तथा च विविधगुणदर्शनस्य कार्यक्रमः अपि आसीत् । मान्यवराणां मार्गदर्शनं तु अतीव महत्त्वपूर्णम् । अस्मिन् एव अवसरे संस्कृतहस्तलिखितस्य प्रकाशनं प्रयुक्तम् । तम् अनुलक्ष्य एतानि सर्वाणि कार्याणि कथं करणीयानि एतद्विषये शिक्षिकाभिः मार्गदर्शनं कृतम् ।

अस्य कार्यक्रमस्य पूर्वभागस्य सूत्रसञ्चालनस्य दायित्वं योगितया ऊढम् । तथा विविधगुणदर्शनस्य कार्यक्रमस्य सूत्रसञ्चालनं गायत्र्या कृतम् । हस्तलिखितस्य धुः छात्राणामुपरि एव आसीत् । अस्मिन् हस्तलिखिते यावन्ति पृष्ठानि सन्ति तावन्ति सर्वाणि कर्गजेन अलङ्कृतानि (कोलाज) । ऑगस्टमासस्य विंशतिदिनाङ्कपर्यन्तम् एतस्य लेखनं पूर्णं कृत्य अध्यापिकानां हस्ते निक्षेपणस्य इच्छा मनसि वर्तते । किन्तु एतद् न अभवत् । हस्तलिखितस्य कार्यं द्वाविंशति तमे दिनाङ्के समाप्तम् । हस्तलिखितेऽस्मिन् ये ये छात्राः स्वस्थ साहित्यं दातुमिच्छन्ति तेषां साहित्यस्य एकत्रीकरणं तथा च तस्य अनुवादानां परीक्षणम् । अनुक्रमस्य निश्चयं कृत्वा तेषां लेखानां अभ्यक् रचना

कृता । एतास्मिन् अवसरे एव धे छात्राः विविधगुणदर्शनस्य कार्यक्रमे सहभागं गृहीतुम् इच्छन्ति तेषां पात्रता-परीक्षां गृहीत्वा तेषां परिशीलनं कृतम् । नाट्यनिर्माणं, नृत्याभ्यासः एतद् सर्वमपि प्रचलन् आसन् । अस्मिन् एव समये रूपके वर्तमानस्य प्रमुख-पात्रस्य पिता अस्वस्थः जातः । अतः सः पितुः समीपम् अगच्छत् । कार्यक्रमस्य दिनद्वयात् पूर्वमेव एतद् सर्वम् अघटत् । एतस्मिन् एव अवसरे प्रमुख-पात्रस्य भूमिकायाः कृते पूर्वा नाम्नी एका छात्रा चक्षुषोः पुरतः आगतवती । तथा सह द्वाविंशति-दिनाङ्के रूपकस्य अभ्यासः पूर्णं अभवत् । सत्यमेव पूर्वया उत्तमरीत्या अभि नीतः । यथा बालिकाः नृत्यस्य अभ्यासं कुर्वन्त्यः आसन् तथा गायिकाः अपि प्रमुखातिथिपदम् अलङ्करणार्थं टिळक-महाराष्ट्र-विद्यापिठस्य संस्कृतविभाग-प्रमुखः विद्यावाचस्पतयः माननीयाः श्रीपाद-भट-महोदय निमन्त्रिताः । अधुना नूतनः प्रश्नः आसीत् निमन्त्रण-पत्रिकाणाम् । एतस्मिन् वर्षे निमन्त्रणपत्रिकाणां स्वरूपं 'लखोटा' इति आसीत् । एताः पत्रिकाः सर्वेभ्यः रोचन्ते स्म । द्वाविंशत् - दिनाङ्के साक्षात् कार्यक्रमस्य समये तथा च कार्यक्रमस्य पूर्वारम्भे वयम् अतिश्रान्ताः । किन्तु कार्यक्रमः उत्तमरीत्या सम्पन्नः । कार्यक्रमनन्तरम् अवगतम् इमं कार्यक्रमं निमित्तीकृत्य वयं सर्वे नैकान् अनुभवान् अनुभूतवन्तः । अस्य स्मृतयः सुखदा तथा च दुःखदाः अनुभवः, सर्व-शिक्षिकाणां सहवासः, भस्महोदयस्य भाषणम् अस्माकं ज्ञानं वर्धनाय उपयुक्तम् अभवत् । वस्तुतः एष कार्यक्रमः विद्यार्थिनः कृते कृतवन्तः कार्यक्रमः । अपि तु लीला अर्जुनवाडकर आद्य, जेष्ठानां सहभागः, तेषां मार्गदर्शनं तथा च साहाय्यं अमीभ्यः विना कार्यक्रमः अपूर्णः । एतद् तु सत्यं यत् कार्यक्रम पश्चात् वयं सर्वे कृतकृत्याः । तथा च शिक्षिकाभिः कृत अभिनन्दनं तदा वयं साश्रुनयनाभ्यां स्वीकृतवन्तः । एवं अनुभूय वयं सर्वे प्रतीक्षामहे अग्रिमं संस्कृतदिनम् ।

०३०३०३

# स्वरानन्दवनम्

- वृन्दा दीक्षित, तृ.व.सा.

जीवनेऽस्मिन् उन्मेषस्रोतः नाम स्वरः । 'स्वरानन्दवनम्' इत्याख्यस्य सङ्गीतकार्यक्रमस्य आयोजनं कृत्वा श्रीविकासआमटेमहोदयेन आनन्दवनवासिनां जीवने उन्मेषोपवनम् एव सृष्टम् । कार्यक्रमेऽस्मिन् आनन्दवनवासिनः कुष्ठरोगिणः तथा च विकलाङ्गाः जनाः स्वकलां सादरीकुर्वन्ति रसिकान् रञ्जयन्ति च, एष एव एतस्य कार्यक्रमस्य विशेषः । अपि च सङ्गीतकार्यक्रमस्य एतस्य सहस्राधिकाः प्रयोगाः महाराष्ट्रस्य विविधेषु नगरेषु सम्पद्यमानाः दृश्यन्ते एतद् अभिनन्दनीयमेव ।

गतमासे रोटरीसंस्थायाः सदस्यजनैः एतस्य कार्यक्रमस्य प्रायोजनं कृतम् । पङ्गुना कदममहोदयेन सङ्गीतकार्यक्रमस्य निवेदनं कृतम् । हिंदीभाषापटुत्वेन तेन रसिकानां पुरतः आनन्दवनवासिनां जीवनव्यथानां निवेदनं कृतम् । तथा च कलाकारान् स्वकलाप्रदर्शनार्थं प्रेरितम् । अन्धाः आनन्दवनस्थाः कलाकाराः कानिचन भक्तिगीतानि गीत्वा श्रीबाबाआमटेमहोदयं स्वराञ्जलिं अर्पितवन्तः । अन्यैः च विकलाङ्गैः नैकानि जनप्रियगीतानि अपि सादरीकृतानि । कर्णबधिरबालैः तु मनोहरेण नृत्येन रसिकानुरागः अपि प्राप्तः । विकलाङ्गानां वाद्यवृन्दस्य साहाय्येन एव कार्यक्रमः परिपूर्णतां यातः ।

एतस्य मनोहरस्य कार्यक्रमस्य प्रमुखप्रयोजनं नाम आनन्दवनवासिनां बन्धोः श्रीविकास आमटे महोदयस्य

सत्कारः । रोटरीसंस्थायाः सदस्यैः तस्य सत्कारः कृतः मानपत्रं च समर्पितम् ।

अनन्तरं श्रीविकासमहोदयेन "मम पित्रा यद् महत् कार्यम् आरब्धम् तस्य एव पूर्त्यर्थं मया यत्नाः कृताः इत्येव मम स्वल्पकार्यम्" इति नम्रत्वेन उक्तम् । एतद् विनम्रतापूर्णं तस्य भाषणं तथा च महत् कार्यं नाम परोपकारस्यैव साक्षात् उदाहरणम् । उक्तं च भर्तृहरिणा -

भवन्ति नम्रास्तरवः फलोद्गमैः ।

नवाम्बुभिर्भूरिविलम्बिनो घनाः ।

अनुद्धताः सत्पुरुषाः समृद्धिभिः

स्वभावै एवैष परोपकारिणाम् ॥

श्रीविकासमहोदयस्य एतद् महत् कार्यं श्रुत्वा आनन्दवनवासिनां कलागुणान् च दृष्ट्वा नैकैः रसिकैः आनन्दवनवासिनां कृते विपुलं धनं दत्तम् । संकलितं एतद् धनं कुष्ठरोगिणां कृते प्रोत्साहनार्थं खलु साहाय्यभूतम् ।

धन्याः खलु ते आनन्दवनवासिनः विकलाङ्गाः कलाकाराः धन्यौ च तेषां पिता श्रीबाबाआमटेच महोदयः तथा श्रीविकास आमटे महोदयः । धन्याश्च ते रसिकजनाः ।

अतः आनन्दवनवासिनां स्वरकुसुमैः रसिकवर्धितैः धनवृक्षैः च एतद् स्वरानन्दवनम् सर्वदा उन्मेषपूर्णं एव भवतु इति एव प्रार्थनीयम् ।

७३७७७

उद्योगिनं पुरुषसिंहमुपैति लक्ष्मीः

दैवं हि दैवमिति कापुरुषा वदन्ति ।

दैवं निहत्य कुरु पौरुषमात्मशक्त्या

यत्ने कृते यदि न सिध्यति कोऽत्र दोषः ॥

- पंचतंत्र १.३९२

## दहशतवाद आणि युवक

- जितेंद्र कृष्णा मुढे, तृ.व.सा.

तृतीय बक्षीस (NCC स्पर्धा)

२१ व्या शतकात विज्ञानाने प्रचंड प्रगती केली आहे. आंधळा बघू लागला आहे, पांगळ्या चालू लागला आहे, माणूस माशाप्रमाणे पाण्यात व पक्ष्याप्रमाणे आकाशात मुक्त विहार करायला लागला आहे; परंतु माणूस हा माणूस बनून वागायला विसरलेला आहे. आज समाजात काळाबाजार हा आजार झालेला आहे. दहशतवाद हा वसाहतवाद झालेला आहे. वशिलेबाजी ही नेमबाजी झालेली आहे. भ्रष्टाचार हा शिष्टाचार झालेला आहे. एकेकाळी या पृथ्वीतलावर वाल्या कोळ्याचा वाल्मीकि ऋषी झाला, तेच वाल्मीकि ऋषी आज पृथ्वीवर अवतरले, तर त्यांचा काही क्षणात वाल्याकोळी झाल्याशिवाय राहणार नाही. युवकांचे खच्चीकरण करण्यासाठी प्रसारमाध्यमांमध्ये तीव्र स्पर्धा लागलेली आहे.

जगाच्या नकाशात आपल्या भारताचे स्थान पाहिले तर एक गोष्ट लक्षात येईल, की पश्चिमेकडे पाकिस्तान आहे, जो सदैव अराजकतेच्या गर्तेत अडकलेला असतो. दक्षिणेकडे LTTE (Liberation Tigers of Tamil Eelam) हा वाघांची संघटना आहे व ते आता भारतात घुसण्याची शक्यता जास्त आहे. अशा या दहशतवादी हल्ल्यांमध्ये जास्तीत-जास्त युवकांना सामावून घेतले जाते. त्यांच्या मनात धर्माचे चुकीचे ज्ञान भरवले जाते. २६-११-२००८ ला नुकतेच मिसरूड फुटलेले दहा युवक येतात व दीड कोटी लोकसंख्या असलेल्या मुंबईलाच ६० तास वेठीस धरतात. हा भारताचा भारतपणावरच केलेला हल्ला आहे. अशा या दहशतवादी हल्ल्यात शहीद झालेल्यांना श्रद्धांजली वाहिल्यानंतर आपले काम झाले का ? नाही. इथून आपले काम सुरू होते.

“आयुष्याचा डाव अधूरा  
प्यादी काही ठरवुनि गेली  
लढण्यासाठी वर्जार तुझा  
ध्येय तुला ती पुरवुनि गेली.”

आजचा तरुण जर राष्ट्रीय व सामाजिक भावनेने जागृत झाला, तर उद्याचा काळ हा आपलाच असेल. युवकाने जर मनात आणले तर तो काय करू शकतो ? इंडोनेशियाची क्रांती केली ती युवकांनीच, व्हिएतनाम घडवला तो युवकांनीच, जपान उभा केला तो देखील युवकांनीच, अण्णा हजारेंच्या चार ओळी युवकांना सदैव प्रेरणा देतील -

“एकेक अश्रू पुसता यावा  
यासाठी जन्म हा  
दीनदुःखितांच्या भल्यासाठी  
सदैव तू झटत रहा !”

आजच्या युवकांना योग्य शिक्षणाची आवश्यकता आहे. चारित्र्य घडवणारे शिक्षण देण्याची गरज आहे. म्हणून स्वामी विवेकानंदांनी सांगितलेली शिक्षणाची व्याख्या अंमलात आणण्याची गरज आहे.

“We want that education, by which character of mind is formed, strength of mind is increased and intellect is expanded and by which one can stand on his own feet, that is called as Education.”

दुसऱ्या ठिकाणी स्वामीजींनी असे म्हटले आहे की  
“If wealth is lost, nothing is lost,  
Health is lost, something is lost,  
Character is lost, everything is lost.”

ज्या ठिकाणी माणूस स्वतःचे चारित्र्य हरवून बसतो त्या ठिकाणी तो पशुतुल्य वागणूक करण्यास प्रवृत्त होतो.

आज प्रत्येक देशाने दहशतवादविरोधात युवकांना समाविष्ट करून घेतले पाहिजे. पुण्याचे पोलिस आयुक्त डॉ. सत्यपाल सिंह यांनी ‘मृत्युंजय’ क्लब स्थापलेले आहेत. त्यांचा उद्देश हाच की, दहशतवादविरोधात युवकांना समाविष्ट करून घेणे हा आहे. ज्या स्वामीजींनी जगाच्या व्यासपीठावरून आपल्या भारतीय परंपरेची जाणीव करून दिली, त्या स्वामीजींच्या भूमीत आपण जन्माला आलो याच्यासारखी दुसरी भाग्याची गोष्ट नाही.

७३७३७३

# जीवनानुभव

क. पूनम बेलोकार, प्र.व.सा.

मुळशी तालुक्यातील अकोलेसारख्या छोट्याश्या खेडेगावात थंडीमध्ये १० दिवस कसे राहणार याविषयी एन.एस.एस. कॅम्पला जातांना मनात चिंता तर होतीच; पण एका बाजूला तेवढाच उत्साहही वाटत होता. परंतु, थोरात सर व दातार मॅडम यांच्या मायेच्या सहवासाने व गावकऱ्यांच्या सहकार्याने हा वेळ कसा गेला ते कळलेच नाही.

घरी कधी काम करण्याची सवय नसतांना १० दिवस कुदळ, फावडे घेऊन खड्डे खोदणे, रस्त्याची स्वच्छता करणे, प्लॅस्टिक निर्मूलन, गावाशेजारच्या मंदिराचा पाया तयार करणे, एवढेच नव्हे, तर किचन कमिटीच्या दिवशीची कामे करतांना सुद्धा खूप अनुभव आले, मज्जा आली. गटचर्चा रंगत आली असतांनाचे क्षण आठवले की, अजूनही ओठावर स्मितहास्य देऊन जातात. व्याख्यानाचे सत्र हे नेहमीप्रमाणे खूप कंटाळवाणे असेल असे मला वाटले होते; पण प्रा. सुधीर इंगळे, मिलिंद देशमुख यांसारख्या व्याख्यात्यांचे व्याख्यान ऐकत असतांना ते कधी संपूच नये असे वाटत होते. Happy thoughts चा कार्यक्रम तर सर्वच स्वयंसेवकांच्या मनात कायमचे स्थान करून गेला आहे. दिवसाअखेरचा नाटकांच्या माध्यमातून जनजागृती करणारा लोकजागराचा कार्यक्रम सर्वांना खूप आवडणारा होता. त्यासाठी ग्रामस्थ मोठ्या संख्येने उपस्थित राहत असत. लोकजागर बघत असतांना रात्रीचे ११.०० केव्हा वाजायचे कळायचेसुद्धा नाही. त्यातील धोंडूबाबा, गल्ली-बोळ्यातील आई, बारबाला, न्हाव्याचे दुकान यांसारख्या भूमिका अजूनही हास्याचा स्फोट घेऊन येतात.

एके दिवशी मुळशी धरणावर गावकऱ्यांनी काढलेली टेम्पोतील सहल ही तर सर्वांसाठीच अविस्मरणीय ठरली. रस्ता हा चढ-उताराचा होता. त्यामुळे टेम्पो इकडे-तिकडे झुकत होता. टेम्पो जरा जरी झुकला की त्यातून मोठ्याने ओरडण्याचा आवाज बाहेर पडत होता. तो आवाज अर्थातच मुलींचा होता. आमच्या या आराडा-ओरडीच्या गोंधळामुळे कदाचित झायव्हरला भीती वाटली असावी म्हणून सरांनी ३-४ वेळा गाडी थांबवून आम्हाला

बजावले. एवढेच नव्हे तर काही अंतर रस्ता वळणाचा असल्यामुळे आम्हाला चालत जावे लागले. त्या छोट्याशा टेम्पोमध्ये आम्ही ४०-४५ मुले-मुली कोंबलो होतो. थोडा त्रास झाला असला तरीसुद्धा खूप मजा आली. धरणावर गेल्यावर तेथील अथांग पाण्यात बोटिंग करताना अतिशय सुखद अनुभव आला. अशी सहल आयुष्यात पुन्हा अनुभवाला येईल असे मला वाटत नाही.

जीवनामध्ये पुस्तकी ज्ञानापेक्षा प्रत्यक्ष अनुभवाला अतिशय महत्त्व असते. कॅम्पमध्ये अनेक मित्र-मैत्रीणी मिळाल्या. त्यांनी व सीनिअर स्वयंसेवकांनी मोठ्या बहिण-भावाप्रमाणे आम्हाला सांभाळून घेतले, म्हणून मी त्यांची खूप आभारी आहे. मॅडमना तर आम्ही रोज रात्री झोपताना त्रास देत असू. कारण आमच्या गोष्टी १-२ वाजेपर्यंत संपतच नसत. मग नंतर मात्र केव्हा झोप लागत असे ते कळतसुद्धा नसे. मॅडम व सर यांच्या सहनशील स्वभावाला दाद द्यावी लागेल. त्यांच्या मातृ-पितृसमान सहवासामुळे आम्हाला कधीही असुरक्षित किंवा एकटे वाटले नाही. शेवटच्या दिवशी सर व मॅडम यांच्या चेहऱ्यावर कॅम्प यशस्वी पार पडल्याचा कृतार्थ व समाधानाचा भाव कुठेतरी मला जाणवत होता.

अशा अनेक रुसव्या-फुगव्यांच्या गंमतीदार प्रसंगांनंतर परतण्याचा दिवस उजाडला. त्या दिवशी सर्व स्वयंसेवकांचे, एवढेच नव्हे, तर गावकऱ्यांचेसुद्धा चेहरे हिरमुसले होते, अश्रू डोळ्यांत दाटून आले होते. त्या दिवशी गावकऱ्यांनी आम्हांला जेवण दिले. जेवण झाल्यानंतर निघण्याची वेळ आली. १० दिवसांत त्या गावाशी, त्या जागेशी, तेथील लोकांशी असे ऋणानुबंध तयार झाले होते, की तेथून पाय काही केल्या निघत नव्हता. आम्ही सर्वजण कॉलेजला पुन्हा भेटणारच होतो; पण का कुणास ठाऊक ! काहीतरी हरवल्यासारखे वाटत होते. या एन.एन.एस. कुटुंबाने १० दिवसांत इतकं काही दिलं की ती शिदोरी मला आयुष्यभर पुरेल. म्हणून मी प्राध्यापक थोरात सर व प्राध्यापिका दातार मॅडम यांची मनापासून आभारी आहे.

०८०८०८

## निवृत्ती



(कालावधी : १ जून २००३ - ३१ मार्च २००९  
प्रभारी प्राचार्यपद)

डॉ. माधव पेंडसे

## स्वागत



डॉ. ज्योती साळवेकर  
प्रभारी प्राचार्यपद  
१ एप्रिल ते १७ एप्रिल २००९



डॉ. दिलीप शेट  
नूतन प्राचार्य  
१८ एप्रिल २००९ पासून



प्रा. उ. नी. किवळकर  
उपप्राचार्य वाणिज्य  
८ जानेवारी २००९ पासून



प्रा. भा. व्यं. कानडे  
उपप्राचार्य  
कनिष्ठ महाविद्यालय

## गुणवंत विद्यार्थी



अभिजीत बांगर  
आय.ए.एस. मध्ये निवड



सुयश कुलकर्णी  
कार्डीफ युनिव्हर्सिटी (लंडन)  
पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी निवड



अभिमन्यू तडवळकर  
'फिल्ड स्टडीज काउन्सिल', युके  
या संस्थेमार्फत डार्विन शिष्यवृत्ती



अमृता निरगुडकर  
लीला पूनावाला शिष्यवृत्ती



वरदा संभूस  
जवाहरलाल नेहरू युनिव्हर्सिटी  
पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी निवड



दीपश्री गोडबोले  
गुणवंत विद्यार्थिनी  
(वाणिज्य)



स्नेहा गायकवाड  
अखिल भारतीय शिबिरासाठी जर्मनीला जाण्याची शिष्यवृत्ती



भरतेश बुब



अंकित देवी



अपूर्वा डेग्वेकर  
जर्मन ॲकॅडमीक एक्सचेंज सर्किस  
कविता सादरीकरण प्रथम पारितोषिक



नेहा फडके  
मराठी संस्कृती मंडळ



अमिता धडफळे  
वादसभा



तेजश्री मोकाशी



वादसभा : लो. टिळक पुण्यतिथी  
डॉ. राजा दीक्षित



कै. अण्णाभाऊ साठे जयंती



डॉ. पु. ग. सहस्रबुद्धे वक्तृत्वस्पर्धा  
प्रमुख पाहुणे रणजित गाडगीळ



डॉ. पु. ग. सहस्रबुद्धे वक्तृत्वस्पर्धा उद्घाटन



परशुरामीय संपादक मंडळ



राज्यशास्त्र विभाग : डॉ. श्रीकांत परांजपे  
'इंडो-युएस न्युक्लियर पॉलिसी'



शोधनिबंध पूर्वतयारी व्याख्यानसत्र  
विषय : वाल्मीकिरामायण - डॉ. अंजली पेंडसे



Dr. Mrs. Madhavi Sinha Ray Memorial Day  
Prof. P. H. Lodhi



Prof. T. B. Hardikar Memorial Trust  
Prize distribution & Guest lecture



Workshop for the preparation of F.Y.B.Sc.  
Mathematics Practical Question Bank



Story Telling :  
Dr. Alka Deo, Mrs. Renu Gawaskar,  
Prof. Neelam Oswal



## वाणी

कु. सविता धोगरे, दि. व. सा.

आपल्या पंचेंद्रियांपैकी एक इंद्रिय म्हणजे जीभ. 'जो जीभ जिंकतो तो जग जिंकतो' अशा प्रकारचे सुविचार आपण सहज बोलतो; पण खरंच ते आचरणात आणतो का ? आपल्या जिभेवर आपण ताबा मिळवतो का ? खरोखर विचार करण्यासारखी गोष्ट आहे. काही महिन्यांपूर्वीचाच प्रतंग.

सकाळची १०-११ ची वेळ. बँक ऑफ महाराष्ट्रमध्ये एका स्त्रीने सिक्युरिटी गार्डला कॅश काऊंटर कुठे आहे ? असा प्रश्न विचारला. यावर गार्डने काहीही न बोलता केवळ अंगुलीनिदंश काऊंटरच्या दिशेने केला; पण ती स्त्री चुकीच्या काऊंटरला जाऊन उभी राहिली. हे जेव्हा तिच्या लक्षात आले तेव्हा ती स्त्री त्या गार्डला चुकीची माहिती दिल्यामुळे शिवीगाळ करू लागली. आपल्यापेक्षा ते वयाने मोठे आहेत याची जाणीवही कदाचित तिला नसावी. असंख्य अपशब्द ती बोलत होती. तो गार्ड मात्र शांत स्वरात तिच्याशी स्वतःची बाजू मांडण्याचा प्रयत्न करत होता. शैक्षणिक दृष्टीने विचार केला तर समजते की ती स्त्री सुशिक्षित होती अन् गार्ड अशिक्षित होता; पण दोघांचंही वाणीवरचं प्रभुत्व किती भिन्न होतं !

यानंतर लगेचच म्हणजे १२-१ च्या दरम्यान घडलेला प्रसंग. एक ७-८ वर्षांची मुलगी. बसमध्ये माझ्या बाकावर शेजारीच बसलेली. तिला पाहून मी स्मितहास्य केलं आणि त्याचे प्रत्युत्तरही तिने मला तसेच दिले. तब्वल एका तासाच्या प्रवासात आम्ही बरोबर होतो आणि प्रवासात ती सतत माझ्याकडेच पाहत होती. हे बऱ्याचवेळा माझ्या लक्षात आलं. तिच्याशी संपर्क साधावा म्हणून संपूर्ण प्रवासात मी तिला ५-६ वेळा तिचं नाव विचारलं; पण एकदाही ती बोलली नाही. तिच्या नावाची जिज्ञासा मला होतीच. शेवटी न राहवून तिच्या आईला मी तिचं नाव विचारलं. नाव सांगत असतानाच त्यांचं लक्ष माझ्या गळ्यातील 'स. प. महाविद्यालया'च्या ओळखपत्राकडे गेलं आणि क्षणात त्या मुलीकडे बोट दाखवून त्या

बोलल्या, "हिला सुद्धा तुमच्या कॉलेजच्या आवारातल्या मूकबधिर शाळेत प्रवेश घ्यायचाय. ही मूक-बधिर आहे."

मला क्षणभर धक्काच बसला. सगळी कोडी उलगडली. इतका वेळ आपण तिच्याशी बोलण्याचा प्रयत्न करत आहोत पण ती फक्त एकटक पाहत होती. तिला ऐकायला-बोलायला येत नाही; पण तिची वाणी जिभेतून नाही तर निरागस डोळ्यांतून अखंड वाहत होती. सकाळच्या प्रसंगातील त्या स्त्रीची आणि त्या मुलीची सांगड घातली तर किती फरक जाणवत होता !

एकाच दिवसात घडलेले हे प्रसंग. अगदी आपल्याला शिकवण मिळावी म्हणून घडलेत असे वाटायला लागले. अगदी टोकाच्या दोन बाजू. एक ती व्यक्ती, जिला स्पष्ट बोलता येते ती आपल्या वाणीचा उपयोग कसा करते; पण जिला वाणीच नाही ती काय करणार बिच्चारी ! 'बुरा मत सुनो, बुरा मत बोलो' ही वाक्ये काय फक्त भाषणातच राहणार काय ?

०३७३७३

## नाद

जगणं किती कठिण,  
सोपं किती मरुण,  
लढलेय मी जीवनाशी,  
पण मला जगायचं आणि जगायचं.  
कष्ट शिळेचं मन माझं,  
हसतंय पाहून प्रश्नांना,  
अन् आहेत काळजाशी,  
निःशब्द अशा भावना  
बोल नाहीत ज्यांना  
त्या भावना तरी कशा,  
नाद फक्त ऐकू येतो,  
झुंझतच राहा चारी दिशा.

- कु. देवयानी सूर्यवंशी, ११वी-कला

## सुनामी आपद्ग्रस्तांचे मनोगत क. स्वदा पुरंदरे, ११वी-कला

आम्ही हिवाळ्यात दरवर्षीच विविध ठिकाणी सहलीला जातो, तसे याही वर्षी नाताळच्या सुट्टीचा आनंद घेण्यासाठी 'दक्षिण भारत' सहलीला निघालो. २५ डिसेंबर २००४ या दिवशी भारताच्या शेवटच्या टोकावर तीन समुद्रांचा जिथे संगम होतो त्या कन्याकुमारीला जाऊन पोहोचलो.

२६ डिसेंबर २००४, कन्याकुमारीचा तो सूर्योदय आम्ही डोळ्यांत साठवलादेखील. काळा वेश परिधान केलेल्या अप्यप्पा स्वामींच्या शिष्यांनी समुद्रतट गजबजून गेला होता. सूर्याला अर्घ्य देणारा, सूर्याची भक्ती करणारा तो भक्तजनांचा समुदाय पाहून मी भारावून गेलो.

काही वेळाने आम्ही बोटीने विवेकानंद स्मारकाच्या शिळेवर जाणा होतो; पण का कुणास ठाऊक ? आम्ही संध्याकाळी जायचा निर्णय घेतला आणि विवेकानंदपुरम येथे परत आलो.

आणि अचानक समुद्राच्या त्या लाटांचे क्रूर तांडव सुरू झाले. सगळीकडे पळापळ. एकच हाहाकार उडाला. जीवाच्या आकांताने सर्वजण पळू लागले. स्वामी विवेकानंद केंद्राच्या शिळेवर गेलेले लोक तिथेच अडकले होते. विवेकानंद केंद्राच्या शिळेवर नेणाऱ्या बोटी तुटून अस्ताव्यस्त झाल्या होत्या. स्थानिक कोळी जीव धोक्यात घालून शिळेवर अडकलेल्या लोकांना किनाऱ्यावर आणत होते. सुदैवाने आम्ही बचावलो होतो. तेथे बऱ्याच जखमा झालेला, नुकताच शुद्धीवर आलेला कोळी रडत असलेला मी पाहिला. विचारपूस केल्यावर तो सांगू लागला,

“माझा जन्म इथलाच. असेल माझ वय चाळीस-वेचाळीस. बापजाद्यांपासून मासेमारी करत आलो. या समुद्राच्या लाटांच्या अंगाखांद्यावरच आम्ही खेळलो, वाढलो, लहानाचे मोठे झालो. या समिंदराला देवासमान मानत होतो. नारळीपौर्णिमेला आम्ही त्याची पूजाही करतो. पूज्य मानणाऱ्या या देवाचे दुसरे उग्र रूप पहिल्यांदाच पाहिले; पण या समुद्राच्या लाटांनी आमचं

जीवनच उध्वस्त केलंय. मला आठवतंय, मासेमारी करण्यासाठी मी आणि माझ्या मुलीने पाण्यात होडी ढकलली आणि आम्ही मध्यावरसुद्धा पोहोचलो नव्हतो, तेवढ्यात आमची नाव हेलकावे खाऊ लागली. भरती-ओहोटीच्या लाटापेक्षा उंचच उंच लाटा एकामागोमाग एक आदळायला सुरुवात झाली. त्या लाटा नव्हत्याच. त्या होत्या सर्वाना गिळंकृत करणाऱ्या राक्षसी लाटा. त्यानंतरचे मला काहीच आठवत नाही. माझी मुलगी, माझं कुटुंब, मित्र कुठे गेले असतील सगळे ? अरे देवा ! मी कुठे येऊन आदळलो ?

तो आवंढा गिळत, अश्रू आवरत सांगू लागला, “होत्याचं नव्हतं झालं. नातेवाईक, कुटुंब, मित्र सगळ्यांना मुकलो. निसर्गाचं ते रौद्र, विकट रूप पहिल्यांदाच अनुभवलं. ऐकलं होतं खूप सुनामी लाटांबद्दल. छे ! नावाप्रमाणे सुनामी नव्हत्याच त्या ! कुनामी लाटा होत्या त्या. त्या सुनामी लाटांचा अनुभव आज मी घेतला. आमचे संसार देशोधडीला लागले. क्षणार्धात विस्कटून गेले. इतका कसा क्रूर झाला हा दर्वा ? मायबाप होता ना तो आमचा ? अनेकांना मृत्यूच्या दाढेत ढकललं त्यानं.

नशीबच फुटकं आमचं. कोण सावरेल आम्हाला ? जीवनाची काठीच गेली. दुसऱ्यांच्या कुबड्या घेत जीवन जगायचं ? कारण जगलो-वाचलोय ना मी ! पण माझ्या कुटुंबाबरोबर मलाही त्या लाटेने मृत्यूच्या करात दाढेत ओढून नेलं असतं ना, तरी चाललं असतं. कशाला जिवंत ठेवलं मला ? हा दुःखाचा डोंगर पहायला ? उध्वस्त झालेली, विस्कटून गेलेली आयुष्यं पहायला आणि जगायला ? खरोखरच परमेश्वराने जन्म व मृत्यू या दोन गोष्टी स्वतःच्या मुठीत ठेवल्या आहेत. जोपर्यंत या दोन गोष्टी स्वतःच्या मुठीत ठेवल्या आहेत तोपर्यंत ही जगरहाटी त्याच्याच आज्ञेनं चालणार. असं म्हणतात ना, पतंगाची भरारी शेवटी मांजा ओढणाऱ्याच्या हातात असते ना ? परमेश्वरावरचा विश्वास उडत चाललाय माझा. नराधमासारख्या त्या लाटा येतात काय आणि

आमच्या आयुष्याचा विनाश करतात काय ? सगळंच अतर्क्य, अगम्य. याचि देही याचि डोळा हा विध्वंस पाहणारा दुर्भागी साक्षीदार ठरलोय ना मी. खरंच ! शत्रुवरसुद्धा अशी वेळ येऊ नये रे बाबा.

त्याच्या डोळ्यातून सतत पाझरणारे अश्रू दुःखच प्रकट करत होते. माझे मन हेलावले आणि मला वाटले,

“सारा जीव ओतून एखादी कलाकृती साकारणाऱ्या कसबी शिल्पकाराप्रमाणे जगनियंत्यानं कोरलेलं हे निसर्गशिल्प ज्याप्रमाणे खेळताखेळता लहान मुले स्वतःच तयार केलेले वाळूचे घर घरी जाताना लाथाडून मोडून टाकतात, त्याचप्रमाणे एका आडव्या फटकान्याने

निसर्गानेच ते मोडले. स्वर्गभूमीच्या पर्यटकांना सफर घडवणाऱ्या बोटी कोणाचाही हात न लागतादेखील मैलोनमैल भरकटल्या. पर्यटकांच्या डोळ्यांना सुखावणारी, थकल्या-भागल्या पांथस्थाला जगण्याची ऊर्मी देणारी झाडं क्षणार्धात उन्मळून पडली. निसर्गापुढे नमती झाली. निसर्गसुंदर रंगछटा व वैविध्यपूर्ण आकार धारण केलेली शंखशिंपल्यासारखी इथली सागरसंपत्ती बघता बघता नजरेआड झाली. अपार मेहनत, बुद्धी, कल्पना आणि निर्मितीक्षमता हे सर्व पणाला लावून ज्याने आपल्या कुंचल्यातून हे निसर्गशिल्प साकारलं त्या जगनियंत्याचीच त्याला दृष्ट लागली. या विचाराने मी सुन्न झाले.

७३७७७

## दिवा जळत राहावा, हेच खरं !

रक्त आपलं सांडो की, परक्याचं,

मानवजातीचं रक्त आहे शेवटी ।

युद्ध पूर्वेत होवो की, पश्चिमेत,

जागतिक शांततेचा नाश आहे शेवटी ॥१॥

बाँब घरावर पडोत की सीमेवर,

सृजनांच्या आत्म्याला जखमी व्हावे लागते ।

शेतं आपली जळोत, की परक्यांची,

भुकेने जीवनमात्रालाच तडफडावे लागते ॥२॥

रणगाडे पुढे सरकोत की, मागे हटोत,

कूस धरतीमातेचीच वांझ होत असते ।

विजयोत्सवाचा आनंद असो की, पराजयाचा शोक,

शेवटी जीवन प्रेतावरच अश्रू ढाळताना दिसते ॥३॥

खरं पाहता 'युद्ध' हीच समस्या आहे,

युद्धामुळे समस्यांची सोडवणूक काय होणार ?

भीषण आग आणि रक्त ओकेल आज,

भूक आणि गरजा उद्या देणार ॥४॥

म्हणूनच सभ्य गृहस्थ हो, जरा सेका,

युद्धाचा धोका टाळत राहावा, हेच खरं

तुमच्या-आमच्या सर्वांच्या घरात,

दिवा जळत राहावा हेच खरं ॥५॥

(अज्ञात कवीचे आधार ! ) संकलक - प्रा. विलास करपे

# रेशीमबंध

केतकी सगरोळीकर, प्र.व.सा.

कथालेखन - प्रथम क्रमांक - शं. वा. चिरमुले कथालेखन स्पर्धा, गरवारे कॉलेज ऑफ कॉमर्स आयोजित

आज विनीता आणि उमेशच्या आयुष्यातला अग्रिपरीक्षेचाच दिवस होता. कालच त्यांच्या लाडक्या मुलीचा - अनयाचा वाढदिवस मोठ्या धुमधडाक्यात साजरा झाला होता. ती आता अठरा वर्षांची म्हणजेच सज्ञान झाली होती. तिची आता जगाबद्दलची, आयुष्याबद्दलची, नात्यांबद्दलची मतं पक्की बनणार होती. आजपर्यंत विनीता आणि उमेशने तिला अगदी फुलाप्रमाणे जपलं होतं. तिच्यावर भरभरून प्रेम केलं होतं. तशी अनयाही मुळातच समजुतदार आणि गुणी मुलगी होती. अनया - एक गोड, साधी मुलगी. आपल्या आई-वडिलांवर खूप प्रेम करणारी. आई-वडीलच तिचे आदर्श होते. तिच्या डायरीच्या प्रत्येक पानाची सुरुवात आई-बाबांबद्दल कृतज्ञता व्यक्त करूनच व्हायची.

विनीता-उमेश आणि अनया या तिघांचंच ते छोटं, पण सुखी कुटुंब होतं. त्यांना जवळचे असे नातेवाईक म्हटलं तर... नव्हतेच; पण मित्रपरिवार भरपूर मोठा होता. त्यामुळे नातेवाईक नसल्याचं असं दुःख दोघांनाही नव्हतं. विनीताचं माहेर म्हणजे पलीकडच्याच कॉलनीत राहणाऱ्या वीणाकाकू. त्यांची दोन्ही मुलं परदेशात स्थायिक झाली होती आणि खरं तर त्या दोघांनीही वीणा काकूंना त्यांच्यासोबतच राहण्याचा खूपदा आग्रह केला होता; पण त्यांना ती 'कॉलनी', ते घर आणि त्यांची 'मुलगी' विनीता हिला सोडून जायचंच नव्हतं मुळी !

घरी एकट्याच असल्या तरी सामाजिक कार्य, वाचन आणि अनया ह्या सगळ्यांमुळे त्यांना 'एकटेपणा' कधीच जाणवायचा नाही; आणि जेव्हा कधी अनयाची आजीकडे चक्कर असायची तेव्हा तर आजीचा तो दिवस अनयासाठीचाच असायचा. मग अनयाच्या कॉलेजच्या गमती-जमती, तिच्या मित्र-मैत्रिणी असं बरंच काय काय दिवसभर सुरू असायचं. आता विनीता आणि उमेशच्या आठवणी अनयाच्या लहानपणाकडे वळल्या. एक गोड, गोंडस, हसरं बाळ जेव्हा घरात आलं तेव्हा या दोघांचं आयुष्यच अगदी फुलून गेलं. त्या

बाळाचं रांगणं, नंतर आई-बावांचा हात पकडून चालणं, नंतर दुडूदुडू धावणं, त्याचे बोंबडे बोल या सगळ्याच गोष्टींनी विनीताच्या आईपणाला खूप सुखावलं होतं. उमेशही चिमुकल्या अनयासाठी कामातून नेहमीच वेळ काढायचा आणि बाप-लेकीची मस्ती सुरू व्हायची. हळूहळू अनया शाळेत जाऊ लागली, तिचं एक स्वतःचं असं विश्व तयार होऊ लागलं. तिचा स्वभाव मुळातच गोड, निरागस आणि हळवा असल्याने मित्र-मैत्रिणीही तिला भरपूर होते. मधुरा तिची सगळ्यात जवळची मैत्रिण. त्या दोघांचं एकमेकींशिवाय पानही हलायचं नाही. एकमेकींमधला 'बॉन्डच' खूप 'स्ट्रॉंग' होता. अनयाच्या विश्वात आई, बाब, मधुरा आणि आजी हेच फक्त जवळचे होते, बाकी सगळेजण त्या विश्वात फक्त डोकावून जात असत. शाळेच्या स्पर्धांमध्ये वगैरेही अनया चमकायची. तिचं एकूणच व्यक्तिमत्त्व सर्वांगानं फुलत चाललेलं होतं.

आता अनया कॉलेजला जायला लागली यावर विनीता आणि उमेशचा विश्वासच बसत नव्हता. दिवस कसे भरकनू निघून गेले आणि अनया कधी मोठी झाली हे कळलंसुद्धा नाही असंच त्यांना वाटत होतं. आज मात्र त्यांना 'अनया लहानच असती, तर हा असा सुत्र दिवस कधी आला नसता', असं मनोमन वाटत होतं; पण हा दिवस येणार आणि आपण त्याला सामोरं जायचं हे दोघांनीही खूप आधीच ठरवलं होतं. एवढ्यात दारावरची बेल वाजली आणि दोघेही भानावर आले. अनयाच आली होती तरी घरी पाहुणे यावेत तसे दोघेही दरवाजाकडे धावले. विनितानं दार उघडलं. अनया नेहमीसारखीच खूप खूप हसते. तिने आल्याआल्या आईला मिठी मारली आणि म्हणाली, "आऊ, तुला माहितये, मला आणि मधुराला दिल्लीला होणाऱ्या एका वर्कशॉपसाठी सिलेक्ट केलंय. खूप मजा येईल तिथे... देशभरातले विद्यार्थी येणारेत त्यावेळी." "अनू, आधी तू फ्रेश हो. मग आपण बोलूया" उमेश म्हणाला. तेव्हा अनया म्हणाली, "हे काय बाबा, तुम्ही आज

चक्क लवकर घरी ? काल वाढदिवसाचं ठीक होतं; पण आजही ? आणि तुम्हा दोघांनाही माझ्या सिलेक्शनचं ऐकून आनंद नाही झाला ?” तेव्हा विनीता लगेच म्हणाली, “अगं राजा, आनंद कसा गं नाही होणार ? आम्हां दोघांनाही खूप आनंद झालाय. त्याचं काय आहे ना, आम्ही जरा वेगळ्या विचारात होतो म्हणून... .” उमेश मध्येच म्हणाला. “आणि आपण अशा वादळासारख्या आल्यावर आम्ही बापडे अगदीच घाबरून गेलो.” आज खरंच एक वादळ उठणार होतं, घरात हे विनिता आणि उमेशला कळून चुकलं होतं. अनया खळखळून हसत आत गेली, तेव्हा दोघांनीही एकमेकांकडे पाहिलं. उमेशने विनीताला, ‘आता सांगण्याची वेळ आली आहे असं नजरेनेच खुणावलं. अनया फ्रेश होऊन आली. कोचावर बसून टीव्ही ऑन केली आणि म्हणाली, “आऊ-बाबा, आता ना एक खूप भारी शो सुरू होतोय... मी तो झाल्यावरच काहीतरी खाईन.” तेव्हा विनिता म्हणाली, “अनू, आज ना, आम्हांला दोघांनाही तुझ्याशी थोडं महत्त्वाचं बोलायचंय.” “हो ना, हा शो संपल्यावर चालेल ना ?” अनूने विचारलं. उमेश म्हणाला, “हे बघ, या शोपेक्षा महत्त्वाचं आणि तेही आताच बोलायचं, तेव्हा.....”

बाबांना एवढं गंभीर झालेलं खूप दिवसांनी अनूने पाहिलं होतं, त्यामुळे ती काय समजायचं ते समजली आणि तिने टीव्ही बंद केला. आता आई अनूजवळ येऊन बसली. तिला प्रेमाने कुरवाळत तिची पापी घेतली तेव्हा अनूला काहीतरी जाणवलं, ती काळजीच्या स्वरात म्हणाली, “आई, आज तू एवढी अस्वस्थ का दिसतीयेस ? वरं वाटत नाहीये का तुला ?” तेव्हा विनीता म्हणाली, “ना... नाही... तसं काहीच नाहीये. काल तू अठरा वर्षांची झालीस ना, वाऱ्याची झुळूक यावी त्याप्रमाणे तुझं बालपण येऊन गेलं आणि तू आता मोठी झालीयेस...” आता मात्र विनीता स्वतःला सावरू नाही शकली; तेव्हा अनूने तिच्या मांडीवर डोकं ठेवलं आणि समजावण्याच्या सुरात म्हणाली, “ये आऊ, तुझ्यासाठी मी नेहमीच ती अनू राहणार आहे ना ! आणि अशी काय करतेस, मी मोठी झाले म्हणजे काय तुमच्यापासून लांब वगैरे जाणार आहे का ? मी नेहमी तुमच्याच सोबत राहीन.” तेच तर हवं होतं विनीताला.

आता सांगितलं जाणारं तिच्या आयुष्याचं सत्य ऐकल्यावर अनू कशी रिअॅक्ट होईल हे तिला माहित नव्हतं आणि ती कशीही रिअॅक्ट झाली तरी तिने त्या दोघांपासून दूर जाऊ नये असंच विनिताला वाटत होतं. उमेशने शांततेचा भंग करत अनूला विचारलं, “अनू, तुला आठवतंय, मी एका अनाथालयाला देणगी देण्याचं काम सुरू करतोय असं म्हटलं होतं...” अनयाला लगेच काहीतरी क्लिक झालं आणि ती म्हणाली, “हो बरोबर, आजीकडनंच तुम्हाला ती माहिती मिळाली ना ? ‘निराधार’ नाव होतं ना अनाथाश्रमाचं ?” आणि तुम्ही दरवर्षी माझ्या वाढदिवसाला देणगी देणं सुरू केलंत. त्याच्याबद्दल काय बोलायचंय पण तुम्हाला माझ्याशी ? उमेश म्हणाला, “त्याचं काय ना अनू...” विनीता मध्येच म्हणाली, “अनू, एक विचार का ? तुला काय वाटतं, बाबांनी ती देणगी दरवर्षी वाढवावी की, तितकीच ठेवावी ? म्हणजे तिथे ना, मुलांची संख्या वाढतच असते म्हणून...”

“पण बाबांनी किती देणगी द्यावी याच्याशी माझा काय संबंध ? हं. ती त्यांनी नेहमी देत राहावी. कारण त्या गरीब, बिचाऱ्या मुलामुलीना त्याची खरंच खूप गरज असते.” विनीताच्या लक्षात आलं, की आपण हा मुद्दा उगाचच भरकटत नेतोय. अनया पुढे म्हणाली, “आणि खरंच सांगायचं तर मला बाबांची ही परंपरा सुरू ठेवायला नक्की आवडेल. कारण, त्या मुलांच्या आयुष्याबद्दलची कल्पनाही मला खूप असह्य होते गं आऊ... !”

विनीता लगेच म्हणाली, “पण त्यांना कुणीतरी दत्तक वर्गरे घेतं ना; तेव्हा खरं त्यांचं आयुष्य घडतं. त्यांना हक्काचं घर, आई-वडील मिळतातसुद्धा आणि तेच तर महत्त्वाचं असतं.” “हो, पण शेवटी त्यांचे जन्मदाते त्यांच्यासाठी कुणीच नसतात का ? उलट, नऊ महिने पोटात वाढवणारी आईच श्रेष्ठ असते. तिने कितीतरी यातना सहन केलेल्या असतात.” अनूने आपलं मत ठामपणे मांडलं. तेव्हा उमेश लगेच म्हणाला, “पण तो त्यांचा भूतकाळ असतो. वर्तमानात ज्यांना ते आई-बाबा म्हणत असतात, तेच त्यांचे आता खरे आई-वडील असतात.” अनया. “पण बाबा, शेवटी रक्ताचं नातं ते रक्ताचं, त्याची तुलना होऊ

शक्ते का अशा नात्यांशी ?' आता मात्र ती वेळ आली होती; आता काहीही करून या दोघांना अनयाला सत्य सांगायचं होतं आणि याला सुरुवात केली उमेशने. तो जरा गंभीर होत हळव्या स्वरात म्हणाला, "अनू, समज, तूही या मुलांपैकीच एक होतीस असं सांगितलं तर तू काय करशील ?" आता मात्र वातावरण जरा भावुक होत चाललं होतं. तिघांच्याही मनात कालवाकालव सुरू झाली. अनूला तर क्षणभर कुणीतरी उंच कड्यावरून ढकलून देतंय असं वाटलं; पण लगेच भानावर येत तिने विचारलं, "म्हणजे ? तुम्ही असा विचित्र प्रश्न का विचारताय मला ? की तुम्हाला उत्तरच द्यायचंय या प्रश्नाचं ?" विनीताचा कंठ दाटून येत होता पण आवंढा गिळत कसंबसं ती म्हणाली, "होय अनू, आम्हाला तुझ्याबाबतीतल्या प्रश्नांची उत्तरं द्यायची आहेत."

आता मात्र अनया जरा चिडतच म्हणाली, "प्लोऽऽज... हे असं बोलण्यापेक्षा मला स्पष्ट काय ते सांगा आणि आज तुम्हा दोघांनाही हे असं कोड्यात बोलण्यासारखं झालंय तरी काय ?" उमेश आता धीर करून म्हणाला, "हे बघ राजा, तू आम्हाला एक मुलगी म्हणून कायम हवी आहेस. तुझ्याशिवाय आम्ही आयुष्याची कल्पनाही नाही करून शकत. माझा, आमच्या दोघांचाही रक्ताच्या नात्यावर फारसा विश्वास नाहीये. कारण, आम्हाला आधार दिला, जगण्याची उमेद दिली, ती फक्त जोडलेल्या नात्यांनीच. म्हणूनच मला माझा मित्रपरिवार जास्त जवळचा, हवाहवासा वाटतो. रक्ताची नाती ही महत्त्वाची असतात, ती जपावीतही पण, दुर्दैवाने आम्हाला ती नाती जपण्याची संधी कधीच मिळाली नाही आणि सुदैवाने जोडलेल्या नात्यांनी आम्हाला त्याची खंत कधीच जाणवू दिली नाही आणि अशाच एका जोडलेल्या नात्याने खूप सुख, समाधान आणि आनंद आणला. आमचं आयुष्य बहरवलं. एका आईला 'आईपण' आणि एका बापाला 'बापपण' अनुभवता आलं आणि ते सुख इतर कोणत्याही सुखापेक्षा श्रेष्ठच आहे आमच्यासाठी ....."

"आणि ते सुख तू दिलंयस राजा आम्हाला... फक्त तू..." विनीताचा बांध फुटला पण, अनया मात्र खूप अस्वस्थ होऊन म्हणाली, "म्हणजे तुमचं आणि

माझं नातं रक्ताचं नाहीये ? ... म्हणजे मी अनाथ ...? म्हणजे तुम्ही मला दत्तक....?" त्यावर उमेश गहिवरल्या स्वरात म्हणाला, "राजा हो, पण त्याने काय फरक पडतो ? म्हणजे..." अनयासाठी हा खरंच खूप मोठा धक्का होता. या क्षणाला ती अनेक भावना एकाचवेळी अनुभवत होती. तिला आता काही बोलावसंही वाटत नव्हतं; पण अशा संवादाचा शेवट तिनेच करायचं ठरवलं आणि म्हणाली, "पण मला फरक पडतो. माझ्या दृष्टीने रक्ताचं नातं महत्त्वाचं ठरतं... आणि हे तुम्ही मला आज सांगताय की, मी तुमची मुलगी नाहीये... मी पण एक अनाथ..." विनीता तिला मध्येच तोडत म्हणाली, "नाही अनू, तू अनाथ नाहीस. तू आमचीच मुलगी आहेस. मी तुला पोटच्या गोळ्यासारखं वाढवलंय. तितकंच प्रेम आहे आमचं तुझ्यावर..." अनया ताडकून उठली आणि म्हणाली, "पण मला माझे जन्मदातेच महत्त्वाचे वाटतात. माझा नाही विश्वास अशा नात्यांवर. शेवटी, 'आपल्याला कुणीच नाहीये या जगात' ही भावना किती वेदना देते हे तुम्हाला काय कळणार ?" आपल्या खोलीकडे ती रडत जाताना पाहून विनीता आणि उमेश तिकडे धावले. "अनया, तुला फक्त सत्य सांगायचं होतं आणि त्या सत्याचा विचार करण्यापेक्षा तू ते विसरावंस एवढीच अपेक्षा आहे आमची. शेवटी..." आतून अनयाचा धीर - गंभीर आवाज आला, "पण मी ते नाही विसरू शकत. आणि मला माझं रक्ताचं नातं हवंय."

उमेश आणि विनीता तिच्या खोलीच्या दरवाजावर ठोठावत तिला समजावण्याचा प्रयत्न करत होते. पण आतून काहीच प्रतिसाद मिळत नव्हता. शेवटी ते दोघे सुत्र होऊन कोचावर बसले. इकडे खोलीत अनयाने डायरी लिहायला घेतली होती. डायरीचं पान अश्रूंनी चिंब भिजत आलेलं होतं तरी ती लिहीतच होती.... आजच्या दिवस माझ्यासाठी एक काळाकुट्ट दिवस ठरला... एक खूप भयानक सत्य मला कळलं. मी अनाथ आहे... माझं या जगात कुणीच नाहीये... मला ज्यांनी स्वतःची मुलगी म्हणून वाढवली ते माझे खरे आई-बाबा नाहीयेत... मला जन्म देणारी स्त्री दुसरीच आहे... किती.... किती जीवघेणं सत्य आहे हे !! लहानपणी मी बऱ्याचदा आईला विचारायची की, 'आई, मी तुम्हा दोघांपैकी

कुणासारखी दिसते ? तेव्हा आई माझा प्रश्न का टाळायची हे मला आता कळलं. कारण मला माहित होतं, की मी या दोघांपैकी कुणासारखीच नाही दिसत; पण त्याचा मी एवढा विचारच कधी केला नव्हता. आज मला पहिल्यांदाच आई-बाबा नसण्याचं दुःख काय असतं हे जाणवतंय. जगात एकटं असण्याचा सल बोचतोय... कुणीच नाहीये इथे माझं ? हो, आता मला फक्त मधुराचाच आधार आहे. इथे तीच मला माझी वाटतेय..."

लिहिता लिहिता तिला कधी झोप लागली हेही तिला कळलं नाही. दुसऱ्या दिवशी अनया उठली, तेव्हा आई-बाबा कोचावरतीच बसून होते. रात्री ते झोपले नव्हते हे स्पष्ट दिसत होतं. पण ती काही न बोलताच आपलं आवरत होती. आज ती कॉलेजला वगैरे तर अजिबात जाणार नव्हती. आज तिला फक्त मधुरा हवी होती. विनीताने पटापट तिच्या नाश्याची तयारी केली. आज नाश्यासाठी तिच्या आवडीचा कणकेचा शिरा केला आणि अनयाला सवयीप्रमाणे हाक मारणार, तोच अनया डिश घेऊन स्वतःच्या हाताने शिरा घेत असल्याचं तिने पाहिलं. चेहऱ्यावर कसलाही भाव न आणता अनूने तो शिरा अक्षरशः गिळला आणि लगेच ती बाहेर जम्यला निघाली एवढ्यात उमेश उठला आणि म्हणाला, "थांब बेटा, मी तुला कॉलेजला सोडेन." तेव्हा फणकाऱ्याने अनया म्हणाली, "त्याची काही गरज नाहीये. आता मला एकटीने सगळं करायला शिकलं पाहिजे. अनाथ मुलांना नाहीतरी सगळं स्वतःचं स्वतःच करावं लागतं. खरं तर आतापर्यंत तुम्ही जे केलंत तेच खूप झालं माझ्यासाठी." आणि ती गेली.

विनीता परत रडायला लागली. उमेशाने तिला जवळ घेऊन समजावण्याच्या स्वरात म्हटलं, "तिला सत्य समजणं गरजेचं होतं. कारण, तिला अंधरात ठेवणं आपल्याला पटणारं नव्हतं. कधी ना कधी हे तिला सांगावंच लागणार होतं. आता पुढचा निर्णय तिनेच घ्यायचाय. खरंतर कुणासाठीही हा एक असह्य धक्काच टरंला असता. तिचं असं वागणं साहजिक आहे; पण मला खात्री आहे, ती स्वतःला नक्की सावरेल आणि आपले संस्कार असे कसे वाया जातील ?"

इकडे अनया आणि मधुरा एका निवांत (म्हणजे त्यांची नेहमीची आवडती जागा) ठिकाणी बसल्या होत्या. अनयाला आज पहिल्यांदाच मधुरासमोर नेमकी कशी सुरुवात करू ? असं झालं होतं आणि आज मधुरालाही काहीच 'गेस' करता येत नव्हतं. कारण ती अनयाच्या बाबतीत नेहमीच सगळं बरोबर ओळखायची. शेवटी धीर एकवटून अनया म्हणाली, "मधुरा, काल माझ्या बाबतीत जे घडलं ते खरंच कुणाच्याही बाबतीत घडू नये... पण ते एक सत्य आहे आणि तुलाही ऐकून खूप धक्का बसणार आहे." मधुरा शांत पण निश्चयी सुरात म्हणाली, "अनू, तू फक्त जे काही आहे ते सांग. मनातलं सगळं बोलून टाक." अनया म्हणाली, "मधुरा, मनातलं सगळं तर मी केव्हाच, बाहेर काढलंय माझ्या डायरीपुढे, तरी मला माझं मन हलकं वाटत नाहीये आणि आता तुला सांगून का कुणास ठाऊक असं वाटतंय, की मनाला हलकं वाटेल."

मधुराची उत्सुकता वाढत होती. ती म्हणाली, "अगं, मग सांग ना... आपण आजपर्यंत एकमेकीपासून कधी काही लपवलय का ?" अनया हळवी होत म्हणाली, "म्हणूनच तर आज मला फक्त तूच माझी, हक्काची व्यक्ती वाटतीयेस. या जगात माझ्याजवळ फक्त तुझ्यासारखी मंत्रिण आहे, कारण मधुरा... मधुरा मी अनाथ आहे. माझे आई-बाबा हे खरे नाहीयेत. त्यांनी मला... मला दत्तक घेतलय." आणि अनया परत रडायला लागली. मधुराने तिला जवळ घेतलं, तिच्यासाठीही हा एक धक्काच होता. तीही स्वतःच्या भावनांना आवरू नाही शकली आणि अनयाच्या डोळ्यातून पाणी येताना तर शक्य नव्हतं. तिने स्वतःला सावरलं. थोडा वेळ कुणीच काही बोलत नव्हतं.

शेवटी अनयासाठी मधुराने स्वतःमध्ये खूप धीर जमवला आणि तिने बोलायला सुरुवात केली. "हे बघ अनू, हे माझं बोलणं तुला जरा विचित्र वाटेले; पण तुझ्यासाठी हा एक खूप मोठा धक्का वगैरे असला तरी तो तुझा भूतकाळ होता, आता तू जे आयुष्य जगतीयेस त्याच्याशी काहीही संबंध नसलेला... मला काय म्हणायचं ते तुला कळतंय ना ?" अनया अवाक् होऊन तिच्याकडे बघतच होती, कारण तिला तिचा असा

रिस्पॉन्स अनपेक्षित होता. ती एकदम म्हणाली, “नाही मधुरा, पण माझ्यासाठी हे सगळं विसरणं वाटतं तितकं सोपं नाहीये. जेव्हा तुला कळलं की तू ज्यांना आई-बाबा समजतेस ते तुझे आई-बाबा नाहीयेत, तुला अगदी लहान असतानाच अनाथाश्रमात सोडलेलं होतं. ज्या आईशी माझी नाळ जोडलेली होती, तिला मी कशी काय विसरू शकेन ? अगं... माझं ज्यांच्याशी ‘रक्ताचं नातं’ होतं त्यांनाच तू मला विसरायला लावतेस ? आणि तुझं हे असं बोलणं मला अपेक्षित नव्हतं.” मधुरा, “पण मलाही तुझं भूतकाळाचा एवढा विचार करून दुःख करत असणंही अपेक्षित नव्हतं. मान्य आहे, तुझ्या जागी मी असते तर मलाही असंच वाटलं असतं, पण खरं पाहायला गेलं तर त्या गोष्टींचा विचार करून तुला आता खूप त्रास होईल अनू. जन्म देणारे दुसरे असले तरी आतापर्यंत ज्यांनी तुला लहानाची मोठी केली त्यांचं तुला काहीच नाही वाटत ?”

अनया म्हणाली, “हो वाटतं ना, पण कितीही झालं तरी ते जोडलेलं नातं आहे. रक्ताचं नाही आणि...” मधुराला आता हिला कसं समजवायचं असं झालं होतं. ती लगेच म्हणाली, “रक्ताचं नातं म्हणजे तरी काय असतं गं ? ‘नातं जपणं’ महत्वाचं असतं की ते कशा प्रकारचं हे जाणणं महत्वाचं ? तुझ्या खऱ्या आई-बाबांकडून जे मिळालं असतं त्याहीपेक्षा जास्त तुला या आई-बाबांकडून मिळालेलं आहे... तुला खरं तर तेच महत्वाचं वाटायला हवं.” अनयाला अजूनही पटत नव्हतं हे सगळं. ती म्हणाली, “नाही मधुरा, शेवटी तूही... याचं खूप वाईट वाटतंय मला. आता मलाच ठरवायचंय, काय करायचं ते... .”

मधुरा आता काळजीच्या सुरात म्हणाली, “अनू, तू आता काय करणारेस नेमकं ? पण मी माझ्या मताशी ठाम आहे आणि ते काहीच चुकीचं नाहीये. जरा विचार कर... काका-काकूंना किती यातना झाल्या असतील, तुला हे सत्य सांगताना ? त्यांचं आयुष्य तुझ्याशीच जोडलेलं आहे अनू..... .” अनया चिडक्या सुरात म्हणाली, “एखादं कुत्र्याचं पिल्लू आपण त्याच्या आईपासून वेगळं करून आणतो तेव्हा त्याच्यावरही आपण खूप जीव लावतो; पण ते पिल्लू स्वतःच्या आईला कधीच नाही विसरू शकत. आणि मी तर

माणूस आहे.... .” मधुरा म्हणाली, “तेच तर मी सांगतीये, आपण ‘माणसं’ आहोत अनू. आपल्याला देवाने विचार करण्याची शक्ती दिलीये. आपण निर्णयही घेऊ शकतो. जरा शांत डोक्याने विचार कर. जेव्हा एखादा प्रियकर आणि प्रेयसी एकमेकांवर मनापासून प्रेम करतात तेव्हा त्यांच्यात कुठलं ‘रक्ताचं नातं’ असतं ? पण तरीही एकमेकांच्या प्रेम आणि विश्वासामुळे ते त्यांचं नातं पती-पत्नीच्या नात्यात आणतात, ते आयुष्यभर जपतात. म्हणजे हे जोडलेलं नातंही खोटंच असतं का ? आणि जगात सगळीकडे पूर्वीपासूनच अशा जोडलेल्या नात्यांनीच रक्ताची नाती तयार केली जातात. म्हणजेच जोडलेली नाती हीच जगाच्या उत्पत्तीचं मूळ ठरतात, नाही का ?” अनयाला आता काय बोलावं हे सुचत नव्हतं. तरीही ती म्हणाली, “हे बघ मधुरा, मला यावर जास्त वाद घालायचा नाहीये. मला काही वेळ एकटीने विचार करू देत. मग मी ठरवेन, काय करायचं ते आणि सध्या तरी मी घरी जाण्याच्या मनःस्थितीत नाहीये.” मधुराला थोडसं बरं वाटलं, की ही शेवटी विचार करायला तरी तयार झाली. ती म्हणाली, “अनू माझा तुझ्यावर खूप विश्वास आहे गं ! तू खूप समजूतदार आणि विचार करून वागणारी मुलगी आहेस हेही मला माहितीये; पण कधी कधी परिस्थितीच आपल्याला विचित्र वागायला भाग पाडते. पण त्यातूनही काहीतरी चांगलाच निर्णय तू घेशील असं मला वाटतंय. आणि आता जास्त त्रास नको करून घेऊस, प्लीज.”

तेव्हा अनया म्हणाली, “नाही मधुरा, आज मला एकटं असण्याची खूप गरज वाटतीये. तेव्हा तू.... .” मधुराने तिला बाय केलं आणि ती गेली. आता अनयाने आजीकडे जायचं ठरवलं.... संध्याकाळ झाली होती आणि खूप भूकही लागली होती तिला. इकडे विनीता आणि उमेश अनूच्या वाटेकडे डोळे लावून बसले होते. दोघांनी आज जेवणाचा एक घासही घेतला नव्हता. घरात कधी नव्हे ती एक भयाण शांतता पसरली होती. अनया आजीकडे आली. तिचं असं अचानक न सांगता येणं आजीला जरा आश्चर्याचं वाटलं पण तिने ते तिला जाणवू दिलं नाही; पण नेहमीसारखी आनंदी, खेळकर, आजीला येऊन बिलगणारी अनय आज खूप वेगळी



वाटत होती. आजीला जाणवलं की खूप काही घडलंय हिच्या बाबतीत. अनया आल्याआल्या म्हणाली, “आजी, तू ज्या अनाथाश्रमासाठी काम करतेस तेथे उद्या मला घेऊन चल. आणि आता मला फक्त पोटभर खायला दे.” आज ही नक्कीच खूप वेगळ्या परिस्थितीतून जातीये हे आजीला कळून चुकलं होतं. त्यामुळे तिनेही न बोलता तिच्यासाठी गरम-गरम खिचडी-सार असा मेनू केला. अनया पोटभर जेवली आणि लगेच झोपी गेली. आजीने लगेच विनीताला फोन केला आणि विनीताने तिला सगळं काही सांगितलं. आजीने म्हटलं, “अनूला उद्या ‘निराधार’ बघायचंय.... मला वाटतं तिला तिथे न्यावं. पण तू काळजी नको करूस, तिला कसं समजवायचं ते मी बघेन. अनू उद्या तुला घरी येऊन नेहमीसारखीच मिठी मारेल. ती तुमच्याजवळ परत येईल. ती पूर्वीसारखीच वागेल. तेवढी खात्री मी तुला देते.” आजीच्या अशा बोलण्याने विनीताला खूप बरं वाटलं.

दुसऱ्या दिवशी अनया लवकर उठून तयारही झाली. आजीचं अजून हळूहळू आवरत होतं. अनयाने आज नाश्ताही नव्हता केला. तिची नजर खूप उदास दिसत होती. तिच्या डोळ्यांमध्ये एक तीव्र वेदना दिसत होती. आजीला हे सगळं कळत होतं, पण ती आताच काही बोलणार नव्हती. आजीचं आवरून झाल्यावर दोघीही ‘निराधार’कडे निघाल्या. अनयाला एका गोष्टीचं आश्चर्य वाटत होतं की, आजी काहीच का विचारत नव्हती ? ती आपल्या मौनाचा भंग का करत नव्हती ? पण तिला हे प्रश्न गौण वाटत होते. ‘निराधार’मध्ये जेव्हा दोघीही पोहोचल्या तेव्हा अनयाची नजर तिथल्या पाटीवर खिळली. ‘निराधार’ अनाथाश्रम... ‘अनाथाश्रम’.... ‘अनाथालय’ ‘अनाथ मुलांसाठी, आधार नसलेल्या मुलांसाठी, जगात कुणीच नसलेल्या मुलांसाठीचं ठिकाण.’ अनयाच्या मनात संवाद सुरू झाला. तिचे डोळे लगेच भरून आले. तिथे लहान-लहान, गोड मुले खेळत होती.

तिथली थोडी मोठी म्हणजे दहा-बारा वर्षांची मुलं इतर लहान बाळांना खेळवत होती. काही लहान मुले रडत होती. त्यांच्यापैकी एकालाही आपले ‘आई-बाबा’ कोण हे माहित नव्हतं. हे सगळं बघताना अनयाला

वाटत होतं की, ‘आपणही यांच्यापैकीच एक आहोत. तरी आपण समाजाच्या दृष्टीने अनाथ नाही आहोत. हा खरं तर या मुलांवरती अन्याय होतोय.’ एवढ्यात तिथे आजी आली आणि अनयाने विचारलं, “आजी, यांना इथे यांचे आई-वडील स्वतःच आणून सोडतात कां ग ?” तेव्हा आजी म्हणाली, “हो. कुणाचे आई-वडील, तर कुणाचे नातेवाईक इथे या मुलांना आणून सोडतात. पण काय गं अनु, तुला आज इथे का यायचं होतं ?” आता मात्र अनयाला राहवलं नाही. ती म्हणाली, “आजी, तुला चांगलंच माहितीये की मीही अशा मुलांपैकीच एक आहे. मला या जगात कुणीच नाहीये, हो ना ? आणि आता मात्र मला या सगळ्याचा सोक्षमोक्ष लावायचाय. तू मला सांग, मला कुठल्या अनाथाश्रमातून आणलंय ? मला माहितीये, प्रत्येक अनाथाश्रमात तशा नोंदी असतात. मला माझे खरे आई-बाबा कोण आहेत आणि त्यांनी मला इथे का सोडले हे जाणून घ्यायचंय. प्लीऽज आजी, निदान एवढी तरी मदत मला करशील ना ?”

आजी शांतपणे म्हणाली, “तुला फार लांब जायची गरज नाहीये. तू इथे आता आलीयेस, इथेच तुला तू फक्त सहा महिन्यांची असताना सोडलं होतं.” अनयाला आणखी एक आश्चर्याचा धक्का बसला आणि ती म्हणाली, “मग सांग ना, कोण आहेत माझे खरे आई-बाबा, कोणाशी आहे माझं ‘रक्ताचं नातं’ ? सांग ना आजी....’ आणि अनया एकदम रडायला लागली. खूप रडून जणू ती मघाशी तिच्या डोळ्यात दिसणाऱ्या वेदनाच हलक्या करत होती. आता मात्र आजीचाही कंठ दाटून आला. तिला क्षणभर वाटलं, की “या खेळण्या-बागडण्याच्या, स्वच्छंद जगण्याच्या वयात या मुलीला आयुष्याच्या एका किती भयानक सत्याला सामोरं जावं लागतंय ?”

पण हिला आता आपणच सावरायला हवं. हिचं आयुष्य पूर्वीसारखं ठेवण्यासाठी आपणच मदत करायला हवी. कधीकधी ‘अज्ञानातच सुख असतं’ म्हणतात ते काही चुकीचं नाहीय; पण तिचं सत्य तिला माहित होणं खूप गरजेचं होतं.’ आजीने तिला कुशीत घेतलं आणि म्हणाली, “ए बाळा, हे बघ, अशी रडू नकोस तू. उलट या मुलांपेक्षा तू कितीतरी पटीने

नशीबवान आहेस, की तुला आई-बाबा, घर, शिक्षण, जे हवं ते सगळं मिळालं. या बिचाऱ्या मुलांना जोपर्यंत कोणी असं वाली मिळत नाही तोपर्यंत आम्हाला त्यांच्या भविष्याबाबत खूप काळजी असते. कधीकधी मुलाला जन्म देऊन आई दगावल्यामुळे आणि इतर नातेवाईकांना ते ओझं वाटल्यानं, तर कधी अत्यंत बिकट परिस्थितीमुळे ही मुलं इथे आणली जातात. काही मुलांचे आई-वडील तुरुंगात वगैरे असतात. त्यामुळे बरीच मुले अनाथाश्रमातच वाढतात, शिकतात आणि स्वतःच्या पायावर उभे राहून स्वतःचं आयुष्य घडवतात. पण त्यासाठी त्यांना इथल्या कठीण परिस्थितीतून दिवस काढावे लागतात. पण जगण्याची उमेद, काहीतरी करून दाखवण्याची जिद्द त्यांना मोठं बनवते.”

“आणि अशा अनेक स्वतःचं आयुष्य घडवलेल्या मुलांनी अनाथाश्रमाला देणगी देणंही सुरू केलंय. त्यांचं स्वतःचं असं सुंदर आयुष्य आता ते जगतायत. तू काल तुझ्याबाबतीत एक सत्य ऐकलंस तर आता तुझ्या आई-बाबांच्या बाबतीत मी थोडंसं बोलणार आहे. अर्थात, तुझी ऐकण्याची तयारी असेल तर....’ अनयाला आजीच्या कुशीतून बाहेर यावंसंच वाटत नव्हतं. ती म्हणाली, “नाही सांग, मी ऐकेन सगळं.” आजीने सांगायला सुरुवात केली.

“तर मग ऐक.... उमेश.... तुझा बाबा हा एका अनाथाश्रमातच वाढलेला मुलगा आहे. आज त्याच्याकडे बघून कुणाचाही विश्वास बसणार नाही, की तो ‘अनाथाश्रमात वाढलेला’ मुलगा आहे म्हणून ! पण ‘आकाशात झेप घेण्याची’ त्याची जिद्द होती. त्यासाठी त्याने खूप कष्ट घेतले, मेहनत केली, खूप शिकला आणि जगाला पटवून दिलं, की आयुष्यात तुम्ही कोण, कुठले, तुमचे आई-वडील कोण यापेक्षा तुम्ही स्वतःला कसं घडवलंत हे खूप महत्त्वाचं असतं. अशा त्याच्या गुणांवर विनीताने प्रेम केलं आणि दोघांचाही प्रेमविवाह झाला, पण विनीताच्या घरी एका अनाथ मुलाशी लग्न केलं म्हणून प्रचंड वादळ उठलं आणि तिच्या घरच्यांनी तिच्याशी संबंध तोडले. हेच ते तुला माहितीये ते ‘रक्ताचं नातं’ जे तुटायला फारसा वेळ नाही लागला. पण उमेश आणि विनीताने एकमेकांवरच्या विश्वास

आणि प्रेमावर नवं आयुष्य सुरू केलं. पण नंतर एक मोठं दुःख त्यांच्या आयुष्यात आलं. त्यांना मूल नव्हतं आणि ते होऊ शकणार नव्हतं. दोघेही एकदम कोसळले आणि एक दिवस अगदी नाट्यमयरीत्या विनीताची आणि माझी भेट झाली. त्या दिवशी मला भरपूर कामं होती म्हणून बरं वाटत नसतानाही मी बाहेर जायला निघाले होते; पण अर्ध्याच रस्त्यात मला गरगरायला लागलं आणि नेमकी विनीता तिथे होती. तिने मला सावरलं आणि हॉस्पिटलमध्ये नेलं. तिथे मला रक्ताची गरज असल्याचं कळलं आणि योगायोगाने तिचा ब्लडग्रुप तोच होता. आणि तिने कसलाही विचार न करता ताबडतोब मला रक्त दिलं. आणि त्या दिवसापासून आमचं आई-मुलीचं ‘रक्ताचं नातं’ तयार झालं.

हे नातं इतकं घट्ट विणलं गेलं, की मी माझ्या रक्ताच्या नात्याकडे - माझ्या मुलांकडेही जायला तयार नाही झाले. इथे कुठे आलं ‘रक्ताचं नातं ?’ राजा, ही रेशमी नाती. हे रेशमी बंध जे असतात ती कशीही. कधीही, कुणाशीही जुळू शकतात; पण आयुष्यभराची घट्ट वीण तयार करतात, मनापासून जपली जातात. तुझ्या या आई-बाबांना दुर्दैवाने रक्ताच्या नात्याने आधार नाही दिला पण त्याचं दुःख करण्यापेक्षा ‘जोडलेली नाती’ त्यांनी खूप जीव ओतून जपली आणि तीच नाती त्यांचा मोठा आधार बनली. आज जगात खरंतर ‘नातं जपणं’ म्हणजे काय हेच कुणाला कळेनासं झालंय. नातं तुटायला वेळ नाही लागत पण जोडलेली नाती जपणं सगळ्यात अवघड काम असतं. नातं जपायचं कसं हे खरंतर उमेश आणि विनीताकडनंच शिकायला हवं... इतके गुणी आई-वडील मिळायला खरं तर नशीब लागतं... तू खरंच खूप खूप नशीबवान आहेस अनू...’ आणि आजीच्या अश्रूतला एक थेंब अनयाच्या गालावरती पडला आणि अनूला त्या थेंबातून जोडलेल्या नात्यातलं प्रेम, विश्वास आणि कधीही न संपणारा ओलावा पहिल्यांदाच जाणवला आणि असाच ओलावा, हेच नाजूक रेशीमबंध टिकवण्याचा तिने निश्चय केला. आता घरी जाऊन आईला कधी एकदा बिलगते असं तिला झालं होतं .....!!

\*\*\*\*

## आदर्श

मोठी माणसं बरेचदा म्हणतात  
नाहीत तुम्हाला आदर्श !  
जीवनात आदर्श नसताना  
कसा होईल उत्कर्ष ?

उत्तर आमच्याकडे आहे हो  
पण ते देणार कसे ?  
'आजकालची पिढी उलट बोलते'  
तुम्ही म्हणणार असं.

तुमचा काळ होता वेगळा  
होते भगतसिंग, गांधी,  
मनात त्यांच्या सकच होतं  
माझा देश आधी.

स्वातंत्र्यलढ्यामध्ये त्यांनी  
दिली प्राणांची आहुती,  
'भारतीय' हाच धर्म  
अन् हीच होती संस्कृती.

आता काळ वेगळा आहे  
आपला भारत स्वतंत्र आहे  
धर्मनिरपेक्ष अशा देशात  
शाळेपासून आरक्षण आहे.

'भारतीय' हा धर्म  
काळाआड गेला  
शिक्षण, नोकरी सगळीकडे  
जातीचा दाखला आला.

आजकालचे न्यूज चॅनेल्स  
कमालच करतात  
अमिताभ बच्चनचे पोट दुखले  
तर ती 'ब्रेकिंग न्यूज' म्हणतात.

नट-नट्यांचे लग्न म्हणजे  
हे लोक कहरच करतात  
लग्नाच्या खरेदीपासून  
हनिमून ऑफर्सपर्यंत दाखवतात.

हा सगळा कार्यक्रम  
महिनाभर पुरून उरतो  
दहशतवादी हल्ल्यांचा आक्रोश मात्र  
आठवडाभरात विरून जातो.

किरण बेदीसारख्यांनी  
बजावले आपले कर्तव्य  
पण त्यांनाही खाली खेचून  
चाकीचे घडविणार भवितव्य

कुठले आदर्श ठेवू आम्ही  
आज या जगात ?  
खुर्चीसाठी मारामारी  
इथल्या राजकारणात.

निषेध असो वा सत्कारं  
आधी आमचा पक्ष  
कारण आमचे कायम आहे  
आमच्या खुर्चीवर लक्ष

आम्हा युवा पिढीला  
नकोत जाती-पक्ष,  
आम्ही घडविणार आहोत  
'भारत - धर्मनिरपेक्ष'

तयार आहोत आम्ही  
करू खूप संघर्ष  
पुढच्या पिढीकरिता  
आम्ही बनू 'आदर्श.'

- कु. ऋचा अष्टपुत्रे, १२वी-कला

## भूमिका...

ज्या निर्भिकाने मज घडवले  
तो निर्भिकच होईन म्हणतो  
दिशाहीन पाण्याला ज्या खडकाने अडवले  
तो खडकच होईन म्हणतो  
ज्या मनाने काही शब्द सुचवले  
असे सुंदर मन होईन म्हणतो  
ज्या पावसाने त्याच्या तालावर नाचवले  
असा पाऊस होईन म्हणतो  
भर अंधारात एक मिणमिणता दिवा असावा  
असे तेज होईन म्हणतो  
वादळी वाऱ्यात दिवा विझू नये म्हणून  
एक आडोसा होईन म्हणतो  
ज्या सुरांनी देहाला मंत्रमुग्ध केले  
असे सप्तसूर होईन म्हणतो  
ज्या गीताने आयुष्य बहाल केले  
असे गीतच होईन म्हणतो.  
ज्या रूपाने मज घायाळ केले.  
असे रूपच घेईन म्हणतो  
ज्या शब्दांनी मज इथवर आणले  
असे सुगंधी शब्द होईन म्हणतो  
अशा शब्दरूप कवितेला दाद देण्यासाठी  
तुमच्यातलाच एक रसिक होईन म्हणतो...

- ओंकार सिन्नरकर, तृ.व.शास्त्र

## नोबेल

खूप वाट पाहिली आता मलाही  
एणांगणात उतरून नशीब अजमावयाचंय  
जास्त हाव नाही मात्र केवळ  
सकतरी 'नोबेल' मला मिळवायचंय  
टागोर, रामन, बोस, सेन, मदरतेरेसा यांच्या दिव्य  
अद्वितीय कर्तृत्वास आशीर्वाद मानून  
माझ्या भारतमातेला आता तरी पुन्हा एकदा  
सुवर्ण वादीवर मला झुलवायचंय  
विलंबाच्या फळाची असते चव गोड  
मला मात्र नाही चाखायची त्याची फोड  
कला-साहित्य, विज्ञान-शांती यांच्यात घडवून क्रांती  
आता तरी देवा नोबेल माझ्या देशासाठी सोड  
भारतमाता माझी भोळी-भाबडी विकसनशील  
प्रगतीला हाताशी धरुनी झाली ती सुसंस्कृत-सुशील  
डॉ. कलामांचं २०२० स्वप्न मला साकारायचंय  
तू माझ्या मायेला 'नोबेलच्या' हाराने सजवायचंय  
आता निरोप दे माते, तुझ्याचसाठी  
नोबेलच्या वाटेवर मी समर्पित झालो आहे  
तुझ्या नेत्रांतल्या टपोऱ्या अश्रूंनी नको  
ओठांच्या महिरपीतून 'विजयी भव !'  
आशीर्वाद हवा आहे.

- विक्रम सुनिल अरने,  
M.A. I (Economics)

## उत्स्फूर्त भटांकिका

एस.पी. कॉलेजच्या नाट्यवेड्यांमध्ये अग्रभागी असलेला रव्या भट आम्हाला सिनीयर होता, म्हणूनच १९६२ मध्ये पुरुषोत्तम करंडक स्पर्धेच्या पहिल्यावर्षी आम्हा प्री-डिग्रीच्या नवोदितांना घेऊन त्यांनी 'कुणी गोविंद घ्या' या विनोदी एकांकिकेला जब्बार पटेलच्या मेडिकलच्या एकांकिकेला टक्कर देऊन उपविजेतेपद पटकाविले, तेव्हापासून रवींद्र भटांची उत्स्फूर्तता, सृजनशीलता, प्रयोगक्षमता आणि रसिकता आम्हाला जाणवली. तो भेटल्यावर मनसोक्त मोकळ्या गप्पा, टिंगलटवाळी आणि साहित्य-काव्यानंद देण्या-घेण्यातली मजा आणि नजाकत अनुभवलेले अनेक मित्र-मैत्रिणी आहोत. त्यातील सर्वात जवळची ठरली ती होस्टेलची कुमुद-तिच्या गाण्यावर आणि स्वभावावर रवींद्रने जोडीदारीण शोधली आणि टिकवलीही. चित्रपट, नाटक, काव्य, साहित्य, वक्तृत्व, निवेदन, संतसाहित्य, निरूपण यात तो मनसोक्त रमला, त्यानी जोडीने कार्यक्रम, प्रवास, प्रयोग, लेखन-संपादन केले, मित्र-मैत्रिणी जमवले. त्यांना खूप काही ऐकवले, समाजात-साहित्यात प्रतिष्ठा आणि निष्ठा राखली यात सगळे काही भरून पावले. लेखणी आणि वाणी खणखणीत, टीका दणदणीत आणि राहणी सणसणीत असलेला आमचा 'परशुरामीय' मित्र त्याच्या असंख्य आठवणींनी आणि उत्स्फूर्ततेने न संपणारी भटांकिका आपल्यासाठी कृष्णोकाठी, मुळा-मुठेकाठी-इंद्रायणीकाठी ठेवून गेला आहे!

- डॉ. सुरेश गरसोळे (माजी विद्यार्थी) १०/४ लक्ष्मीनारायण नगर, पटवर्धन बाग, एरंडवणे, पुणे - ४.

## कमवा-शिका योजनेतून मिळालेला "आनंद आणि अनुभव"

प्रथमतः मी अष्टेकर सरांच्या ऑफिसमधून मुलाखत पास होऊन ग्रंथालयामध्ये बारकोडींगच्या कामासाठी आलो. त्यामध्ये पुस्तकांना barcode, cellotape, labels चिकटविणे तसेच Acc. No., Call No. दुरुस्ती करणे, Shelving करणे अशी कामे करण्याची संधीही मिळाली. या कामामुळे कोणते पुस्तक आहे हे पटकन सांगू शकतो. नंतर मी ऑफिस (कचेरीमधील) ८ नंबरमध्ये Handbook भरण्याच्या कामासाठी गेलो. (ऑग. ते सप्टे.) तेथे विद्यार्थ्यांची XI ते MA-II आणि B.B.A. च्या सुद्धा सर्व विद्यार्थ्यांची Handbook मध्ये सर्व Fees Entry करणे, तसेच वेगवेगळ्या Fees ची चलने करून ती मोजणे, तसेच फोन घेणे, ऑफिस संदर्भात सूचना सांगणे इ. कामे करण्यातला आनंद मी शब्दात मांडू शकत नाही. नंतर मला Gymkhana Department मध्ये काम करण्याची संधी मिळाली. तेथे जिममध्ये येणाऱ्या-जाणाऱ्यांची नोंद ठेवणे, खेळाचे साहित्य देणे-परत घेणे, कधी Ground वरती पाणी मारणे, Rolling करणे, Ground आखण्यास मदत करणे, Gym. Sport संदर्भात नोटिस प्रत्येक Department ला पोहोचती करणे अशा सर्व कामांतून मला आनंदच मिळाला. तसेच Gym मधील साहित्य पुसून घेणे, सर्व साहित्याची मांडणी करणे इत्यादी कामे मी करत असे.

कमवा शिका योजनेमुळेच मला जीवनात उपयोगी पडणाऱ्या अशा खूप गोष्टी शिकायला मिळाल्या, त्याचा फायदा मला नक्कीच होणार. कमवा शिकामुळेच N.S.S. मध्ये मी सहभाग नोंदवला. या योजनेतूनही मला आत्मविश्वासासारखे मला मित्र-मैत्रिणी भेटल्या. त्यामुळे माझे मन आनंदी आहे, प्रसन्न वाटते.

अशा प्रकारे मला स. प. महाविद्यालयाकडून जेवढे गुण, शिक्षण 'ज्ञानाची परडी' मिळाली आहे, ती आयुष्य जगताना पूर्ण आयुष्यभर पुरेल याची मला खात्री वाटते. कारण आयुष्य म्हणजे काय ? जीवन म्हणजे कसे असते ? अशा अनेक प्रश्नांची उत्तरे मला याच योजनेतून मिळाली आहेत. क्षणोक्षणी मला स. प. महाविद्यालय आठवणारच !

- धनाजी लक्ष्मण खंडाळे (S.Y.B.A.)

## जी रह्यी... - ऋषिकेश घोडके, तृ.व.सा.

अस्पताल से घर आने के बाद प्राजक्ताने वॉश लिया और टी.वी. चालू करके समाचार सुनने लगी। आज उसका मन किसी भी चीज में नहीं लग रहा था। टी.वी. बंद करके वह खाना बनाने किचन में गई। सुबह के नाश्ते के बर्तन वैसे-ही पड़े हुए थे। उसने बर्तन साफ किए, अब खाना बनाने की इच्छा-ही नहीं थी। उसने फोन उठाकर ऋषि को फोन लगाया और बाहर सेही कुछ खाने के लिए लाने को कहा। क्या करें - क्या न करें, कुछ समझ में नहीं आ रहा था। थोड़ी देर सोचने के बाद उसने ड्रावर में से अपनी पुरानी डायरी निकाली। उसमें कॉलेज जीवन में घटित कुछ यादें लिखी हुई थी। उन्हें पढ़कर अपनी यादों को ताजा करती थी। जब-भी उसका मन किसी चीज में नहीं लगता तब वह अपनी डायरी निकालकर बार-बार पढ़ती और प्रफुल्लित हो जाती। उसके मूंह से शब्द निकलने लगे - “वही बचपन अब नहीं रहा... कॉलेज की सहेलियाँ... प्रैक्टिकल बंक मारकर नई फिल्म देखने जाना... मौज-मस्ती... और वही प्यार की मिठास अब-भी मेरे साथ है... जिससे प्यार किया उसीका जिन्दीगीभर साथ मिला है... जिन्दगी खुशी-खुशी से चल रही है अब...” फोन की रिंग सुनकर यादों में खोई हुई प्राजक्ता जाग गई। उसने रिसीवर उठाकर कहा, हॅलो..., हॅलो...

डॉ. प्राजक्ता हिअर...”

“यस” आप...,

“मैं पाठक बोल रहा हूँ। मैं आपसे अभी इसी वक्त मिलना चाहता हूँ। देखिए ना मत कहिए, मेरे जीने-मरने का सवाल है।”

... देखिए, इस वक्त नहीं, आप कल अस्पताल में मिलिए...।

“प्लीज़ मैडम ! मेरी बात सो सुनिए, मेरी गाड़ी का एक्सीडेंट हो गया है और मेरा सात साल का बेटा बेहोश हो गया है, उसे माथे पर गहरी चोट लगी है, आप चाइल्ड स्पेशालिस्ट हैं, इसीलिए मैंने आपको फोन किया है; प्लीज़, जल्दी आ जाइए प्लीज़।”

मि. पाठक, अभी रात के ११.३० बजे हैं। मुझे अस्पताल आने के लिए लगभग आधा घंटा लग सकता है...’

कोई बात नहीं, मैं उसे आपके घर ले आता हूँ..., ...नहीं...नहीं.... आप अस्पताल जाइए, मैं वही आती हूँ...।

थैंक्स डॉक्टर...।

प्राजक्ताने रिसीवर रखकर बड़ी मुश्किल से अपना बैग उठाया और अस्पताल पहुँच गई और वहाँ से ऋषि को अस्पताल आने का मैसेज भेजा।

मि. पाठक अस्पताल में डॉ. प्राजक्ता का इंतजार ही कर रहे थें। प्राजक्ताने पाठक के बच्चे को देखा। उसकी नाक में से खून आ रहा था। उसपर बर्फ रखते-ही खून आना बंद हो गया। माथे पर छोटी-सी खरोश आई थी; उसपर पट्टी बाँधकर बच्चे को इंजेक्शन लगाया। कुछ गोलियाँ देते हुए उसने कहा,

मि. पाठक, आप बेकार में परेशान हो गए। उसे कुछ नहीं हुआ है। दो-चार दिन में वह ठीक हो जाएगा। मिसेस पाठक, आप क्यों इतना रो रही है? देखिए, आपका बच्चा बिल्कुल ठीक है। चिंता मत कीजिए। घर जाकर आराम कीजिए। प्राजक्ताने लंबी साँस ली।

‘थैंक्स डॉक्टर’... आपको इतनी देर रात...’

“कोई बात नहीं ! अपने आपको सँभाले; अगली बार गाड़ी जरा तेजी से चलाना...”

इसी बात पर सभी हँसने लगे। आँखें मूँदकर प्राजक्ता टेबल पर सिर रखकर रिलैक्स होने की कोशिश करने लगी। थोड़ी देर में वहा ऋषि पहुँचा। उसने उसे आवाज लगाई तो वह हड़बड़ाकर जाग गई। ‘इतनी देर रात में तुझे यहाँ बुलाया... “ऋषि”

“कुछ नहीं, एक्सीडेंट का केस था; छोड़ो, तुम बताओ, तुम्हारी शूटिंग पूरी हो गई ?” - “प्राजक्ता”

“यस !” मैडम, अब घर चलें..., बातें करते करते वे दोनों घर की ओर चल दिए।

इस घटना को एक सप्ताह हो गया था। अस्पताल में डॉ. प्राजक्ता अपने पेशेंट का चेकअप कर रही थीं और तभी फोन की रिंग बज उठी। प्राजक्ताने फोन उठाया।

“हैलोऽऽ ‘डॉ. प्राजक्ता स्पिकिंग...’

‘मैं... मैं... पाठक बोल रहा हूँ। पहचाना !’

कुछ विचार करते हुए... मि. पाठक...’

‘नहीं पहचाना ना आपने। मैं बताता हूँ। एक सप्ताह पहले मैंने आपको रात ११.३० बजे फोन किया था। हमारा एक्सिडेंट हो गया था और उस समय आपने इलाज भी किया...’

‘यस... यम... मि. पाठक ! अब कैसा है आपका बेटा !’

‘जा... तो... वह बिल्कुल ठीक है। डॉ. मैं आपसे मिलना चाहता हूँ, आपही तुझसे इस मुसीबत से बाहर निकाल सकती हैं।’

‘मैं कुछ समझी नहीं...’

‘उस दिन के एक्सिडेंट से मैं परेशान हूँ। लेकिन मुझे लगता है कि सारी बातें मैं आपको फोन पर नहीं बता सकता।’

‘बताइए, मैं आपसे कब मिलने आऊँ !’

‘ठीक है, आज शाम को अस्पताल में ही आ जाइए।’

‘थैंक्स डॉ...’

डॉ. प्राजक्ता को समझ में कुछ नहीं आ रहा था। वह सुन्न सी हो गई थी।

रात के नौ बजे चुके थे। आखरी पेशेंट का चेकअप करने के बाद नर्स ने बताया कि ‘मि. पाठक और उनकी पत्नी शाम छः बजे से आकर बैठे हैं। वे आपसे मिलना चाहते हैं।’ प्राजक्ताने उसे उन्हें अंदर भेजने को कहा। दिनभर की थकावट से उसका सिर चकरा रहा था। मि. पाठक से मिलने की इच्छा न होते हुए भी मिलना पड़ रहा था।

मि. पाठक और उनकी पत्नी दोनों अंदर आए। उनके चेहरे पर घबराहट नजर आ रही थी; उनके होठ सूख गए थे; माथे पर पसीना दिखाई रहा था। डॉ. प्राजक्ताने उन्हें देखते ही बैठने को कहा। मि. पाठक

बैठते-ही टेबल पर रखा हुआ पानी का गिलास पी गए। ठंडी साँसे लेकर; ‘मैंने उस रात को आपको फोन किया था...’

उनकी बात को बीच में काँटते हुए प्राजक्ता बोली, ‘मुझे पता है...’

‘हाँऽऽ पर... पूरी बात न बताने से आपको समझ में कुछ नहीं आएगा। उस रात हमारा एक्सिडेंट ११ बजे हो गया और मैंने आपको फोन करके अस्पताल भी बुलाया था।’ मि. पाठक बोलते चले जा रहे थे; लेकिन प्राजक्ता को उनकी बातें सुनकर अपना समय बरबाद हो रहा ऐसा लग रहा था कि बीच में ही प्राजक्ता बोल उठी - ‘मुझे पता है, लेकिन अब आपका प्रॉब्लेम क्या है?’

‘वही तो मैं आपको बताने आया हूँ। इधर उधर देखते हुए, आपको शहर के माफिया डॉन का तो पता हो गा ही। किसीने उनका मर्डर करके उसे एक्सिडेंट का स्वरूप दे दिया। अखबार में आपने पढ़ाही होगा।’

डॉ. प्राजक्ता किसी माफिया-बाफिया को नहीं जानती थी; लेकिन उसके लिए हाँ कह दिया, ताकि वह अपनी कहानी बताकर चल दे।

‘उसका किसने लाल रंग की वैन से उसी रात को उड़ा दिया और बदकिस्मती से हमारा भी उस रात एक्सिडेंट हो गया। हमारी गाड़ी का रंग भी लाल है। किसी देखनेवाले ने वैन का जो नंबर बताया है वह हमारी वैन का बताया है। उनकी बातों पर विश्वास कर पुलिस हमारे घर आ पहुँची। माफिया के गुंडों ने हमें मारने की धमकी दी है। धमकियाँभरे फोन आते हैं। आज सुबह-ही कोर्ट का नोटीस आया है। अगले सप्ताह कोर्ट में हाजिर होना है। मैंने अपने वकील से बात की है। उसने सारी बातें सुनने के बाद आपसे मदद माँगने को कहा है। आपही हमें इस मुसीबत से बचा सकती हैं। प्लीज, हमारी मदद करो।’

‘मैं और आपकी मदद?’ प्राजक्ता ने आश्चर्य से पूछा। ‘हाँ... अब आपही हमारी मदद कर सकती हैं। हमारी उजड़ती हुई फैमिली को आपकी... आपके सहारे की जरूरत है। मिसेज पाठक ने कहा।’

“क्या कर सकती हूँ मैं... डॉ. प्राजक्ताने कुछ हिचकते हुए कहा।”

“मैं आपके पास रात ११ से लेकर रात १२ बजे तक अपने बेटे का इलाज कराने आया था और आपने इसका इलाज करके मुझे घर जाने को कहा था। यह बात सिर्फ हम जानते हैं, दूसरा कोई नहीं। आप हमारे लिए यह बयान दे कि आपने हमारे बेटे को रात में ही अॅडमिट करवा लिया था और रातभर हम अस्पताल में थे। आपकी बड़ी मेहेरबानी होगी।”

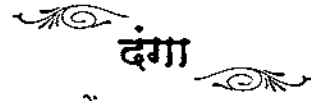
मि. पाठक बहुत अंतर्मुख होकर बोल रहे थे। क्या बोल रहे हैं उन्हें यह भी पता नहीं था, लेकिन उनकी हर बात सच दिखाई दे रही थी। कुछ विचार करते डॉ. प्राजक्ताने उन्हें दूसरे दिन आने को कहा।

विचार करते हुए वह घर पहुँची और प्राजक्ताने अपने पति ऋषि से इस बारे में बता दिया। प्राजक्ता की बातें सुनकर ऋषि ने कहा कि, “मि. पाठक अस्पताल से घर गए और थोड़ी देर बात फिर वह बाहर क्यों न निकले होंगे। बाहर आने के बाद उनसे दूसरा एक्सीडेंट भी हो सकता है। अगर तुम्हें मि. पाठक की इस बात पर विश्वास हो तो उनकी सहायता करना हमारा कर्तव्य है। उन्हें सहायता करते समय अगर कुछ उल्टा-सीधा होता है तो मैं तुम्हारे साथ हूँ। चिंता मत करो।” क्योंकि किसी की जिन्दगी बचाने के लिए बोला गया एक झूठ भी सौ पुण्य के बराबर होता है। उसपर बाद में सोचेंगे अब सो जाओ।”

ऋषि तो सो गया था पर प्राजक्ता अपनेही विचारों में डूब गई। आदमी से एक बार गलती होने पर वही गलती दोबारा होने के चासेंस बहुत कम होते हैं। कौन कितना सच्चा और कितना झूठ बोल रहा है इसका प्रमाण तो हमारी विवेकबुद्धि ही हमें बता देती है। मि. पाठक को भी कोई फँसाने की कोशिश कर रहा है। सच! जिंदगी में हमने बचपन से लेकर जवानी तक कितने झूठ बोले होंगे। कोई ऐसा व्यक्ति नहीं होगा जो कभी झूठ नहीं बोला होगा। बेमुनाह को बचाने के लिए बोला गया झूठ नहीं, सच होता है। ऋषि के इस वाक्य ने उसे बल दिया। उस बल पर मि. पाठक की सहायता

करने का निर्णय उसने कर लिया। प्राजक्ता की नींद भरी आँखों ने भी उसे किसी की सहायता करने का वादा करके मीठी नींद में झुला दिया।

७४७७



एक दिन शहर में

दंगा हो गया।

चारों ओर हाहाकार मचा।

कौन ऊँचा - कौन नीचा

किसीको नहीं देखा।

न औरत, ना मर्द, ना बच्चे,

सभी को काट-काटकर फेंका।

वातावरण पूरा धुँधलासा गया।

चारों ओर सन्नाटा छा गया।

सकासक आवाज़ आई

तू कौन रे ?

‘हिन्दू’ वह बोला।

मार डाल कुत्ते को।

यह देख मुसलमान

इसको भी काट डाल साले को।

दिनभर शोर मचता ही गया।

शाम को किसीने मुझे पूछा:

‘कौन है रे तू?’

‘हिन्दू’ है या ‘मुस्लिम’।

बोलता क्यों नहीं

काट डालूँ क्या ?

उसका रौद्र रूप देखकर

‘मैं बोल उठा

ना मैं ‘हिन्दू’ हूँ।

ना मैं ‘मुसलमान’ हूँ।

मैं तो आम् ‘इन्सान’ हूँ।

- ऋषिकेश घोडके, तृ.व.सा.



## कहाँ है हम ?

आजादी मिली है हमें  
मिल-जुलकर कदम बढ़ाने को  
आजादी मिली है हमें  
नफरत, ईर्ष्या, प्यार... में बदलने को  
आज कहाँ आजादी मनाते हैं हम  
फिर भी कहाँ हैं हम ?  
स्वतंत्रता की इस नकाब में  
कितनी आवाजें दफनाई गईं  
जातियों...सांप्रदायों... ने आज भी  
हाहाकार मचाया है ।  
स्वतंत्रता के नारे को बचाते-बचाते  
डूबते हुए सूरज को भी  
भारत ने आजाद कर दिखाया है ।  
कहाँ गये वे गांधी... भगतसिंह...  
जिन्होंने आजादी के लिए,  
अपनी जान गँवाई है ?  
आज अपनी सत्ता के लिए  
दूसरों पर बोली लगाई है ।  
कबीर...सूर...नानक... की कहाँ गईं बोलियाँ  
वैज्ञानिक भौतिकता में आ गईं स.के. ४७ की गोलियाँ  
अलगाववादियों ने भगाई किसानों की बोरियाँ  
बसी-बसाई बस्ती जलाई दीवानों की दुनिया ।  
उन्होंने बोरियाँ से सफेदपोश बनाते हैं,  
अपने ही घर में पुड़ियाँ ।  
यहाँ दिन-रात घूमते खेतों में उगाते हैं सुईयाँ ।  
आज भी उत्साह से आजादी मनाते हैं हम  
फिर भी बढ़ते-उमड़ते कदम  
झुकने पर मजबूर करते हैं इन  
आतंकवादियों ने  
जाति ने, सांप्रदायों ने  
सफेदपोश इन्सानों ने...  
फिर भी कहाँ हैं हम ?  
माना कि वैज्ञानिक प्रगति की है ।  
कम्प्यूटर इंटरनेट से दुनिया सक की है ।  
लेकिन अपनी सकता के लिए;  
कहाँ प्रयोग हुआ है ?  
सरकारी कलम चलती है कागजपर;  
अखबारों में खबर आती है प्रिंट पेजपर

पर कोई क्या करेगा मरहमपट्टे इस दिल पर  
पैकेज मंजूर होता है... आता है...  
आते .... आते ही...  
कोई चीच में निगल जाता है ।  
न्यायमूर्ति की आँखों पर चढ़ाई हुई पट्टी  
अच्छा हुआ उसे नहीं निकाला गया,  
इन्सानों की सेसी हालत देखकर  
उसे आपने-आप पर शरम आ जाती यह देख ।  
आजकल भगवान भी हैरान है  
इन्साँ को इन्सान कैसे बनासं;  
ये सोच-सोचकर परेशान है ।  
फिर भी आजादी मना रहे हैं...  
खुशियों से... तन्मनाओं से...  
सूरज की रौशनी से...  
नया प्लान बनाकर चल रहे हैं ।  
फिर भी कहाँ हैं हम ?

- ऋषिकेश घोडके, तृ.व.सा.

## माँ

जब होता हूँ बेबस  
सूना लगने लगता है जहाँ ।  
लबों पे छा जाती है चुप्पी  
आँखों में आ जाता है आँसुओं का कारवाँ ।  
तब याद आती है दोस्तों,  
मुझको मेरी माँ ॥  
जनम दिया जिसने, पाला और संभाला है ।  
घूँट पिया है हर सक गम का जिसने,  
जो मेरी खुशियों का उजियाला है ।  
वह मेरी माँ है ॥  
धरती पे है वह मेरा ईश्वर  
जिसके नाम का ही सहारा है ।  
वह कोई और नहीं दोस्तो,  
वह मेरी माँ है ॥  
जब-जब घबरा गया हूँ मुश्किलों से  
तब-तब आशा का दीप दिल में जलाया है ।  
पिलाया है दूध मदनगी का  
शौर्य का इतिहास सुनाया है ।  
वह सक प्यारी-सी मूरत है  
जो मेरी माँ है ॥

- संदीप तोडकर, एम.ए. भाग २ (अर्थशास्त्र)

## मज़बूरी

ना हम सोचते थे, ना तुम सोचते थे,  
लोगों ने सोचने पे मजबूर कर दिया ।  
गुजाएँ भी हमें दोस्ती की,  
जमाने ने मुहब्बत के लिए मजबूर कर दिया ॥  
जमानों के तानों से जुदा हो गए हम  
यह हो गई हमसे सबसे बड़ी गल ॥  
जुबाँ खामोश है अब और आँखें नम हैं,  
उमड़ पड़ते हैं जज़्बात मगर साँसें गम हैं ।  
दिल की कही बात, जबाँ पर ठहर जाती है,  
जमाने ने की हुई हमारी हालत जब याद आती है ॥१॥  
यह ना समझना कि कहानी खत्म हुई  
नाज़ था जिस जवानी पे वह जवानी खत्म हुई ।  
हर अँधेरे के बाद, सुबह होती है ।  
बदसता है सावन जब सूरत की गर्मी से धरती  
लथपथ होती है ।  
मिलन का एक लम्हा काफी है भुलाने के लिए जुदाई,  
जमाने की बुलाई से ज़्यादा ताकतवर है नूर-स-खुदाई ।  
सहसास रखना प्यार का जगास, दिल के अँधेरे कोने में ।  
प्रभु लासगा सुबह मिलन की दुख भरे जीवन में ॥  
तड़प इतनी हो कि तड़पाने वाले का दिल रो पड़े,  
चाहत इतनी हो कि जुदाई को शर्माना पड़े ।  
सहसास ऐसा हो कि मुर्दा भी महसूस करें ज़िंदगी  
हर दर्द से बड़ी है, जुदाई की बंदगी ॥  
अब आगे और कुछ कहने की ज़रूरत नहीं ।  
प्यार ज़रूरत है ज़िंदगी की, कोई मजबूरी नहीं ॥  
जमाने के सामने चुप बैठे थे एक बार तुम्हारे लिए,  
कह दो जमाने वालों से जाके, तुम ज़िंदगी हो मेरी,  
कोई मजबूरी नहीं ॥...

- संदीप तोडकर, एम.ए. भाग २ (अर्थशास्त्र)

## धुँधला-सा

अनदेखी अँधीयारों में घुमना  
आदमियों की भीड़ में ढूँढना  
अब आदत-सी हो गई है ।  
अपनों से पराया होना यहाँ  
आदमियों की मजबूरी हो गई है ।  
अँधियारी राहों पर गुजरते  
अपने-आप पर विश्वास रहते हुए भी  
अपनत्व की परछाइयाँ,  
अपने-आप का आभास मिटा देती है ।  
क्या हस्ती है अपनी ?  
क्या गुजरना है अपना ?  
संसार में आते-ही:  
बन जाते हैं, रिसते-नाते  
इन्हीं रिसते नातों में कभी-कभी,  
घुटन-सी महसूस होती है  
आपस का प्यार भुलाकर  
झगड़-लड़ रहा है आदमी ।  
स्वार्थ की किरती में ढोकर  
अपनी किरती डुबा रहा है आदमी ।  
फिर भी मन कहीं धुँधला-सा जाता है ।  
अपनत्व के बाजार में  
अपनत्व-ही बेचकर आता है ।

- ऋषिकेश घोडके, तृ.व.सा.

## MY BBA MOMENTS - A MEDLEY OF SONGS

Prasad B Pawar, F.Y. BBA

Confused ? BBA and songs are not exactly bread and butter... that is what you all must be thinking. But believe me, when I actually sat down to right about all that I learnt from BBA, all I could recall was a rainbow of nostalgic moments, each colour with some beautiful song. And why not ? After all, like our Indian heroes and heroines, even my emotions are expressed more effectively through some "naach-gaana". So here is an account of my amazing experience while doing my BBA at S. P. Collge...

I still remember the day I walked gingerly into room no. 17 for the inaugural function. The scene was extremely, really, excitingly - dismaying... A few, 7 students to be precise, were lingering. They were as confused as I was. My first song started to play in My "Mind-Recorder"

ये कहाँ \$\$\$ आ गए हम \$\$\$\$\$????

युँही साथसाथ चलते .....

That day, I came to know that we were only 17 (and later 18) management students. A funny feeling built up inside me, 17 students ? But believe me, after the function and especially after the speeches by the two Ladies, I was far from being confused.

The first to speak was Mrs. Chhaya Abnave ma'am. She told us that we were the first students of BBA and that three years later, when we would walk out of S. P. with our BBA degrees, we would look back and say, "Yes, we did it first !!!" The other lady, Dr. Rashmi Hebalkar ma'm told us that "when we bring out our inherent qualities, we can create miracles and that S. P. Collge will help us to recognise this Inherence."

These words and their essence did not have to wait long for actuating themselves. While leaving the function, this song came to my heart,

“इतनी शक्ती हमें देना दाता,  
मन का विश्वास कमजोर हो ना....

We students at BBA are a motley crew of individuals coming from different academic streams - Commerce, Arts, Science.... even Agriculture. The outcome - total chaos. The first Herculean task for our professors was to break the cloistered ice and make us mingle. This was done very effectively.

Our first semester was also "characterised" by the virtual non-existence of 90% of our "strength". I can actually recall the number of students present on each day, because they were always the same. The same, the few and trust me - the lucky. There was no favouritism but we had made an impression. None of these few wanted to bunk lectures. We all felt the natural urge to reciprocate our teachers' efforts. It was as if,

“दुनिया का नारा, जमे रहो !!

बंधन का इशारा, जमे रहो !!

The real essence of our BBA life started to flow in our second semester. On our very first day after vacations, we were informed that we had been invited for a management event at Sangli.

Our first competition.... The first endeavour. We were excited, exhilarated, confused, afraid.... all our emotions were so jammed together, that I couldn't remember any song...

Preparation for MAGNIF, the Sangli event, was like a management session in practice for us. We, as I said, were a motley crew. But fortunately for us, the captains of our ship were the best. It was only because of our team of professors, that we could co-ordinate, co-operate and achieve our goals.

One thing that never left my mind during MAGNIF was the competition we were facing. BMCC, KIT, IIPM, Symbiosis and so many other "BIG" names constantly flashed across our eyes. All the BBA, MBA's though from Mofusil areas were in upto date blazers. We too were totally unique.

Our practice for MAGNIF was filled with extreme anxious moments, disorder, hard work, team spirit and lots of fun. I still remember how we never stopped practising, even in the train our fellow passengers really must have enjoyed their trip that day.

The night before MAGNIF was like the longest night of our lives. We prepared, reprepared and toiled hard till midnight and finally tried to sleep. The song that kept me awake all night -

“बार बार हॉ... बोलो यार हॉ,  
अपनी जीत हो 555 उनकी हार हॉ”

MAGNIF was a grand success. Right from the first competition of Marketing, slowly and steadily we started gaining confidence (and other colleges probably started losing theirs !!!). We realised our potential and it dawned upon us that yes, we are unique.

We won two awards at Sangli and more importantly a few hundred hearts as well. Everyone applauded our efforts. As we marched into Pune, in glory and joy, the classic song by Queen came to me,

"we are champions, today...  
we are the champions, forever...."

We had not just won at Sangli. We had flung open the door towards a new world of opportunities to be grabbed. We had won the confidence of our professors making us less dependent with good team spirit. This was reflected in our next endeavour, BEYOND HORIZON, 09 an event by BMCC. This was our first competition in Pune.

We explored new avenues while we prepared for BH 09. We actually shot two Fabulous advertisements, written, directed, shot by US. We also got first hand experience of the technical aspects like Video-editing, sound mixing, acting and so much more.

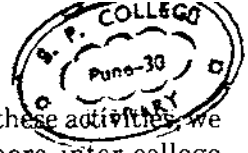
Again at BMCC, every other college inquired about us. Such was the legacy of S. P. College. There were expectations from us, and I'm proud to say that we kept them alive. S. P. College won the 2nd prize at BMCC. The hard work payed off, again. Amongst the big names, our college not just made itself visible but stole the limelight as well. Another event, another prize and another great song by Queen -

"Another one bites the dust...  
and another one gone,  
and another one gone,  
another one bites the dust...."

While we won accolades outside, we were still a Minority back home. We still had not made our mark on the home pitch. Spark 09 was our first attempt at showcasing our Management skills. The brainchild of our co-ordinator, SPARK was 1-day presentation competition for our departmental event. It was managed as per large standards.

Spark literally was an attempt to bring out the hidden and inherent spark inside all of us. The spark of knowledge, spark of confidence and most importantly the spark of self-illumination. This small event brought forth the many hidden faces of BBA who had never dared to talk, to present and to express their ideas. Spark, according to me, was the event that provided our department a platform to show our mettle, gave us the inspiration to sing this Marathi song,

डरायचं नाही, आता फिरायचं नाही,  
स्वतःच्या कष्टानं, काम केलंय तर,  
कुणाच्या भीतीने पळायचं नाही...



URMI 09 was the event that provided us with a platform to show our mettle to the whole college. At URMI, we had to organise a separate event of Mad Advertisements - "Crazy kiya re." Our very first hurdle was lack of participants. Without getting bogged down, we both participated and managed the event. Again we formed 3 novel ads and also won two awards. But what I still can not forget is the overwhelming response we received. Where we hardly expected an audience, we were surprised to see the venue packed to its maximum limit. Every single person came and congratulated us and promised to participate. We, had made THE MARK. BBA was now a respected name.

Owing to our management skills at URMI, we were again given a novel challenge of impressing our teachers. We were given the opportunity to manage the refreshment or "श्रमपरिहार" for the S. P. College staff. Just imagine, all the professors, Departmental heads, non-teaching staff, vice-principals and of course - our Principal, all under one roof and we had to "refresh" them. But this time, we were confident.

Before we handled this programme, the refreshments were only a "come-eat-go" kind of affair. But we introduced the concept of fun-fair or "Meal", something which was highly appreciated by all the staff. We had fun game stalls like break the glass, ring throw and so much more. For the first time probably, the staff was more interested in playing our games than the food. The highlight of the evening was definitely the Antakshari, for teachers. Right from our peon to principal, everybody took part and had their hearts in it. We literally carried the professors back to their college days.

As we managed all these activities, we also participated in more inter-college events at Garware College and University of Pune. Yes, and we won both the competitions. I think the most important fact about winning all these events was that all our competitors were third year and even MBA level students. We were the Davids pitted against all these Goliaths.

We students at BBA Dept., along with our loving and responsible teachers have come together like a closely knitted family. I myself was amazed at our unity at the exhibition or at the refreshments. There is still a long way to go, but I'm sure that with such unity in diversity will only build and shape our future.

Five competitions, Nine Prizes. But more than the prizes, I value the number of friends I made and the love we received. It was hard for all of us in the beginning. Not everyone appreciated our team. When I told people that I was a BBA student from S. P. College, they gave me a second look. Today I want all of them to know one thing "I am proud to be a Parashuramian and I am proud to be a BBA student." We shall prove ourselves time and again, no matter what the hurdles are.

My final emotions will be conveyed perfectly by the evergreen and beautiful song by Bryan Adams -

*"Here I am, this is me...  
there's nowhere else on earth I'd rather be...  
Here I am, so young and strong...  
right here in the place where I belong...  
Its a new world, its a new start,  
Its alive with the beating of a young heart  
Oh, its a new day, in a new land  
and its waiting for me.*

ॐॐॐ

# Gateway To Administration : BBA

Mugdha Paranjape, F.Y.B.A.

Modern age is an age of competitive economy in which administration drives the business car, as it is the key ingredient of business. The business is run with a profit motive, so there is need of optimum utilisation of valuable and scarce resources. Such mind set is created and developed within students by professional courses like BBA, BCA and BFT. These courses help in developing rational and logical outlook amongst students as against ill-logical and irrational outlook.

The Bachelor of Business Administration (BBA) is a bachelor's degree in business studies. The BBA programme usually includes general subjects and special courses for specific specialisation. BBA programme exposes students to a variety of subjects like accounting, business law and ethics, economics, finance management, information system, marketing, operations management, organizational behaviour and management, strategic management, event management, Personality Development etc. BBA involves knowledge and skill development, as well as information in all fields. Thus BBA degree is a natural stepping stone that will lead you towards more focused graduate programme.

Basically, the curriculum is designed to equip you with the competencies, knowledge, skill and attitudes needed for successful administrative positions in the global workplace. The course work gives you a broad and holistic view of the complexity of issues in today's business environment.

Today's business environment is such that organisations prefer people with administration and management background. BBA graduates are more preferred as they help the organisations in getting more business to their organisation through their methodological approach.

BBA students are capable of coping-up with the local to global environmental challenges and turning these challenges into opportunities. It also reduces the gap between thinking and doing. Thus BBA students "think and then do things, where as others may first do and then think." BBA's are better equipped to tackle any situation.

Thus, being a BBA student, I feel very proud to say "BBA calls for special skills and a sharp eye to transform uncut stones into sparkling diamonds."

And we BBA students at S. P. are proud to be in this transformational process !

090909



## Sometimes



*Sometimes in life*

*We don't get what we want,*

*But that what we don't want,*

*What we want is what others get,*

*And what we get is what the others want*

*But its always better not to want, to get,*

*But to give what we have,*

*Because what we give is what we will get!*

**- Vrushali Chitaley**

S.Y.B.A. (Department of German)

# Different aspects of time travel

Second winner of Essay competition

Hrushikesh Kadam, XI-Science

Long long ago, man learnt to travel by some bullock-cart like vehicles. Then he dreamt about flying in sky like birds and swimming in water like fish. Time passed with completing his dreams. Man then started thinking about interplanetary travel. This dream also came true. But man never stops dreaming. Today he is thinking-sorry; dreaming about travelling in time with time machine.

Time travel is such a subject which has casted a hypnotic spell on common man as well as on scientists. First of all, we must be clear about what is 'time' ? Understanding time is not a simple task. Clock measures time. But will the time stop if we stop the clock ? Of course not. We can't imagine flow of time. How does time flow ?

The first successful attempt of understanding time was made by Albert Einstein in his theory of relativity. Einstein said, time is the fourth dimension of the universe. We can't differentiate between space and time. Absolute space and absolute time are non-existent. Space and time are relative. He also proved in his theory of relativity that matter can't exceed specific speed. There is limit to the speed which the matter can attain. It is - speed of light. Time travel is only possible when we will be able to cross this limit.

It is impossible that we may reach this speed, when by Einsteins mass-energy equivalence ( $E = mc^2$ ) everything gets converted to energy.

But we shouldn't give up hope. Because there is another way out which was

presented by Albert Einstein and Mathen Rosen in 1935 known as Einstein-Rosen pull.



Einstein showed in his theory of relativity that space and time are unified and this spacetime takes a curve near massive objects like planets, stars etc. Light travels via this curve. If we want to travel in time and reach to the future we have to reach at  $\beta$  before light reaches there. The way is we should make tunnel to this spacetime and reach at  $\beta$  earlier than light at lower speed.

Some questions that arise in my mind are - If time travel is really possible, then people from our future must be travelling to us. But it is not the fact. Here is another one paradox. If we travel in past and kill our grandfather in his childhood then how is our existence valid in the present ? There is no answer. We may conclude from this that time travel to past is not possible and it may be the fundamental rule of this universe. Or else, we may say that we can travel to past, but we will have no right to change the configuration. Otherwise we will be able to travel only to future, but not be able to come back then... !

Assuming time travel is possible today, if I am asked - what will you do if you get a

(please see page 41)

# **Spiritualism can change our life**

**Pooja Ranade, F.Y.B.A.**

What is this life if full of care, we have no time to stand and stare; A poor life this if full of care, we have no time to stand and stare.

These verses of W. H. Davies clearly bring out the worthlessness of the kind of life mankind is living these days. Over the past century, we have seen rapid development in each and every walk of life. With this development, the pace of our life has increased to an enormous level.

Today, everyone has to run a rat race to succeed. The heavy competition has taken away the enjoyment from the work we do - be it education or job. In academic field, students are overburdened with expectations. These entrance exams, tuitions and other classes, keep children on their toes.

For employees, the life isn't easy either. Hectic work schedules, deadlines, commitments leaved them with fatigue. People have started behaving like machines these days. Life has become money oriented. This is often not intentional, but the system moulds an individual in this stereotype form.

This modern life style has cost us heavily in terms of mental peace, happiness, stability and contentment. People are so engrossed in themselves that they don't feel the necessity to speak with others or to maintain relationships with family and friends. This not only spoils relations, but also makes a person lonely and sad. This eventually leads to depression, lack of self esteem and instability. Often, such people ignore their health. This is conclusively proved by the fact that over

20% of world population suffers from heart problems, tumours, high B.P. etc. This percentage has increased due to stressed life.

Also there is a great deal of anger and frustration in youth in case they encounter a failure. This comes out in the form of drug abuse, alcohol and anti-social behaviour.

Seeing this scenario, one feels despair. We may physically be more comfortable than our ancestors but mentally we experience no joy. And if people are not happy, can there be hope, joy, enthusiasm in world? Maybe... If people are depressed and there is seething anger within the society then the world may disintegrate into a functioning anarchy.

But there is still hope. We have a solution that can remove our worries, bring us peace and enhance our life. Yes I am talking of spiritualism, a means of changing our life. The word 'Spiritualism' comes from the word 'spirit' which means soul. Spiritualism is a gift of India to the world. The actual Sanskrit word for spiritualism is 'Adhyatma' which means knowledge of the self.

Spiritualism is extremely practical and can be done by everyone. Reading spiritual literature and doing meditation have astounding effect. Meditation actually improves our concentration, focus, decision making capacity, thus making us efficient and rational.

Spiritualism helps us introspecting, ourself, 'Who am I?' 'What I am?' This makes one aware of his or her strengths



and weaknesses. With knowledge of own self, man gets the confidence to accept himself, understand himself and then try to improve himself. When there is self actualization, stability and peace come automatically, tensions are released and calmness develops in us. A calm and stable person is not affected by the harshness of world. Besides, spiritualism helps us to open our mind, thus we become more caring and accept other people the way they are, avoiding conflicts. Also, one gets a holistic and sympathetic view, thus making a person more humane. The attitude of sensibility and consideration gets developed. This helps to reconcile relationships with family, friends, other people and even nature. The qualities of universal love, brotherhood, equality get imbibed in a person.

Spiritualism speaks of ethics-the sense of what is right and wrong. The practice of spiritualism helps to develop the idea of

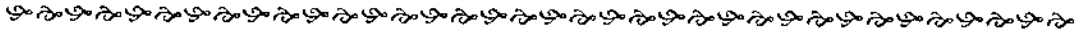
right kind of life. It is a guideline for living our life well.

The study of spiritualism helps man to realise the value of life. Spiritualism helps one to accept his own self, thus reducing the depression that arises. With increasing stability, the mental problems will reduce, and so also will the death rate by suicides. Spiritualism is a wonderful means of training back confidence among youth and rehabilitating those with addictions.

Spiritualism is a wonderful experience of feeling in harmony with oneself and nature. It is a process of finding the spring of bliss within us, removing all the negativities and becoming more balanced. This is the need of the day. Everyone should practise Spiritualism. Fortunately, this trend is rising.

And this is a step towards a more peaceful and beautiful world : one where there is no conflict but only Harmony.

ॐॐॐॐ



(Continue from page no. 39)

chance of time travel ? I will say - 'I will travel in past and shake hand will Einstein!'

A lot of work in the print and film media is done in this subject. H. G. Wells had written a novel named 'The time machine.' Also Steven Spielberg had released an amazing movie 'Back to the future' which involved great imagination. Indian scientist and founder member of IUCAA, Pune Dr. Jayant Narlikar has written a science fiction named 'Time Machinchi Kimaya' in Marathi. People have given a huge response to all these and have demonstrated their curiosity.

It will not be hyperbolic to say that time travel has become the greatest mystery today.

ॐॐॐॐ

### ***Science and Society***

The priest persuades humble people to endure their hard lot; the politician urges them to rebel against it, and the scientist thinks of a method that does away with the hard lot altogether.

**- Max Perutz**



## Global Warming : The Challenges for India

Pooja Ranade, F.Y.B.A.

Decades ago, Gandhiji said that the "World has enough for man's needs but not enough for man's greed" Man has started realising the importance of this philosophy, as his exploitation by nature has boomeranged upon him, in the form of environmental degradation and increased frequency of natural calamities scientists explain this phenomenon as Green House Effect or Global Warming.

In this process, Green House Gases like Carbon dioxide, Methane, Carbon Monoxide, ChloroFlouro Carbon absorb heat reflected by earth's surface and retain it in the atmosphere, thus maintaining earth's temperature and encouraging growth of life. Hence this is actually a desirable process.

But after Industrial Revolution in 18th century, deforestation, mining, burning fossil fuels, mechanisation and population explosion led to pollution, ecological imbalance and excessive global warming. This is a threat to the existence of earth and has as founding ramifications for the world.

For India, and its billion strong population Global Warming poses a tremendous challenge in terms of security of life, property and even economic growth. The extreme weather conditions, changes in temperature and precipitation pattern leads to floods, famines, heat waves, cyclones etc. The incident of torrential rainfall in Mumbai in 2006, floods in Rajasthan in 2002, heat waves in Andhra, Cyclone Nargis in Bay of Bengal in 2008 are all different manifestations of Global Warming. Also Global Warming will affect the water resources. 95% of Himalayan glaciers including Siachin, Gangotri,

Pindari are shrinking. This will affect the supply of rivers like Ganga, Brahmaputra, Indus which support millions of lives.

The hole in Ozone layer in polar areas has led to increased heat and melting of glaciers there. If sea level goes up by one metre, then most of the coastal lowlands in India will get inundated. Metros like Mumbai, Kolkata, Chennai, Goa will have to be evacuated.

Global Warming is also a threat to biodiversity. It leads to erosion and desertification and destroys forest cover. Many species of plants and animals can't adapt to the increasing temperature and changing habitat. In India, 103 species are listed as endangered like the spectacular tiger, the rhinos, the elephants, vultures etc. The beautiful coral reefs of Andaman and Nicobar Islands are getting bleached. The mangrooves and fish species in coastal areas are in great danger.

But at the same time, this is proving to be a great blessing for bacteria, viruses and pests which thrive in hot and humid climate. This will lead to increased epidemics and diseases like Malaria, SARS etc.

And finally Global Warming will have a terrible impact on agriculture sector in India. The South-west monsoons will get more uncertain and changes in temperature pattern will affect agrarian zones and crop production. In a country like India, where over 50% population depends on agriculture and the population is over a billion, this means total ruin. Besides losses in agriculture will also have a negative impact on our economy.

All this makes one think that the future of mankind on earth is quite bleak. But there is still some hope, admit the scientists.

Though Global Warming is an irreversible process, it can be slowed down by meticulous planning and collective efforts on Global front, United Nations, Intergovernmental Panel on Climate Change, Kyoto Protocol are working hard for environmental protection.

In India, Ministry of Environment, forest and wild life was set up in 1985 to deal with problems. The National Clean Development Mechanism is working hard to encourage the Carbon Credit System in India and implement the ISO-TS-14000 environmental standard in industry to reduce pollution. The Ministry of energy is researching and encouraging the use of non-conventional sources of energy and ecofriendly safer means of power generation. The automobile industry is also coming up with the electric vehicles. All these are firm steps towards environment protection.

In spite of all this, the Government is lagging behind in certain areas. More afforestation programmes should be implemented. At least 33% of land in India must be brought under forest cover. More Bio-reserves should be set up. Strict rules should be made concerning deforestation. Projects like Devrai should be implemented. On technical grounds Pollution Monitoring Control, Environment Impact Assessment Teams should be established. Research programmes should be encouraged and environmental education must be made compulsory. The Government should look after the proper management of land, water, forest and mineral resource.

However, the concept of Greener Earth, Safer Earth can only come into

practice if it has the support of common man. Reducing unnecessary wants, wasting less reusing and recycling more will help to control Global Warming.

Surprisingly enough, everyone knows the basic solution to control this problem. Only the process has to begin. And it must begin with every individual.

As Gandhiji put it, "You must be the change, you wish to see in the world" The change will definitely come if we strive towards the goal with heart, mind and soul. Let us devote ourself to the mission of making a Greener Earth, a Safer Earth.

ॐॐॐ

### **Education**

Education is not only books and music - it is asking question, all the time. There are millions of us, all over the country, and no one, not one of us, is asking questions, we are all taking the easiest way out.

- **Arnold Wesker** (Roots - 1959)

If you are truly serious about preparing your child for the future, don't teach him to substract - teach him do deduce.

- **Fran Lebowitz**

The liberally educated person is one who is able to resist the easy and preferred answers, not because he is obstinate but because he knows others worthy of consideration.

- **Allan Bloom**

The best thing for being sad is to learn something.

- **T. H. White**

## Including Evolution

***At 20, Abhimanyu Tadwalkar is one of the youngest student scientists to have been inducted for the second Darwin Scholarship Programme of the Field Studies Council***

IT all began in the year 1859 when Charles Darwin, a naturalist from Shrewsbury, in the UK published a book called *The Origin of Species* explaining the concept of evolution and the origin of different types of plants and animals.

Whilst the book met with mixed reactions back then, today 150 years later the Darwin Scholarship Programme, which is a scholarship initiated by the Field Studies Council of UK (Website / E-mail personal E-mail id) finds its own local flavour as Abhimanyu Tadwalkar, a student from the city-based Sri Parshurambhau College, finds himself inducted for the course which is to be held later this year in the UK.

Speaking about his interests Abhimanyu says, "It was my sister who initiated my interest in wildlife and nature. As a young teenager I would accompany her to the Katraj Snake Park, as she was a volunteer there. That's how my interest in wildlife, both flora and fauna grew. My obsession with plants and animals facilitated my entry into the field of Zoology to pursue my interests in this field."

"The Scholarship Programme that is initiated by the Field Studies Council (FSC) is done mostly to promote an interest in the field of monitoring and communicating biodiversity. The FSC itself works towards monitoring the biodiversity in the United Kingdom. The council thus invites young scientists who are below 30 years of age to come and participate in the course and help monitor biodiversity in their own nations and also form a network wherein they can reach out to fellow course members and discuss the various happenings as far the world ecosystems are concerned and also reach out to students in their own respective countries' he adds.

Abhimanyu, a student of the SP College, is a third year student of the B.Sc. Zoology course and is also an amateur wildlife photographer. Speaking about his selection for the programme, he says, "According to the criteria laid down by the FSC an applicant should be under 30 years of age, have a degree in ecology or related subjects and should submit a No Objection Certificate from the college or university where the person is applying from. In addition to this, the applicant also had to send a complete CV and a letter stating the purpose of joining this course. Applications are received from the world over and of them only 23 are selected for the course.

"The course, which is of 11 days duration, will be held from August 14-24, and will cost a total of 3000 GBP (Great Britain Pounds). However, under the scholarship, the council will fund programme a total of 2200 GBP and I will have to pay the remaining 800. Under the programme, we will mainly work on developing the exploration and observational competencies so as to become better naturalists, learn and understand the methods of improving biodiversity recording and develop resources and materials that will promote first hand exploration and monitoring of local biodiversity," he adds.

"My main aim is to enable the local people from the rural parts of the nation to be able to identify various local flora and fauna and also educate them about living harmoniously with nature. Also I wish to work on developing a guide using which people can identify snakes, butterflies and birds and categorise them easily. Moreover, I also intend to pursue my career as a naturalist and a wildlife enthusiast, because to put it in the words of Darwin himself I was born a Naturalist," he says as he signs off with a smile.

*(Courtesy: Indian Express)*

## *PASCH Programme*

- Dr. V. M. Sholapurkar



Goethe Institute has designed a new partnership programme 'PASCH' for the propagation and popularization of the German Language in South Asia. A few renowned institutes where German language education is imparted have been selected as partner institutes. Our college is a leading institute in this programme.

Dr. V. M. Sholapurkar, Vice Principal has been appointed as the Coordinator for the Pasch programme at S. P. College and has been assigned the task of facilitating the interaction of the Goethe Institute and S. P. College. In this connection, Dr. Sholapurkar represented the college in the delegation that visited Germany from 3<sup>rd</sup> October to 12<sup>th</sup> October, 2008. The purpose of the visit was to study the socio-cultural and educational system in Germany, especially the school level. In this tour, the delegation visited several cities of historical and educational importance. This includes Weimar where Goethe spent all his intellectual and cultural life, medieval castle Wartburg at Eisenach, University of Jena where Karl Marx wrote his thesis, Hans Knoll research institute near Jena, old historic city of Erfurt, a typical village school at Magdala, important schools, business centers and museums at Schwabisch-Hall and Munich.

The tour, organized by Goethe Institute, provided the delegation, an opportunity of interacting with students and teacher at Germany, at both School and University level. Also, several new career and job opportunities at Germany were discussed during the visit and the information could be crucially important for all those who are willing to pursue their career in Germany. The visit also gave the delegation a chance of understanding the cultural, economical and educational strengths and weaknesses of Germany, especially in connection with its relations with India.

Dr. Sholapurkar also attended a conference at Colombo from 25<sup>th</sup> January to 28<sup>th</sup> where the representatives of all the partner schools from South Asia were present. The purpose of the conference was to discuss the nature and scope of the Pasch programme. Several exchange programmes and innovative collaborative ideas were discussed at the conference. The conference outlined a few future programmes to be organized jointly by the Goethe institute and the partner institutes.



## The FULBRIGHT Experience

Prof. Aparna Naidu

San Francisco Airport, 29<sup>th</sup> December 2008, 11 am. The entire past week has been an emotional roller coaster week. Highs due to the excitement of returning home after the successful completion of the



prestigious Fulbright Teacher Exchange Program and lows due to the harsh reality of having to leave my new found friends in Mill Valley and not knowing when we would be meeting again !

On 16<sup>th</sup> July 2007, I submitted the Fulbright Teacher Exchange Program form. I was ecstatic on receiving the nomination letter for this fully funded program just after a week from the interview. To me it was an achievement - being one of the eight candidates nominated for the scholarship from amongst twenty two candidates from all parts of India short listed for the interview. In April 2008 I was told of exchange partner having been found for me - Peter Foster, a senior teacher from Tamalpais High School, Mill Valley, California. In May, I was invited with other Indian Fulbrighters for the pre-departure orientation in Chandigarh. This was to prepare us for our stay in a new country which is so diverse geographically and culturally from India.

I was to leave India beginning August to attend the orientation for Fulbrighters from all over the world at Washington D. C. from 4<sup>th</sup> August to 7<sup>th</sup> August. This was meant to apprise us of the new education system and to the necessary official procedures during our stay. It was here that I met my exchange partner Peter for

the first time. While interacting with him, I realised that our thoughts were similar when it came to the education and welfare of the students. We decided to keep in touch throughout our exchange

program and help each other resolve educational problems, if any, during our stay.

On Friday, 8<sup>th</sup> August Peter and I reached San Francisco. From there he drove me to the school directly, introduced me to the new Principal Thomas Drescher and other staff members. He also showed me his room (which was to become mine for the fall semester!) and gave me a few tips related to the daily functioning of the school. From there he took me to my apartment and introduced me to Jeff - the landlord a great artist and a good human being who gave me many insights into American culture.

I also signed up as a volunteer for a fund-raiser event - The Dipsea Zero - Breast Cancer Hike where I met Catherine Tobin, a breast cancer survivor and Administrative Secretary in the Police Department of Larkspur and Corte Madera. A rare combination of compassion and strength, she has surely added value to my experience of staying in USA. I found most of my new American friends to be very open, non judgemental with no trace of 'first world' arrogance.

My host school fondly referred to as 'Tam High' is one of the high ranking schools in California. Funds for the schools in the US are obtained from the property

tax paid by the parents. The west coast of US has fairly good weather. As such property rates are quite high in California which means schools are well funded. These funds are then utilised for developmental work in the school and providing maximum facilities to the students. So in a way the school becomes accountable to the parents and vice-versa. They have made many Campus Resources available to the students, some of them being the Counselling Department, the Career Guidance Centre, the Leadership classes, Peer Tutoring Program, Link Crew, Beacon Centre, Hannah Project for African - American kids and many other clubs which students can join according to their need or interest.

The school routine from Monday to Friday includes classes from 8 am to 3.30 pm. But the bell schedules vary between days of the weeks. There are 7 classes of 50 minutes each on Monday and block periods of 90 minutes on the other 4 days. There are 2 tutorial periods every week. I personally liked the concept of the tutorial periods for students which are meant for self study or catching up on backlogs.

My department colleagues Susan, Eva, Tristen, Margie, Chris, David, Curt and Geo always showed readiness to help me whether it is preparing worksheets, giving tests or grading papers. Another person without whom my Fulbright experience would not have been as fulfilling is the ESL teacher in Tam High, Lynda Zimmermann. She introduced me to true America and we discussed the deepest social divides: race, religion, gender, income and much more whenever we met.

Another interesting feature is the time devoted to collaboration between teachers of different departments and the administrators. We would have at least three Staff Development Days in a semester where teachers from all schools in the same

District Union would come together subject wise and discuss and resolve issues related to their subject. The Tam District Union has four other high schools under it as well. We would also have a monthly staff meeting on the last Wednesday after school, and a monthly department meeting at lunch. It was very motivating to see every teacher participate in the developmental process and every teacher given a chance to voice his opinion and their views taken note of. The work culture was very professional and it was interesting to see how everyone would discuss only school related matters between 8 to 3.30 pm and anything but school related matters after that, unless officially pushed to do it! It took some time for me to adjust to this 'switch mode' style and found it very funny when my questions would go unanswered depending on the time they were asked. How they can separate their professional life from personal life is commendable. The benefit with this style is that you can give in 100% in both cases, and the downside is that you work under a very rigid framework, allowing yourself no room for flexibility, and perhaps losing out on creativity. "Living by the system alone can be quite suffocating if it rigidifies. System have their utility but we must beware of rigidity when human dynamism is involved", says my friend and an ex-Fulbrighter Tara Thorat. I fully agree with her. In Pune, I was so used to the 'Indian' way of working where your co-workers form an 'extended family' and you have the privilege of discussing anything with them during breaks in the work-period. Now, I guess I would rather go in for 'personalised professionalism', a golden mean between the two.

The most challenging part of my exchange was the interactions with my students. It was a bit hard initially for me to understand the behaviour of the

(please see page 49)



# Human Evolution

Hitesh Samdani, T.Y.B.Sc.

## First winner of Essay competition

VRROOMM... ! A bike went speedily from me. It's a six ! The commentator shouted familiar incidents ? Right na ! These incidents seem so simple to us but we never think how rare they would have been if we were born a 100 or 200 years ago ! How much we and our has been 'evolved.' 'Evolution' - a phenomenon that has been going on from lakhs of years.

Evolution in simple terms means changing from simple to complex. According to scientists evolution does not take place in a single being or entity. It is a process which goes hand in hand. Though the theory has been accepted by all the scientists all over the world but everyone explains and assumes it is a different way. But for here, we will restrict ourselves to 'human evolution'. In scientific terms evolution can be described as change in the structure or forms of the alleles from one generation to next.

The study of human evolution is called as anthropology. The father of this branch can be said to be Charles Darwin. He was the person who in his famous book 'The origin of Species' put forward the theory of evolution. The main points of his theory are (i) struggle for existence, (ii) Variation, (iii) Survival of fittest. According to his theory the change takes place by small variation from this generation to the next. After discovery of Mendelian laws, scientists opposed it strongly. According to it evolution was contributed by some more factors such as DNA mutation, DNA recombination, chromosomal changes and Reproductive isolation. This is known as Neo-Darwinism.

May it be by Darwin's theory or by Neo-Darwinism the human race has evolved and

survived over thousands of years. The story of this evolution is interesting.

The earth was born about 4.5 billion years ago when it was only a mass of gas. Over a period of time it cooled and solidified. The large water bodies were then developed. A primitive form of life appeared in water about 400 million years ago. This life gradually migrated to land and adapted itself to land. It later developed into reptiles, from reptile some migrated to birds and some to mammals and about 10-20 million years ago first human like animal - ape, appeared. According to scientists two branches were out from this stage some 4-5 million years ago. One branch developed into chimpanzees, orangutan and gorilla and other lead to hominids - that is man like creature. The difference in our genes and genes of chimpanzees is only about 2% but 2% difference has made us reach at this position, same as the difference between earth and heaven ! The human race has evolved passing from different four ages.

**i) Stone age :** This was a prehistoric age. The primary livelihood here was stone. The stone was used for hunting, killing attacking animals etc. The stones were chipped and made into different shapes and sizes for different purposes.

**ii) Chalcolithic or copper age :** This was the age where discovery of copper had taken place. Along with stones copper was used to some extent for hunting and other purposes. Meanwhile fire had been discovered which led to another revolution in human society at that time.

**iii) Bronze age :** This was the age where man was much advanced in the use of metals and metal alloys started in this age.





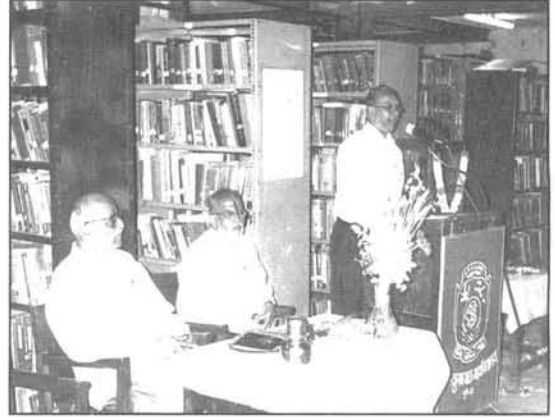
**चर्चासत्र :**  
सौंदर्यमीमांसा : संगीत व मराठी रंगभूमी



**श्री. विकास कशाळकर**



**संगीततज्ज्ञ श्रीमती शुभा मुद्गल व अनिष प्रधान**



**पुस्तकपरिचय :**  
मा. प्राचार्य, प्रा. वि. द. सरलष्कर, श्री. वसंत गाडगीळ



**विद्यार्थिनी वसतिगृहाच्या हस्तलिखिताचे प्रकाशन :**  
हस्ते : प्रमुख पाहुण्या शर्वरी जमेनिस



**विद्यार्थ्यांसाठी कार्यशाळा :**  
डॉ. उज्वला बर्वे



मानसशास्त्र राज्यस्तरीय चर्चासत्र



उद्घाटन समारंभ :  
उद्घाटक डॉ. गंगाधर शिरुडे



राष्ट्रीय खेळाडू : आशिष पंडित बक्षीस स्वीकारताना  
हस्ते : श्री. किशोर गुंदेचा



मधुरा टोंबरे बक्षीस स्वीकारताना  
क्रिकेट - पुणे विद्यापीठ खेळाडू



दीप्ती चाफेकर बक्षीस स्वीकारताना  
राष्ट्रीय टेबल टेनिस खेळाडू



“परशुरामीय श्री”  
स्वप्नील धुमाळ



वै. प्राचार्य सोनोपंत दांडेकर अध्यासन



श्री ज्ञानेश्वरी जयंती : ह.भ.प. विठ्ठलबुवा चौधरी



वै. प्राचार्य सोनोपंत दांडेकर पुण्यतिथी :  
व्याख्याते - मा. डॉ. यशवंत पाठक



मराठी संस्कृती मंडळ :  
मा. अविनाश धर्माधिकारी



मराठी संस्कृती मंडळ :  
नेहा फडके, सुबोध भावे, प्रा. स्वप्ना गाडगीळ



मराठी संस्कृती मंडळ :  
डॉ. मा. अ. पेंडसे, डॉ. निलीमा गुंडी,  
डॉ. स्वप्ना गाडगीळ, नेहा फडके



**Commerce Association**  
Inaugural Speech : Miss. Sampada Mehta



'Power of Presentation' व Miss MAGNIF  
Best Personality असे दोन पुरस्कार घेताना  
बी.बी.ए. विभागाची मुग्धा परांजपे, सुमित्र जाधव व संघ



**Inauguration of BBA Course**



Director (Rtd.) Forensic Laboratory  
Applications of Chromatography in Forese  
श्री. पाडळीकर ह्या विषयावर विद्यार्थ्यांसमोर भाषण करताना.



**T. R. Ingle Intercollegiate Lecture Competition**  
1st Prize Winner Dina Hingorani,  
Dr. Mrs. Jyoti Salvekar, Mr. Jayant Ingle,  
Dr. Miss Sandhya Rane



**T. R. Ingle Intercollegiate Lecture Competition**  
Dr. Ram Ingle, Mr. Jayant Ingle, Dr. Sholapurkar,  
Dr. Pendse, Dr. Shobha Bhide, Dr. Sandhya Rane,  
Dr. Dr. Jyoti Salvekar

Smelting of copper and tin was known to man in this age.

iv) **Iron age** : This was the age where revolution took place. The weapons and instruments were primarily made of iron. Agricultural implements having more efficiency were made and the civilizations evolved.

This was the time when our modern period evolved. And the peak of this period was 19th and 20th century when most of the discoveries and inventions were made which made the life of man comfortable. But it was during this time when Manhattan project was executed. And Now-a-days each and every country has nuclear weapons which pose a threat to humanity. So its the high time when we have to see that -

Where had we come from ?

Have we evolved the right way ?

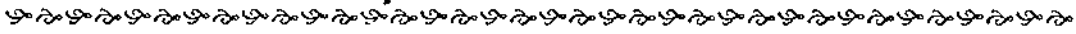
Are we going in the right direction ?

What will be our future ?

We have entered in the third millennium. The evolution so fare taken place has logically been put in front of us. We will still evolve because it is an eternal process. What will be our future in this process of evolution ? Will the human race continue or will it get destroyed in the course of time ? So many are the questions in front of us which make us think the negative way.

But, even in this time of pessimism, I am optimistic that human race has survived and evolved and will continue to do so. Because I have faith in Darwin's theory of survival of the fittest. Man has till now and will emerge as fittest for survival. The mankind is immortal.

ॐॐॐॐ



*(Continue from page no. 47)*

students and their attitude towards education in general. Later on I attended a 4-day residential retreat - Camp Everytown which aims at building community through respect, appreciation for diversity and leadership skills. It was then that I realised that these kids have immense potential. What they lack is exposure to the events going on in other parts of the world. Mill Valley being an affluent community, most kids have no way of realising how privileged they are as compared to some others who have to struggle for even primary needs. To them education and high grades seem to be an 'entitlement' which needs to be handed to them automatically. Having an Indian

teacher talk about Indian kids and their struggles and achievements has been an eye-opener for most of them. From being 'Judgemental' as they themselves say, many of them have become 'open-minded and flexible' individuals. So much so that it became very difficult for me to say goodbye to them at the end of the semester.

As the flight took off, I got a final glimpse of the glistening waters of the Pacific and thanked Fulbright for giving me this rare opportunity to go from an Indian citizen to a global citizen in the true sense of the word.

(This article is dedicated to Late Prof. Arun R. Belsare who passed away on 26<sup>th</sup> March 2009 - an animated and involved new age teacher and friend to us all.)

ॐॐॐॐ

# Die Farbe Grün

Devaki Inamdar, T.Y.B.A. (German)

*This essay was submitted to the essay competition held by German Academic Exchange Service (DAAD), Delhi. It has been shortlisted for a scholarship in Germany.*

Gestern habe ich einen Brief bekommen. Als ich den Brief las, war ich schockiert. Das war eine Überraschung für mich. Die Farbe Grün hat mir den Brief geschrieben...

**Liebe Devaki,**

"ich weiß ganz genau, dass dieser Brief eine Überraschung für dich sein wird. Zuerst sage ich dir, wie ich heiße. Ich heiße Grün, die Farbe Grün! Jetzt denkst du sicher, wie eine Farbe einen Brief schreiben kann. Aber ich hatte keine andere Wahe. Ich wollte unbedingt mit dir sprechen.

Wie geht es dir? Ich hoffe, es geht dir ganz gut. Weißt du, meine anderen Freunde wie Gelb, Rot, Blau, Schwarz, Weiß, Gold, Rosa, Lila usw. nennen mich den Vertreter der Natur, weil ich überall bin. Ich bin also die Farbe der Bäume, die Farbe des Monsuns, die Farbe der Erde und auch die Farbe des Geldes, d.h. ich bin die Farbe des Wohlstands! Früher war ich überall auf der Erde. Aber im Laufe der Zeit verschwinde ich allmählich von der Erde. Schade... nicht wahr? Das ist eigentlich sehr schmerzhaft für mich. Das ist auch sehr schädlich für euch. Verstehst du das?

Ich in der Form von Bäumen gebe euch den Sauerstoff, ihr Leben. Wenn es regnet, macht ihr Urlaub. Ihr fühlt euch sehr sehr glücklich, frisch, entspannt, mich zu sehen. Ihr wisst alle, dass die Wälder, die Bäume sehr wichtig für das Leben sind; trotzdem fällt ihr sie, d.h. ihr tötet eigentlich mich... Aber warum? 'Global Warming' ist ein universales Problem geworden. Alle Wissenschaftler wissen, dass die Wälder, Bäume dieses Problem lösen können.

Bäume pflanzen ist der beste Weg, damit ihr die Erde schützen könnt. Aber die Leute verstehen das nicht. Heutzutage jagt man dem Geld, der Industrialisierung, der Entwicklung nach. Ihr wollt die Straßen verbreiten und deshalb vertreibt ihr mich. Zur Zeit sind die Verschmutzung, Global Warming usw. große Probleme für euch. Aber ich kann euch helfen. Ich weiß nicht, ob die Leute das verstehen...

Aber ich muss klarmachen, dass ihr mich in der Form vom Geld habt, manchmal mehr als genug... Aber meine Existenz in der Form von Bäumen ist das Gebot der Stunde. Sag mir bitte, was ist wichtig für dich? Geld oder dein Leben? Wenn du ein gesundes, glückliches Leben hast, dann hat das Geld große Bedeutung, sonst überhaupt keine... Ich habe zuviel Angst vor meiner Existenz. Ich möchte auch leben. Kannst du mir dabei helfen?

Ich hoffe, dass du mich verstehen kannst. Deshalb habe ich dir diesen Brief geschrieben. Denk bitte über den Brief nach! Ich warte auf deine Antwort... Schreib mir bald!"

Deine  
'Farbe Grün'

Ich wusste nicht, was ich schreiben sollte. Zuerst dachte ich ganz tief über den Brief nach und dann schrieb eine Antwort...

**Liebe Farbe Grün,**

"ich habe deinen Brief gelesen. Zuerst war ich ganz überrascht und auch schockiert. Ich möchte auch meine Meinungen mit dir teilen. Du hilfst uns immer. Aber ich wusste das nicht, dass ich "dir" helfen kann. Das war ganz neu und interessant für mich. Ich habe all deine

Probleme verstanden Ich bin mit dir einverstanden, dass man immer nach der Entwicklung läuft. Man denkt nur an das Geld nicht an dich. Niemand hat Zeit für dich. Wir stehen schon vor dem Untergang... Aber weißt du, da gibt es einige Organisationen, die den Leuten den Umweltschutz bewusstmachen. Wir haben deine Wichtigkeit verstanden und wir versuchen dich zu retten. Auch in den colleges, in den Schulen unternehmen die jungen Leute verschiedene Programme. Z. B. Bäume pflanzen, 'Save Earth' usw. Du bist immer wichtig für uns alle. Wir wissen, dass ohne dich wir nicht überleben können... Ich verspreche dir, dass ich pro Monat mindestens einen Baum pflanze.

Ich habe nicht viel zu schreiben; aber ich bin völlig einverstanden mit dir. Aber ich muss dir für den Brief danken, wegen dem ich den anderen von deiner Existenz bekanntmachen kann."

Deine  
Devaki.

Plötzlich klingelte der Wecker. Sofort wachte ich auf. Aber ich war ganz verwirrt. Ach so... Das war nur ein Traum, eigentlich ein Alptraum... Aber den ganzen Tag hatte ich die Gedanken über den Alptraum in meinem Kopf. Haben wir wirklich die Fähigkeit all dies zu machen und unsere Erde zu schützen?... Jeder soll das überlegen, sonst wird dieser Alptraum zur Wirklichkeit und wir bekommen eines Tages wirklich einen Brief von der 'Farbe Grün.'...

### **Science and Religion**

The means by which we live have outdistanced the ends for which we live. Our scientific power has out run our spiritual power. We have guided missiles and misguided men.

- Martin Luther King

### **Das Leben**

*Manchmal, wenn ich einsam bin,  
denke ich oft an das Leben!  
Was ist es eigentlich? Ich wundere mich...*

*Dann bin ich verwirrt  
"Leben ist nur eine Erwartung" sagt dir Sinn.  
Erwartung überall, auch irgendwo ich bin!  
Erwartungen von den Eltern, von den Lehrern,  
Von den Verwandten und der Gesellschaft.  
Erwartungen von dem Lebenspartner.  
Erwartungen vom Gott...  
Vor allem von sich selbst!*

*"Hätte ich...!"  
"Nur wenn du besser wärest!"  
Jedem wieder höre ich das gleiche.*

*Aber ich höre noch mein Herz flüstern  
Leben ist doch eine Hoffnung!  
Hoffnung auf dich selbst  
Hoffnung, dass du dich entdeckst,  
dass du die Grenzen überspringst...  
um fortzuschreiten.  
Viel erwarten die Leute  
Sie tun es immer weiter.  
Die Zukunft ist aber wie ein Himmel,  
in dem du wirt fliegen kannst,  
mit der flügeln der Hoffnungen"*

*Leben ist nicht eine Erwartung  
sondern eine Hoffnung.  
Eine Hoffnung auf die Zukunft  
eine Hoffnung, die das Leben  
ein Leben bleiben lässt!*

- Vrushali Chitale, S.Y.B.A.  
(German Dept.)

## **S.P Colleger E-Paper 'The Parashuramiyan' Launched**

The Parashuramiyan, S.P College's Online Paper was launched on 25 February, 2009. This is a unique venture undertaken by the College to encourage students' creativity and to motivate them to express their views and opinions. It was sponsored by 'Live on Campus', which is India's first web-based media platform for the students.

The website includes segments related to On Campus events, college activities and also current issues from the field of society, finance, lifestyle, artistry, entertainment etc.

Five students of the college: Pooja Ranade (College Coordinator), Suvama Damie, Siddhanath Ganu, Shweta Joag and Namrata Kale have been entrusted with the journalistic activities such as reporting the events in the college and managing the campus website. They are being guided by Mr. Pinaki Lokre (Pune coordinator. Live on Campus) and all the college staff (with special guidance from Vice Principal Dr. Sholapurkar, Professor Dr. Sanjyot Apte, Professor Wagholikar, Professor Dr. Vaijayanti Belsare).

The inaugural edition had articles on a spectrum of subjects. The main story was on 'Urmi 09', the college youth festival. It was covered by Pooja and Shweta. Besides this, Pooja has also written articles about 'The Challenges of Global Warming' and 'The Necessity of Spiritualism in Our Lives'. Siddhanath has shared his views on the 'Financial Crisis'. His other article is a tribute to music maestro 'Bhimsen Joshi'. Suvama's travelogue on Assam transports us directly to the north eastern paradise. Namrata's articles on "The Valentine Day" and the famous band "West Life" are contemporary.

'The Parashuramiyan' can be seen on the website '[www.liveoncampus.com](http://www.liveoncampus.com)'. There are plans to diversify the paper next year and to involve more students in this activity.

## **अभिनंदन !**



**डॉ. मंगला चिंचोरे**

अखिल भारतीय तत्त्वज्ञान परिषदेतर्फे स्वामी प्रणवानंद यांच्या नावाने दिला जाणारा स्वामी प्रणवानंद सर्वोत्कृष्ट ग्रंथपुरस्कार स. प. म. च्या माजी विद्यार्थिनी (१९७१-७५) प्रा. डॉ. मंगला चिंचोरे, तत्त्वज्ञान विभाग, पुणे विद्यापीठ आणि पुणे विद्यापीठातील बौद्ध अभ्यासकेंद्रप्रमुख यांना नुकताच जाहीर झाला आहे.

हा सन्मान प्रा. डॉ. मंगला चिंचोरे यांच्या 'बौद्धांची मानवसंकल्पना व मानवी अभ्युदय - एक चिकित्सक अभ्यास' या ग्रंथास मिळाला आहे. यापूर्वी हा सन्मान दोन वेळेला त्यांनी आधी लिहिलेल्या व प्रसिद्ध केलेल्या ग्रंथांना मिळालेला आहे. सर्वोत्कृष्ट ग्रंथनिर्मितीसाठी ही तिसऱ्यांदा झालेली निवड हा भारतीय तत्त्वज्ञान परिषदेच्या इतिहासातील सर्वोच्च मानबिंदू ठरला आहे. अशाप्रकारचा सन्मान महाराष्ट्रातीलच नव्हे, तर संपूर्ण भारतातील तत्त्वज्ञानाच्या कोणत्याही प्राध्यापकाला मिळालेला नाही. त्यांनी पुणे विद्यापीठातील तत्त्वज्ञान विभागाचे नाव तर उज्वल केले आहेच; पण त्याहीपेक्षा हा महाराष्ट्रातील तत्त्वज्ञानाच्या क्षेत्रातील यशाचा शिरोमणी ठरला आहे.

त्याचबरोबर त्यांना अखिल भारतीय तत्त्वज्ञान परिषदेच्या पुढील वर्षी मुंबईला होणाऱ्या अधिवेशनासाठी बुद्धजयंती व्याख्यानमालेसाठी निमंत्रित करण्यात आलेले आहे. हा सुद्धा सन्मान त्यांना दुसऱ्यांदा मिळत आहे.

स. प. महाविद्यालयातर्फे डॉ. मंगला चिंचोरे यांचे मनःपूर्वक अभिनंदन !



# महाविद्यालयीन वार्ता

- कार्यालयीन अहवाल -

महाविद्यालय / विद्यापीठ स्तरावरील परीक्षांचे निकाल

वर्ग	परीक्षेस बसलेले विद्यार्थी	उत्तीर्ण	टक्केवारी
प्रथम वर्ष कला	३४९	३००	८५.९५%
तृतीय वर्ष कला	३७१	२९१	७८.४४%
प्रथम वर्ष शास्त्र	३०३	२०६	६८.००%
तृतीय वर्ष शास्त्र	२९८	२३९	८०.००%
प्रथम वर्ष वाणिज्य	४३९	४०५	९२.२५%
तृतीय वर्ष वाणिज्य	४६९	३९१	८३.३६%
एम. एस्सी. (ऑर्गॅनिक)	४४	२४	५४.००%
एम. एस्सी. (इनऑर्गॅनिक)	२५	१७	६८.००%
एम. कॉम.	५२	२५	४८.०७%

उच्च माध्यमिक (कनिष्ठ महाविद्यालय) परीक्षांचे निकाल

वर्ग	परीक्षेस बसलेले विद्यार्थी	उत्तीर्ण	टक्केवारी
इ. ११ वी शास्त्र	८६४	८३०	९६.०६%
इ. ११ वी वाणिज्य	५३१	४५७	८६.०६%
इ. ११ वी कला	२२३	१८५	८२.९५%
इ. १२ वी शास्त्र	७८२	६९९	८९.८५%
इ. १२ वी वाणिज्य	५१४	४३९	८५.९१%
इ. १२ वी कला	१९९	१६८	८५.२८%

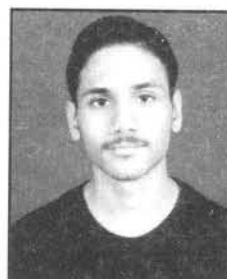
99 वी गुणवंत विद्यार्थी



तन्वी नागनाथ  
११ वी शास्त्र



शार्वेय सालकर  
११ वी शास्त्र दुसरा क्रमांक



प्रणव ढढढरे  
११ वी शास्त्र तिसरा क्रमांक



प्रणिती देशपांडे  
११ वी साहित्य प्रथम क्रमांक

## सेवानिवृत्ती - (१/४/२००८ ते ३१/३/२००९)

### वरिष्ठ महाविद्यालय -

- १) श्री. अवचट एम. एम.  
व्याख्याता  
सेवानिवृत्ती दिनांक - ३०.११.२००८
- २) श्री. बोरामणीकर ज. दि.  
व्याख्याता  
सेवानिवृत्ती दिनांक - ३०.११.२००८
- ३) श्रीमती गौरी भागवत  
व्याख्याता  
सेवानिवृत्ती दिनांक - ३०.११.२००८
- ४) श्रीमती डॉ. मालती रॉय  
व्याख्याता  
सेवानिवृत्ती दिनांक - ३१.१.२००९
- ५) डॉ. मा. अ. पेंडसे  
व्याख्याता  
सेवानिवृत्ती दिनांक - ३१.३.२००९
- ६) डॉ. रवींद्र लौणकर  
व्याख्याता  
सेवानिवृत्ती दिनांक - ३०.४.२००९

### कनिष्ठ महाविद्यालय -

- १) श्रीमती श्यामला मोहन फडके  
शिक्षिका - भूगोल  
सेवानिवृत्ती दिनांक - ३० सप्टेंबर २००८
- २) श्री. अशोक रघुनाथ फडके  
पद / विभाग - शिक्षक - प्राणिशास्त्र  
सेवानिवृत्ती दिनांक - ३१ मे २००८
- ३) श्री. भीमराज श्रीपतराव वारे  
पद / विभाग - शिक्षक - प्राणिशास्त्र  
सेवानिवृत्ती दिनांक - ३१ मे २००८
- ४) श्रीमती मालती काळभोर  
पद / विभाग - शिक्षिका - रसायनशास्त्र  
सेवानिवृत्ती दिनांक - ७ जुलै २००८  
(स्वेच्छा सेवानिवृत्ती)
- ५) श्री. शशिकांत दि. जोशी  
पद / विभाग - शिक्षक - व्यवसाय अभ्यासक्रम  
सेवानिवृत्ती दिनांक - ५ जुलै २००८  
(स्वेच्छा सेवानिवृत्ती)
- ६) श्री. भास्कर व्यंकटेश कानडे  
पद / विभाग - शिक्षक - प्राणिशास्त्र  
सेवानिवृत्ती दिनांक - ३० एप्रिल २००९

### शिक्षकेतर सेवक

- १) श्री. सी. ग. खसासे  
प्र. साहाय्यक  
सेवानिवृत्ती दिनांक - ३१.५.२००८
- २) श्री. ज. वि. जोशी  
कार्यालय अधीक्षक  
सेवानिवृत्ती दिनांक - ३१.८.२००८
- ३) श्री. नं. अ. कालेकर  
कुलसचिव  
सेवानिवृत्ती दिनांक - ३०.११.२००८
- ४) श्री. द. रा. सोनावणे  
प्र. परिचर  
सेवानिवृत्ती दिनांक - ३१.५.२००८
- ५) श्री. ग. शं. खिरीड  
प्र. परिचर  
सेवानिवृत्ती दिनांक - ३०.६.२००८

## प्रशासकीय पदाधिकारी

प्राचार्य (प्रभारी) :	प्रा. डॉ. मा. अ. पेंडसे	परीक्षा विभाग :	प्रा. नीला सहस्रबुद्धे
उपप्राचार्य (शास्त्र) :	प्रा. डॉ. वि. मा. सोलापूरकर	विद्यार्थिनी	:
उपप्राचार्य (वाणिज्य) :	प्रा. डॉ. छाया आबनावे	वसतिगृहप्रमुख :	प्रा. अदिती अंतुरकर
	(३१.१२.२००८ पर्यंत)	विद्यार्थी वसतिगृहप्रमुख :	प्रा. डॉ. दिलीप शेठ
	उ. नी. किवळकर	कुलसचिव :	श्री. सुनील गाडगीळ
	(८.१.२००९ पासून)		(३१.३.२००८ पर्यंत)
उपप्राचार्य (कला) :	प्रा. डॉ. सु. द. खंडागळे		श्री. नं. अ. कालेकर
उपप्राचार्य	:		(१.४.२००८ पासून)
(कनिष्ठ महाविद्यालय)	प्रा. भा. व्यं. कानडे	कार्यालय-अधीक्षक :	श्री. ज. वि. जोशी
पर्यवेक्षक	:		(३१.८.२००८ पर्यंत)
(कनिष्ठ महाविद्यालय)	प्रा. संजीव जगताप		श्री. सं. शं. पाडळीकर
	प्रा. अशोक गडदरे		(१.९.२००८ पासून)
		लेखापाल :	श्रीमती मीना पुराणिक
		मुख्य लेखनिक :	श्री. सं. शं. पाडळीकर
			(१.४.२००८ पासून)

## विभागप्रमुख

मराठी	:	प्रा. डॉ. शशिकला कांबळे	संख्याशास्त्र	:	प्रा. नीला सहस्रबुद्धे
संस्कृत	:		वास्तवशास्त्र	:	प्रा. डॉ. एस. एन. सदाकळे
हिंदी	:	प्रा. डॉ. पद्मजा घोरपडे	इलेक्ट्रॉनिक्स	:	प्रा. धनंजय मेहेदळे
इंग्रजी	:	प्रा. शोभा पवार	रसायनशास्त्र	:	प्रा. डॉ. ज्योती साळवेकर
जर्मन	:	प्रा. अनुराधा मोहिते	वनस्पतिशास्त्र	:	प्रा. डॉ. म. वा. पाताळे
अर्थशास्त्र	:	प्रा. डॉ. मालती रॉय			(६.४.२००९ पासून)
		(३१.१.२००९ पर्यंत)	प्राणिशास्त्र	:	प्रा. डॉ. अनुराधा साठे
		प्रा. अनिल वर्तक	व्यापारशास्त्र	:	प्रा. डॉ. सुधाकर मावळणकर
		(१.२.२००९ पासून)	बिझिनेस प्रॅक्टिस	:	प्रा. डॉ. सुधीर अलुरकर
राज्यशास्त्र	:	प्रा. सतीश धिवरे	कॉस्टिंग	:	प्रा. अरुण जोशी
इतिहास	:	प्रा. डॉ. रवींद्र लोणकर	अकॉउन्सी	:	प्रा. उ. नी. किवळकर
समाजशास्त्र	:	प्रा. डॉ. सुधांशु गोरे	मार्केटिंग	:	प्रा. डॉ. छाया आबनावे
तर्कशास्त्र, तत्त्वज्ञान	:	प्रा. गौरी भागवत	व्यावसायिक कायदा	:	प्रा. अशोक मोरवाल
		(३०.११.०८ पर्यंत)	व करव्यवस्था	:	
		डॉ. वैजयंती बेलसरे	व्यावसायिक गणित	:	प्रा. माधुरी गानू
		(१.१२.०८ पासून)	बँकिंग व फायनान्स	:	
शिक्षणशास्त्र	:	डॉ. हेमलता मोरे	व्यावसायिक अर्थशास्त्र	:	प्रा. प्रवीण रणसुरे
		(१.१२.०८ पासून)	संगणकशास्त्र	:	प्रा. प्रशांत भोसले
मानसशास्त्र	:	प्रा. डॉ. अलका देव	जिमखाना विभाग	:	प्रा. नीळकंठ गुरव
भूगोल	:	प्रा. डॉ. श्रीकांत कालेकर	शारीरिक शिक्षण	:	प्रा. रा. पं. अष्टेकर
गणित	:	प्रा. डॉ. दि. ना. शेठ			

## कनिष्ठ महाविद्यालय विषयप्रमुख

इंग्रजी	: प्रा. तारा थोरात	भूगोल	: प्रा. श्यामल फडके
मराठी	: प्रा. डॉ. नीलिमा गुंडी	गणित	: प्रा. मंजूषा दाते
संस्कृत	: प्रा. डॉ. ज्योत्सना खरे	वास्तवशास्त्र	: प्रा. सुरेखा डांगे
हिंदी	: प्रा. एस. एम. निघोजकर	रसायनशास्त्र	: प्रा. उर्मिला प्रभुमिराशी
जर्मन	: प्रा. गायत्री वडके	वनस्पतिशास्त्र	: प्रा. शोभा पत्की
अर्थशास्त्र	: प्रा. प्रदीप दातार	प्राणिशास्त्र	: प्रा. वीणा अरबट
राज्यशास्त्र	: प्रा. प्रमिला पाटील	वाणिज्य	: प्रा. डॉ. रश्मी हेबाळकर
इतिहास	: प्रा. डॉ. रवींद्र लोणकर	मानसशास्त्र	: प्रा. व्ही. पी. जडे
समाजशास्त्र	:	शारीरिक शिक्षण	: प्रा. उमा गुरव
तर्कशास्त्र, तत्त्वज्ञान	: प्रा. डॉ. प्रकाश सोमण	व्यावसायिक अभ्यासक्रम	: प्रा. संजीव जगताप

## अभ्यासेतर विभागप्रमुख

• ग्रंथालय	: डॉ. पद्मजा घोरपडे	• एन. सी. सी. (नौदल)	: सब लेफ्ट. प्रा. यशवंत तांबे	
• वै. प्राचार्य सोनोपंत दांडेकर अध्यासन	} डॉ. प्रकाश सोमण	• समर्थ भारत अभियान	: डॉ. बाळासाहेब घोडके	
• परशुरामीय -		• सायन्स असोसिएशन	: प्रा. विनय र. र.	
• ग्रंथालय संगणकीकरण		• कलामंडळ	: प्रा. मीनल सावळे	
• डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर अध्यासन	: डॉ. सुभाष खंडागळे	• वैद्यकीय तपासणी	} प्रा. राघव अष्टेकर	
• महाविद्यालय विकास समिती	: डॉ. संज्योत आपटे	• प्लेसमेंट सेल		
• वादसभा	} डॉ. वैजयंती बेलसरे	• विद्यार्थी कल्याण मंडळ		
• अंतर्गत गुणवत्ता कक्ष		: डॉ. श्रीकांत कालेंकर	• प्री-मेडिकल टेस्ट प्रोग्रॅम	: प्रा. अ. र. फडके
• प्राध्यापक संवादिनी व ग्रंथचर्चा मंडळ		: प्रा. अनिल वर्तक प्रा. ताराचंद धर्मावत प्रा. वैशाली दाबके	• संवादिनी विद्यार्थिनी मंच	: प्रा. वीणा विश्वनाथ
• Edutainment	: प्रा. दीपक कर्वे	• मराठी संस्कृती मंडळ	: प्रा. स्वप्ना गाडगीळ	
• Calyx	: डॉ. वि. मा. सोलापूरकर	• वेळापत्रक समिती	: डॉ. दिलीप शेठ	
• राष्ट्रीय सेवा योजना	: प्रा. जी. एन. थोरात डॉ. सविता दातार	• कॉमनरूम	: डॉ. सुनील गायकवाड प्रा. वीणा विश्वनाथ प्रा. अनुजा राजमाचीकर प्रा. अशोक गडदरे	
• एन.सी.सी. (पायदळ)	: मेजर अशोक पाटील प्रा. ए. टी. काकुळते	• उद्यान विभाग	: डॉ. म. वा. पाताळे	
		• कॉमर्स असोसिएशन	: डॉ. सुधाकर भावळणकर प्रा. उ. नो. किवळकर प्रा. अशोक मोरवाल डॉ. सरोज हिरेमठ प्रा. मंजिरी दात्ये	

## ‘परशुरामीय’ ला पुणे विद्यापीठाचा पुरस्कार

पुणे विद्यापीठाच्या विद्यार्थी कल्याण मंडळातर्फे दरवर्षी महाविद्यालयांच्या वार्षिक अंकांसाठी स्पर्धा आयोजित करण्यात येते. या वर्षी या स्पर्धेत ‘परशुरामीय २००६-०८’ या अंकाला पुणे शहर विभागामध्ये तृतीय क्रमांक मिळाला. सलग चौथ्या वर्षी ‘परशुरामीय’ला पुरस्कार मिळाला आहे ही विशेष उल्लेखनीय गोष्ट आहे.

‘परशुरामीय’च्या या यशाचे श्रेय त्याचे विद्यार्थी-लेखक, विविध विभाग प्रमुख, महाविद्यालयाचे कार्यालयीन सहकारी, मुद्रक, मुखपृष्ठ कलाकार आणि संपादक-मंडळ अशा सर्वांचे आहे. या सर्वांचे मनःपूर्वक अभिनंदन !

- प्राचार्य

‘परशुरामीय’ या वार्षिक अंकातील उत्कृष्ट लेखनासाठी वर्ष २००७-०८ या अंकामधील लेखनास खाली दर्शविल्याप्रमाणे निधनिष्ठ पारितोषिके देण्यात आली आहेत. यासाठी परीक्षक म्हणून प्रा. डॉ. सु. दा. गोरे व प्रा. अनिल वर्तक यांनी काम पाहिले.

नांव	पारितोषिक	रक्कम
१. स्नेहल गायकवाड	कै. लक्ष्मी-नारायण स्मृती पारितोषिक	रु. ४२५/-
२. आरती इतराज	कै. नारायण अनंत भणगे पारितोषिक (सर्वोत्कृष्ट साहित्यिक लेखन)	रु. १२५/-
३. पल्लवी बनसोडे	कै. नारायण अनंत भणगे पारितोषिक (सर्वोत्कृष्ट साहित्येतर लेखन)	रु. १२६/-

सर्व विजेत्यांचे अभिनंदन !

विजेत्यांनी महाविद्यालयाच्या कार्यालयाशी संपर्क साधून पारितोषिकाची रक्कम घेऊन जावी.

- संपादक

## स्टुडंटस् कौन्सिल

अ.क्र.	विद्यार्थ्यांचे नांव	वर्ग
१.	हेलवडे प्राजक्ता	प्रथम वर्ष शास्त्र
२.	माहतो मौसमी	द्वितीय वर्ष शास्त्र
३.	पाटोळे पायल	तृतीय वर्ष शास्त्र
४.	किंजवडेकर अमरजा	एम. ए. भूगोल
५.	धारप प्राची	एम. एस्सी. गणित
६.	हर्षे श्वेता	एम.एस्सी. ऑर्गॅनिक
७.	चौधरी वसुधा	एम.एस्सी. इन-ऑर्गॅनिक
८.	जगताप सुदीपा	प्रथम वर्ष वाणिज्य
९.	सेजपाल प्राची	द्वितीय वर्ष वाणिज्य
१०.	खंडेलवाल कोमल	तृतीय वर्ष वाणिज्य
११.	श्रीवास्तव पूनम	एम. कॉम.
१२.	इनामदार अनिश	प्रथम वर्ष साहित्य
१३.	कानडे गीतांजली	द्वितीय वर्ष साहित्य
१४.	धापूते प्रिया	तृतीय वर्ष साहित्य
१५.	गौर सुमन	एम. ए.
१६.	लोगकर प्रसाद	प्राचार्य नियुक्त
१७.	शेलार सागर (सचिव)	प्राचार्य नियुक्त
१८.	चव्हाण नमिता	एन.सी.सी.
१९.	कापसे रमाकांत	एन.एस.एस.
२०.	पाठक धवल	सांस्कृतिक विभाग

## श्रद्धांजली

श्री. संजय जोशी - प्र. साहाय्यक निधन - १२.७.२००८

श्री. स. बा. भोसले - ग्रंथालय परिचर - १७.७.२००८

श्री. आ. गो. मदने - प्र. परिचर - ३.११.२००८

## ज्येष्ठ साहित्यिक प्रा. श्याम मनोहर यांचा सत्कार

सुविख्यात मराठी साहित्यिक प्रा. श्याम मनोहर यांना २००९ सालच्या साहित्य अकादमीच्या पुरस्काराने सन्मानित करण्यात आले. श्री. श्याम मनोहर हे स. प. महाविद्यालयाच्या पदार्थविज्ञान विभागात प्राध्यापक व विभागप्रमुख म्हणून कार्यरत होते. स. प. महाविद्यालयातील एका प्राध्यापकाचा राष्ट्रीय पातळीवरील महत्त्वपूर्ण सन्मानाने गौरव होणे हे स. प. म. ला अभिमानास्पद आहे. ह्या गौरवशाली घटनेचा आनंद, स. प. महाविद्यालयाने दि. २८/३/२००९ रोजी, श्री. श्याम मनोहर यांचा गौरव समारंभ करून व त्यांना सन्मानपत्र देऊन द्विगुणित केला.

याच गौरव समारंभात श्री. श्याम मनोहर यांच्या हस्ते 'कॅलिकस' या संपूर्णपणे विद्यार्थ्यांनी तयार केलेल्या वार्षिक अंकाचे प्रकाशन करण्यात आले. गेली पाच वर्षे सलगपणे हा अंक प्रकाशित होत असून, ह्या वर्षीच्या अंकात विविध ज्ञानशाखांमध्ये दीपस्तंभ ठरलेल्या महान व्यक्तींचे योगदान ह्या आशयसूत्रावर विद्यार्थ्यांनी अभ्यासपूर्ण लेख लिहिले आहेत.

याचप्रसंगी श्री. श्याम मनोहर यांची प्रकट मुलाखत प्रा. अरुण भागवत यांनी घेतली. प्रा. श्याम मनोहर यांनी आपल्या आगामी साहित्यातील काही भागाचे वाचन केले व सभ्यता, संस्कृती, लेखनप्रक्रिया व लेखनशैली या संदर्भात आपले मौलिक विचार श्रोत्यांपुढे मांडले.

## अभिर्दिव !

### विद्यार्थ्यांचे सुयश

**कु. पल्लवी चिंचवडे** (तृतीय वर्ष)

- मराठवाडा शिक्षण प्रसारक मंडळ, बलभीम कॉलेज, बीड येथे आयोजित केलेल्या (१ सप्टेंबर २००८) राज्यस्तरीय विज्ञानस्पर्धेत द्वितीय पारितोषिक. विषय - Stem Cells.
- 'सायन्स असोसिएशन'तर्फे आयोजित केलेल्या Powerpoint Presentation Competition स्पर्धेत द्वितीय पारितोषिक. विषय - Mimicry of Butterfly



**कु. सायली शेट** (तृतीय वर्ष)

- 'सायन्स असोसिएशन'तर्फे आयोजित केलेल्या Lecture Competition (१३ सप्टेंबर २००८) स्पर्धेत तृतीय पारितोषिक. विषय - Frozen Shoulder



**अभिमन्यू तडवळकर**

- राजेश्वर पांडे पारितोषिक - प्रथम क्रमांक रु. ५०००/- चे बक्षीस मिळवले.



**अपूर्वा डेग्वेकर** (तृ.व.सा. जर्मन स्पेशल)

- German Academic Exchange Service, Delhi यांच्यातर्फे आयोजित करण्यात आलेल्या 'कविता सादरीकरण' स्पर्धेत अखिल भारतीय स्तरावर प्रथम पारितोषिक मिळाले.

## PLACEMENT CELL

In the year of 2008-2009 we had placements in 90 companies out of which 10 companies had conducted the placements out of which we had 686 students attendees out of which 88 were short listed and 58 were selected.

Please find below the named companies that conducted the placements :

- |              |                   |
|--------------|-------------------|
| 1) Wipro     | 2) IBM            |
| 3) Patni     | 4) India Infoline |
| 5) Frankfinn | 6) Satyam         |
| 7) NIIT      | 8) LIC            |
- 1) - Year 2008-2009  
- No of Companies Approached - 90  
- No of Companies Responded - 09  
- Attendees - 686  
- Selected Candidates - 58

## B.B.A. DEPARTMENT

B.B.A. Department was started in the academic year 2008-09 with 18 students on roll. The course was inaugurated on August 9, 2008, in the presence of Councillor Mr. V. R. Desai, Prof. C. R. Argade and Prin. Dr. M. A. Pendse. The department coordinator is Dr. Rashmi Hebalkar. In spite of lesser number of students, the department has excelled in various academic, co-curricular and extra curricular activities. Here is an account.

- **IMAGNIF 2008 (December 15, 2008)**  
: National event organized by Chintamanrao College of Commerce, Sangli. A team of 10 students participated in **Power - point presentation, marketing plan, Ad-Mad show, Group dance and Mr. and Ms. MAGNIF.**

Prizes : **Miss. MAGNIF** - Miss Mugdha Paranjape

- **Power of presentation (POP)**  
Sumitra Jadhav

- **Names of other participants :**

Prasad Pawar, Rohit Kirad, Tejaswi Godse, Geetanjali Joshi, Chetan Jedhe, Ishan Dafle, Abhinav Farande, Ashish Kale.

Though the team could get only two prizes, the team made mark in all activities and was specially appreciated for remarkable contribution.

- **Workshop on Management Games (January 2-3, 2009)** - For developing behavioral skills, conceptual skills and creativity, workshop on management games was organized.

The faculties were Dr. Rashmi Hebalkar, Dr. Saroj Hiremath & Prof. Raghav Ashtekar.

- **Beyond Horizon 09 (January 9-10, 2009)** - Organised by BMCC

A team of 6 students participated

Prasad Pawar, Abhinav Farande, Tejaswi Godse, Sumitra Jadhav, Rohit Kirad, Mugdha Paranjape

The team participated in **Marketing plan, Management games, Light camera crisis, Just in time and Ad-Making.**

The team got **second Prize** on 'Light-Camera Crisis'.

- **SPARK 09 (January 16, 2009)** - In this departmental seminar, all 18 students made **power point presentation and participated in Just - in - time (Extempore presentation)**

Dr. Chhaya Abnave and Dr. Malati Roy were the judges.



- **Following students got prizes**
  - i) **Power point presentation -**
    - First Prize - Tejaswi Godse
    - Second Prize - Chetan Jedhe
    - Third Prize - Rohit Kirad
  - Consolation Prize -  
Abhinav Farande,  
Geetanjali Joshi
  - ii) **Just in Time -**
    - First Prize - Tejaswi Godse
    - Second Prize - Abhinav Farande
- **Urmi (January 22-23-24, 2009)**
  - i) **Krazy Kiya Re - Ad-mad Show.**
    - First Prize -  
Tejaswi Godse, Abhinav Farande,  
Geetanjali Joshi.
    - Second Prize - Prasad Pawar,  
Abhinav Farande,  
Sumitra Jadhav.
    - BBA students acted as volunteers  
for this activity.
  - ii) **Exhibition -**
    - All 18 students participated
    - First Prize - Abhinav Farande and  
team.
    - Second Prize - Tejaswi Godse and  
team.
- **COPY - DELIA (January 23-24, 2009)** - Organized by Garware College of Commerce.
  - 'Copy-Writing and Advertising'**
    - Second Prize - Sumitra Jadhav  
and Abhinav Farande.
- **Commsearch 09 (February 16, 2009)** - Organised by Department of Commerce, University of Pune
  - **Third Prize** for presentation on  
the topic '**New Work Culture in  
India**'
- **Participating team -**  
Tejaswi Godse, Sumitra Jadhav,  
Abhinav Farande, Rohit Kirad,  
Prasad Pawar.
- **Shrama Parihar (After Urmi) -**  
The responsibility of organizing  
Antakshri and Fun-Fair for teachers  
was given to BBA students. The  
occasion was 'Shramaparihar' after  
the success of Urmi the edu-cultural  
event. The students were appreciated  
by one & all.
- **Faculty Development -**  
Faculty members of BBA Department  
attended the following seminars /  
symposium.
  - Symposium on **Integrated  
Approach towards BBA** and  
professional courses-organized by  
Garware College of Commerce -  
attended by Mrs. Monika Kulkarni.
  - National Seminar on **Innovative  
Management Practices in  
Uncertain Times** - organized by  
Marathwada Mitra Mandal's College  
of Commerce - attended by Mrs. Aditi  
Joshi.
  - Teacher's Training Workshop on -  
'**Global Warming Awareness**'  
organized by Marathwada Mitra  
Mandal's College of Commerce -  
attended by Mrs. Monika Kulkarni &  
Pranita Pathak.

## विद्यार्थ्यांसाठी कार्यशाळा

महाविद्यालयातर्फे अभ्यासेतर उपक्रम आणि शैक्षणिक विभागांच्या निवडक विद्यार्थ्यांसाठी महाविद्यालयातील शैक्षणिक आणि शैक्षणिकेतर कार्यक्रम सुयोग्य आणि नीटस पद्धतीने आयोजित कसे करावचे याचे प्रशिक्षण देण्यासाठी १२ ऑगस्ट रोजी एकदिवसीय सप्रयोग कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात

आले होते. वरिष्ठ महाविद्यालयातील ४१ विद्यार्थी या कार्यशाळेत सहभागी झाले होते. त्यांना श्री. सिद्धार्थ केळकर - लेखनकौशल्य, श्री चंद्रशेखर पुरंदरे - भितीचित्र आणि पोस्टर्स तयार करण्याचे कौशल्य, डॉ. उज्वला बर्वे - सूत्रसंचालनकौशल्य आणि डॉ. सरोज हिरेमठ - व्यवस्थापनकौशल्य अशा त्या त्या क्षेत्रांतील तज्ज्ञ व्यक्तींनी मार्गदर्शन केले.

कार्यशाळेची संकल्पना आणि समायोजन प्रा. विनय र. र. आणि डॉ. संज्योत आपटे यांनी केले. कार्यशाळेचे उद्घाटन डॉ. वि. मा. सोलापूरकर (उपप्राचार्य शास्त्रशाखा) यांनी केले. या कार्यशाळेतील कार्यक्रमाचा उपयोग विद्यार्थ्यांना त्यांच्या शिक्षणेतर उपक्रमामध्ये व "ऊर्मी"च्या कामात झाला.

## ‘ऊर्मी’

महाविद्यालयात साजरा होणारा

शैक्षणिक - सांस्कृतिक महोत्सव

स. प. महाविद्यालयात विद्यार्थ्यांच्या कला-गुणांचा व शैक्षणिक कौशल्यांचा विकास व्हावा, म्हणून सतत प्रोत्साहन दिले जात असते. विद्यार्थ्यांच्या सुप्त गुणांची अभिव्यक्ती करण्यास योग्य संधी मिळावी म्हणून महाविद्यालयात दरवर्षी 'ऊर्मी' हा सांस्कृतिक - शैक्षणिक महोत्सव साजरा केला जातो. यावर्षी दि. २२ जानेवारी ते २४ जानेवारी या तीन दिवसांत विविध स्पर्धा, चर्चासत्र, विविध गुणदर्शन, एकांकिका वगैरेचे आयोजन करण्यात आले होते. तीनही दिवस उत्साहाने, ऊर्जेने भारावलेले वातावरण महाविद्यालयात होते. सर्वच कार्यक्रमांना विद्यार्थ्यांनी भरघोस प्रतिसाद दिला.

'ऊर्मी'चे उद्घाटन गणेशकलाक्रीडामंदिर येथे प्रसिद्ध दिग्दर्शक - अभिनेते श्री. सतीश राजवाडे यांच्या हस्ते झाले. श्री. राजवाडे यांनी विद्यार्थ्यांशी मनसोक्त गप्पा मारल्या. कलाक्षेत्रात यशस्वी होण्यासाठी चिकाटीने प्रयत्न करण्यास त्यांनी सुचविले. त्यानंतर

स. प. महाविद्यालयाच्या कलामंडळाच्या विद्यार्थ्यांनी एकांकिका सादर केली व वाद्यवृंदाच्या साथीने विविध - गुणदर्शन घडविले. संध्याकाळी 'माझी ही फिल्मबाजी' ही चित्रपट समीक्षणाची स्पर्धा घेण्यात आली. यात 'तारे जमीं पर' या चित्रपटाचे समीक्षण विद्यार्थी स्पर्धकांनी केले. 'सा-रे-गा-ना' अंताक्षरीचे आयोजन विद्यार्थ्यांसाठी करण्यात आले होते. या स्पर्धेत नवी व जुनी गाणी गाऊन स्पर्धकांनी प्रेक्षकांना ताल धरण्यास लावले. त्यानंतर विद्यार्थी-विद्यार्थिनींसाठी नृत्यस्पर्धा आयोजित करण्यात आली होती. लोकनृत्यापासून पाश्चिमात्य नृत्यापर्यंत, सर्व नृत्याविष्कार या स्पर्धेत पहावयास मिळाले.

Ad-mad-show या जाहिरातीच्या स्पर्धेमुळे विद्यार्थ्यांच्या सृजनशक्तीला वाव मिळाला. असंबद्ध वक्तृत्वस्पर्धेत मुलांनी दिलेल्या विषयाच्या चौकटीत असंबद्ध बोलून धमाल उडवून दिली, तर "कधी हॉ - कधी ना" मध्ये एकाच स्पर्धकाने कधी विषयाच्या बाजूने तरी कधी विषयाच्या विरुद्ध बोलून आपले बुद्धिकौशल्य पणास लावले.

'साद देती यशशिखरे' या चर्चासत्रात श्री. किरण यज्ञोपवित, श्री. समीरण वाळवेकर, श्री. सुधीर गाडगीळ यांनी भाग घेतला. आपल्याला आलेले अनुभव रंगतदार पद्धतीने सांगून विद्यार्थ्यांना वेगळ्या दिशात नेले. रांगोळी, चित्रकला इ. स्पर्धांमुळे महोत्सवाचे वातावरण उत्साही झाले होते.

'ऊर्मी'चे यावर्षीचे सर्वात मोठे आकर्षण ठरले, ते "Miss S. P." व "Mr. S. P." ही स्पर्धा. या स्पर्धेद्वारे उत्कृष्ट विद्यार्थी व विद्यार्थिनी निवडताना विद्यार्थ्यांमधील कला, बुद्धी, चातुर्य, प्रसंगावधान, शैक्षणिक कौशल्य या सर्वांचा कस विविध स्पर्धा होऊन, तसेच प्रश्नोत्तरे घेऊन करण्यात आला. सुमारे २००० विद्यार्थ्यांच्या उपस्थितीत "Mr. S. P." व "Miss. S. P" ची निवड करण्यात आली.

या रंगतदार सोहळ्याचा समारोप २४ तारखेस संध्याकाळी देवी रमाबाई हॉलमध्ये श्री. आनंद आगाशे यांच्या हस्ते झाला. त्यांनी त्यांच्या विद्यार्थीदशेतील आठवणींना उजाळा दिला व स्पर्धेतील यशस्वी विद्यार्थ्यांना पारितोषिके प्रदान केली.

‘ऊर्मी’ प्रमुख डॉ. सरोज हिरेमठ व समन्वयक डॉ. छाया आबनावे यांना सर्व प्राध्यापक व प्राध्यापकेतर सहकारी यांनी मनापासून सहकार्य केले.

## पालकसभा

- डॉ. मीरा सुंदरराज

विद्यार्थी हा शिक्षणव्यवस्थेचा कणा आहे. विद्यार्थ्यांचे सर्वांगीण हित हाच शिक्षणव्यवस्थेत केंद्रबिंदू असला पाहिजे. यामध्ये शिक्षक-पालक या दोन्ही घटकांची जबाबदारी समान महत्त्वाची ठरते. औपचारिक आणि अनौपचारिक शिक्षणाने विद्यार्थ्यांचा व्यक्तिमत्त्व विकास होतो. शिक्षणसंस्था, शाळा-महाविद्यालये, परीक्षा, त्यांचे निकाल यातून औपचारिक शिक्षण प्रामुख्याने पार पडते. मूल जन्माला आल्यापासून अनौपचारिक शिक्षणाचा श्रीगणेश पालकांपासूनच सुरू होतो. यासाठी शिक्षक-पालकांमध्ये वरचेवर संवाद घडून येणे गरजेचे आहे. या भावनेतून शालेय जीवनात ‘पालकसभा’ ही संकल्पना फार पूर्वीपासूनच रुजलेली आहे. आजच्या धकाधकीच्या, ताणतणावाच्या जीवनात युवावर्गाला योग्य दिशा मिळण्याची, मार्गदर्शन होण्याची नितांत आवश्यकता असल्याने ‘पालकसभा’ ही संकल्पना महाविद्यालयीन स्तरावरही मूर्त रूपात आणण्याचे धाडसी पाऊल महाविद्यालयाने उचलले आणि २००८-०९ या शैक्षणिक वर्षात या उपक्रमाला उत्तम प्रतिसाद मिळाला.

इयत्ता अकरावी ते पदव्युत्तर अशा सर्व वर्गातील विद्यार्थ्यांच्या / पालकांच्या सभा घेण्यात आल्या. त्या त्या वर्गांना शिकविणारे सर्व विषयांचे शिक्षक पालकांना भेटण्यासाठी या सभामध्ये उपस्थित होते. मा. प्राचार्य

डॉ. पेंडसे, उपप्राचार्य डॉ. सोलापूरकर, डॉ. आबनावे, डॉ. खंडागळे आणि पालकसभा समन्वयक डॉ. मीरा सुंदरराज यांनी पालकांशी विविध विषयांवर विचारविनिमय केला. त्यात, महाविद्यालयाच्या नव्वदहून अधिक वर्षांच्या उज्ज्वल परंपरेचा इतिहास, महाविद्यालयाची संपूर्ण माहिती, शिकविले जाणारे विषय - कोर्सेस, वर्षभरातील परीक्षांचे स्वरूप, HSC बोर्ड व पुणे विद्यापीठाकडून घेतल्या जाणाऱ्या परीक्षा याविषयी पालकांना उपयुक्त मार्गदर्शन केले. क्रीडांगण, ग्रंथालय, वसतिगृह यांमधील सोयी-सुविधांची माहिती दिली. वर्गातील उपस्थित, वर्गातील व महाविद्यालयाच्या आवारातील शिस्त, मोबाईल-फॉकेटमनी, हॉटेलिंग, वर्तनसमस्या, आरोग्य इत्यादींबाबत पालकांशी सुसंवाद साधला. ओळखपत्राची सक्ती, विविध शिष्यवृत्त्यांची माहिती याविषयी सांगून कलामंडळ, विद्यार्थिनी मंच, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, मराठी संस्कृती मंडळ इत्यादी अभ्यासपूरक व अभ्यासेतर मंडळांच्या विविध उपक्रमात सहभागी होण्यासाठी आपल्या पाल्यांना प्रवृत्त करा असा आग्रह पालकांना करण्यात आला. माजी विद्यार्थ्यांचे यश आणि त्यांचा कॉलेजमधील सहभाग BCS - MCS नंतर प्लेसमेंट, या अभ्यासक्रमाचे BE - Computer अभ्यासक्रमापेक्षा वेगळेपण यावरही चर्चेत भर देण्यात आला. सर्व शाखांमधील पुढील शिक्षणाच्या वाटा, नोकरी-व्यवसायाच्या संधी यावर बहुमोल मार्गदर्शन करण्यात आले. आपल्या पाल्यामधील क्षमता ओळखून त्याच्या विकासासाठी पालकांनी सर्वतोपरी प्रयत्न करावेत असे आवाहन करण्यात आले.

पालकांचे नाव, पत्ता, व्यवसाय - नोकरी यासंबंधीची माहिती पालकसभांच्या वेळी गोळा केली. महाविद्यालयास आपण कोणती मदत करू शकता हेही रजिस्टरमध्ये नोंदवून घेतले. आवश्यक असेल ती सर्व मदत करू शकतो अशी ग्वाही बहुतांश पालकांनी दिली आणि काही पालकांनी इंग्रजी, संख्याशास्त्र, संगणक या विषयांसाठी मार्गदर्शन व त्यांचे अध्यापन करू शकतो,

गायन-वादन शिकवू शकतो, स्पर्धापरीक्षांसाठी, विविध स्पर्धांसाठी विद्यार्थ्यांची तयारी करून घेऊ शकतो, ट्रेकिंग कॅम्पचे आयोजन करू शकतो याची हमी दिली. पाल्याच्या विकासासाठी जागरूक असलेल्या पालकांनी पालक-शिक्षक आंतरक्रिया वाढावी या उद्देशाने पालक-शिक्षक संघाचे सभासद होण्याच्या आवाहनाला भरघोस प्रतिसाद दिला. पालक प्रतिनिधी म्हणून काम करण्यासाठी कविता पोटे, राजाराम रेटवडेकर, शुभांगी कावरे, निखिल जोशी, मानसी आठल्ये, मकरंद रहाळकर, शिरीष जोशी, शुभदा मेठी इत्यादी पालक हिरिरीने पुढे आले. त्यांनी महाविद्यालयाला वरचेवर भेटी देण्याचे आश्वासन दिले आणि ते पाळले.

पालकांना आपले मनोगत मांडण्याची संधी या पालकसभामध्ये देण्यात आली. शनिवारी पालकसभा घेतल्यास नोकरी करणाऱ्या, परगावहून येणाऱ्या पालकांना सभेस उपस्थित राहता येईल असा सूर बहुतांश पालकांचा होता. काही प्रश्नांकडे, समस्यांकडे पालकांनी लक्ष वेधले, त्यांचे स्वरूप अकरावी ते पदव्युत्तर वर्गाच्या बाबतीत वेगवेगळे होते. मुलांना डबा खायला जागा नाही, वर्गातील आवारातील स्वच्छता, पिण्याचे पाणी वर्गरे सोयीसुविधा, काही शिक्षकांचे तास होत नाहीत ही खंत, मधल्या सुट्टीचा वेळ, वर्गशिक्षक नेमण्याची गरज अशा अनेक बाबींचा समावेश त्यात होता. अनेक पालकांना इंग्रजी-मराठी माध्यमाचा प्रश्न फारच जिव्हाळ्याचा वाटल्याचे दिसले. पालकांकडून केल्या गेलेल्या काही सूचना अत्यंत मोलाच्या आहेत. उदा. 'करीअर गायडन्स'साठी पुस्तिका छपावी, शहरी व ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांमधली दरी कमी करण्यास विशेष प्रयत्न व्हावेत, कमी उपस्थिती असलेल्या विद्यार्थ्यांना कडक शिक्षा केली जावी, स्वतंत्र लेडीज रूम असावी, वेळापत्रक अधिक सुटसुटीत हवे, २-३ दिवसांच्या अथवा मोठ्या सुट्ट्यांच्या पूर्वसूचना द्याव्यात इत्यादी.

आपल्या पाल्याची महाविद्यालयातील आणि भविष्यातील वाटचाल यशस्वी होण्यासाठी आपण

वारंवार एकत्र येऊ या हा विश्वास पालकांमध्ये रुजवायला या पालकसभा अर्थपूर्ण ठरल्या. सर्व पालकसभा यशस्वी होण्यात प्रा. डॉ. ज्योत्स्ना खरे, प्रा. डॉ. अनुराधा कुलकर्णी, प्रा. डॉ. अलका देव, प्रा. डॉ. मंजिरी कारेकर, प्रा. माधुरी देशपांडे, प्रा. मंजुषा दाते, प्रा. गौरी भागवत, प्रा. प्रसन्ना भिडे, प्रा. रमा सप्तर्षि, प्रा. सुधा मेश्राम, प्रा. संगीता धर्माधिकारी, प्रा. अनुजा राजमाचीकर, प्रा. शुभदा मीरचंदानी, प्रा. अमृता गायकवाड, प्रा. प्रवीण वामने, प्रा. भारती रणपिसे, प्रा. राहुल मेश्राम इत्यादी शिक्षकांचे सहकार्य मोलाचे ठरले.

## विद्यार्थी कल्याण मंडळ

### मार्गदर्शनपर व्याख्याने

विद्यार्थ्यांच्या कल्याणासाठी महाविद्यालयातील विद्यार्थी कल्याण मंडळाने गेल्या वर्षभरात विविध उपक्रम राबविले. वर्षाच्या सुरुवातीला विवेकानंद केंद्राची परीक्षा घेण्यात आली, त्यात कु. जोशी यांनी 'पूर्वाचल समस्या' या विषयावर व्याख्यान दिले. त्याचबरोबर "विद्यार्थी मार्गदर्शन" शिबिर राबविण्यात आले, त्यामध्ये डॉ. रश्मी हेबाळकर यांनी ३ व्याख्याने दिली आणि प्रा. तारा थोरत यांनीही ६ व्याख्याने दिली. त्याचबरोबर 'कमवा व शिका'च्या विद्यार्थ्यांनी मिळून स्वच्छता अभियान राबविले. त्याचबरोबर ४० तुळशीची रोपे लावण्याचा उत्तम असा उपक्रम हाती घेण्यात आला व त्यात यश देखील मिळवले. त्याचबरोबर त्यांच्या देखभालीची जबाबदारी सुद्धा प्रत्येकाला देण्यात आली आहे. त्याचबरोबर विद्यार्थ्यांना मनसोक्त आनंद लुटण्यासाठी वर्षाअखेरीस विद्यार्थ्यांची शैक्षणिक सहल लोहगडावर नेण्यात आली व 'कमवा व शिका' व महाविद्यालयातील गुणवान विद्यार्थ्यांनी गेल्या वर्षभरात विशेष कार्य केले, त्यासाठी सत्कार समारंभ आयोजित करण्यात आला होता, तो सत्कार समारंभ मोठ्या थाटात पार पडला.

## पारितोषिक वितरण समारंभ

१८ तारखेला सकाळी ८ वाजता लेडिज गार्डनवर सर्व विद्यार्थी जमले. शुभेच्छासमारंभासाठी स्टेजव्यवस्था आदर्श वर्गव्यवस्थेसारखी समद्विभुजलंब त्रिकोणासारखी करण्यात आली होती. विद्यार्थ्यांसाठी भारतीय बैठक (शांतिवन पद्धत) घालण्यात आली होती. युवकांचे प्रेरणास्थान असणाऱ्या विवेकानंदांच्या प्रतिमेचे पूजन मा. प्राचार्य पेंडसे यांच्या हस्ते होऊन कार्यक्रमाची सुरुवात झाली. प्रा. अष्टेकर यांच्या हस्ते पेंडसे यांचा शाल व पुष्पगुच्छ, तसेच उपप्राचार्य वाणिज्य किवळकर व उपप्राचार्य शास्त्र डॉ. सोलापूरकर यांचा गुलाबपुष्प व पेन देऊन सत्कार केला. प्रमोद तांबे याने २००८-०९ वर्षाचा अहवाल सादर केला. त्यानंतर प्राचार्यांनी आपल्या मार्गदर्शनात 'जिथे कमी तिथे आम्ही' या शब्दात विद्यार्थी कल्याण मंडळाचा गौरव केला. प्रा. अष्टेकरांनी आपल्या भाषणात पुणे विद्यापीठाच्या आदेशानुसार विद्यार्थी कल्याण मंडळाच्या 'कमवा व शिका' योजनेचे 'कर्मवीर भाऊराव पाटील कमवा व शिका' योजना असे नामकरण झाल्याचे जाहीर केले. त्याचबरोबर विद्यार्थ्यांना आवाहन केले, की मोठ्या संख्येने या योजनेत सहभागी होऊन मंडळाची व महाविद्यालयाची ताकद वाढवावी.

पेंडसेसरांच्या हस्ते विद्यावाचस्पतींचा सत्कार करण्यात आला. एकाच व्यासपीठावर सर्व विद्यावाचस्पतींचा एकत्र सन्मान होण्याची ही पहिलीच वेळ होती.

नंतर नागालँडच्या विद्यार्थ्यांनी लोकगीत सादर केले. त्यानंतर प्रत्येक विभागातील गुणवंत विद्यार्थ्यांचा सत्कार विद्यावाचस्पतींच्या हस्ते करण्यात आला. असा गुणवंत विद्यार्थ्यांचा सत्कार महाविद्यालयातील सर्व उच्चविद्याविभूषित शिक्षकांच्या हस्ते प्रथमच झाला.

त्यानंतर विद्यार्थी कल्याण मंडळ, कला मंडळाच्या विद्यार्थ्यांनी विविध मनोरंजक सांस्कृतिक कार्यक्रम सादर केले.

## विद्यार्थी कल्याण मंडळ व कर्मवीर भाऊराव पाटील कमवा व शिका योजना

दि. ३० ऑगस्ट २००८ रोजी योजनेस व श्रमदानास प्रत्यक्ष सुरुवात या योजनेसाठी एकूण १०० विद्यार्थ्यांच्या मुलाखती घेण्यात आल्या. त्यापैकी ५२ विद्यार्थ्यांनी प्रवेश अर्ज भरले. यामध्ये २८ मुले व २४ मुली होत्या. यापैकी १६ विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयाच्या कार्यालयात रजिस्टर नोंदणी, प्रवेश अर्ज नोंदणी, संगणकीय कामकाज इ. अशा प्रकारचे श्रमदान केले. तसेच महाविद्यालयाच्या ग्रंथालयात २० विद्यार्थ्यांनी श्रमदान केले. यामध्ये ग्रंथालयाचे संगणकीकरण, शेलविंग, बारकोडिंग, ग्रंथालयाची स्वच्छता इ. प्रकारचे श्रमदान केले. महाविद्यालयाच्या जिमखान्यावरती ६ विद्यार्थी मैदानाची आखणी करणे, जिमखाना कार्यालयातील व्यवस्था पाहणे, क्रीडासाहित्याची निगराणी राखणे इ. प्रकारचे श्रमदान केले. महाविद्यालयाच्या परिसरातील बागांची निगराणी तसेच बागांची स्वच्छता इ. प्रकारचे श्रमदान केले.

महाविद्यालयाचा सांस्कृतिक कार्यक्रम "ऊर्मी" यामध्ये तसेच जिल्हास्तरावरील "सूर्यनमस्कार व योग" या विषयावरील चर्चासत्रात स्वयंसेवक म्हणून काम पाहिले. बिहारमधील पूरग्रस्तांसाठी मदतनिधी जमा करण्यास साहाय्य केले. विद्यार्थी कल्याण मंडळातर्फे विद्यार्थ्यांसाठी मार्गदर्शनपर ४ व्याख्याने आयोजित करण्यात आली होती



## संस्कृत

### ० विविध कार्यक्रम -

- १) **संभाषणवर्ग** : दि. २१ जुलै २००८ ते ३१ जुलै २००८ या कालावधीत विद्यार्थ्यांसाठी आयोजित केलेल्या संभाषण वर्गात 'संस्कृत संभाषणवर्ग' या संस्थेचे प्रांत-मंत्री श्री. माधव केळकर यांनी अध्यापन केले. याचा सुमारे वीस विद्यार्थ्यांनी लाभ घेतला.
- २) **'संस्कृतदिन समारोह'** : दि. २३ ऑगस्ट २००८ रोजी संस्कृतदिन समारोह आयोजित करण्यात आला. या कार्यक्रमासाठी टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठाचे संस्कृत विभागप्रमुख डॉ. श्रीपाद भट प्रमुख अतिथी म्हणून उपस्थित राहिले. यामध्ये विद्यार्थ्यांचे विविधगुणदर्शनही सादर झाले. या कार्यक्रमांतर्गत विद्यार्थ्यांच्या 'वाग्विलासः' या हस्तलिखिताचे प्रकाशन झाले.
- ३) **शोधनिबंध - पूर्वतयारी व्याख्याने** : दिनांक २४/९/२००८ रोजी वाल्मीकिरामायण या विषयावर डॉ. अंजली पर्वते यांचे व्याख्यानसत्र आयोजित करण्यात आले. यामध्ये त्यांनी 'शोधनिबंध कसा लिहावा ?' याविषयी मार्गदर्शन केले.
- ४) **अभ्यागतांचे व्याख्यान** : दि. ३ डिसेंबर २००८ रोजी डॉ. सिद्धार्थ वाकणकर (सयाजीराव गायकवाड युनिव्हर्सिटी, बडोदा) यांचे 'प्राचीन भारतीय खेळ व क्रीडा' या विषयावर व्याख्यान झाले. हे व्याख्यान महाविद्यालयातील शारीरिक शिक्षण विभागाच्या संयुक्त विद्यमाने घेण्यात आले.
- ५) **अमरकोश पाठांतर स्पर्धा** - महर्षि वेदव्यास प्रतिष्ठान व टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे यांच्या वतीने ११ जानेवारी २००९ रोजी अमरकोश पाठांतर स्पर्धा घेण्यात आली. या स्पर्धेमध्ये माधुरी रायरीकर (द्वि.व.सा.) व पूनम मेहता (प्र.व.सा.) यांना पारितोषिके मिळाली. यामध्ये महाविद्यालयातील ६ विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला.

६) **संस्कृत एकांकिका स्पर्धा** : ९ जानेवारी २००९ रोजी फर्गसन महाविद्यालय, पुणे द्वारा आयोजित आंतरमहाविद्यालयीन संस्कृत एकांकिका स्पर्धेत 'विक्रयणमपण्यस्य' हे नाटक विद्यार्थ्यांनी सादर केले. यामध्ये उत्कृष्ट दिग्दर्शन - स्वरमुग्धा भागवत (तृ.व.सा.), उत्कृष्ट नेपथ्य - भाग्यश्री काळे (द्वि.व.सा.) व योगिता सातवळेकर (द्वि.व.सा.), उत्कृष्ट अभिनय - अक्षता जेस्ते (प्र.व.सा.) ही पारितोषिके मिळाली.

७) **विविधगुणदर्शन स्पर्धा** : १८/१/२००९ रोजी दा. ज. मालपाणी महाविद्यालय, संगमनेर येथे संस्कृत विविधगुणदर्शन स्पर्धा आयोजित करण्यात आली. यामध्ये महाविद्यालयातील १३ विद्यार्थी सहभागी झाले. प्राप्त पारितोषिके पुढीलप्रमाणे -

**काव्यगायन** - देशपांडे चैतन्य, (प्रथम क्रमांक), दीक्षित वृंदा (द्वितीय क्रमांक), वामन प्रतिमा (चतुर्थ क्रमांक)

**व्याकरण-पाठांतर** - कुलकर्णी राधिका (प्रथम क्रमांक), सातवळेकर योगिता (द्वितीय क्रमांक), बांदिवडेकर सई (पञ्चम क्रमांक)

**वक्तृत्व** - गानू सिद्धनाथ व भाग्यश्री काळे (तृतीय क्रमांक)

**स्तोत्रपाठांतर** - कुलकर्णी राधिका (द्वितीय क्रमांक), सातवळेकर योगिता (तृतीय क्रमांक), वामन प्रतिमा (चतुर्थ क्रमांक), गोवंडे अनघा (पञ्चम क्र.)

८) **समर्पणम् २००८** : डॉ. ग. बा. पळसुले यांच्या स्मृतिप्रोत्थर्थ दरवर्षी प्रकाशित होणाऱ्या 'समर्पणम्' या ग्रंथाचे प्रकाशन यावर्षी २८ नोव्हेंबर २००८ रोजी करण्यात आले. या कार्यक्रमासाठी डॉ. राजीव देवस्थळी व प्रा. अविनाश बिनीवाले हे उपस्थित राहिले.

९) 'लीलाकमलपत्राणि' ग्रंथाचे प्रकाशन दि. १० जून २००८ रोजी 'लीला अर्जुनवाडकर महोत्सव समितीतर्फे'

लीलाकमलपत्राणि' या ग्रंथाचे प्रकाशन झाले. या ग्रंथात विभागातील माजी संस्कृत विभागप्रमुख प्रा. लीला अर्जुनवाडकर यांचे विविध लेख प्रकाशित करण्यात आले. या ग्रंथाचे संपादन प्रा. अर्जुनवाडकर यांच्या विद्यार्थिनींनी केले.

**१०) राज्यस्तरीय चर्चासत्र :** दि ३० व ३१ जानेवारी २००९ रोजी 'वाल्मीकिरामायण - एक अध्ययन' या विषयावर राज्यस्तरीय चर्चासत्र आयोजित करण्यात आले. या चर्चासत्राचे उद्घाटन व बीजभाषण डॉ. मधुसूदन पेन्ना (व्याख्याता, कविकुलकुरु-कालिदास-विश्वविद्यालय, रामटेक) यांनी केले. या चर्चासत्राच्या उद्घाटन समारंभाचे अध्यक्षस्थान श्री. वसंतराव देसाई (शि. प्र. मंडळी, पुणे) यांनी भूषविले. या चर्चासत्रात पदवीपूर्व व पदव्युत्तर विभाग मिळून एकूण १०० विद्यार्थी सहभागी झाले. या चर्चासत्राकरिता विविध संस्थांमधील तज्ज्ञ सत्राध्यक्ष म्हणून उपस्थित राहिले. दरवर्षीप्रमाणे या वर्षीही उत्कृष्ट निबंधांसाठी पारितोषिके देण्यात आली. या निबंधांचे परीक्षण डॉ. कांचन मांडे, डॉ. नंदा पुरी, डॉ. निर्मला कुलकर्णी, डॉ. मृणालिनी कुलकर्णी, वैद्य अंबरीष खरे, डॉ. मुग्धा गाडगीळ, डॉ. शैलजा कात्रे, प्रा. विजया देव, डॉ. नलिनी चाफेकर, डॉ. अंजली पर्वते यांनी केले. यामधे स. प. महाविद्यालयातील तीन विद्यार्थ्यांना पारितोषिके मिळाली -

अनघा गोवंडे (द्वि.व.सा.),

सई बांदिवडेकर (द्वि.व.सा.),

प्रतिमा वामन (प्र.व.सा.)

तसेच या चर्चासत्रात मागील वर्षीच्या पुराणवाङ्मय - एक अध्ययन या चर्चासत्रातील पारितोषिकप्राप्त निबंधांचे पुस्तकरूपाने प्रकाशन करण्यात आले.

या चर्चासत्राचा समारोप प्रा. डॉ. मा. अ. पेंडसे यांच्या उपस्थितीत झाला.

## ० प्राध्यापकांचे विशेष कार्य -

### डॉ. ज्योत्सना खरे -

- १) डिसेंबर २००८ मध्ये पुणे विद्यापीठ संस्कृत विभाग येथे झालेल्या अभ्यासक्रम पुनर्रचनेच्या द्विदिवसीय कार्यशाळेत सहभाग.
- २) संस्कृत-प्राकृत भाषा विभाग पुणे विद्यापीठ येथे एम.ए. च्या विद्यार्थ्यांना अध्यापन.
- ३) म. रा. मा. ऊ. मा. शि. मंडळाच्या संस्कृत विषयाच्या अभ्यासमंडळात समन्वयक म्हणून नियुक्ती.
- ४) नंदादीप एज्युकेशन सोसायटीच्या नियामक मंडळाची सभासद.

### प्रकाशित साहित्य -

- १) २८ नोव्हेंबर २००८ रोजी डॉ. ग. बा. पळसुले यांच्या स्मृतिप्रीत्यर्थ प्रकाशित झालेल्या 'समर्पणम्' या ललित लेखसंग्रहात 'अन्यादृशी माता' व 'मुष्टिमितः प्रकाशः' हे ललितलेख प्रसिद्ध, तसेच या पुस्तकाचे सहसंपादन. प्रा. लीला अर्जुनवाडकर यांच्या अमृतमहोत्सवानिमित्त 'लीलाकमलपत्राणि' या ग्रंथाचे सहसंपादन.
- २) 'पुराणवाङ्मय - एक अध्ययन' या निबंधसंकलनाचे संपादन.

### भारती बालटे -

- ❖ जून २००८ ते ऑगस्ट २००८ मध्ये American Institute of Indian Studies (AIIS) येथे झालेल्या Summer Language Programme मध्ये अध्यापन.
- ❖ मार्च २००८ मध्ये संस्कृत प्रगत अध्ययन केंद्र, पुणे विद्यापीठ येथे झालेल्या 'Contribution of Maharashtra to Sanskrit Language and Literature' या विषयावर आयोजित चर्चासत्रात 'Contribution of Dr. P. G. Lalle to Sanskrit Language and Literature' आणि 'Contribution of Dr. Deviprasad Kharwandikar to Sanskrit Language and Literature' हे निबंध सादर केले.

❖ ११ व १२ डिसेंबर २००८ रोजी भांडारकर प्राच्यविद्या संशोधन मंदिर येथे आयोजित केलेल्या वाक्यार्थ सभेत 'रक्षाभ्यां नो णः समानपदे' या विषयावर निबंध सादर करण्यात आला.

❖ जून २००८ मध्ये प्रकाशित झालेल्या 'अमरभारती' या प्रथमवर्ष वाणिज्याकरिता असणाऱ्या पुस्तकाच्या संपादनात संपादकसदस्य म्हणून काम केले.

❖ डिसेंबर २००८ मध्ये पुणे विद्यापीठ संस्कृत विभाग येथे झालेल्या अभ्यासक्रम पुनर्रचनेच्या द्विदिवसीय कार्यशाळेत सहभाग.

❖ २८ नोव्हेंबर २००८ रोजी प्रकाशित झालेल्या 'समर्पण' संग्रहात 'स्मृतिगन्धः' हा अनुवादित ललित लेख प्रसिद्ध.

❖ शिक्षण मंडळ, पुणे यांच्या महाकवि कालिदास संस्कृत पाठशाळेत प्राथमिक शाळांतील मुलांना संस्कृतचे अध्यापन.

#### प्राची सोहनी -

❖ मार्च २००८ मध्ये संस्कृत प्रगत अध्ययन केंद्र, पुणे विद्यापीठ येथे झालेल्या 'Contribution of Maharashtra to Sanskrit Language and Literature' या विषयावर आयोजित चर्चासत्रात 'Contribution of Dr. M. D. Pandit to Sanskrit Language and Literature' हा निबंध सादर केला.

❖ दि. ११ व १२ डिसेंबर २००८ रोजी भांडारकर प्राच्यविद्या संशोधन मंदिर येथे आयोजित केलेल्या वाक्यार्थ सभेत ऋष्ट या वर्णाविषयी निबंध सादर करण्यात आला.

❖ डिसेंबर २००८ मध्ये पुणे विद्यापीठ, संस्कृत विभाग येथे झालेल्या अभ्यासक्रम पुनर्रचनेच्या कार्यशाळेत सहभाग.

❖ संस्कृत प्राकृत भाषा विभाग, पुणे विद्यापीठ येथे संस्कृत पदविका अभ्यासक्रमासाठी अध्यापन.

## मराठी विभाग

### प्राध्यापकांचे कार्य :

#### डॉ. मीरा सुंदरराज

१) 'कनिष्ठ महाविद्यालयीन मराठी व्याकरण लेखन' (आवृत्ती पहिली) या पुस्तकास 'अखिल भारतीय मराठी प्रकाशक संघ' यांचा प्रथम पुरस्कार प्राप्त. ऑक्टोबर २००८.

२) 'कनिष्ठ महाविद्यालयीन मराठी व्याकरण लेखन' या पुस्तकाची सुधारित दुसरी आवृत्ती प्रकाशित २००८. डायमंड पब्लिकेशन्स, पुणे ३०.

३) व्ही. आर्ट्स, पुणे आयोजित 'निर्मंत्रितांचे विशेष कविसंमेलन' मध्ये 'विशेष निर्मंत्रित कवी' म्हणून सहभागी. २३ मार्च २००८.

४) १ जून २००८ ते १५ जानेवारी २००९ या कालावधीत कनिष्ठ महाविद्यालयात रिक्त असलेल्या उपप्राचार्यपदाचे काम पाहिले.

५) 'मराठी संस्कृती मंडळ' आयोजित 'अक्षरोत्सव' मध्ये अंताक्षरी कार्यक्रमासाठी अध्यक्ष. ११ डिसेंबर २००८.

६) पुणे आकाशवाणीवरील 'कलश' या हिंदी कार्यक्रमात 'अक्षरविश्व' अंतर्गत 'कथा कुणाची व्यथा कुणा' (ले. माणिक श्रोत्री) या पुस्तकावर समीक्षात्मक व्याख्यान. १७ ऑक्टोबर २००८.

७) पुणे आकाशवाणीवरील 'कलश' या हिंदी कार्यक्रमात 'अक्षरविश्व' अंतर्गत 'सुंदर अमुची मायमराठी' (ले. द. ज. जोशी) या पुस्तकावर समीक्षात्मक व्याख्यान. २ जानेवारी २००९

८) आंतर कनिष्ठ महाविद्यालय मराठी नियोजित वक्तृत्वस्पर्धेसाठी परीक्षक म्हणून काम पाहिले. २ डिसेंबर २००८.

९) ज. हि. अंबानी विद्यालय व कनिष्ठ महाविद्यालय, लोधिवली यांच्या 'इंद्रधनु' वार्षिकात (२००८) 'बहावा' कवितेचा समावेश.



१०) बुक क्लब, मराठी संस्कृती मंडळ, स्टाफ कलोकवियम या अभ्यासपूरक उपक्रमांसाठी मुख्य समन्वयक म्हणून नियुक्ती.

डॉ. नीलिमा गुंडी -

१. ऐक्यभारतीतर्फे आयोजित राष्ट्रीय चर्चासत्रात निबंध सादर. विषय : 'मराठी स्त्रीसाहित्यातील बदलती संवेदनशीलता'
२. कल्याण येथील वसंत व्याख्यानमालेत भाषण
३. रंगतसंगत प्रतिष्ठानच्या राज्यस्तरीय काव्यमहोत्सवात भाषण
४. साधना - साहित्य संमेलनात ('कादंबरी' विषय) महाविद्यालयाच्या संघाला प्रश्नमंजूषा स्पर्धेत मार्गदर्शन - संघाला द्वितीय पुरस्कार. संघातील ४ विद्यार्थिनींसमवेत प्रसिद्ध लेखक अनंत सामंत यांची मुलाखत.
५. मराठी संस्कृती मंडळाच्या 'अक्षरोत्सव'मध्ये मंगेश पाडगावकर यांची मुलाखत घेण्यात सहभाग.
६. 'जीवनशिक्षण'मध्ये 'नवा शिपाई' कवितेचे रसग्रहण
७. 'कवितारती'मध्ये रा. ग. जाधव यांची मुलाखत
८. विंदा करंदीकरांवरील समाक्षा (संपा. शैलेश त्रिभुवन) ग्रंथात दोन समीक्षालेख समाविष्ट
९. 'अंतर्नाद', 'सकाळ' इत्यादीत पुस्तक परीक्षणे प्रसिद्ध
१०. 'भाषा आणि जीवन' (त्रै.) च्या संपादक मंडळाची सदस्य व अंकात लेखन
११. मराठी अभ्यास परिषदेची कार्यवाह
१२. रुइया महाविद्यालयाच्या माजी विद्यार्थीसंघाच्या पुणे शाखेची उपाध्यक्ष. शाखेच्या उद्घाटन समारंभाची एक संयोजक
१३. नियतकालिकातून काव्यलेखन, आकाशवाणीच्या कार्यक्रमात सहभाग.

## मराठी संस्कृती मंडळ

या वर्षी पहिल्या सहामाहीत उद्घाटन समारंभ प्रसिद्ध अभिनेते सुबोध भावे यांच्या हस्ते पार पडला. अध्यक्ष प्राचार्य डॉ. पेंडसे होते. नेहा फडके आणि प्रा. सौ. स्वप्ना गाडगीळ यांनी सुबोध भावे यांची मुलाखत घेतली. सूत्रसंचालन अपूर्वा दांडेकर हिने केले.

याच सत्रात प्रा. डॉ. सौ. नीलिमा गुंडी यांच्या कवितांवर आधारित कार्यक्रम घेतला गेला. अध्यक्ष प्राचार्य डॉ. पेंडसे यांच्या हस्ते डॉ. गुंडी यांचा सत्कार करण्यात आला.

दुसऱ्या सहामाहीत १०, ११, १२ डिसेंबर रोजी अक्षरोत्सवाचे आयोजन करण्यात आले. दरवर्षीप्रमाणे भरपूर रंगारंग कार्यक्रमांनी तो साजरा झाला. दि. १०/१२/०८ रोजी उद्घाटन मा. कविश्रेष्ठ श्री. मंगेश पाडगावकर यांच्या हस्ते झाले. त्यांनी दिलखुलास मनमोकळ्या गप्पा मारल्या. प्रा. डॉ. नीलिमा गुंडी आणि प्रा. सौ. स्वप्ना गाडगीळ यांनी सूत्रसंचालन केले. त्याच दिवशी दुपारी हिरवळीवर ग्राफिटीचे श्री. अभिजित पेंढारकर आणि श्री. प्रभाकर भोसले यांच्याशी विद्यार्थ्यांनी संवाद साधला. ग्राफिटीची जन्मकहाणी आणि रेखाटन पेंढारकर-भोसले यांनी गप्पांतून उलगाडवून दाखविले. ११ तारखेला मा. आरती अंकलीकर टिकेकर यांच्या कार्यक्रमाने सुरुवात झाली. आरती अंकलीकर यांना बोलते केले, नेहा फडके आणि प्रा. सौ. स्वप्ना गाडगीळ यांनी ! दुपारी अंताक्षरी (मराठी गाणी) कार्यक्रम झाला. प्राध्यापक विरुद्ध विद्यार्थी अशी जुगलबंदी झाली. प्राध्यापकांचा गट जिंकला. प्रा. सौ. ताम्हणकर, प्रा. सौ. करुणा पाटील, प्रा. सौ. संभूस या तिघींनी विजय मिळवला. १२ तारखेला मा. श्री. अविनाश धर्माधिकारी यांच्या व्याख्यानाने अक्षरोत्सवाची सांगता झाली.

चिन्मय भांडारी, नेहा फडके, शचि मेहता, तेजश्री मोकाशी यांचा यावर्षी निरोप समारंभ म्हणून मा. आरती अंकलीकर यांच्या हस्ते स्मृतिचिन्ह आणि सी.डी. देऊन सत्कार करण्यात आला. या अक्षरोत्सवात मा. प्राचार्य

डॉ. पेंडसे, उपप्राचार्य डॉ. सोलापूरकर, उपप्राचार्य डॉ. खंडागळे, उपप्राचार्य डॉ. आबनावे, प्रभारी कनिष्ठ महाविद्यालयाच्या उपप्राचार्य डॉ. सुंदरराज यांनी कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान भूषविले.

वर्षात कार्यक्रमात कविवर्य सुरेश भट यांच्या कवितांवर आधारित कार्यक्रम - 'गझल - रक्तात भिनलेली' सादर करण्यात आली. योगेश कुलकर्णी दिग्दर्शित कार्यक्रमात योगेश, मृण्मयी, सायली, अपूर्वा, निनाद, साकेत, अंकिता, शार्दुली आणि अमिता या कार्यकर्त्यांनी सहभाग घेतला. याच दिवशी मा. प्राचार्य डॉ. माधव पेंडसे आणि सौ. पेंडसे यांचा कृतज्ञता सत्कार समारंभ करण्यात आला.

संपूर्ण वर्षभर विद्यार्थ्यांच्या साप्ताहिक बैठका घेऊन मराठी साहित्यातील अनेक साहित्यकृतींवर चर्चा / सादरीकरण / वाचन केले. स्वरचित कवितांचा आविष्कार आणि स्वानुभवकथन हेही साप्ताहिक बैठकांचे अंग होते. 'शब्दांगण'चे हस्तलिखित अंक दोन्ही सहामाहीमध्ये प्रसिद्ध झाले.

## हिंदी विभाग

प्राध्यापकांचे कार्य :

डॉ. पद्मजा घोरपडे -

- १) १५ सितम्बर - हिंदी दिन - व्याख्यान - सिंडिकेट बँक. विषय : राष्ट्रभाषा हिंदी और भारतीय भाषाएँ
- २) कादंबरी दो (विजय तेंडुलकर के मराठी उपन्यास का हिंदी अनुवाद, वाणी प्रकाशन, नई दिल्ली)

डॉ. गोरक्ष थोरात -

व्यक्तिगत उपलब्धियाँ -

- १) राष्ट्रीय सेवा योजना के प्रमुख कार्यक्रम अधिकारी के रूप में कार्य ।
- २) प्रकाशित पुस्तकें :  
क) प्रयोजनमूलक हिंदी, निराली प्रकाशन, पुणे  
ख) चित्रा मुद्गल के कथा साहित्य का अनुशीलन, अन्नपूर्णा प्रकाशन, कानपूर

- ३) २६ सितम्बर, २००८ को अॅड. मनोहरराव देशमुख महाविद्यालय, राजूर, ता. अकोले, जि. अहमदनगर में व्याख्यान ।

विषय : हिंदी साहित्य का रीतिकाल

डॉ. संतोष कालिया -

- १) सितम्बर ६-७, ०८ - अनुवाद पदविका, पुणे विद्यापीठ हिंदी विभाग, अनुवाद विज्ञान
- २) कन्हैयालाल मिश्र प्रभाकर के साहित्य का पाठ विश्लेषण - राष्ट्रवाणी - महाराष्ट्र राष्ट्रभाषा सभा, पुणे
- ३) आम आदमी और चारित्रिक संकट - राष्ट्रीय रासायनिक प्रयोगशाळा, पुणे । अनुवाद - सी - डैक के वार्षिक प्रतिवेदन का हिंदी अनुवाद ।

अनुवाद कार्य :

सी - डैक के वार्षिक प्रतिवेदन का अंग्रेजी से हिंदी में अनुवाद, सितम्बर २००८

## इंग्रजी विभाग

Departmental Activity

- 1) Screening of the film 'Train to Pakistan' followed by discussion.
- 2) Reading Club : Two book - reviews presented by students and discussed critically. The books are selected by students.

प्राध्यापकांचे कार्य :

Prof. Shobha Pawar -

- 1) A series of five lectures on 'Translation : Theory and Practice' to M. Phil students of Y.C.M.O.U organised by New Arts, Commerce and Science College, Ahmednagar in May 2008
- 2) Inaugural address at Modern College of Arts, Science & Commerce, Ganeshkhind, Pune. A talk on 'Effective speaking in English' on the

occasion of inauguration of spoken English Course' organised by Dept. of English.

3) आदर्श शिक्षक पुरस्कार -

शिवप्रताप प्रतिष्ठान, पुणे यांच्यातर्फे ५ सप्टेंबर २००८ रोजी.

मा. डॉ. सुभाष खंडागळे - उपप्राचार्य

१) राष्ट्रीय बंधुता साहित्य परिषद आणि बंधुता प्रतिष्ठान, पुणे या संस्थांच्या वतीने दि. २४ आणि २५ जानेवारी २००९ रोजी पिंपरी-चिंचवड शहरामध्ये दहावे राष्ट्रीय बंधुता साहित्य संमेलन आयोजित करण्यात आले होते.

२) संमेलनाच्या निमित्ताने दिल्या जाणाऱ्या 'राज्यस्तरीय बंधुता पुरस्कार' या राज्यस्तरीय अतिशय प्रतिष्ठेच्या पुरस्कारासाठी संस्थेने डॉ. खंडागळे यांची निवड करण्यात आली. सन्मानचिन्ह आणि मानपत्र असे पुरस्काराचे स्वरूप असून, पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरु डॉ. नरेंद्र जाधव आणि संमेलनाच्या अध्यक्ष डॉ. सिरीलिया कार्वालो यांच्या हस्ते पुरस्कार प्रदान केला गेला.

**Prof. Prasanna Bhide -**

- 1) Passed M. Phil in first class, Y.C.M.O.U. Nasik.
- 2) Member, Board of Studies, English, Graduate Excellence Examination. Centre for Talent search and Excellence, Wadia College, Pune.

**III Student's Achievements -**

- 1) Sneha Merono -  
(T.Y.B.A. English - Special) 1st prize for Best Female Role in the Intercollegiate English Drama Reading competition Symbiosis College of Arts and Commerce, Pune.

## जर्मन विभाग

**प्राध्यापकांचे कार्य :**

**प्रा. गाधत्री वडके -**

♦ मॅक्सम्यूलर भवन, पुणेतर्फे जुलै-ऑगस्ट २००८ या काळात जर्मनीतील "Project work in Secondary & Higher Secondary Level या विषयावरील चर्चासत्रात सहभागी होण्यासाठी शिष्यवृत्ती.

♦ कनिष्ठ महाविद्यालयीन जर्मन शिक्षकांसाठी मॉडर्न कॉलेजमध्ये आयोजित केलेल्या कार्यशाळेत सहभाग. या कार्यशाळेत "Project Work" यावर निबंध सादर केला.

♦ "परिकथा - परिकथा लेखन" (Fairy Tales-Writing of Fairy Tales) या विषयावर (मॅक्सम्यूलरभवन) तर्फे आयोजित केलेल्या दोन दिवसांच्या चर्चासत्रात सहभाग.

♦ जर्मनीतील शिक्षण मंत्रालयातर्फे शिष्यवृत्ती. या शिष्यवृत्तीअंतर्गत जर्मनीत तीन आठवडे उच्च माध्यमिक शाळेमधील ११वी, १२वी व १३वी च्या वर्गांमध्ये पाठनिरिक्षण व अध्यापन केले.

**प्रा. वैशाली दाबके -**

♦ मॉडर्न महाविद्यालयात अकरावी, बारावीच्या शिक्षकांसाठी आयोजित केलेल्या चर्चासत्रात सहभागी. (जुलै, २००८)

♦ ऑगस्ट २००८ मध्ये मॅक्समुलर भवन पुणे तर्फे आयोजित दोन दिवसांच्या चर्चासत्रात सहभाग. (A workshop on writing Fairy Tales)

♦ INDAF तर्फे आयोजित जर्मन शिक्षकांच्या चर्चासत्रात सहभागी (नोव्हेंबर, २००८)

\* प्रा. अनुराधा मोहिते यांना मे २००९ मध्ये ३ आठवड्यांच्या अभ्यासक्रमासाठी Goethe Institute, Germany ची Scholarship मिळाली. १०.५ ते ३०.५ या काळात कलोन व म्युनिक येथे घेतला जाईल. जर्मन शिक्षकांतर्फे हे प्रशिक्षण दिले जाईल.

## विद्यार्थ्यांचे यश :

१) स्नेहा शिवानंद काबुरी (द्वितीय वर्ष साहित्य, जर्मन) हिची इरासमुस मुंडुस (Erasmus Mundus) शिष्यवृत्तीसाठी निवड झाली आहे. बर्लिनमधील विद्यापीठात (Freie University, Berlin) जर्मन भाषेचा सहा महिन्यांचा अभ्यासक्रम पूर्ण करण्यासाठी जुलै महिन्यात ती बर्लिन येथे जाणार आहे.

मॅक्समुल्लर भवनतर्फे सुरू झालेल्या PASCH (Schools : Partners in culture) ह्या प्रकल्पाचा आपले महाविद्यालय एक सभासद आहे. ह्या प्रकल्पांतर्गत सप्टेंबर २००८ मध्ये इयत्ता ११वी / १२वीच्या विद्यार्थ्यांसाठी परीकथा लेखन व रेखाटन स्पर्धा घेण्यात आल्या. भारतीय पौराणिक कथांमधील व्यक्तिरेखा आणि जर्मन परिकथांमधील व्यक्तिरेखा घेऊन विद्यार्थ्यांनी स्वतःची परिकथा लिहायची होती. ११वी च्या विद्यार्थ्यांनी परिकथेचे चित्र काढायचे होते. ह्या स्पर्धेत आपल्या महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांनी उत्तम यश मिळवले.

**प्रणती देशपांडे** (इयत्ता १२वी साहित्य) ३रा क्रमांक  
**शार्वेय सालकर** (इयत्ता ११ वी शास्त्र) २रा क्रमांक  
**प्रणव ढमढेरे** (इयत्ता ११वी शास्त्र) ३रा क्रमांक

ह्या तीन विद्यार्थ्यांना जर्मनीला जाण्याची शिष्यवृत्ती मिळाली असून, खालील तीन विद्यार्थ्यांना अखिल भारतीय शिबिरासाठी शिष्यवृत्ती मिळाली आहे.

**स्नेहा गायकवाड** (इयत्ता १२वी वाणिज्य)

**अंकित देवी** (इयत्ता ११वी वाणिज्य)

**भरतेश बूब** (इयत्ता ११वी साहित्य)

ह्या PASCH प्रकल्पांतर्गत इतरही काही छोटे प्रकल्प चालू आहेत. फेब्रुवारी महिन्यात 'Karneval Party' आयोजित करण्यात आली आहे. आपल्या जर्मन विभागाच्या ११वी, १२वी च्या मुलांसाठी उपयुक्त अशी पुस्तके मॅक्समुल्लर भवनतर्फे देण्यात आली आहेत. त्या व्यतिरिक्त इतरही काही मदत विभागाला मिळणार आहे.

\* German Academic Exchange Service, Delhi यांच्यातर्फे आयोजित करण्यात आलेल्या 'कविता सादरीकरण' स्पर्धेत अपूर्वा डेग्वेकर (तृ.व.सा., जर्मन स्पेशल) हिला अखिल भारतीय स्तरावर प्रथम पारितोषिक मिळाले.

## ECONOMICS

- 1) Felicitation of Mr. Abhijit Bangar and interview. Mr. Abhijit Bangar, Ex-student of the College and the department cleared UPSC exam in 2008 with 41<sup>st</sup> rank in the merit list and now is undergoing the IAS officer training, was facilitated by the dept. on 20<sup>th</sup> Aug. 2008. He was interviewed by a team of students. Students were highly impressed with the interactive discussion. His hardwork & the long term planning beared him the fruits & this motivated the students to prepare for competitive exams.
- 2) Exhibition on - 'I am the Recession' - was organised by the dept. on 30<sup>th</sup> Jan. 2009 and was inaugurated by the noted educationist Dr. Suman Karandikar.

T.Y.B.A. students of economics developed an innovative exhibition on Recession. Recession was personified & was made as a character and several charts like meaning, causes and solutions of recession were presented in the exhibition. Exhibition received over-whelming response from the students & teacher from the college and other colleges.

- 3) One day lecture series on 'Global Recession and India' was organised by the dept. on 31<sup>st</sup> January 2009. Prof. Azhar Khan (M. U. College, Pimpri), Dr. Rohini Sahni (University of Pune) & Prof. Pradeep Apte (Fergusson College) made presentations on different aspects of the current recession. The program

was well attended by the teachers and students of S. P. College as well as several other College.

- 4) Felicitation of Dr. Malati Roy, Head, Dept. of Economics, who retired from her service on 31<sup>st</sup> Jan 2009 was organised. A one day lecture series on Global Recession & India was held to mark her Retirement.

Prof. Vikas Chitre (Director of Indian School of Political Economy) was the chief Guest for this occasion. He gave his comments on the current recession in India & spoke about contributions of Dr. Roy to academics & research. Many teachers from other colleges and University Economics dept. and past students of the dept. were present.

- 5) Chandrashekhar G. Olkar Memorial Competition was held on 20 February 2009. The students were asked to make power point presentations on various socio-economic dimensions of Pune city.

Students from all classes & Streams participated in the competition.

**The students who won the prizes are -**

1. Sarang Date & Aneesh Inamdar (F.Y.B.A.) - First Prize
2. Soorashree Chaphekar (S.Y.B.A.) - Second Prize
3. Shilpa Deo (S.Y.B.A.) - Third Prize
4. Kaustubh Saurkar (S.Y.B.A.) - Consolation Prize
5. Mira Talathi (S.Y.B.A.) - Consolation Prize

**Achievement of Teachers :**

**Dr. Malati Roy :-**

- Subject expert at Recruitments at St. Mira's college.
- Visiting Faculty at Symbiosis School of Economics during the second semester.

- Recognition as guide for Ph.D. from Tilak Vidyapeeth.
- Worked as judge at the competition for B.B.A. student on 16/1/2009
- Co-Ordinator of the "Certificate Course in Social Science Project", a career oriented course for which seed capital has been sanctioned by U.G.C., for the period 2008-09 to 2012-13.

**Prof. Anil Vartak :-**

- Selected for WHO initiated one year international diploma on - "Human rights and mental health legislation" as a student and faculty member.

**Prof. Arundhati Nigudkar :-**

- Passed the SET exam held in February 2008.

**Prof. Gajanan Kadam :-**

- Passed the SET examination held in February 2008.
- Awarded M. Phil degree in 'A' Grade

**Prof. Rita Shetiya :-**

- A Students wall Magazine competition "Avishkar - Abhivyaktitun Vikas" started by the students of the department, offered guidance to the F.Y.B.A., div. (c) students for the articles.
- Participated in the Seminar, "Impact of Globalization on Service Sector in India" Organized by Modern College, (Shivajinagar)
- Conducted and Coordinated an exam. "Vijay - Purna - Vijay" held by Swami Vivekananda Kendra, Pune. 30 students appeared and passed the exam.

- Conducted Essay competition on 5 September 2008 in F.Y.B.A., div. (c) class. Subject : Amcha Bap Aani Amhi (Narendra Jadhav)
- Article published in "Jain Jagruti" Magazine.

#### **Mrs. Anuja Rajmachikar -**

- 1) Interviewed teachers of Economics at MIT Junior College, Pune in July 2008.
- 2) Delivered lecture to employees of Agriculture Department, Pune on 'Personality Development of women for Social Change' on 27th September, 2008.
- 3) Gave guidance lecture for std X students at Renuka Swaroop Highschool, Pune on 19th Oct. 08.

### **Political Science**

- 7<sup>th</sup> Aug 2008 : Lecture on Maharashtra Politics - Speakers
  - 1) Dr. Suhas Palshikar
  - 2) Dr. Nitin Birmal
  - 3) Dr. Prakash Pawar
- 22<sup>nd</sup> Aug 2008 : 'दहशतवादाचे दशावतार' An Audio - Visual programme on Terrorism - Jointly organised with 'Granthali', Mumbai.
- 29<sup>th</sup> Aug 2008 : A lecture on the 'Indo - US Nuclear Deal' by Dr. Shrikant Paranjape.
- 10<sup>th</sup> Jan 2009 : MOCK - PARLIAMENT
- 30<sup>th</sup> Jan 2009 : Discussion on 'Hind Swaraj' by the students of Dept. in joint collaboration with the organisers of 'Lokshahi Utsav' special help from Prof. Vinay R. R.

#### **Achievement of Teachers :**

##### **Dr. Sanjyot Apte :**

- Invited by Bal Bharati to author the 8th standard Civics Textbook for the SSC Board.

- Worked as a member of the Sub-Committee for the revision of M. A. (Political Science) Syllabus.
- Worked as a co-organiser of the event 'Mr. & Ms. Parashuramiya', with Prof. Vinay R. R. in 'Urmee' 2009.
- Worked as a co-organiser of the workshop for better organisation of activities in the College, with Prof. Vinay R. R.
- 20<sup>th</sup> Sept. 2008 - Delivered a lecture on 'Women and Politics' at S.N.D.T. College, Pune.
- 8<sup>th</sup> Jan 2009 - Delivered a lecture on 'Indian Politics' for Australian volunteers, organised by DST (Development Support Team), Pune.
- 10<sup>th</sup> Feb 2009 - Delivered a lecture on 'Dalit Movement in Maharashtra' at the Arts - Commerce Mahila Mahavidyalaya, Nashik.
- 21<sup>st</sup> Feb 2009 - Invited to be judge at the first late. Shankarrao Chavan Elocution Competition at Marathwada Mitramandal College of Law, Pune.

##### **Dr. Manjiri Karekar**

- Co-organised 'Arts Exhibition' in Urmee 2009.
- Participation in the Seminar on 'Mahilanche Sabalikaran' at Gholap College, Sangavi, Pune.
- Recognised for M. Phil Guidance from 'Tilak Maharashtra University', Pune.

#### **विद्यार्थ्यांचे उल्लेखनीय यश :**

- १) सुयश कुलकर्णी (B.A.) याची कार्डिफ युनिव्हर्सिटी, लंडन येथे पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी निवड
- २) अमृता निरगुडकर (B.A.) हीस लीला पूनावाला शिष्यवृत्ती जाहीर
- ३) वरदा संभूस (B.A.) हिची जवाहरलाल नेहरु विद्यापीठ, नवी दिल्ली येथे पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी निवड.

## समाजशास्त्र ०८.०९.

प्राध्यापकांचे कार्य :

डॉ. सुधांशु गोरे -

- १) यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाच्या 'आभासी शिक्षण केंद्रा'मार्फत (VLC) म. लो. से. आयोगाच्या विद्यार्थ्यांसाठी मार्गदर्शनपर व्याख्याने सप्टेंबर २००८ व ऑक्टोबर २००८ मध्ये दिली.
- २) चाणक्य मंडळ परिवारमध्ये म. लो. से. आ. आणि कें. लो. से. आ.च्या प्रशिक्षणार्थींसाठी मार्गदर्शनपर व्याख्याने दिली. सप्टेंबर व डिसेंबर २००८.
- ३) MITSOM च्या BBA (१ले सत्र) आणि BFT (३ रे सत्र) यातील अभ्यासक्रमासाठी अभ्यागत अध्यापक म्हणून काम केले.
- ४) आबेदा इनामदार म. वि. येथे पदव्युत्तर समाजशास्त्र वर्गाला अभ्यागत अध्यापक म्हणून २ऱ्या सत्रात काम केले.
- ५) य. च. म. मु. विद्यापीठाच्या BCA मधील "Humanities and Social Obligation" या अभ्यासक्रमासाठी पाठ्यपुस्तक लिहिण्यामध्ये सहलेखक.
- ६) आबेदा इनामदार महाविद्यालयात दि. १८ मार्च २००९ ला झालेल्या 'पदव्युत्तर अभ्यासक्रम पुनर्रचना कार्यशाळेत' सहभाग.

विद्या अवचट (जोशी) -

- १) पदव्युत्तर अभ्यासक्रम पुनर्रचना उपस्थिती सदस्य २००८-२००९.
- २) श्री सिद्धीविनायक कला व वाणिज्य महिला महाविद्यालय येथे पदव्युत्तर समाजशास्त्र विभागात अभ्यागत प्राध्यापक म्हणून प्रथमसत्रासाठी शिकविले.

मीना रणपिसे -

चाणक्य मंडळ परिवार येथे स्पर्धा परीक्षांसाठी समाजशास्त्र विषयाचे अभ्यागत अध्यापनासाठी आमंत्रित. कालावधी - ऑगस्ट ०८ ते डिसेंबर २००८.

## तत्त्वज्ञान

- १) वै. प्राचार्य सोनोपंत दांडेकर स्मृतिदिन ९ जुलै २००८ व्याख्यान - विषय - संत ज्ञानेश्वरांचे तत्त्वज्ञान, वक्ते - डॉ. यशवंत पाठक, अध्यक्ष - प्रा. वि. द. सरलषकर (अध्यक्ष, शि. प्र. मंडळीचे नियामक मंडळ)
- २) विभागांतर्गत विद्यार्थ्यांसाठी अर्धदिवसीय चर्चासत्र - विषय - गर्भपात / भ्रूणहत्या - निबंध वाचलेले विद्यार्थी - (१) प्रियांका कुंभार (एम.ए. तत्त्वज्ञान भाग २), (२) गायत्री कुलकर्णी, प्राजक्ता बेडेकर, श्रद्धा क्षीरसागर (द्वितीय वर्ष, कला, तत्त्वज्ञान विशेष स्तरावर) अध्यक्ष - डॉ. सुरजित चहल (प्राध्यापक, तत्त्वज्ञान विभाग, पुणे विद्यापीठ)
- ३) तत्त्वज्ञान विभाग आणि कलामंडळ यांच्या संयुक्त विद्यमाने राज्यस्तरीय चर्चासत्र २८, २९ नोव्हेंबर २००८ रोजी विद्यापीठ गुणवत्ता सुधार योजनेंतर्गत विषय : सौंदर्यमीमांसा : उत्तर हिंदुस्थानी शास्त्रीय संगीतातील बदलते प्रकार आणि मराठी रंगभूमी (स्वातंत्र्योत्तर काळ).  
२८ नोव्हेंबर रोजी विदुषी शुभा मुद्गल, श्री. अनीष प्रधान, प्रा. विकास कशाळकर, प्रा. समीर दुबळे यांनी संगीतविषयक महत्त्वपूर्ण विचार मांडले.  
२९ नोव्हेंबर रोजी प्रा. गो. पु. देशपांडे यांनी 'मराठी रंगभूमी : बदलते प्रवाह' या विषयावर बीजभाषण केले. जालना येथील नवोदित नाटककार श्री. राजकुमार तांगडे आणि त्यांचे सहकारी यांनी दुष्काळग्रस्त शेतकऱ्यांच्या प्रश्नाशी निगडित 'आकडा' ही एकांकिका सादर केली. 'समकालीन रंगभूमी' या विषयावरील परिसंवादात श्री. राजकुमार तांगडे आणि श्री. वैभव आबनावे यांनी आपले विचार मांडले. अध्यक्षीय समारोप प्रा. रेखा इनामदार - साने यांनी केला. शेंवटच्या सत्रात श्री. अतुल पेठे दिग्दर्शित नाटककार श्री. सतीश आळेकर यांच्या नाट्यप्रवासावर

आधारित चित्रफीत दाखविण्यात आली. चित्रफितीच्या प्रदर्शनानंतर प्रा. विनय र. र. यांनी श्री. अतुल पेठे आणि प्रा. सतीश आळेकर यांच्याशी संवाद साधला. या चर्चासत्रात माजी विद्यार्थ्यांतर्फे तत्त्वज्ञान विभागप्रमुख आणि कलामंडळाच्या भूतपूर्व प्रमुख प्रा. गौरी भागवत यांचा निवृत्तीनिमित्त सत्कार करण्यात आला.

- ४) २६ डिसेंबर २००८ रोजी प्रा. मे. पुं. रेगे स्मृतिदिन व्याख्यान, वक्ते : प्रा. राम बापट, विषय - प्रा. मे. पुं. रेगे यांच्या तत्त्वज्ञानाची मीमांसा.
- ५) १२, १३ जानेवारी २००९ रोजी पुणे विद्यापीठाच्या गुणवत्ता सुधार योजना (अभ्यासक्रम) अंतर्गत विद्यार्थ्यांसाठी निबंध सादरीकरण, चर्चासूत्र विषयसूत्र 'बौद्ध दर्शन आणि संत तुकाराम' बीज भाषण - प्रा. सु. ए. भेलके (प्राध्यापक, तत्त्वज्ञान विभाग, पुणे विद्यापीठ.) सत्राध्यक्ष - प्रा. सदानंद मोरे, प्रा. प्रदीप गोखले, प्रा. रा. शं. नगरकर, प्रा. मंगल चिंचोरे. विद्यार्थ्यांनी विषयसूत्राशी निगडित विविध पैलूंवर पुणे विद्यापीठाच्या अंतर्गत येणाऱ्या महाविद्यालयातील ३० विद्यार्थ्यांनी निबंध सादर केले.
- ६) प्रा. डॉ. श्री. र. कावळे स्मृतिदिन व्याख्यान - वक्ते - श्रीमती मृणाल पेंडसे. विषय - पर्यावरण आणि व्यवसायाच्या संधी.
- ७) १९ डिसेंबर ते २७ डिसेंबर रोजी कालडी, केरळ येथे झालेल्या महिला दार्शनिक परिषदेत डॉ. हेमा मोरे, प्रा. विद्या गारखेडकर आणि प्रा. योगिता काळे यांनी निबंधवाचन केले - पदवीपूर्व ७ विद्यार्थ्यांनी आणि पदव्युत्तर दोन विद्यार्थ्यांनी निबंध सादर केले.
- ८) तुकाराममहाराज पादुका मंदिर ट्रस्टतर्फे आयोजित 'मला भावलेले तुकोबा' या महाविद्यालयीन स्तरावरील निबंधस्पर्धेत प्रियांका कुंभार हिला तृतीय क्रमांकाचे पारितोषिक.

९) महाराष्ट्र तत्त्वज्ञान परिषद रौप्यमहोत्सवी अधिवेशनात आयोजित करण्यात आलेल्या निबंध सादरीकरण स्पर्धेत रसिका अज्योतीकर (द्वि.व.क.) हिला दुसरा क्रमांक मिळाला. निबंधाचा विषय : 'मला भावलेला तत्त्ववेत्ता - कृष्णमूर्ती'.

#### प्रा. गौरी भागवत

Teachers Felicitation by

- 1) Lions Clubs International District (323-D2) मध्ये गौरव (सप्टेंबर २००८)
- 2) महाराष्ट्र तत्त्वज्ञान परिषद रौप्यमहोत्सवी अधिवेशनाच्या संयोजनात कार्याध्यक्ष म्हणून सहभाग (कोल्हापूर, नोव्हेंबर २००८)

### वै. प्राचार्य सोनीपंत दांडेकर अध्यासन

- १) ८ एप्रिल २००८ रोजी डॉ. ह. श्री. साने पुण्यतिथीनिमित्त डॉ. दिलीप शेठ (गणित विभागप्रमुख) यांचे 'गीतेतील कर्मयोग' या विषयावर व्याख्यान.
- २) ६ जून २००८ रोजी डॉ. तळघडी यांचे "गुरुदेव रानडे यांच्या भक्तिसंकल्पनेचे वैशिष्ट्य" या विषयावर व्याख्यान.
- ३) २० सप्टेंबर २००८ रोजी ज्ञानेश्वरी जयंतीनिमित्त, मा. कल्याणी नामजोशी, डॉ. यशवंत पाठक, ह.भ.प. विठ्ठलबुवा चौधरी, आळंदी यांची व्याख्याने झाली.
- ४) २४ ऑक्टोबर २००८ रोजी तत्त्वज्ञान परिचय वर्गाच्या समारोपप्रसंगी श्री. किशोरजी खैरनार यांचे "कृष्णमूर्ती विचारदर्शन" या विषयावर व्याख्यान.
- ५) ६ फेब्रुवारी २००९ पासून तत्त्वज्ञान परिचय वर्गाच्या २४ व्या तुकडीचा आरंभ.
- ६) २७ फेब्रुवारी २००९ रोजी कै. रामचंद्र गोडबोले व्याख्यानमालेअंतर्गत, श्री. राजीव साने यांचे "पुरुषार्थ विचार - आधुनिक संदर्भात" या विषयावर व्याख्यान.



## PSYCHOLOGY

Dr. Deo presented a paper in a Symposium on 'Emotional Health' on the topic 'Emotional Competencies' in the state level seminar, organized by Dept. of Psychology entitled 'Emerging Role of Psychometry in 21st Century' on 19 to 21st January 2009.

Department of Psychology organized a Three Day State-Level Seminar on the theme "Emerging Role of Psychometry in 21st Century." The seminar was inaugurated by Dr. Subrata Pandey, Director, CCMC, Mumbai. He also gave key-note Address. Dr. Pandey along with Dr. Nalini Sastri and Dr. Chakrabarti, Deputy Director General, Central Labour Institute, Mumbai, conducted the workshop on 'Competency Practice in Organizations' in the afternoon.

The teachers and students from Sangli, Kolhapur, Aurangabad, Nasik, Mumbai and Pune actively participated in this Seminar.

The 2nd day began with the paper-presentation session in which Minu Mathew and Puja Dharane, (P.G. students of Psychology Department, S. P. College) presented papers along with the papers presented by the teachers all over Maharashtra. The Founder Member of the Department of Psychology, S. P. College and Ex. H.O.D. of Mumbai University, Dr. Bhagwatwar conducted a workshop on Spontaneous Intelligence in the noon. The programme ended with Panel-discussion on the theme 'Effective Parenting' chaired by Dr. Medha Kumthekar with other panelist like Dr. Bharat Desai, Dr. Bhaskar Shejwal, Dr. Surekha Kothawale, Dr. Alpana Vaidya and Prof. Badgujar.

Dr. S.M. Phadke, a well-known Industrial Consultant in India was the chair person in the morning when Dr. Mahesh Deshmukh, CEO Maruma Consultancy, Mumbai enlightened the participants with

his speech on 'Knowledge Creation' on 21st January. It was followed by A symposium on Emotional Health presided over by Dr. C.G. Deshpande, Ex. H.O.D. Mumbai University. In this symposium Dr. Anuradha Sovani, Reader, Mumbai University, and Dr. Alka Deo H.O.D. S.P.College, updated the participants on 'Health Behaviour & Health Practices' and 'Emotional Competencies' respectively. In the afternoon Dr. Kalpana Srivastav, AFMC, Pune, through her talk on 'The Psychometric Testing in Clinical Psychology' made all the psychologists aware of the importance of role which they could play in the coming era. Students of Psychology Department, S. P. College did presentation on current, relevant issues and their consequences like Downsizing in IT industries, 'Parents' neglect of their wards' interests and aptitudes, and Communication gap between parents and children in upper socio-economic strata of the society.'

This 'Three Day programme ended with the valuable guidance given by world-known Psychometrician Dr. Ushatai Khire, whose valuable contribution to Guilford's model of intelligence is acknowledged by all.

### Departmental Functions -

1. 21/7/08 : Late Dr. Mrs. Madhavi Sinha Ray Memorial Day.  
Prof. P. H. Lodhi  
Personality & Social Deviance : Some Indian Resources.
2. 18/8/08 : Guest Speech  
Mrs. Renu Gawaskar, Mrs. Neela Oswal.  
Story Telling - As a Therapeutic Technique.
3. 5/9/08 : Guest Speech  
Prof. Shitole, Rajaram College, Kolhapur.  
Scope of Psychology

## Staff Contribution

1. 24/10/08

Dr. Mrs. Alka. K. Deo, Modern College, Pune.

Workshop on 'Analysis of Variance : Statistical Technique.'

'Analysis of Variance : Statistical Technique.'

2. 10/11/08 To 30/11/08

Prof. R. B. Kolekar, Jai Narayan Vyas University, Jodhpur, Rajasthan.

Refresher Course 'A' Grade

3. 24/11/08 To 21/02/09

Prof. A. T. Kakulte, OTS Kamptee, Nagpur.

Refresher/Pre Commission Course

## इतिहास विभाग

विभागातील नाविन्यपूर्ण उपक्रम

इतिहास अभ्याससहलींचे आयोजन :

• सहल संयोजक : राहुल मेश्राम

- १) दि. ८/८/०८ रोजी मळवली, कार्ले, भाजे, लोहगड येथे प्रथमवर्ष B.A. च्या विद्यार्थ्यांसह पदभ्रमण, एकूण १७ विद्यार्थी सहभागी.
- २) दि. ९/९/०८ रोजी 'किल्ले लोहगड' दुर्गदर्शन आणि ऐतिहासिक वास्तू जतन व संवर्धनासाठी "दुर्गस्वच्छता मोहीम" २५ विद्यार्थ्यांचा सहभाग.
- ३) दि. १२/१०/०८ रोजी "डेक्कन कॉलेज ऑफ आर्कियालॉजी" येथे अभ्याससहलींचे आयोजन ३० विद्यार्थ्यांचा सहभाग. ११वी Arts.
- ४) दि. ३०/११/०८ रोजी 'किल्ले राजगड' येथे "दुर्गस्वच्छता मोहीम" राबविली. २८ विद्यार्थ्यांचा सहभाग.
- ५) दि. २३/१२/२००८ रोजी पुण्यातील डेक्कन कॉलेज ऑफ आर्कियालॉजी येथे इ. १२वीच्या २५ विद्यार्थ्यांसह अभ्यास भेट.

• विभागातील अध्यापक

डॉ. रवींद्र ल. लोणकर - विभागप्रमुख

- १) बालभारती पाठ्यपुस्तक निर्मिती मंडळ, पुणे अंतर्गत इयत्ता ७वी - इतिहास, पाठ्यपुस्तक निर्मितीप्रक्रियेत मुख्य सहभाग.
- २) महात्मा फुले महाविद्यालय, पिंपरी, इतिहास विभाग आयोजित चर्चासत्रात, रिसोर्स पर्सन म्हणून सहभाग.

डॉ. सोपान शेंडे

• प्रकाशित शोधनिबंध

"१८५७ - मुंबई इलाख्यातील उठाव" महाराष्ट्र इतिहास परिषद, प्रकाशित, निबंधसंग्रह २००९.

• शोधनिबंध सादर

- १) "मध्ययुगीन महाराष्ट्रातील लोकजीवन आणि धर्म" मराठ्यांचा इतिहास : नवा दृष्टिक्षेप, राष्ट्रीय चर्चासत्र, आबासाहेब गरवारे कॉलेज, पुणे. दि. २९ - ३१ जानेवारी २००९.
- २) "आरक्षण धोरणाचा ऐतिहासिक मागोवा" डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर अभ्यासन आयोजित 'राज्यस्तरीय चर्चासत्र' दि. ८-९ फेब्रुवारी २००९.

• व्याख्यान

पुणे विद्यापीठ बहिःशाल शिक्षण विभाग आयोजित डॉ. जयकर व्याख्यानमाला

- १) सिद्धीविनायक महिला महाविद्यालय, कर्वेनगर पुणे. दि. १३-९-२००८-"सावरकरांची कविता"
- २) कला वाणिज्य महाविद्यालय, आळे, जि. पुणे. दि. २५-९-२००८ "माहित अधिकार कायदा २००५"
- ३) श्री. कान्होबा सार्वजनिक वाचनालय, चांडोली बु.॥, पुणे. दि. १३-१२-२००८ "सुभाषचंद्र बोस : जीवन व कार्य"
- ४) मेडिकल फाऊंडेशन, परभाची वाडी, पवनगर, पुणे. दि. ४-२-२००९ "पृथ्वीचे तापमान : समस्या आणि उपाययोजना"

• गीताधर्म मंडळ

- ५) दि. १५-७-२००८ "संत शेख महंमद आणि योग संग्राम"
- ६) दि. १४-८-२००८ "स्वा. सावरकरांची देशभक्तीपर कविता"
- ७) दि. १३-९-२००८ "स्वा. सावरकरांचे सामाजिक विचार"
- ८) दि. १३-१०-२००८ स्वा. सावरकरांच्या कवितेतील इतिहासदर्शन"
- ९) दि. १२-१-२००९ "स्वामी विवेकानंदांचे धार्मिक विचार"
- १०) दि. ९-२-२००९ "संत रोहिदास : मध्ययुगातील समन्वयवादी संत"
- ११) एम. आय. टी. ज्यु. कॉलेज, कोथरूड, पुणे. १० जुलै २००८ "सावरकरांची कविता"

प्रा राहुल मेश्राम -

- १) 'ज्ञान प्रबोधिनी पुणे, आयोजित 'मेमरी स्किल्स' १२वीच्या विद्यार्थ्यांसाठी आयोजित केलेल्या व्याख्यानमालेत विद्यार्थ्यांसह सहभाग दि. २८-८-२००८.

## भूगोल

- १) २००८-०९ या शैक्षणिक वर्षाच्या सुरुवातीलाच, MA/MSc. Part I च्या विद्यार्थी-विद्यार्थिनींनी विभागाच्या आजूबाजूची स्वच्छता करण्याची योजना हाती घेतली व पर्यावरणदृष्ट्या परिसर स्वच्छ करून घेतला. माननीय प्राचार्यांनी स्वातंत्र्यदिनाच्या दिवशी या सर्वच विद्यार्थ्यांचे कौतुक केले.
- २) १९-२० डिसेंबर २००८ या दोन दिवशी "SOI topographical maps as a GIS data Source" या विषयावर राष्ट्रीय चर्चासत्राचे आयोजन विभागातर्फे करण्यात आले. भारतीय सर्वेक्षण विभागाचे पुणे विभागाचे निदेशक श्री. महेंद्र यांच्या हस्ते चर्चासत्राचे उद्घाटन झाले. चर्चासत्रात एकूण

२० शोधनिबंध वाचले गेले. चर्चासत्रात १२० जणांनी भाग घेतला. डॉ. श्रीकांत कार्लेकर यांनी चर्चासत्राचे निमंत्रक (Convener) म्हणून व डॉ. सुनिल गायकवाड यांनी Organising Secretary म्हणून काम पाहिले.

- ३) विज्ञान प्रदर्शनासाठी "आंतरराष्ट्रीय खगोलशास्त्रीय वर्ष" या मुख्य विषयावर सर्व विद्यार्थ्यांनी प्रकल्प सादर केले.
- ४) डॉ. श्रीकांत कार्लेकर यांनी मार्गदर्शन केलेल्या २ विद्यार्थ्यांना पुणे विद्यापीठाची Ph.D. पदवी व सुनिल गायकवाड यांनी मार्गदर्शन केलेल्या ३ विद्यार्थ्यांना टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठाची M.Phil पदवी प्राप्त झाली.
- ५) विभागाने चालविलेल्या GIS and RS या सर्टिफिकेट कोर्सकरता वर्षभरात विद्यार्थ्यांनी नांवनोंदणी केली.

### Contribution of Teachers :

#### Dr. S. N. Karlekar

(Reader AND Head, Dept. of Geography, S. P. College, Pune 30)

Activities in the academic Year 2008- 09 (July 2008 to February 2009)

### Ph.D. awarded :

#### 1. Manjira Roy

09/09/2008

A MORPHOLOGICAL AND SEDIMENTOLOGICAL STUDY OF TEREKHOL CREEK BETWEEN PERNEM AND KERI .WEST COAST OF INDIA

#### 2. Yogesh Pisolkar

06/12/2008

A GEOMORPHIC STUDY OF BEACH AND CREEK EROSION AT DEVBAG, COASTAL MAHARASHTRA

### BOOKS PUBLISHED -

1. Fundamentals of physical Geography: Diamond Publications, Pune, July 2008

## Conferences and Seminars

- 12 & 13 September 2008, Belgaum, National seminar on Konkan coast DEED organized by Dept of Geology, G.S.S. College, Belgaum,
1. Lead Paper: "Analysis of coastal data using multivariate statistical, GIS and image interpretation techniques"
  2. Other paper: "Morphology and behavior of river mouth bar in the outflow area of Dabhol creek on Konkan Coast of Maharashtra".

**Convened a National Seminar on** "Survey of India topographical maps as a GIS data source" on 19 and 20 December 2008, in S.P.College, Pune

## Research papers published

1. Fossil sedimentary deposits Ind. Jr. of Geomorphology 11 (1&2) Academic and Law Serials, New Delhi pp 101 -114 [2008].
2. **Groundwater in laterites of Konkan** in Samaj Prabodhan Patrika vol 46, no 182, April - June 2008 pp 216-218

## Resource person and Invited lectures:

1. 21 June 2008 A lecture on Coastal Landforms arranged by Vidyan Vardhini, Pune
2. 16 Sept 2008 One day workshop on GIS, B.Jadhav College, Ale, Junner. Worked as a resource person.
3. 22 Oct 2008 Workshop for SET /NET students arranged by Mumbai University, Mumbai, Worked as a resource person
4. 10 Nov.2008 Workshop for Phl. students arranged by SNTD university Geog Dept, Pune
5. All India Radio Pune 22,23,25,26 Nov 2008  
Broadcast of 4 lectures on 'Vidarbhatil Tali' and Ecotourism in programme 'Nate Nisargashi.'

6. 19 Dec.2008 Paper titled Use of 801 toposheets as a data source in Coastal Geomorphology presented in National Seminar on SOI toposheets arranged by Dept of Geography, S. P. College, Pune
7. 16 Feb.2009. A lecture on "Site specific importance of Mangroves on Konkan Coast of Maharashtra" arranged by Maharashtra Vriksha Samvardhini
8. 21 Feb. 2008 a lecture on " Use of Marathi terms in Scientific literature" arranged by Science Association, S. P. College, Pune.

## Dr. Balasaheb D. Ghodke -

- i) Received 'Best Paper Award' in the National Level Seminar organised at Mamasahab Mohol Mahavidyalaya, Paud Road, Pune - 411 038 during 20th to 22nd December 2008.

**Title of Research Paper :** The Socio-Economic Profile of village Matalwadi (Dist. Pune)

- ii) Participated the training programme organised by Samarth Bharat Abhiyan at Bharat Abhiyan at Kanhe (Tal. Maval) Dist. Pune on 29th and 30th January 2009. Prepared an Action Plan for the adopted village on (a) Micro-Level Planning, (b) Mahila Bachat Gat, (c) Energy, (d) Watershed Management and writing the history of the village.

## Prof. Shalini M. Guldeokar -

- 1) Presented a research paper in National Level Seminar organised by Mamasahab Mohol Mahavidyalaya, Paud Road, Pune - 411 038 entitled, "The Socio-Economic Profile of adopted village Matalwadi, Tal. Haveli, Dist. Pune. The paper is honoured as 'Best Paper Award' in the national seminar.
- ii) Presented a paper in IIRD International Conference organised by Vasant Rao Naik Institute of Human and Social Sciences at Nagpur (Maharashtra) during 26th to 28th Sept. 2008.

Title of Research Paper - "The Impact of Pilgrimage Tourism on Local Population of Amaravati City (Maharashtra)

- iii) Delivered a lecture on 'जलव्यवस्थापन ही काळाची गरज' at Rajabhau Deshmukh Arts College, Nandgaon Khandeshwar, Dist. Amravati, on 13th Jan. 2009.

**Dr. Mankar G. S. -**

- 1) **Conference attended** - 3rd DGSI International Conference attended at Nagpur on September 26-28, 2008.
- 2) **Research Paper Presentation** - Rainfall characteristics of Satara district paper presented in 3rd DGSI International Conference at Nagpur on September 26-28, 2008.
- 3) **Published Research Paper** - Agricultural land use pattern in Mulshi Tahsil Pune district. The Deccan Geographer Geography Journal volume 46 No. 1, June 2008. pp 85-91 (ISSN-0011-7269)
- 4) **Study Tour** - Conducted Geography study tour for T.Y.B.A. at Konkan - Sindhudurg - Malvan : Savantwadi on 28-30 January 2008.

**Dr. Sunil Gaikwad -**

**Resource person & Guest lectures :**

- \* Mahatma Phule Mahavidyalaya, Pimpri, Pune, lecture delivered on "Theories in Geomorphology" (15<sup>th</sup> Nov. 2008).
- \* Dnyaneshwar Gramonnati Mandal's Hon. Balasaheb Jadhav Arts, Commerce and Science College, Ale, Tal. Junnar, Dist. Pune. Lecture delivered on "Recent Trends in Practical Geography" (16<sup>th</sup> Sept. 2008).
- \* Radhabai Kale Mahila Mahavidyalaya, Ahmednagar lecture delivered on "DEM and DTM analysis" (19<sup>th</sup> Sept. 2008).

- \* Sahakar Maharshi Shankarrao Mohite Patil College, Rahimatpur lecture delivered on "Global warming and its effects on environment" (6<sup>th</sup> Oct. 2008).
- \* S. N. D. T. University, Dept. of Geography, Pune lecture delivered on "Application of GIS in Natural resource management" (12<sup>th</sup> Nov. 2008).

**Research Papers Presented**

- \* (12-13 Sept. 2008) "Morphodynamics of Mirya bay and beach at Ratnagiri, Maharashtra" National conference on Konkan Coastal DEED Belgaum Govindram Seksaria Science College, Tilak wadi, Belgaum.
- \* (19-20 Dec. 2008) "Priority land facets for conservation planning - A study of Ghera Sinhagad, Western Maharashtra" National Seminar organised by Dept. of Geography, S. P. College Pune.
- \* (19-20 Dec. 2008) "Land use Land cover analysis Ground truthing Ghera Sinhagad area, Western Maharashtra" National Seminar organized by Dept. of Geography, S. P. College Pune.
- \* (20-22 Feb. 2009) "Siltation problem at Mirya bay and beach, Ratnagiri, Maharashtra" National conference organised by Dept. of Geography University of Pune, Pune - 411 007.
- \* (19-20 Dec. 2008) "Land use / Land cover Change Detection & potential use of Land Resources - A Study of Khadakwasla Lake catchment, Western Maharashtra". Tahsil-Haveli, District - Pune. National Seminar organized by Dept. of Geography, S. P. College Pune.
- \* **Mr. Dnyaneshwer Pawar, Mr. Harishchandra Sharanagat & Dr. Sunil Gaikwad (19-20 Dec. 2008)** "Estimation of Vegetation cover of Sinhagad Valley Catchment of

- Sinhagad Tahsil - Haveli, District - Pune, Maharashtra" National Seminar organized by Dept. of Geography, S. P. College Pune.
- \* **Mr. Dnyaneshwer Pawar, Mr. Sunil Thakare & Dr. Sunil Gaikwad (19-20 Dec. 2008)** Priority Areas for Conservation Planning Using NRCS (SCS) Curve Number Methods of Runoff Estimation Sanaswadi, Haveli, District - Pune. National Seminar organized by Dept. of Geography, S. P. College Pune.
  - \* **Mr. Praveen Kambale, Mr. Dnyaneshwer Pawar & Dr. Sunil W. Gaikwad (19-20 Dec. 2008)** Delineation and Mapping of Soil Salinization using SOL Toposheet & GIS A study of Eastern Part of Haveli, Tahsil, Dist. - Pune. National Seminar organized by Dept. of Geography, S. P. College Pune.
  - \* **Prof. Bhosale D. S., Mr. Dnyaneshwer Pawar, Mr. Yogesh Deshpande & Dr. Sunil W. Gaikwad (19-20 Dec. 2008)** - Land use / Land cover analysis of Shrigonda Tahsil, Dist. Ahemadnager, Maharashtra. National Seminar organized by Dept. of Geography, S. P. College Pune.
  - \* **Mr. Avinash M. Kandekar and Dr. Sunil W. Gaikwad (19-20 Dec. 2008)** - Morphometric Analysis of Ranjane - Khamgaon Valley catchment, Western Maharashtra. National Seminar organized by Dept of Geography, S. P. College Pune.
  - \* **Ms. Rajashree Chaudhari, Mr. Avinash Shelar, Mr. Ajinkya Khot & Dr. Sunil W. Gaikwad (19-20 Dec. 2008)**- GPS Application for City Navigation. National Seminar organized by Dept. of Geography, S. P. College Pune.
  - \* **Mrs. Ashumati S. Gokhale and Dr. Sunil W. Gaikwad (19-20 Dec. 2008)** - Morphometric Analysis of Gunjavani Lake Catchment, Western Maharashtra. National Seminar organized by Dept. of Geography, S. P. College Pune.
  - \* **Mrs. Swati S. Panhale and Dr. Sunil W. Gaikwad (19-20 Dec. 2008)** - Terrain Analysis of Warasgaon catchment, using DEM - National Seminar organized by Dept. of Geography, S. P. College Pune.
  - \* **Mr. Dnyaneshwer Pawar & Sunil W. Gaikwad (20-22 Feb. 2009)** - Land use / Land Cover Analysis of Tekpole Basin, Tahsil Velhe, Western Maharashtra. National conference organized by Dept. of Geography, University of Pune., Pune - 411 007.
  - \* **Miss. Sumitra Shinde & Dr. Sunil W. Gaikwad (20-22 Feb. 2009)** - Estimation of Surface Runoff using Rational Method, a Case Study of Mutha Valley Catchment. National conference organized by Dept. of Geography, University of Pune., Pune - 411 007.
  - \* **Mr. Avinash M. Kandekar, Mr. Avinash Shelar and Dr. Sunil W. Gaikwad (20-22 Feb. 2009)** - Significance of Soil Characteristics in determining potential of agroforestry. A case of Ranjane - Khamgaon Valley catchment, Western Maharashtra. National conference organized by Dept. of Geography, University of Pune., Pune - 411 007.
  - \* **Mrs. Swati S. Panhale, Pritam Gangane, Rajat Mishra & Dr. Sunil W. Gaikwad (20-22 Feb. 2009)** - Earthquake vulnerability assessment & Disaster management using GIS. National conference organized by Dept. of Geography, University of Pune., Pune - 411 007.

# Mathematics

## Departmental Activities

- 1) **Opening of Computer Lab** : A well-equipped Computer Lab was developed in the year 2008. Shri. Deodatta Vinayak Rajwade donated Rs. 1.25 Lac for the development of the Computer Lab. Smt. Indutai Phadke inaugurated the Lab on 16<sup>th</sup> April 2008.
- 2) **Workshop for Practical Question Bank for F.Y.B.Sc. (Pune Uni)** : A two day workshop was organized in June 2008 to prepare a Practical Question Bank for F.Y.B.Sc. (Pune University) in presence of Dr. S. B. Nimse, Chairman, Board of Studies in Mathematics, University of Pune.
- 3) **Post Graduate Centre in Mathematics** : A committee from University of Pune for continuation of Affiliation & Natural Growth was visited on 4th December 2008.
- 4) **Prof. T. B. Hardikar Memorial Lecture and Prize Distribution Function** : Dr. S. A. Katre (Departments of Mathematics, University of Pune) delivered a lecture on "Factorization of Polynomials" on 23<sup>rd</sup> Aug. 2008.  
Recipients of Hardikar Memorial Prizes :
  - i) Bakul Sathaye (1<sup>st</sup> in T.Y.B.Sc.)
  - ii) Maitreyee Kulkarni (1<sup>st</sup> in S.Y.B.Sc.)Special Prizes :
  - i) Siddharth Bhalerao
  - ii) Girish Kulkarni
  - iii) Tanvi Joshi
  - iv) Ambarish Phanase
- 5) **Funds Received from Various Agencies** :
  - i) Shri. Deodatta Vinayak Rajwade donated Rs. 25 thousand for Computer Lab.

ii) Prof. T. B. Hardikar Trust gives Rs. 8000 per year for Scholarships and other development.

iii) Prof. M. R. Railkar donated Rs. 3000 for departmental Activities.

## 6) Students Activities :

### Following Students were selected in IITs for M.Sc.

Siddharth Bhalerao (IIT Pawai)

Bakul Sathaye (IIT Pawai)

Girish Kulkarni (IIT Chennai)

Tanvi Joshi (IIT Chennai)

Ambarish Phanase (IIT Chennai)

## 7) Participation in MTTs Programme :

Bakul Sathaye (T.Y.B.Sc.) and Maitreyee Kulkarni (S.Y.B.Sc.) were selected to participate in the MTTs programme held at Mumbai.

## 8) Mathematics Olympiad :

ii) Regional Mathematical Olympiad (RMO 2008) :

Following 3 students of our college of XI/XII are among the top 32 students in (RMO) - 2008 (Maharashtra and Goa Region)

1. Thatte Jayant Purushottam - XII - Rank 3
2. Vate Sagar S. - XI - Rank 16
3. Shevagaonkar Poorva - XI - Rank 19

They were selected to participate in the Indian National Mathematical Olympiad (INMO), held in January 2009.

## Activities of Staff Members

**Dr. D. N. Sheth :**

### i) Resource Person :

- May 13 & 14, 2008

Bhaskaracharya Pratishthana, Pune  
Vacation Training program for  
Mathematics Olympiad students

- September 22, 2008  
Pune district Mathematics Teacher's Association  
Lecture on Geometrical Construction
- October 16, 2008  
I. M. C. C.  
Coding Theory
- November 26 & 27, 2008  
INOVATION - 2008, Pravaranagar  
A Note on Pfaffian
- December 24, 2008  
R. B. Narayanrao Borawake College, Shrirampur  
Teaching Methods in Calculus
- January 28, 2009  
T. C. College, Baramati  
Guest Lecture on Preparation for Competitive Exams after B.Sc.
- January 31, 2009  
Wadia College, Pune  
Workshop on Restructuring of Syllabus of S.Y.B.Sc.

**ii) Research Activities :**

- \* Research paper entitled 'Solving Linear Systems via Pfaffians' published in International Journal Linear Algebra and Applications (1<sup>st</sup> February 2009, vol 430, Issue - 4)
- \* Working on Suslini Problem and Control Theory in colaberation with Prof. Ravi A. Rao, T.I.F.R., Mumbai in 2008-09.
- \* Working on University Project, Waring's Project (2007-09).
- \* Currently guiding Five M. Phil students.

**iii) Other Activities :**

Affiliated Member of American Mathematical Society, year 2009.  
Visiting faculty, TATA Institute of Fundamental Research (2008:09).

**Dr. V. M. Sholapurkar**

**i) Resource Person :**

- May 13 & 14, 2008  
Bhaskaracharya Pratishthana, Pune  
Vacation Training program for Mathematics Olympiad students
- May 15 - 24, 2008  
Homi Bhabha Center for Science Education, Mumbai  
International Mathematics Olympiad Training Camp
- June 13, 2008  
Indian Statistical Institute, Bangalore
- November 3 - 15, 2008  
Bhaskaracharya Pratishthana, Pune  
Advanced Training in Mathematics for Lecturers 6 lectures on 'Basic Operator Theory'
- January, 31 - February 2, 2009  
N. Wadia College, Pune  
Workshops on Restructuring of S. Y. B. Sc. Syllabus

**ii) Conference / Workshop :**

1. Invited as an expert for the discussion meeting on the 'Online Education for students' - a project of the Homi Bhabha Centre for Science Education held at J. P. Naik Center, Pune on 27<sup>th</sup> and 28<sup>th</sup> March, 2008
2. Visiting member of the faculty in IISER (Indian Institute of Science Education and Research) and taught a course of Game Theory.
3. Represented the college as a member of the delegation that visited schools and universities in different parts of Germany from 3<sup>rd</sup> October to 12<sup>th</sup> October 2008.
4. Represented as an invited Teacher in the 74<sup>th</sup> Annual Conference of Indian Academy of Sciences held at IIT, Delhi from 30<sup>th</sup> October to 2<sup>nd</sup> November, 2008.





## Statistics

### विभागीय कार्यक्रम -

- 1) Under Quality Development Programme sanctioned by University of Pune, a lecture series was arranged on 9<sup>th</sup> and 10<sup>th</sup> January, 2009

**Subject :** 'Actuarial Statistics'

**Speaker :** An eminent statistician **Prof. (Mrs.) S. R. Deshmukh** - Department of Statistics, University of Pune and Centre for Advanced Studies in Statistics.

### Topics :

- Computation of premiums in group insurance
- Annuities of group insurance.

- 2) A guest lecture was arranged on Tuesday 13 Jan, 2009

**Subject :** Self - Organisation and Effective Management of Resources'

**Speaker :** **Shri. Devendra Rakshe** - Software Quality Analyst

- 3) 'आपणच' या सामाजिक संस्थेने केलेल्या सर्वेक्षणाचे संख्याशास्त्रीय विश्लेषण.

संख्याशास्त्र विभागाने 'आपणच' या सामाजिक संस्थेच्या संयुक्त विद्यमाने, समाजातील विविध गटांतील ५०० व्यक्तींच्या प्रतिसादावर आधारित पुण्याचे 'पर्यावरण आणि प्रदूषणाचे प्रश्न' यावर सर्वेक्षण केले. विभागप्रमुख प्रा. सौ. नीला सहस्रबुद्धे, प्रा. प्रवीण पवार आणि विभागातील विद्यार्थ्यांनी अत्यंत नियोजनबद्ध संख्याशास्त्रीय विश्लेषण करून, दि. २७ व २८ डिसेंबर, २००८ रोजी, न्यू इंग्लिश स्कूल, टिळकरोड येथे 'साद धरेची' या प्रदर्शनात याचे सादरीकरण केले. या सादरीकरणास अत्यंत चांगला प्रतिसाद मिळाला व विशेष म्हणजे दै. सकाळ ३०/१२/०८ मध्येही याची नोंद घेतली गेली.

5. Represented college in the '1<sup>st</sup> Principal's Conference' under PASCH Programme held at Colombo, Sri Lanka from 25<sup>th</sup> to 27<sup>th</sup> January, 2009.
6. Worked as a Coordinator and Resource Person for the SPM Academy for school students.

### Mr. Y. M. Borse -

- \* Joined the department of Mathematics, University of Pune as a Lecturer on July, 2, 2008.
- \* Awarded Ph. D. in Mathematics on May 5, 2008. Title of Thesis: On Removable cycles and chairs in Connected Graphs and Related Aspects in Matroids.
- \* Also, received 'Gold Medal' from University of Pune for best Ph. D. Thesis in Mathematics.

### Geetanjali Phatak -

- I term - Sept., Oct, 2008  
S.P. College - IMCC, Pune  
F.Y.B.B.A - Lectures on Graph Theory, Group Theory for MCA.
- I term - 3 - 15 Nov. 2008  
S.P. College - Bhaskaracharya Pratishthan, Pune  
F.Y.B.B.A - Worked as a tutor in ATML
- I term - January 28, 2009  
S.P. College - T. C. College, Baramati  
F.Y.B.B.A - Guest Lecture on Preparation for competitive Exams after B.Sc.
- I term - January 31, 2009  
S.P. College - Wadia College, Pune  
F.Y.B.B.A - Workshop on Restructuring of Syllabus of S.Y.B.Sc.

**Prof Asif Shaikh :** taught a course in Foundation Course of Mathematics for Economics in 2008 - 09.

- 4) Department celebrated Fisher's day on 17<sup>th</sup> Feb, 2009. Dr. Mohan Kale, Reader, Department of Statistics, University of Pune delivered a lecture on 'Applications of Statistics in Biology' on this occasion.

**Mrs. Shalinee Prakash Teke -**

1. Research paper 'Inverse Renewal Thinning of Cox and Renewal Processes' has been published in Nov. 2008 in the renowned International Journal 'Statistics and Probability Letters, Vol 78,' with the co-author Mrs. S. R. Deshmukh.
2. Presented the research paper 'Levy Translation and Inverse Translation of a Levy Process' in the National Conference on statistical Inference and Inferential Aspects of Industrial Statistics, December 16-18, 2008, organised by the Department of Statistics and Centre for Advanced Studies in Statistics, University of pune.

**विद्यार्थ्यांचे यश -**

Students have participated in various activities organised by Pune University Statistics Association (PUSA)

- I. F.Y.B.Sc. Stat Quiz-conducted on wednesday, 7<sup>th</sup> Jan. 2009. 35 Students participated in this quiz & Bhagyashree Shete stood first.
  - II. S.Y.B.Sc. stat Quiz Round I was conducted on 7<sup>th</sup> Jan. 09. 150 students from various colleges have participated in Round I. Mrs. M. A. Ganu was a co-ordinator for Round I. Bhushan Gadre stood first and Shalaka Sahasrabudhe stood second in all 150 students.
- \* Round II of S.Y.B.Sc. stat Quiz was conducted on 7<sup>th</sup> Feb. 09 in Modern College, Pune. 5 students of our

college have been selected for found II and 4 of them have bagged different prizes.

**The details of Prizes**

**1) Padmaja Sanatan Akhade**

1st Prize : 'Presentation of statistical application'

3rd Prize : overall

**2) Sneha Kulkarni**

1st Prize : Case study

**3) Arekar Dadasabeb**

1st Prize : Group discussion

**4) Shalaka Sahasrabudhe**

2nd Prize : overall

III) 8 Studnets of T.Y.B.Sc. Participated in 'Personality Development Camp' conducted at Rahuri Krishi Vidyapeeth arranged by PUSA & organised by New Arts, Science & Commerec College. Ahmednagar from 16 December to 18 December, 2008. Pro. Mrs. Ganu actively shouldered the responsibility as a Lady staff on the first two days.

\* 15 projects were exhibited in the project competition event held by Science Association on 23<sup>rd</sup> & 24<sup>th</sup>, January, 2009.

**वास्तवशास्त्र विभाग**

१) आधुनिक ऊर्जा बाग, कान्हेफाटा, ता. मावळ, जि. पुणे येथे दि. १० जानेवारी २००९ रोजी भौतिकशास्त्र अभ्यास मंडळ व विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ यांनी द्वितीय वर्ष शास्त्र शाखेतील भौतिकशास्त्राच्या विद्यार्थ्यांसाठी 'ऊर्जा बचत व संवर्धन' या विषयावर कार्यशाळा आयोजित केली होती. विभागाने निवडलेल्या ७ विद्यार्थ्यांसह प्रा. दरेकर व प्रा. दातार यांनी या कार्यशाळेचा लाभ घेतला.

२) कैं. प्रा. भा. गो. लागू स्मृती व्याख्यान : दि. १८ सप्टेंबर २००८ रोजी विभागात कैं. प्रा. भा. गो. लागू स्मृती व्याख्यान आयोजित करण्यात आले. या कार्यक्रमात पुणे विद्यापीठातील भौतिकशास्त्र विभागातील प्रा. डॉ. गौरी कुलकर्णी यांनी Biophysics and Applications या विषयावर व्याख्यान दिले. या कार्यक्रमात भौतिकशास्त्र विषयात महाविद्यालयात प्रथम व द्वितीय क्रमांकाने उत्तीर्ण झालेल्या प्रणिता मोरे व आश्लेषा कसबेकर या विद्यार्थिनींचा कैं. प्रा. भा. गो. लागू स्मृती पारितोषिक देऊन सत्कार करण्यात आला.

३) दि. १५ जानेवारी २००९ रोजी विभागात प्रा. मोहन धर्म (लोकोद्धार प्रतिष्ठान) यांचे 'विद्यार्थी व्यक्तिमत्व विकास' या विषयावर व्याख्यान आयोजित करण्यात आले होते. मा. विभागप्रमुख डॉ. सदाकळे यांनी प्रास्ताविक व पाहुण्यांचे स्वागत केले.

प्रा. डॉ. सुखदेव सदाकळे (विभागप्रमुख)

- मॉडर्न महाविद्यालयात ऑगस्ट २००८ मध्ये झालेल्या शिक्षकांच्या मुलाखतीमध्ये विषयतज्ज्ञ म्हणून काम केले.
- डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर अध्यासनातर्फे घेण्यात आलेल्या राज्यस्तरीय चर्चासत्रात सहभाग घेतला.

## Chemistry

Chemistry Dept. organized science exhibition on dtd. 23<sup>rd</sup> & 24<sup>th</sup> Jan. 2009 on the occasion of URMI - 2009.

Exhibition was judged and inaugurated at the hands of Dr. S. Beri, Dy. Director e-met, Dr. S. Ogale, Dr. A. Bhelkar, Sr. Scientist NCL, Pune.

Total 34 exhibits were displayed from UG and PG section. In all 87 students actively & enthusiastically participated in this competition.

The students from different School, Colleges as well as persons from various fields visited this exhibition.

In addition to prizes from URMI, judges also declared the special Judges Prizes to appreciate the students.

**The winners are,**

**UG Section :**

1) **Name of the Students -**

Tatiya Shilpa, Parabhale Sumedha, Khapare Rashmi, Damle Madhura

**Name of the Projects -**

- PH paper by using red cabbage & also find out acidity in different types of vinegar

**Remarks - 1<sup>st</sup> Prize**

2) **Name of the Students -**

Nanda Kumar Jadhav

**Name of the Projects -**

- Removal of Superstitiousness

**Remarks - 2<sup>nd</sup> Prize**

3) **Name of the Students -**

Sheetal S. Mayekar, Snehal A. Jawalkar

**Name of the Projects -** Volcano

**Remarks -** Special Jury award

4) **Name of the Students -**

Vikram S. Vadnerkar, Sachin Pawar, Sumeet Kale, Jeelani Shaikh

**Name of the Projects -** White Phenyl

**Remarks -** Special Jury award

**PG Section :**

1) **Name of the Students -**

Poornima Pandey, Ravikant Balakshe, Amol Yadav, Prasad Sambarkar

**Name of the Projects -**

- Synthesis, Characterization & metabolic activities of paracetamol

**Remarks - 1<sup>st</sup> Prize**

2) **Name of the Students -**

Renuka Sathaye, Archana Mhasade

**Name of the Projects -**

- Aloe vera cell Liq. N<sub>2</sub> icecream synthesis of gum from milk.

**Remarks -** Special Jury award

All teaching, non-teaching staff and students worked had to wake the event a grand success.

### **Report & the Research work carried out in the TPS**

**Dr. T. R. Ingle Research Laboratory  
Conferences and Papers (published /  
Accepted / Communicated)**

#### **International Conferences :**

\* **Global Ayurveda Conference at  
Bharati Vidyapeeth, Pune (9<sup>th</sup> Jan  
2009 to 11<sup>th</sup> Jan 2009)**

1. Preliminary study of medicinally  
important plant *Cassia auriculata* (L)  
Sucheta Gaikwad, Dr. Nirmala R.  
Deshpande and Dr. Jyoti P Salvekar.

Souvenir abstract page no. 111

2. Phytochemical Screening of  
Medicinally Important Plant - *Juglans  
regia*. Asha A. Kale, Vandana A.  
Arbale, Dr. Nirmala R. Deshpande, Dr.  
Jyoti P. Salvekar.

Souvenir abstract page no. 115

3. GC-MS Study of *Embelia basai* - An  
Ayurvedic Plant

Gayatri S. Kamble, Manik Kulkarni,  
Dr. Amruta Tambe, Dr. Nirmala R.  
Deshpande and Dr. Jyoti P. Salvekar

Souvenir abstract page no. 114

4. Screening of Medicinally Important  
Plant - *Ehretia laevis*

Vandana A. Arbale, Pranav S.  
Chandrachood and Dr. Nirmala R.  
Deshpande

Souvenir abstract page no. 116

5. Isolation and Characterization of a  
Sesquiterpene Lactone from Aerial  
Parts of *Artemisia pallens*

Anjali Ruikar, Dr. Usha D. Phalgune,  
Dr. Vedavati Puranik and Dr. Nirmala  
R. Deshpande.

Souvenir abstract page no. 111

6. Detection of Amino acids from the  
leaves and stem of *Ipomoea carnea*.

Elija Khatiwora, Vaishali B. Adsul,  
Dr. Pushpa Pawar, Dr. Nirmala R.  
Deshpande and Dr. Rajashree V.  
Kashalkar.

Souvenir abstract page no. 114.

7. Detection of Amino acids from seeds of  
*Polyalthia longifolia*

Kavita S. Mundhe, Dr. Nirmala R.  
Deshpande and Dr. Rajashree V.  
Kashalkar.

Souvenir abstract page no. 116.

#### **National Conference :**

\* **11<sup>th</sup> CRSI National Symposium in  
Chemistry at NCL, Pune. (6<sup>th</sup> Feb  
2009 to 8<sup>th</sup> Feb 2009)**

1. Synthesis and Characterization of  
Biologically active 1-[4-(2'-hydroxy  
ethoxy)-phenyl]- ethanone

Gayatri S. Kamble, Pranav S.  
Chandrachood, Dr. Usha D. Phalgune,  
Dr. Vedavati Puranik, Dr. Nirmala R.  
Deshpande and Dr. Jyoti P. Salvekar.

2. Isolation and Characterization of 1, 2-  
benzene dicarboxylic acid, bis (2-ethyl  
hexyl phthalate), dioctyl phthalate  
from leaves of *Ehretia laevis*.

Rasika C. Torane, Elija Khatiwora,  
Dr. Amruta Tambe, Dr. Usha D.  
Phalgune, Dr. Rajashree V. Kashalkar  
and Dr. Nirmala R. Deshpande.

3. Isolation and Characterization of a  
Drug Molecule from *Artemisia Pallens*  
Anjali Ruikar, Dr. Usha D. Phalgune,  
Dr. Vedavati Puranik and Dr. Nirmala  
R. Deshpande.

\* **Traditional Medicines at  
Narayangaon, Junnar, (27<sup>th</sup> Feb  
2009 to 28<sup>th</sup> Feb. 2009).**

1. Elements detection in medicinally  
important plant *Cassia auriculata* (L)  
Sucheta Gaikwad, Dr. Nirmala R.  
Deshpande and Dr. Jyoti P. Salvekar.

2. Preliminary screening and detection of amino acids from *Juglans regia*  
Asha A. Kale, Pranav S. Chandrachood, Dr. Nirmala R. Deshpande, Dr. Jyoti P. Salvekar.
  3. A Metabolic Study of Metal ions From Ayurvedic Plant - *Embelia basal*  
Gayatri S. Kamble, Kavita S. Mundhe, Dr. Rajashree V. Kashalkar, Dr. Nirmala R. Deshpande and Dr. Jyoti P. Salvekar.
  4. Isolation and Characterization of 1, 2 - benzene dicarboxylic acid, bis (2-ethyl hexyl phthalate), dioctyl phthalate from leaves of *Ehretia laevis* and GC-MS study of non-polar component from leaves of *Ehretia laevis*  
Rasika C. Torane and Dr. Nirmala R. Deshpande.
  5. Entomological Activity Study of a Potent Medicinal Plant - *Mimusopselengi*.  
Anjali Ruikar, Dr. Pushpa Pawar, Dr. Vedavati Puranik and Dr. Nirmala R. Deshpande.
  6. Toxic effect of Ipomoea carnea leaves extracts against mosquito.  
Elija Khatiwora, Vaishali B. Adsul, Manik Kulkarni, Dr. Pushpa Pawar and Dr. Nirmala R. Deshpande
- Published in Asian Journal of Chemistry, Vol. 20, No. 6, Page No. 4429-32 July-August 2008.
3. Study of Amino Acids and Carbohydrates From Leaves of *Ehretia laevis*.  
Rasika C. Torane, Anjali D. Ruikar, Pranav S. Chandrachood and Dr. Nirmala R. Deshpande.  
Published in Asian Journal of Chemistry, Vol. 21, No. 2, Page No. 1636-38, Feb. 2009.
  4. Studies on Allelochemicals in *Synedrella nodiflora* and Impact of its Leaf Leachates Germination and Seedling Growth of Radish (*Raphanus sativus*) and Mustard (*Brassica juncea*)  
Anjali D. Ruikar, Necta Ghayal, Sapana M. Shah, Dr. Nirmala R. Deshpande  
Published in Asian Journal of Chemistry, Vol. 20, No. 8, Page No. 6114-6120, Aug. 2008.
  5. Hazardous Elements of Green Manure- Ipomoea carnea.  
Elija Khatiwora, Vaishali B. Adsul, Sapana Shah and Nirmala R. Deshpande.  
Published in Asian Journal of Chemistry, Vol. 20, No. 6, Page No. 4393-4396, (2008).

#### Papers Published :

1. Efficacy of 4-methyl-7-hydroxy Coumarin derivatives against *Aedes aegypti* and *Culex quinquefasciatus* vector species.  
Madhavi R. Deshmukh, Dr. Pushpa Pawar, Dr. Rajashree V. Kashalkar and Dr. Nirmala R. Deshpande.  
Published in Indian Journal of Experimental Biology, Nov. 2008.
2. Detection of Free Amino Acids from *Embelia basal*.  
Gayatri S. Kamble, Swati M. Devare, Sapana M. Shah, Dr. Nirmala R. Deshpande and Dr. Jyoti P. Salvekar.

#### Papers communicated :

1. 'Detection of elements present in the leaves of tanner's *Cassia*, a medicinal plant.'  
Sucheta Gaikwad, Asha A. Kale, Kavita S. Mundhe, Dr. Nirmala R. Deshpande and Dr. Jyoti P. Salvekar.  
Published is communicated in Asian Journal of Chemistry.
2. Detection of amino acids from *Juglans regia*  
Asha A. Kale, Sucheta Gaikwad, Kavita S. Mundhe, Dr. Nirmala R. Deshpande and Dr. Jyoti P. Salvekar.

Published is communicated in Asian Journal of Chemistry.

3. Detection of Amino acids from seeds of *Polyalthia longifolia*

Kavita S. Mundhe, Asha A. Kale, Sucheta Gaikwad, Dr. Nirmala R. Deshpande and Dr. Rajashree V. Kashalkar.

Published is communicated in Asian Journal of Chemistry.

**Papers accepted :**

1. GC-MS Study Of A steam Volatile Matter From *Mimusops elengi*

Anjali D. Ruikar, Rasika C. Torane, Dr. Amruta Tambe, Dr. Vedavati Puranik and Dr. Nirmala R. Deshpande.

Accepted in international Journal of Chem Tech Research 9<sup>th</sup> Feb. 2009

2. Detection of Amino acids from the leaves and stem of *Ipomoea carnea*.

Elija Khatiwora, Vaishali B. Adsul and Dr. Nirmala R. Deshpande Accepted in Asian journal of Chemistry.

**Ph. D. Thesis Submitted :**

**The Ph. D. thesis entitle,** "Synthesis, Characterization Of Biologically Active Ligands, Metal Complexes And Development Of Ecofriendly Adsorptive Material."

Has been submitted by Mr. Anandrao A. Kale in month of October 2008 to Pune University, Ganeshkhind Pune. The present research work is carried out under the guidance of Dr. Nirmala R. Deshpande (Co-Guide) and Dr. Rajashree V. Kashalkar (Guide) at the T. R. Ingle Research Laboratory, Department of Chemistry. S. P. College, Pune - 30)

**विविध कार्यक्रम :-**

- 1) २००७-२००८ पुणे विद्यापीठ निकालांचे विश्लेषण :-

i) T.Y.B.Sc. Chemistry :- एकूण १० विद्यार्थ्यांपैकी ७५ विद्यार्थी पास झाले. त्यातील २४ विद्यार्थी distinction मध्ये, २७ विद्यार्थी फर्स्ट क्लासमध्ये व ४ विद्यार्थी हायर सेकंड क्लासमध्ये उत्तीर्ण झाले. एकूण निकाल ८३.३ % लागला.

ii) M.Sc. Part II Organic Chemistry :- एकूण १७ विद्यार्थ्यांपैकी १३ विद्यार्थी पास झाले. त्यातील १ विद्यार्थी distinction मध्ये व ११ विद्यार्थी फर्स्ट क्लासमध्ये व एक हायर सेकंड क्लासमध्ये पास झाला. एकूण निकाल ७६.४% लागला.

iii) M.Sc. Part II Organic Chemistry :- एकूण ३२ विद्यार्थ्यांपैकी २४ विद्यार्थी पास, ७ विद्यार्थी distinction मध्ये, १५ विद्यार्थी फर्स्ट क्लासमध्ये व २ विद्यार्थी हायर सेकंड क्लासमध्ये उत्तीर्ण झाले. एकूण निकाल ७५ % लागला.

2) "Chemiad 2009" ही पुणे युनिव्हर्सिटी केमिस्ट्री डिपार्टमेंट आयोजित F.Y.B.Sc. Chemistry विद्यार्थ्यांसाठीची परीक्षा ९ फेब्रुवारी २००९ रोजी झाली. ह्या परीक्षेस ५७ विद्यार्थी बसले होते. निकाल अद्याप लागलेला नाही.

3) Campus Interview 2008-2009 - खालील कंपन्यांचे Campus Interview झाले व खालील M.Sc. Organic / Inorganic Chemistry विद्यार्थ्यांची निवड झाली.

1) कु. आरती भागवत, 2) सागर हिवरेकर, 3) गणेश वाळुंज, 4) कु. पल्लवी जोशी - ह्या विद्यार्थ्यांचे "Sai Advantium Pharma Ltd." मध्ये Selection झाले.

5) बोरुडे वसंत यांचे Chembiotek Research International Pvt. Ltd. मध्ये Selection झाले.

6) खंडागळे ए. डब्ल्यू., 7) सचिन काळे यांचे Innovassynth Technologies Khopoli येथे Selection झाले.

8) केतन महाजन याचे Sun Pharma Industries Ltd मध्ये Selection झाले.

9) कळसकर गणेश, 10) चिंचवडे योगेश

11) सावंत ए. डब्ल्यू. यांचे निकोलस पिर्मल कंपनीमध्ये Selection झाले.

12) शंळके अरविंद याचे मर्क कंपनी, गोवा येथे Selection झाले.

13) कु. अभ्यंकर शिल्पा हिचे सुदर्शन केमिकल कंपनीत Selection झाले.

14) कु. बोरस रेखा हिचे Hikal Co. मध्ये Selection झाले.

### M.Sc. II Organic Chemistry

4) दिनांक २६/८/०८ रोजी "Welcome to M.Sc. Part I" ह्या कार्यक्रमात २००७-२००८ ह्या M.Sc. II विद्यार्थ्यांच्या परीक्षेत पहिले आलेल्या विद्यार्थ्यांचा सत्कार करण्यात आला.

1) कु. आरती भागवत - M.Sc. II Organic Chemistry सर्वप्रथम आली.

2) श्री. ताहिरकर - M.Sc. II Inorganic Chemistry सर्वप्रथम आला.

ह्याच कार्यक्रमात श्री. पाडळीकर (Rtd.) Director, Forensic Laboratory ह्यांचे "Use of Chromatographic technique in Forensic laboratory" ह्या विषयावर व्याख्यान झाले.

5) Intercollegiate Dr. T. R. Ingle lecture and poster presentation competition organised by Dept. of chemistry on 25<sup>th</sup> & 26<sup>th</sup> Feb. 2009.

This is the sixth year of this activity. This year Mr. Jayant Ingle (USA), son of Dr. T. R. Ingle visited Chemistry Dept. on 25<sup>th</sup> & 26<sup>th</sup> Feb. 2009 to observe the activities going on in this Dept. & he took keen interest in these events.

This year Ingle family has increased the first, second, 3rd & consolation award prize for Rs. 500 - Rs. 2000, Rs. 400 - Rs. 1500, Gr. 300 - Rs. 1000 & Rs. 200 - Rs. 500 respectively. Twenty student from different Post graduate centers took part in Lecture Competition and Eleven students took part in Poster Presentation competition. Following students achieved prizes for lecture and Poster presentation competition.

1) Dina Hingorani - F. C. College - Pune Transmucosal delivery of Insulin using Gold nano particles - 1<sup>st</sup> prize in lecture competition.

2) Shraddha Chhatre - "Antioxidant fullerene" (Dept. of Chemistry University of Pune) 2<sup>nd</sup> prize in lecture competition.

3) Amit Zodge - A. Garware College - Nanomedicine, Tools & Techniques - 3rd prize in lecture competition.

4) Nirmale Trupti - S. P. College - Chemical Approach to disrupt the Telomerase function - Consolation prize in lecture competition.

5) Manish Haldikar - Dept. of Chemistry, University of Pune - "Effect of Parasitization on fatty acid composition of Host Chilopartellus." - First prize in poster presentation.

6) Pandey Purnima - S. P. College - Quorum Quenching - 2nd prize in poster presentation.

7) Rohan Naik and - 3rd prize Kapil Korgaonkar - S. P. College, Pune To investigate the role of catalyst in the synthesis of Chalcone and flavanone.

For the above events the following personalities were invited to perform the work of judge.

1) Dr. Miss. Shobhana Bhide : Co-ordinator of Biochemistry section, Fergusson College, Pune

- 2) Dr. Miss. Sandhya Rane - Head Dept. of Inorganic Chemistry, University of Pune.
- 3) Dr. B. B. Kale Head, Nanomaterials and glasses CMET.

**प्राध्यापकांचे विशेष कार्य :**

**विनय र. र. -**

**१) व्याख्यान**

- १) ३ मार्च ०८ : पाल्यांशी कसे वागावे ?  
- बाएफ वर्कर्स फोरम, पुणे
- २) ९ मार्च ०८ : विज्ञानरंजन स्पर्धा  
- मराठी विज्ञान परिषद, पुणे
- ३) १५ मार्च ०८ : म. गांधी आणि स्त्रीवाद  
- गांधी स्टडी सेंटर, जालना
- ४) १७ एप्रिल ०८ : सीईटीतील रसायनशास्त्र  
- अंबानी विद्यालय, नागोठणे
- ५) २१ एप्रिल ०८ : स्वतःला ओळखा  
- टेलको कामगार संघटना, हडपसर
- ६) १६ मे ०८ : फास्ट फूड खाणार त्याला काय होणार ? - म. वि. प. पुणे
- ७) २६ जुलै ०८ : जागतिक तापमानवाढ  
- गरवारे बालभवन, पुणे
- ८) २ ऑक्टो. ०८ : गांधी आणि युवा  
- स. प. महाविद्यालय, विद्यार्थी वसतिगृह
- ९) २१ ऑक्टो. ०८ : गांधीचा पर्यावरणीय दृष्टिकोन  
- भारती विद्यापीठ, पुणे
- १०) २८ नोव्हें. ०८ : शिक्षण - काल, आज, उद्या  
- दोंडाईचा शिक्षण महाविद्यालय, जि. धुळे
- ११) ३० जाने. ०९ : "हिंद स्वराज" - शताब्दी  
- राज्यशास्त्र अभ्यास मंडळ, स. प. पुणे
- १२) २० फेब्रु. ०९ : विज्ञान जगण्याची कुवत  
- मराठी विज्ञान परिषद, पुणे
- १३) २८ फेब्रु. ०९ : महिला सबलीकरण  
- कस्तुरी महाविद्यालय, शिक्रापूर

**२) कार्यशाळा मार्गदर्शक**

- १) १३ एप्रिल ०८ : रसायनशास्त्रातील प्रयोग  
- अक्षरनंदन पालक सभा, पुणे
- २) ११ ऑगस्ट ०८ : विज्ञान शिक्षण  
- अक्षरनंदन शाळेतील शिक्षक
- ३) २ नोव्हें. ०८ : वैज्ञानिक दृष्टिकोन  
- साळी ज्ञातिगृह, आळंदी
- ४) ३ नोव्हें. ०८ : विज्ञानाचा अभ्यास  
- साळी ज्ञातिगृह, आळंदी
- ५) ८ फेब्रु. ०९ : फुंकरीतील विज्ञान  
- अक्षरनंदन, पुणे

**कार्यशाळा आयोजन**

For better organization of activities  
- S. P. College, Pune

**कार्यशाळा सहभाग**

१९ सप्टें. ०८ - Global warming  
- MMCC, Pune

**३) विशेष मार्गदर्शन**

- 1) I<sup>st</sup> term - visiting faculty - for M.Sc. Part II - inorganic chemistry. Nuclear chemistry & Radiotherapy.
- 2) II<sup>nd</sup> term - visiting faculty - for M.Sc. Part II - inorganic chemistry. Applications of Biotechnology.

**४) सामाजिक**

- १) १०-११ मे ०८ : जनआंदोलनांचा राष्ट्रीय समन्वय, राज्यव्यापी अधिवेशन, गोरई
- २) ११ मे ०८ : डॉ. बिनायक सेन मुक्तता समिती, पुणे - लोकसंवाद व मोर्चा
- ३) २५ मे ०८ : एस ई झेड चे दुष्परिणाम - पोस्टर प्रदर्शन निर्मिती
- ४) जून ०८ : जनआंदोलनांचा राष्ट्रीय समन्वय, राष्ट्रीय अधिवेशन, कुशीनगर



५) २६ ते ३० जानेवारी ०९ : लोकशाही उत्सव समिती, पुणे. दहशतवाद विषयावर राजकीय नेत्यांचा परिसंवाद, हुतात्मा श्रद्धांजली.

६) १ फेब्रु. ०९ कनिष्ठ महाविद्यालयीन शिक्षण संघटना, पुणे विभागीय मेळावा

७) २० फेब्रु. ०९ : जनसंवाद - भीती नको प्रीती हवी

#### ५) संपादन

- "मराठी महासंघ विज्ञान" मुखपत्राच्या संपादनात सहभाग

- "आंदोलन शाश्वत विकासासाठी" मासिक संपादन व व्यवस्थापनात सहभाग

#### ६) विशेष

कर्नाटक कनिष्ठ महाविद्यालयामधील रसायनशास्त्र विषयाच्या शिक्षकांच्या पाठ्यकार्याचे मूल्यमापन (१९ नोव्हें. ०८)

#### ७) आयोजन - व्याख्याने, विज्ञानविषयक -

१९ सप्टें ०८, २१ नोव्हें. ०८, १९ डिसें ०८, २३ जाने. ०९, ३१ जाने. ०९, २३ फेब्रु. ०९, २८ फेब्रु. ०९,

सामाजिक - २१ सप्टें. ०८

विज्ञान रंजन स्पर्धा २००९ - मराठी विज्ञान परिषद, पुणे.

परिसंवाद - मराठीतील विज्ञान लेखन - मराठी विज्ञान महासंघ, पुणे

#### ८) महाविद्यालयातील अभ्यासक्रमेतर

उपक्रमांमध्ये सहभाग

सायन्स असोसिएशन - प्रमुख, आय.क्यू.ए.सी., नॅक तयारी, वर्कशॉप फॉर बेटर ऑर्गनायझेशन ऑफ ॲक्टिव्हिटीज, कनिष्ठ महाविद्यालयीन विकासासाठी आराखडा (प्रपोजल), आंबेडकर अध्यासन, टाईम टेबल कमिटी, मिस्टर परशुरामीय, तोडी परीक्षा आयोजन समिती.

#### ९) अन्य

- रसायनशास्त्र पेपर - १ - नियामक

- मराठी विज्ञान परिषद, पुणे विभाग - सचिव

- शैक्षणिक सहली, विज्ञान प्रकल्प इ. आयोजन व मार्गदर्शन

- "ग्लोबल वॉर्मिंगला पर्याय लोकल प्रोड्यूस" यासाठी घरोघरी भाजीपाला पिकविण्यासाठी लोकांना आवाहन व मार्गदर्शन.

- तसेच "जीवनोत्सव" प्रदर्शन आयोजनात सहभाग.

## प्राणीशास्त्र विभाग

### शैक्षणिक सहली :

१) सागरी प्राणीजीवनाचा अभ्यास करण्यासाठी तृतीय वर्षाच्या विद्यार्थ्यांना त्रिवेंद्रम, कन्याकुमारी, रामेश्वर, मदुराई व कोडाई कॅनॉल येथे नेण्यात आले. ती सहल ६/१/२००९ ते १७/१/२००९ या काळात नेण्यात आली व त्या विद्यार्थ्यांना डॉ. सविता दातार व प्रा. श्रीनिवास अंबळडगे (कनिष्ठ महाविद्यालय) यांनी मार्गदर्शन केले.

२) द्वितीय वर्षाच्या विद्यार्थ्यांना कुक्कुटपालन, रेशीमकिडा उत्पादन व गांडुळखत प्रकल्प (vermiculture) बघण्यासाठी उरळीकांचन IPMT व BAIF उरळीकांचन येथे ७/१/२००९ रोजी नेण्यात आले. त्यांना डॉ. अनुराधा साठे यांनी मार्गदर्शन केले.

तसेच या विद्यार्थ्यांना १६ जानेवारी २००९ या दिवशी मधुमक्षिकापालन बघण्यासाठी (CBRTI), मधुमक्षिकापालन व संशोधन केंद्र, शिवाजीनगर, पुणे येथेही नेण्यात आले. त्यांना डॉ. अनुराधा साठे व प्रा. अश्विनी नाईक यांनी मार्गदर्शन केले.

Science Association तर्फे आयोजित केलेल्या विभागातील Science Exhibition मध्ये खालील विद्यार्थ्यांना बक्षिसे मिळाली.

१) प्रकल्पाचे नाव - Types of Placenta

विद्यार्थ्यांचे नाव - कु. श्रद्धा भिंगारीया, कु. अर्चना कुलकर्णी, कु. मेघा उकिरडे, कु. स्वप्नाली राळेभात, कु. अंजली क्षीरसागर, कु. प्राजक्ता ढगे (सर्व द्वितीय वर्ष)

२) प्रकल्पाचे नाव - Gene Regulation (Lac Operon)

विद्यार्थ्यांचे नाव - अभिमन्यू तडवळकर, प्रतीक पुरोहित, सायली शेट (सर्व तृतीय वर्ष)

३) प्रकल्पाचे नाव - Turtles

विद्यार्थ्यांचे नाव - ज्योती पायगुडे, पल्लवी चिंचवडे, स्नेहल उत्तेकर, प्रियांका बाठे, श्रुती मुरुमकर (सर्व तृतीय वर्ष)

४) प्रकल्पाचे नाव - Alzheimer's disease

विद्यार्थ्यांचे नाव - राजस उडपीकर, प्रणव ढमढेरे (कनिष्ठ महाविद्यालय)

या प्रदर्शनामध्ये कनिष्ठ महाविद्यालयातील ११ व वरिष्ठ महाविद्यालयातील ३२ विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. त्यांनी एकूण १३ प्रकल्प सादर केले.

प्राध्यापकांचे विशेष कार्य

डॉ. अनुराधा साठे, विभागप्रमुख

१) व्याख्याने - दि. - २५/८/०८ ते ५/१०/०८

- व्याख्यानमालेचे नाव व स्थान - अरण्यवाक - डहाणूकर कॉलनी, कोथरूड, पुणे. येथे Expert Lecturer म्हणून दोन व्याख्याने  
विषय - Insectia.

२) सोमेश्वर शिक्षण प्रसारक मंडळ, बारामती पुणे येथे आयोजित केलेल्या मुलाखतींसाठी (Interviews, जुलै २००८) Subject Expert म्हणून काम पाहिले.

३) दि. १० डिसेंबर २००८ रोजी Department of Environmental Science पुणे विद्यापीठ येथे झालेल्या Pre-Ph. D. Viva साठी Referee म्हणून काम केले.

४) 'विज्ञानवर्धिनी'तर्फे दि. १७/१२/२००८ रोजी विज्ञान प्रदर्शन आयोजित केले होते. त्या संदर्भात त्या संस्थेच्या विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

डॉ. सविता दातार -

१) व्याख्याने

- M.Sc. Zoology I, फर्ग्युसन महाविद्यालय पुणे येथे Visiting Faculty म्हणून आमंत्रण. विषय - प्राणीशास्त्र
- M.Sc. Biotechnology, Institute of Bioinformatics and Biotechnology पुणे विद्यापीठ येथे Visiting Faculty म्हणून आमंत्रण. विषय - Introduction to Animal cell Culture, Organ Culture. ऑगस्ट २००८ ते ऑक्टोबर २००८
- Dept. of Biotechnology पुणे विद्यापीठ येथे Visting Faculty म्हणून आमंत्रण. विषय - Tissue Culture techniques
- New Arts, Science and Commerce College, Ahmednagar येथे Visiting Faculty म्हणून आमंत्रण. विषय - M. Sc. Biotechnology

२) शिबिरे - सन २००८-२००९ या शैक्षणिक वर्षासाठी राष्ट्रीय सेवा योजनेसाठी कार्यक्रम अधिकारी म्हणून नियुक्ती झाली. त्या संदर्भात कार्यक्रम अधिकाऱ्यांना "ट्रेनिंग अँड ओरिएंटेशन सेंटर, अहमदनगर" येथे प्रशिक्षण मिळाले. ते प्रशिक्षण (114<sup>th</sup> Orientation Course for Programme Officers) त्यांनी ३ नोव्हेंबर २००८ ते १२ नोव्हेंबर २००८ या काळात पूर्ण केले व त्यांना राष्ट्रीय सेवा योजना कार्यक्रम अधिकारी म्हणून मान्यता मिळाली.

३) प्रकाशन - दि. १४ ऑक्टोबर २००८ रोजी  
Poultry Science Journal मध्ये खालील लेख  
प्रकाशनासाठी स्वीकारला गेला.

Islet derived stellate like cells as a  
novel source for islet neogenesis in  
chick.

५) वैयक्तिक - दि. २२ ऑगस्ट २००८ रोजी पुणे  
विद्यापीठ येथे S.Y.B.Sc. Zoology या विषयाचा  
अभ्यासक्रम सुधारणेसाठी (Syllabus revision)  
एक समिती स्थापण्यात आली. त्यातील एक  
माननीय सदस्य म्हणून काम पाहिले.

अकोले, ता. मुळशी, पुणे येथे स. प.  
महाविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजनेचे विशेष शिबिर  
१८ डिसेंबर ते २७ डिसेंबर २००८ या काळात  
आयोजित केले होते. त्या शिबिरात दि. २५ डिसेंबर  
२००८ रोजी "डार्विनचा उत्क्रांतिवाद" या  
विषयावर व्याख्यानपर मार्गदर्शन केले.

प्रा. संगीता सोनटक्के -

१) व्याख्याने -

- दिनांक - जुलै २००८ पासून (Visiting  
Faculty)
- B.Sc. Vocational Biotechnology, F.Y.,  
S.Y., T.Y., फर्ग्युसन महाविद्यालय पुणे. विषय -  
Molecular Biology, Animal Cell  
Culture, Biochemistry, Environmental  
Biotechnology. दिनांक - सप्टेंबर २००८,  
ऑक्टोबर २००८ (Visiting Faculty)
- M.Sc. Biotechnology, टिळक महाराष्ट्र  
विद्यापीठ, पुणे. विषय - Animal  
Biotechnology

२) प्रकाशन

- पुस्तक - F.Y.B.Sc. Zoology करिता  
पाठ्यपुस्तक लेखन, नाव : Parasitology  
प्रकाशन संस्था : Vision Publications, Pune  
(व्हिजन प्रकाशन, पुणे)

• पुस्तक - T.Y. B.Sc. Biotechnology करिता  
पाठ्यपुस्तक Recombinant DNA  
Technology, (दुसरी आवृत्ती)

प्रकाशन संस्था - Vision Publications, Pune  
(व्हिजन प्रकाशन, पुणे)

३) वैयक्तिक - फर्ग्युसन महाविद्यालय, पुणे येथे  
"ACAR" संस्थेमार्फत स्पर्धापरीक्षांसाठी विद्यार्थ्यांना  
मार्गदर्शन केले जाते. त्या कार्यक्रमांतर्गत B.Sc.  
च्या विद्यार्थ्यांना M.Sc. प्रवेश परीक्षा  
(Biotechnology) साठी व्याख्याने दिली.

प्रा. वीणा अरबट -

१) व्याख्याने

- दिनांक - २१/८/२००८, जे. एच. अंबानी स्कूल,  
लोधिवली १२वीच्या विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन, विषय  
- प्राणीशास्त्र
- दिनांक - १८/९/२००८, अंबानी स्कूल, नागोठणे  
१२वीच्या विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन, विषय -  
प्राणीशास्त्र

२) वैयक्तिक - १) वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन  
संचालनालयातर्फे दि. ३/४/२००८ ते ५/४/  
२००८ या काळात गोपनीय कामासाठी निवड  
झाली.

२) विद्यार्थी कल्याण मंडळ व Soft skill  
development साठी विभाग मार्गदर्शक म्हणून  
निवड झाली.

प्रा. एस्. एन्. अंबलडगे -

१) व्याख्याने / कार्यशाळा

- दिनांक - २१/८/२००८, जे. एच. अंबानी स्कूल,  
लोधिवली १२वीच्या विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन, विषय  
- प्राणीशास्त्र
- दिनांक - १८/९/२००८, संस्था व स्थान -  
अंबानी स्कूल, नागोठणे १२वीच्या विद्यार्थ्यांना  
मार्गदर्शन, विषय - प्राणीशास्त्र

- ♦ दिनांक - जून - जुलै २००८, संस्था व स्थान - "विज्ञानवर्धिनी"च्या विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन व प्रात्यक्षिक, विषय - Rat - dissection

प्रा. के. व्ही. नवघरे -

- १) कार्यशाळा - जून - जुलै २००८, "विज्ञानवर्धिनी"च्या विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन व प्रात्यक्षिक, विषय - Rat - dissection

प्रा. अश्विनी नाईक -

- १) कार्यशाळा - जून - जुलै २००८, "विज्ञानवर्धिनी"च्या विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन व प्रात्यक्षिक, विषय : Rat - dissection
- २) शिबिर - दि. २५ डिसेंबर ते २७ डिसेंबर २००८ या दरम्यान राष्ट्रीय सेवा योजनेतर्फे अकोले, ता. मुळशी, जि. पुणे येथे आयोजित शिबिरात मार्गदर्शक शिक्षक म्हणून सहभाग घेतला.

प्रा. मनीषा माटेगांवकर -

- ♦ मराठवाडा शिक्षण प्रसारक मंडळ, बलभीम कॉलेज, बीड येथे १ सप्टेंबर २००८ रोजी आयोजित केलेल्या राज्यस्तरीय विज्ञानस्पर्धेत संघव्यवस्थापक म्हणून काम केले. तसेच या स्पर्धेसाठी T.Y.B.Sc (प्राणीशास्त्र) च्या विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

डॉ. सुनीता जाधव -

१) कार्यशाळा

- ♦ दिनांक - २८ ते ३० जानेवारी २००८, आर्ट्स, कॉमर्स व सायन्स कॉलेज, इंदापूर, विषय - शोधनिबंध "Recent trends in Biotechnology in context of animal development and environmental biology" या कॉन्फरन्समध्ये.
- ♦ दिनांक - ऑक्टोबर २००८, भारती विद्यापीठ "M. Sc.- Biotechnology" (conservation of Biology) मॉडरेटर म्हणून.
- ♦ दिनांक - १९ डिसेंबर २००८, पर्वती जलशुद्धिकरण, पुणे, येथे तृतीय वर्ष प्राणीशास्त्र - या विद्यार्थ्यांची शैक्षणिक सहल आयोजित केली.

- ♦ दिनांक - २६ डिसेंबर २००८, Sewage - treatment plant, पुणे, तृतीय वर्ष प्राणीशास्त्रच्या विद्यार्थ्यांची शैक्षणिक सहल आयोजित केली.

### अभिमन्यू तडवळकरचे यश !

महाविद्यालयातील तृतीय वर्ष प्राणिशास्त्र विभागाच्या अभिमन्यू धनंजय तडवळकर याची डॉ. डार्विन शिष्यवृत्तीसाठी जगभरातील २३ विद्यार्थ्यांमध्ये निवड करण्यात आली आहे.

ही शिष्यवृत्ती 'फिल्ड स्टडीज काउन्सिल', युनायटेड किंगडम, या संस्थेमार्फत दिली जाते. चार्ल्स डार्विन यांच्या जन्माच्या द्विशताब्दीनिमित्त ही स्पर्धा आयोजित करण्यात आली होती. या शिष्यवृत्तीअंतर्गत अभिमन्यू तडवळकर १४ ते २४ ऑगस्ट २००९ या कालावधीत प्रेस्टन मॉटफोर्ड फिल्ड सेंटर, श्रुसबरी, युनायटेड किंगडम येथे जाणार आहे.

विभागातर्फे अभिमन्यूला शुभेच्छा !

विभागाला त्याचा अभिमान वाटतो.

### वनस्पतीशास्त्र

- ♦ सन २००८-०९ सालच्या शैक्षणिक वर्षात प्रथम वर्षात ११० विद्यार्थ्यांनी, द्वितीय वर्षात ५० विद्यार्थ्यांनी, तर तृतीय वर्षात १० विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला.
- ♦ प्रथम वर्षाच्या विद्यार्थ्यांची शैक्षणिक सहल डोंगरवाडी ताम्हीणी घाट येथे गेली होती. द्वितीय वर्षाच्या विद्यार्थ्यांची शैक्षणिक सहल महाबळेश्वर येथे गेली होती. तृतीय वर्षाच्या विद्यार्थ्यांची सहल आंबोली व मालवण येथे नेण्यात आली. या सहलींसोबत डॉ. पाताळे, डॉ. दुसाने व प्रा. सौ. कुलकर्णी गेल्या होत्या. तृतीय वर्षाच्या विद्यार्थ्यांची सहल तळजाई डोंगर व सिंहगड येथे नेण्यात आली होती. विद्यार्थ्यांना डॉ. मधुकर पाताळे यांनी मार्गदर्शन केले.

- विभागातर्फे A certificate course in Plant Tissue Culture आयोजित करण्यात आला. हा कोर्स F.Y.BSc., S.Y.BSc. व T.Y.BSc. च्या मुलांसाठी आयोजित करण्यात आला. यात 'वनस्पती उतीसंवर्धन' या विषयावरील प्रात्यक्षिके व व्याख्याने यांचा समावेश होता. या कोर्समध्ये एकूण १५ विद्यार्थ्यांनी भाग घेतला. या कोर्सचे उद्घाटन वनस्पतीशास्त्र विभाग, पुणे विद्यापीठ येथे 'रीडर' या पदावर काम करणाऱ्या डॉ. नूतन मालपाठक यांच्या हस्ते दि. १०/१२/०८ रोजी करण्यात आले. डॉ. मालपाठक यांनी मुलांना Plant Tissue Culture या विषयावर व्याख्यान दिले. या कोर्ससाठी Co-ordinator म्हणून प्रा. अनुराधा कुलकर्णी यांनी काम केले. कु. स्वप्नल पाटील यांनी प्रात्यक्षिके घेतली व व्याख्याने दिली.
- सायन्स असोसिएशनतर्फे आयोजित करण्यात आलेल्या Quiz, Project Competition स्पर्धात तिन्ही वर्षांच्या विद्यार्थ्यांनी भाग घेतला. विविध विषयांवर प्रोजेक्ट मांडले गेले. Herbal cosmetics, tissue culture, Medicinal Plants, Flower arrangement, GMP हे यातील प्रमुख विषय होते.

#### शिक्षकांचे कार्य -

##### डॉ. पाताळे मधुकर वा.

- 1) Schemes - working on UGC sanctioned project pharmacognostic studies of some medicinal & poisonous plants.
- 2) Participated in a workshop organised by Pune University of Samarth Bharat Abhiyan.
- 3) उद्यानविभाग - Participated in one day seminar, organised by MMC College on Globalwarming.

##### प्रा. सौ. कुलकर्णी अनुराधा -

Environment या पर्यावरणसंस्थेच्या Biomedical waste या कार्यक्रमासाठी organizer म्हणून काम केले.

अकोले येथील N.S.S. च्या शिबिरास दि. २२/१२/०८ व २३/१२/०८ रोजी उपस्थिती.

#### Books -

- 1) "Plant resources and Utilization Part - I". Sunny Publication 2008.
- 2) "Basic Biosciences (zoology)" Revised edition 2008. Vision Publication.
- 3) Steering Committee member of Inter College consortium.
- 4) Member of, 'Open Education Resource, (OER) Homi Bhabha Sciences, Mumbai.
- 5) Served as a subject expert for virtual teaching programme of Maharashtra Knowledge Corporation Ltd., Pune.
- 6) Steering Committee Member of Avishkar
- 7) Member of Organizing Committee of Anveshan.
- 8) Member of Interview Panel of 'Nurturing and Nourishing Talent' Programme.
- 9) Served as an Interview Panel Member for zonal level of Avishkar 2008.
- 10) Worked as a selection Committee member for Senior College Teacher Interview.
- 11) Member of Local Managing Committee (LMC) S. P. College, Pune.
- 12) Co-ordinator of Career oriented courses in S. P. College.

#### Dr. A. V. Dusane -

- 1) Post-Graduate visiting faculty at Modern College, Pune.
- 2) Completed research project on "Antidiabetic Plants" funded by University of Pune.
- 3) Presented research paper in Regional conference for Pune University College Teachers Innovation 2008-2009 held at Vidya Pratishthan Baramati - 12-13<sup>th</sup> Nov. 2008.

- 4) Participated in National Symposium on Bio-technology in Plant disease management for sustainable crop protection held at Agharkar Research Institute, Pune - 17-18 Sept. 2008
- 5) Active participation on Reconstructing of F.Y.BSc. (theory) syllabus at H. V. Desai College, Pune. 26<sup>th</sup> July 2008.
- 6) Participation in workshop of F.Y.BSc. (practical) syllabus at Modern College, Ganeshkhind Pune. 17 July 2008.

#### विद्यार्थ्यांचे यश -

- चि. वैभव वझे (तृतीय वर्ष) याने ३,०००/- रुपयांचे राजेश्वर पांडे प्रॉजॅक्ट (द्वितीय क्रमांक) मिळवले.
- एस.वाय.बीएस्सीच्या विद्यार्थिनींनी आविष्कारसाठी Micro propagation वर प्रोजेक्ट सादर केला. (कु. जैन जया, भिंगानिया श्रद्धा, कु. दारशेतकर अश्विनी, कु. धसे श्रद्धा)
- तृतीय वर्षाच्या विद्यार्थ्यांसाठी आपल्या माजी विद्यार्थ्यांनी मार्गदर्शन केले. प्रदीप गुंजाळ (MBA Biotechnology), कु. शीतल वाशिवेकर (M.Sc. Biotechnology) (Bio information) यांनी तृतीय वर्षाच्या विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

## Computer Science

### Department Activities

#### 1. Placement

**Post Graduate :** The following students of current M.Sc. (Computer Science) have been placed

1. Tejashree S. Rathi - Harbinger Systems Pvt. Ltd. Pune
2. Sagar Vairagkar - Sutra Systems India Pvt. Ltd. Pune
3. Anand Vaidya - Aftak Ltd. Pune
4. Shripad Bhargava - Four J's Development Tools (India) Pvt. Ltd. Pune
5. Usha Juge - Product Horizons, Pune

### 2. Teachers' Contributions -

1. Mr. P. P. Bhosale - (a) Attended 1 day State level seminar on "The Evolution of Cyber Threats and need for Increased Security" at Modern College of Arts, Science and Commerce, Ganeshkhind, Pune 53
2. Mr. S. M. Railkar - (a) Participated in 1 day workshop on "Implementation of F.Y.B.Sc. (C.S.) Electronics Syllabus" at Indira College, Pune.  
(b) Participated in 1 day workshop on "S.Y.B.Sc. (C.S.) Electronics Syllabus: Presentations and Feedback" St. Mira College, Pune
3. Mr. D. P. Londhe - (a) Participated in 1 day workshop on "Implementation of F.Y.B.Sc. (C.S.) Electronics Syllabus" at Indira College, Pune.  
(b) Participated in 1 day workshop on "S.Y.B.Sc. (C.S.) Electronics Syllabus: Presentations and Feedback" St. Mira College, Pune
4. Mrs. M. V. Birangi - (a) Participated in 1 day workshop on "Implementation of F.Y.B.Sc. (C.S.) Electronics Syllabus" at Indira College, Pune.  
(b) Participated in 1 day workshop on "S.Y.B.Sc. (C.S.) Electronics Syllabus: Presentations and Feedback" St. Mira College, Pune
5. Mrs. C. P. Dabir - (a) Participated in "Implementation of F.Y.B.Sc. (C.S.) Statistics Syllabus" at Indira College, Pune
6. Mrs. M. M. Deshpande - (a) Participated in 1 day workshop on "Implementation of F.Y.B.Sc. (C.S.) Electronics Syllabus" at Indira College, Pune.  
(b) Participated in 1 day workshop on "S.Y.B.Sc. (C.S.) Electronics Syllabus: Presentations and Feedback" St. Mira College, Pune

7. Mrs. S. V. Khadilkar - (a) Participated in 1 day workshop on "Implementation of F.Y.B.Sc. (C.S.) Electronics Syllabus" at Indira College, Pune.  
(b) Participated in 1 day workshop on "S.Y.B.Sc. (C.S.) Electronics Syllabus: Presentations and Feedback" St. Mira College, Pune
8. Mrs. M. M. Deshpande - (a) Participated in workshop "Introduction of practical course in mathematics of F.Y.B.Sc. (C.S.)" at N. Wadia College, Pune
9. Mr. P. M. Chandanshive - (a) Participated in workshop "Introduction of practical course in mathematics of F.Y.B.Sc. (C.S.)" at N. Wadia College, Pune  
(b) Participated in workshop on "F.Y.B.Sc. (C.S.) question bank for the practical course" at N. Wadia College, Pune.

## Science Association

### Committee members :

#### Teachers :

**Prof. Vinay R. R.,** (In-charge)

Prof. Anuradha Kulkarni, Prof. Atul Phadke, Prof. Avinash Shelar, Prof. Madhavi Deshmukh, Prof. Madhuri Ganu, Prof. Neeraj Nivsarkar, Prof. Nilesh Waghlikar, Prof. Rama Saptarshi, Prof. Sanjeevani Kulkarni, Prof. Seema Ratnalikar, Prof. Shobha Patki, Prof. Sunita Jadhav.

#### Students :

**Ms. Kiran Gaikwad** (In-Charge)

Mr. Bhushan Gadre Mr. Chetan Chaudhari  
Mr. Hitesh Samdani, Mr. Sharannapa Kattimani Ms. Bhagyashree Shete,  
Ms. Prajakta Helwade, Ms. Komal Uchgaonkar, Ms. Vineeta Jagtap,  
Ms. Prachee Tayade, Ms. Snehal Kulkarni,  
Mr. Juby Mariam Andrews

### Activities Conducted -

#### 1. Competitions -

##### 1.1 Lecture Competition :

(Held on 13-Aug-08)

Organized and judged by Prof. Sanjeevani Kulkarni, Prof. Madhavi Deshmukh.

Subject of Students' choice.

**Winners : Senior College** - 1) Prajakta Dhage, 2) Bhushan Gadre, 3) Sayali sheth,

**Consolation-** Snehal Uttekar, Pallavi Chinchwade, Abhimanyu Tadwalkar.

**Junior College-** 1) Pooja Jatkar, 2) Preeti Bairagi, 3) Sanhita Barve.

**Best listener** - Rohit Pande

##### 1.2 Slide show Competition :

(Held on 19-Sep-08)

Organized and Judged by Prof. Rama Saptarshi, Prof. Sanjeevani Kulkarni

Subject: of Students' choice.

**Winners:** 1) Anuj Bhalkikar, 2) Pallavi Chinchwade, 3) Hitesh Samdani,  
**Consolation-** Kiran Gaikwad, Abhimanyu Tadwalkar, Ravikant Balakhsa

##### 1.3 Science Quiz (Held on 19-Dec-08)

Organized by Prof. Neeraj Nivsarkar, Prof. Vinay R. R., Prof. Meenakshi Varma, With Ms. Kiran Gaikwad, Mr. Bhushan Gadre, Mr. Chetan Chaudhari

#### **Winners :**

**1<sup>st</sup> Winner: XI Sc.**

(In-charge- Prof. H G Thombre).

Team members- Hrishikesh Kadam, Amar Shinde, Siddharth Gokhale, Sumit Sambhus

**2<sup>nd</sup> Winner: S. Y. B. Sc.**

(In-charge- Prof. Avinash Shelar).

Team members- Manisha Mahangare, Mousumi Mahato, Prajakta Belsare, Mryunmai Patil

### **3<sup>rd</sup> Winner Post Graduate**

(In-charge- Prof. Dr. Vandana Arbale).

Team members- Ravikant Balakshe, Prasad Sambarkar, Amol Yadav, Prachi Dhorap, Hrishikesh Khaladkar.

#### **Participant teams:**

**XII Sc.** (In-charge- Prof. Neeraj Nivsarkar).

Team Members- Ashreya Iyengar, Prathamesh Karandikar, Nihar Muley, Ranjeet Gakhare.

**T. Y. B. Sc.** (In-charge- Prof. A. V. Dusane),

Team Members- Abhimanyu Tadwalkar, Aditya Vaze, Prajakta Tayade, Hitesh Samdani, Suchita Wageshwari.

**F. Y. B. Sc.** (In-charge- Prof. Sanjeevani Kulkarni)

Team Members- Mayuresh Jadhav, Mayur S. Vishwasrao, Pratik Shewale, Shruti Lele, Vidya Tilak.

### **1.4 Science Quiz** (Held on 23-Dec-08)

Organized by Indian Association of Physics Teachers at Dr. Kalmadi Shamrao Jr. College

**1st Prize won by-** Sagar Chordiya, Saurabh Gandhi, Saurabh Agarwal from Junior college.

### **1.5 General Knowledge Test**

(Held on 23-Dec-08)

Organized by Bharati Vidyapeeth. Local in-charge Prof. H. G. Thombre. 10 Participants.

### **1.6 Project Competition :**

(Held on 23-Jan-09)

**Department - Botany**

**Projects - 14 Students - 26 Staff - 16**

**1<sup>st</sup> Prize Rs. 250/-** Aditya Vaze, Pallavi Yadav.

**2<sup>nd</sup> Prize Rs. 200/-** Pratibha Katti, Prarthana Tagare.

**3<sup>rd</sup> Prize Rs. 150/-** Ashwini Vatkar, Jaya Jain, Ashwini Darshtekar.

**Department - Chemistry**

**Projects - 35 Students - 87 Staff - 38**

**1<sup>st</sup> Prize Rs. 250/- PG** Ravikant Balakshe, Prasad Sambarkar, Amol Yadav, Poornima Pandey

**UG** Shilpa Tatiya, Madhuri Damale, Sumedha Prabhale, Rashmi Khapare

**2<sup>nd</sup> Prize Rs. 200/- UG -** Nandkumar Jadhav

**3<sup>rd</sup> Prize Rs. 150/-**

**UG -** Vineet Lakra, Vikram Vadnerkar, Sachin Pawar, Sumeet Kale, Jeelani Shaikh

**Department - Electronics**

**Projects - 17 Students - 36 Staff - 20**

**1<sup>st</sup> Prize Rs. 250/-** Prachee Tayade

**2<sup>nd</sup> Prize Rs. 200/-** Priya Pande, Poonam Chavan, Sneha Kulkarni, Pankaj Horlikar

**3<sup>rd</sup> Prize Rs. 150/-** Vidya Tilak, Shruti Lele

**Department - Geography**

**Projects - 17 Students - 72 Staff - 28**

**1<sup>st</sup> Prize Rs. 250/-**

**PG -** Rupali Kolta, Sharmili Chillal, Smita Mane, Amod Katikar.

**UG -** Rama Sathe, Gayatri Pundlik, Mrutunjay Tapkir, Tauja Wadekar, Sayali Athavale

**2<sup>nd</sup> Prize Rs. 200/-**

**UG -** Brahmanand Darade, Bhavana Zurange, Maithili Gadgil, Abha Vaishampayan

**3<sup>rd</sup> Prize Rs. 150/-**

**UG -** Amogh Kadge, Nilesh Erwadkar, Sonal Dhage, Mrunmai Patil.

**Department - Mathematics**

**Projects - 20 Students - 53 Staff - 13**

**1<sup>st</sup> Prize Rs. 250/-**



**PG - Amit Mohit, Vishakha Bhosale**  
**UG - Hasmukh Varma, Chaitrali Kshirsagar**  
**Jr. Gouri Kashikar, Pooja Bora**  
**2<sup>nd</sup> Prize Rs. 200/-**  
**UG - Bhooshan Gadre**  
**3<sup>rd</sup> Prize Rs. 150/-**  
**UG - Geetali More, Priyanka Shetty**

**Department - Physics**  
**Projects - 11 Students - 20 Staff - 20**  
**1<sup>st</sup> Prize Rs. 250/-** Amruta Deokar  
**2<sup>nd</sup> Prize Rs. 200/-** Sachin Banale, Smita Deshmukh, Prasad Lonkar  
**3<sup>rd</sup> Prize Rs. 150/-** Mandar Kulkarni

**Department - Statistics**  
**Projects - 17 Students - 50 Staff - 9**  
**1<sup>st</sup> Prize Rs. 250/-** Akshay Sinnarkar, Arvind Chavan.  
**2<sup>nd</sup> Prize Rs. 200/-** Suchita Wageshwari, Dhanashree Vishwasrao, Prajakta Chavan, Adinath Naik.  
**3<sup>rd</sup> Prize Rs. 150/-** Shalaka Chavan, Deepti Pataskar, Pratika Pawar, Asmita Mayur.

**Department - Zoology**  
**Projects - 13 Students - 54 Staff - 16**  
**1<sup>st</sup> Prize Rs. 250/-** Prajakta Dhage, Anjali Kshirsagar, Megha Ukirde, Archana Kulkarni  
**Jr. Pranav Dhamdhere, Rajas Udpikar**  
**2<sup>nd</sup> Prize Rs. 200/-** Sayali Sheth, Pratik Purohit, Abhimanyu Tadwalkar  
**3<sup>rd</sup> Prize Rs. 150/-** Jyoti Paygude, Pallavi Chinchawade, Snehal Uttekar, Priyanka Bhate, Shruti Murudkar.

**Total :**  
**Projects - 144**  
**Students - 398**  
**Staff - 160**

### **1.7 Essay Competition:**

(Held on 4-Feb-09)

Organized Prof. Seema Ratnalikar and Judged by Prof. Vinay R. R.

Subject: of Students' choice.

#### **Winners :**

1) Hitesh Samdani, 2) Hrushikesh Kadam, 3) Amar Shinde

## **2. Competitive Examinations**

### **Sr. No. - 2.1 Exam. - IAIS**

**Date - 29-Aug-08**

**In-charge - Prof. Varsha Wagh**

**Subject - Science, English & Mathematics**

**Participants - 22 participants**

### **Sr. No. - 2.2 Exam. - NSO**

**Date - 20-Nov-08**

**In-charge - Prof. Varsha Wagh**

**Subject - General Science**

**Participants - 52 Participants**

### **Sr. No. - 2.3 Exam. - NSEP**

**Date - 23-Nov-08**

**In-charge - Prof. Anjali Kulkarni**

**Subject - Physics**

**Participants - 87 Participants**

### **Sr. No. - 2.4 Exam. - NSEC**

**Date - 23-Nov-08**

**In-charge - Prof. Meena Barve**

**Subject - Chemistry**

**Participants - 76 Participants**

### **Sr. No. - 2.5 Exam. - NSEB**

**Date - 23-Nov-08**

**In-charge - Prof. Meenakshi Varma**

**Subject - Biology**

**Participants - 9 Participants**

**Sr. No. - 2.6 Exam. - NSEA**

**Date - 23-Nov-08**

**In-charge - Prof. Varsha Wagh**

**Subject - Astronomy**

**Participants - 43 Participants**

**Sr. No. - 2.7 Exam. - NSEJS**

**Date - 23-Nov-08**

**In-charge - Prof. Varsha Wagh**

**Subject - General Science**

**Participants - 2 Participants**

### **3. Science Exhibition**

Held on the occasion of **Urmee-** in eight departments viz. Botany, Chemistry, Electronics, Geography, Mathematics, Physics, Statistics and Zoology

**23-Jan-09** - Inauguration and inspection from 9.30 a.m. to 11.00 p.m.

Exhibition from 1.30 p.m. to 4.30 p.m.

**24-Jan-09** - From 12 noon to 4.30 p.m.

### **4. Felicitation**

**Prof. Atul Phadke was felicitated on 5-Sep-08** by Indian Physics Association, Pune Chapter, at the hands of Mr. Pradeep Niphadkar, Dr. Shankar Patil and was given Dr. M. R. Bhide memorial award for outstanding Physics teacher at junior college.

### **5. Film Show**

**5.1 An Inconvenient Truth**, A film by Al Gore on Global Warming, held on 29-Jul-08, organized by Prof. Vinay R. R. and Prof. Nilesh Wagholikar

**5.2 2001 A Space Odyssey**, A film based on stories of Arthur C. Clark. Shows organized by Marathi Vidnyan Parishad, Pune & National Film Archive of India, on 31-Jan-09.

**5.3 2001 A Space Odyssey**, A film based on stories of Arthur C. Clark. Shows organized by Marathi Vidnyan Parishad, Pune & National Film Archive of India, on 22-Feb-09 (Proposed)

### **6. Lectures**

**Sr. No - 6.1 Date - 5-Sep-08**

**Speaker - Mr. Chandra Mohan**

**Subject - What after B. Sc.? For Post Graduate Students**

**Organizer - Prof. Dr. J. P. Salwekar**

**Sr. No - 6.2 Date - 5-Sep-08**

**Speaker - Mr. Chandra Mohan**

**Subject - What after B. Sc.? For A group Students**

**Organizer - Prof. Vinay R. R.**

**Sr. No - 6.3 Date - 5-Sep-08**

**Speaker - Mr. Chandra Mohan**

**Subject - What after B. Sc.? For B group Students**

**Organizer - Prof. Vinay R. R.**

**Sr. No - 6.4 Date - 9-Sep-08**

**Speaker - Dr. S. D. Mahajan**

**Subject - Plants and engineering**

**Organizer - Prof. Vinay R. R.**

**Sr. No - 6.5 Date - 27-Nov-08**

**Speaker - Mr. Suresh Naik**

**Subject - ISRO's Chandrayan and other expeditions**

**Organizer - Prof. Vinay R. R.**

**Sr. No - 6.6 Date - 7-Feb-09**

**Speaker - Dr. Sulabha Kulkarni**

**Subject - Nanotechnology and Nature**

**Organizer - Prof. Nilesh Wagholikar**

**Sr. No - 6.7**                      **Date - 14-Feb-09**

**Speaker - Dr. Anil Gore**

**Subject - Darwinism**

**Organizer - Prof. Shalini Teke**

### **7. Meetings**

**7.1 - Teachers - 15-Jul-08**

Planning of Activities for 1st term

**7.2 - SAAMs - 16-Jul-08**

Planning of Activities and science Chats

**7.3 - Teachers - 9-Dec-08**

Planning of Activities for 2nd term

### **8. Rajeshwar Pandey Award for Excellence in Science**

**8.1 MCQ test** (held on 27-Dec-08)

Organized by Prof. Nilesh Wagholikar and Prof. Vinay R. R.

30 Participants were selected.

**Names of the candidates passed :** Sagar Pawale, Abhimanyu Tadwalkar, Aditya Vaze, Hitesh Samdani, Maitryee Kulkarni, Payal Patole, Reshma Pol and Shraddha Varhadi.

**8.2 Interviews** (held on 29-Dec-08) by Dr. Rashmi Sasturkar, Dr. Dilip Sheth, Dr. A. V. Dusane and Prof. Vinay R.R.

**8.3 Winners of Rajeshwar Pandey Award for excellence in science**

**1st** Rs. 5000/- Abhimanyu Tadwalkar,

**2nd** Rs. 3000/- Aditya Vaze,

**3rd** Rs. 2000/- Sagar Pawale

### **9. Workshops**

**9.1 Designing of Science Projects.** Held on 5-Aug-08, by Prof. Atul Phadke.

**9.2 For better organization of activities.**

Held on 12-Aug-08, by Dr Sanjyot Apte Prof Vinay R. R., at S. P. College.

### **10. Participation**

**10.1 State level Science Project competition** held on, 1-Sep-08 by The Principal, Balbhim arts and Commerce College, Beed.

**Pallavi Chinchwade** won **2nd prize** for her project on Stem Cells.

**Other Participants:** Kiran Gayakwad, Sayali Sheth, Snehal Uttekar, Jyoti Paygude, Pratik Purohit and Abhimanyu Tadwalkar, Prof. Manisha Mategaonkar guided the students

**10.2 Science Quiz** held on 7-Oct-08 by Rajiv Gandhi zoological park and Wildlife Research Centre, Katraj, Pune. Participants- 1) Hrushikesh Kadam, 2) Abhishek Patel, 3) Amar Shinde.

### **11. Radio talk**

By **Ms. Kiran Gayakwad** broadcasted on 30-Sep-08, by All India Radio, in the program **Yuvawani**, on **Science Association** of S. P. College, Pune

### **12. Science Chats**

Since 25-Jul-08, we had 15 Science Chats on Various Subjects of special relevance with Prof. Atul Phadke and Prof. Vinay R. R.

### **13. Special day celebration**

Helium Day was celebrated on 18-Aug-08 as Discovery of Helium took place in India, at Sindhudurg during a solar eclipse.

### **14. Why I chose science?**

Dr. Madhuri Ganu of Statistics department prepared a questioner for students of XI Sc and of F. Y. B. Sc. Class Students.

### **15. Visits**

**15.1 24-Aug-08 Dongarwadi.** Prof. Shrinath Kawde guided the visit. Organized by Dr. Sunita Jadhav

15.2 23-Sep-08 **BARC**. Bhabha Atomic Research Centre, Trombay and Urja Park, Kanhe. Organized by Prof. Vinay R. R.

15.3 20-Jan-09 **BARC**. Bhabha Atomic Research Centre, Trombay. Organized by Prof. Madhavi Deshmukh, Prof. D H. Sathe.

### 16. Wall papers

1<sup>st</sup> wall paper was published on 2-Aug-08, edited by Prof. Shobha Patki and Prof. Vinay R. R.

16 wall papers were published non-periodically during the year 2008-09 on Recent Sciences !

### 17. Proposed

**Exhibition : 28-Feb-09**

In collaboration with Marathi Vidnyan Parishad, Pune

**Sky is not the limit... !**

**Competition : 28-Feb-09**

In collaboration with Marathi Vidnyan Parishad, Pune

**Vidnyan Ranjan Spardha 2009**

**Felicitation : 23-Mar-09**

**Students passed in various competitive examinations**

SC. Association मध्ये मराठी विज्ञान परिषद, पुणे विभाग आयोजित विज्ञान रंजन स्पर्धा २००९ मध्ये स. प. महाविद्यालयातील पुढील विद्यार्थ्यांना पारितोषिके मिळाली.

- ऋषिकेश सुभाष कदम
  - स्नेहा बाळासाहेब फाळके
  - श्रद्धा सतीश गायकवाड
- मनःपूर्वक अभिनंदन !

## वाणिज्य शाखा

शैक्षणिक वर्ष २००८-२००९ मध्ये वाणिज्य - शाखेअंतर्गत खालील कार्यक्रम झाले :

१. वाणिज्य शाखेची माजी विद्यार्थिनी कु. संपदा सुरेश मेहता मे, २००८ मध्ये जाहीर झालेल्या I.A.S. परीक्षेच्या निकालानुसार महाराष्ट्र राज्यात सर्वप्रथम व संपूर्ण भारतात २०वी आली. कु. संपदाच्या या दैदीप्यमान यशानिमित्त वाणिज्य मंडळातर्फे तिचा कौतुक समारंभ बुधवार दि. ३० जुलै, २००८ रोजी सकाळी ९.०० वाजता वर्ग क्र. १९ (ज्ञानेश्वर सभागृह) मध्ये आयोजित केला होता. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी प्राचार्य डॉ. मा. अ. पेंडसे होते. यावेळी उपप्राचार्या डॉ. सौ. छाया आबनावे, तसेच विभागातील सर्व प्राध्यापक व विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. विद्यार्थ्यांना I.A.S. परीक्षेची माहिती व्हावी, यासाठी कु. संपदाची मुलाखत या प्रसंगी आयोजित केली होती. विद्यार्थी व प्राध्यापक यांच्या विविध प्रश्नांना तिने समर्पक उत्तरे दिली. F.Y.B.Com. मार्च २००८ च्या परीक्षेत गुणवत्ता प्राप्त केलेल्या विद्यार्थ्यांचा कु. संपदाच्या हस्ते सत्कार करण्यात आला. या आगळ्यावेगळ्या कार्यक्रमाचे यशस्वी आयोजन प्रा. डॉ. सौ. सरोज हिरेमठ यांनी केले होते.

२. वाणिज्य शाखेकडे Bachelor of Business Administration (B.B.A.) हा तीन वर्षांचा पदवी अभ्यासक्रम ऑगस्ट, २००८ मध्ये सुरू झाला. महाविद्यालयात हा अभ्यासक्रम सुरू करण्यासाठी उपप्राचार्या डॉ. सौ. छाया आबनावे यांनी विशेष परिश्रम केले.

३. शैक्षणिक वर्ष २००७-२००८ मध्ये विद्यापीठ अनुदान मंडळाकडून मिळालेल्या अनुदानातून वाणिज्य शाखेकडे दोन Job Oriented Courses सुरू करण्यात आले.

१) Computerised Accounting

२) Stock Market

या वर्षी या दोन्ही कोर्सेसची दुसरी बॅच सुरू करण्यात आली. Computerised Accounting साठी ३० विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला होता. त्यांना प्रा. उ. नी. किवळकर व प्रा. अनिल मेंडजोगी यांनी मार्गदर्शन केले. Stock Market साठी ८ विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला होता. त्यांना प्रा. प्रशांत काळे यांनी मार्गदर्शन केले. या दोन्ही कोर्सेसचे co-ordinator म्हणून प्रा. सी. जे. कुलकर्णी यांनी काम पाहिले.

४. सोमवार दि. २९-९-२००८ रोजी M.Com. च्या विद्यार्थ्यांसाठी वाणिज्य मंडळातर्फे विभागातील ज्येष्ठ प्राध्यापक डॉ. सुधीर अलूरकर यांचे 'Personality Development' या विषयावर व्याख्यान आयोजित करण्यात आले होते. डॉ. अलूरकर यांनी इंग्रजीमधून विद्यार्थ्यांशी अतिशय प्रभावीपणे संवाद साधला. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी प्राचार्य डॉ. मा. अ. पेंडसे होते. या प्रसंगी विभागातील सर्व प्राध्यापक, अन्य विभागांमधील प्राध्यापक व विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. या कार्यक्रमाचे आयोजन प्रा. उ. नी. किवळकर यांनी केले होते. हा कार्यक्रम वर्ग क्र. १७ मध्ये सकाळी ९.३० वाजता संपन्न झाला.
५. सोमवार दि. ३०-३-२००९ रोजी मा. प्राचार्य डॉ. मा. अ. पेंडसे यांना सेवानिवृत्तीच्या शुभेच्छा देण्यासाठी विभागातर्फे छोटासा कार्यक्रम आयोजित केला होता. हा कार्यक्रम, मा. प्राचार्यांनी विभागासाठी उपलब्ध करून दिलेल्या जागेत (वर्ग क्र. ७) मध्ये सकाळी ९.०० वाजता संपन्न झाला. याप्रसंगी वरिष्ठ महाविद्यालय, कनिष्ठ महाविद्यालय, व्होकेशनल विभाग व B.B.A. चे सर्व प्राध्यापक उपस्थित होते. मा. प्राचार्यांबद्दल कृतज्ञता व्यक्त करणारे विचार उपस्थितांपैकी काहींनी व्यक्त केले. तसेच त्यांनी सेवानिवृत्तीनंतरच्या आयुष्यासाठी शुभेच्छा दिल्या. याप्रसंगी मा. प्राचार्यांचा पुष्पगुच्छ, श्रीफळ व भेटवस्तू देऊन सत्कार करण्यात आला. मा. प्राचार्यांनी सत्काराला

उत्तर दिले. प्रा. सौ. आरती पटवर्धन यांच्या सुरेल गायनाने कार्यक्रमाचा गोड शेवट झाला.

६. याशिवाय वर्षभर अभ्यासक्रमातील निरनिराळ्या विषयांसाठी 'Guest Lectures' आयोजित करण्यात आली होती.

#### प्राध्यापकांचे विशेष कार्य :

##### Dr. Rashmi Hebalkar -

- Faculty at workshops / Management Development Programmes -
- \* **Tata Motors** - Team building & Leadership for Managers, Supervisors, workers.
- \* **Hindustan Pressings** - Transactional Analysis - Supervisors
- \* **Vishay components** - Work ethics & productivity - Supervisors / Workers
- \* **ARAI** - Personality development - employees
- \* **Universal Constructions** - HR skills - Managers
- \* **M-Tech Solutions** - Training of Trainers - Managers
- \* **Alpha Engineers** - Directors' development programme.
- \* **Renu Electronics** - Communication skills, Motivation and Leadership for Employees.
- \* **Sinhagad Institute** - Communication skills, Induction Programme for students
- \* **Central Institute of Training (State Transport)** - Personality development, Work ethics, communication skill-conductors, clerks, controllers
- \* **Force Motors** - Fun and joy at work - Managers
- \* **Yashada** - Group dynamics for deputy general managers.
- \* **S.P. (Vidyarthi Kalyan Mandal)** - Study Habits.

- Worked as the co-coordinator and faculty for BBA Department
- Taught two papers 1) Strategic Management, 2) Research Methodology to M.Com. students
- Co-coordinated one event at Urmī 'Krazy Kiya Re -- Ad-mad Show'
- Member of Quality Assurance Committee, Parshuramiya Editorial Committee, Samvadini Vidyarthini Manch.

### **Commerce Association Junior College**

8th Aug. 2008 - Guest Lecture by Miss. Sampada Mehta C.A., I.A.S. past-student of our college on 'Preparation for Competitive Examination'. Prof. A. G. Gadadare took initiative in arranging the programme.

Prof. Y. M. Tambe organised the following programmes :

23/8/08 For XI & XII Arts & commerce students a audio visual show for promoting N.C.C. Naval.

27/8/08 Prof. Peter Foster, U.S.A. Maths teacher who was visiting our college as a guest teacher guided students of XI Commerce and answered their questions.

### **Report for Urmee Botany Department**

Science Exhibition was organised on 23/1/09 & 24/1/09. The exhibition was inaugurated by the chief - guest Dr. V. D. Ranade - Head of the Botany Dept. M.E.S. Garware College. Total number of projects were 13.

- 1) **Title of the project** - Antidiabetic plants (guided by Dr. Dusane A. V.)  
Consolation Prize Botany dept.

**Students Participated** - Shelke Vaibhav (F.Y.B.A), Garbhe Sanket.

- 2) **Title of the project** - Herbal Products (Creams / Lotions / Herbal teas) guided by Dr. Patole M. W.

**Students Participated** - Borade Neeraj, Kharatmal Mayur, Sonawane Sampada (All T.Y.B.Sc.)

- 3) **Title of the project** - Oilgae (Ahgae as Sources of Biofuels guide - Dr. Dusane A. V.

**Students Participated** - Kulkarni Pallavi, Kenjale Radhika (T.Y.B.Sc.)

- 4) **Title of the project** - Plant DNA isotation (guide Dr. Dusane A. V.

**Students Participated** - Kenjale Radhika, Kulkarni Pallavi (T.Y.B.Sc.)

- 5) **Title of the project** - Blue Print & Life (genetic ban's of inheritance) guide Patil Swapnal

**Students Participated** - Ghadge Anagha, Kulkarni Archana

- 6) **Title of the project** - Bioengineering (Principles of strength, shers distribution of load in Plants) guide - Patil Swapnal - 3<sup>rd</sup> Prize

**Students Participated** - Jaya Jain, Vatkav Ashwini, Darshetkar Ashwini, Ghadge Anagha

- 7) **Title of the project** - Micro - propagation of Vallaris heyail (Tissue culture of a medicinal plant Vallavis) guide - Mrs. Kulkarni Anuradha

Consolation Prize - Departmental Prize

**Students Participated** - Jain Jaya, Darshetkar Ashwini (S.Y.B.Sc.)

- 8) **Title of the project** - Micro - propagation of withania Somnifera (अश्वगंधा) (Tissue culture of - a medicinal plant अश्वगंधा guide - Mrs. Kulkarni Anuradha)

**2<sup>nd</sup> Prize**

**Students Participated** - Tagare Prarthana, Katti Pratibha (T.Y.B.Sc.)

- 9) **Title of the project** - In Visho Secondary metabolic production in Withania Somuifera guide - Mrs. Kulkarni Anuradha

**1<sup>st</sup> Prize**

**Students Participated** - Yadav Pallavi, Vaze Aditya (T.Y.B.Sc.)

- 10) **Title of the project** - Ascent of sap  
**Students Participated** - Jaya Jain, Vatkar Ashwini

- 11) **Title of the project** - Embrio Culture, guide - Swapnal Patil

**Students Participated** - Kamar Sheikh (T.Y.B.Sc.)

- 12) **Title of the project** - Model of Bottle garden (Patil Swapnal (guide)/ Sohoni Madam

**Students Participated** - Shedge Pranjal, Vineeta Jagtap (F.Y.B.Sc.)

- 13) **Title of the project** - Aromatic Oils  
**Students Participated** - Rajendra Kedar (F.Y.B.Sc.)

In all 26 participants presented their projects. 2 projects were given Consolation Prizes by the Department of Botany.

## डॉ. आंबेडकर अध्यासन राज्यस्तरीय चर्चासत्र

‘सामाजिक बहिष्कृतता आणि सर्वसमावेशक धोरण’ या विषयावरील राज्यस्तरीय चर्चासत्र पुण्यातील स. प. महाविद्यालयात झाले. विद्यापीठ अनुदान पुरस्कृत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर अभ्यास केंद्रातर्फे हे २ दिवसांचे चर्चासत्र होते. शिक्षण प्रसारक मंडळीच्या नियामक मंडळाचे उपाध्यक्ष अनंतराव माटे यांच्या हस्ते उद्घाटन झाले. प्रमुख वक्ते म्हणून विचारवंत आणि लेखक डॉ. आनंद तेलतुंबडे आणि प्रा. विलास वाघ होते.

डॉ. तेलतुंबडे म्हणाले, “इतर समाजाला आरक्षण हे केवळ राजकारणासाठी बोलले जात आहे. ज्या देशात जनता कुठल्या ना कुठल्या अंगाने बहिष्कृत ठरते, तिथे आरक्षणासारखे उपाय हे सर्वसमावेशक धोरण ठरू शकत नाही. या जनतेचे सर्वांगीण सबलीकरण हेच खरे या राज्याचे आणि देशाचे सर्वसमावेशक धोरण ठरते. त्या अनुषंगाने आपले राज्यकर्ते कुचकामी ठरले आहेत.”

“सामाजिक बहिष्कृतता आणि सर्वसमावेशक धोरण या संज्ञेचा संकल्पनात्मक अर्थ आपल्या देशाच्या बुद्धिवंतांनी किंवा राज्यकर्त्यांनी मुळीच लक्षात घेतला नाही. आपले आरक्षणाचे धोरण संकल्पनात्मक पातळीवरच दोषपूर्ण आहे,” अशी टीका डॉ. आनंद तेलतुंबडे यांनी केली.

प्रा. विलास वाघ म्हणाले, “पुढारलेल्या ब्राह्मण आणि मराठा जातीची संमेलने आता होत आहेत. सर्व जाती-जमातींच्या संघटना उभ्या राहात आहेत. हा राष्ट्रद्रोह असून त्यामुळे देशाचे फार मोठे नुकसान होत आहे.”

या वेळी विचारपीठावर प्राचार्य डॉ. माधव पेंडसे, प्रा. विलास वाघ, शास्त्रशाखेचे उपप्राचार्य विनायक सोलापूरकर, तसेच डॉ. आंबेडकर अभ्यास केंद्राचे संचालक, उपप्राचार्य आणि या चर्चासत्राचे मुख्य निमंत्रक डॉ. सुभाष खंडागळे हे उपस्थित होते. प्राचार्य डॉ. माधव पेंडसे यांनी प्रमुख पाहुण्यांचा सत्कार केला. डॉ. खंडागळे यांनी प्रस्ताविक केले. उपप्राचार्य सोलापूरकर यांनी आभार मानले. डॉ. संज्योत आपटे यांनी सूत्रसंचालन केले.

## College Development Committee

- 1) The college received a grant of Rs. 3,05,000 from the University of Pune under the Quality Improvement Programme.
- 2) Out of this, Rs. 60,000 was given as Equipment Grant and Rs. 20,000 to departments for conducting Guest lectures.

3) The remaining grant was shared by the following departments for organising seminars.

- (a) A National Conference on 'S. O. I. T. Topographical maps as a GIS Data Source' - Department of Geography - Rs. 1,25,000
  - (b) A state level Seminar on 'The emerging role of Psychometry in the 21st Century' - Department of Psychology - Rs. 60,000.
  - (c) A State level seminar on 'Ramayana' - A Critecal study - Department of Sanskrit - Rs. 60,000.
  - (d) A State level seminar on 'Aesthetics' - Department of Philosophy - 60,000.
  - (e) A Local level workshop on 'Yoga and Suryanamaskar for Human well being' - Department of Physical Education - Rs. 20,000.
  - (e) A workshop under syllabus 'The classical Indian Philosophy and the Young Mind' - Department of Philosophy - Rs. 20,000.
- 4) The college has submitted 4 Courses to the UGC, New Delhi under its career Oriented Courses Programme these courses have been submitted by the Departments of Botany, Zoology, Geography and one is a general course on Communication skills.
- 5) The college also submitted its requirements for the Under Graduate and Post Graduate Courses to the UGC under the XI<sup>th</sup> Plan.
- 6) The Department of Geography will be submitting its proposal under the 'FIST' programme to the Department of Science and Technology, New Delhi.

## कलामंडळ

- १) **सुमन करंडक** (आंतरमहाविद्यालयीन नाट्यवाचन स्पर्धा) : सिद्धार्थ चांदेकर : वैयक्तिक अभिनय पारितोषिक.
- २) **पुरुषोत्तम करंडक** (आंतरमहाविद्यालयीन एकांकिका स्पर्धा) 'कामवाल्या बाया' या एकांकिकेमध्ये आरती वडगबाळकर हिला अभिनयाचे पारितोषिक.
- ३) **सरपोतदार करंडक** (आंतरमहाविद्यालयीन प्रसंगनाट्यस्पर्धा - सांघिक द्वितीय सिद्धार्थ चांदेकर : अभिनय - प्रथम पारितोषिक
- ४) **'हार्मनी'** आंतरमहाविद्यालयीन विविध गुणदर्शन स्पर्धा  
द्वंद्वगीत : प्रथम पारितोषिक : पालवी बापट व रमा कुलकर्णी  
नृत्य : प्रथम : संस्कृती बालगुडे  
पाश्चिमात्य गायन : तृतीय : पालवी बापट  
द्वंद्वनृत्य : तृतीय पारितोषिक : स्नेहा गोडसे व मुक्ता ढवळे
- ५) **'वेदान्त आंतरमहाविद्यालयीन संगीत स्पर्धा'**  
द्वंद्वगीत : प्रथम : पालवी बापट व रमा कुलकर्णी  
भावगीत : द्वितीय : पालवी बापट  
Best college of the year : स. प. महाविद्यालय, पुणे
- ६) **'मुड इंडिगो'** (हार्मनीमध्ये) आंतरमहाविद्यालयीन स्पर्धा : संपूर्ण भारतातील महाविद्यालयांचा सहभाग शास्त्रीय नृत्य (कथक) : प्रथम : मधुरा गोडबोले
- ७) **पुष्पराज करंडक** (आंतरमहाविद्यालयीन प्रसंगनाट्य स्पर्धा)  
विशेष नैपुण्य : सिद्धार्थ चांदेकर
- ८) **Prestige creative foundation** : (आंतरमहाविद्यालयीन नृत्यस्पर्धा)



प्रथम पारितोषिक : संस्कृती बालगुडे

सांघिक द्वितीय पारितोषिक

### फिरोदिया करंडक

#### अभिनय उत्तेजनार्थ -

१) सिद्धार्थ चांदेकर, २) प्रथमेश

शिल्पकला द्वितीय - १) साफल्य वनवासे

#### गायन उत्तेजनार्थ -

१) पालवी बापट, २) रमा कुलकर्णी

'तेंडुलकर समजून घेताना' हा एक दर्जेदार कार्यक्रम १२ जुलै २००८ रोजी कलामंडळाने सादर केला. प्रा. पुष्पा भावे यांचे अभ्यासपूर्ण भाषण झाले. तेंडुलकरांच्या विचारप्रक्रियेचा मागोवा घेतला आणि त्यांच्या अनेक नाटकांचे रसग्रहण केले. 'आमच्यावर कोण प्रेम करणार' आणि समन्वयने केलेले 'रामप्रहर' आणि आसक्ताने सादर केलेले 'लेटर टू तेंडुलकर' हे कार्यक्रम रसिकांची दाद घेऊन गेले.

## वादसभा

### ० १ ऑगस्ट २००८ - लो. टिळक पुण्यतिथी

वादसभा २००८-०९ या शैक्षणिक वर्षाचे उद्घाटन

अध्यक्ष : प्रा. वि. द. सरलष्कर

प्रमुख वक्ते :

ज्येष्ठ इतिहासतज्ज्ञ प्रा. डॉ. राजा दीक्षित

विषय : लोकमान्य टिळक - एक दर्शन

प्रा. रावबाहदूर गोडबोले स्मृतिप्रित्यर्थ देण्यात येणारे सत्शील विद्यार्थी पारितोषिक - भूषण गद्रे (द्वि. व. सा.) यास देण्यास आले

### ० वालचंद हिराचंद वक्तृत्व स्पर्धा

विषय : Global Warming, ऊर्जासंकट

परीक्षक : प्रा. रेखा डांगे, प्रा. अनुजा राजमाचीकर,

श्री. संदीप बर्वे

बक्षीस : प्रथम क्रमांक - पूजा रानडे

द्वितीय क्रमांक - मेघा पाटील

तृतीय क्रमांक - भारत पाटील

उत्तेजनार्थ - सिद्धनाथ गानू

### ० ३० ऑगस्ट २००८ - कनिष्ठ महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांना वक्तृत्व, कथाकथन आणि कविता वाचन स्पर्धा

परीक्षक : प्रा. तारा थोरात, प्रा. शशी निघोजकर

### ० कै. डॉ. पु. ग. सहस्रबुद्धे राज्यस्तरीय वक्तृत्व स्पर्धा - १४, १५ डिसेंबर २००८

विषय :

भारताची अवकाश भरारी - चांद्रयान

मन मनास उमगत नाही

रूढिप्रधान बांधिलकीला नकार ?

एकाचा नायक दुसऱ्याचा प्रतिनायक

आर्थिक संकटाच्या पार्श्वभूमीवर

जागतिकीकरणाचा पुनर्विचार

आंतरिक शांततेच्या शोधात बहिर्गत प्रवास

करंडक विजेते - विधी महाविद्यालय, पुणे

प्रीतेश देशपांडे, भाऊसाहेब आजबे

परीक्षक : श्री. विनोद शिरसाट, डॉ. सुधांशु गोरे,

श्रीमती अस्मिता पारगावकर

बक्षिस समारंभ -

प्रमुख पाहुणे श्री. रणजीत गाडगीळ (Lead India)

### विद्यार्थ्यांनी प्राप्त केलेले नैपुण्य -

#### १) सिद्धनाथ गानू (F.Y.B.A.)

१) वालचंद हिराचंद वक्तृत्वस्पर्धा (S. P. College) उत्तेजनार्थ

२) न्या. रानडे राज्यस्तरीय वादविवाद स्पर्धा, पुणे वैयक्तिक प्रथम क्रमांक, सांघिक प्रथम

३) सरस्वती भुवन राज्यस्तरीय वादविवाद स्पर्धा, औरंगाबाद, वैयक्तिक प्रथम क्रमांक

४) सर मोक्षगुंडम विश्वेश्वरैय्या राज्यस्तरीय उत्स्फूर्त वक्तृत्वस्पर्धा (C.O.E.P. PUNE), वैयक्तिक प्रथम क्रमांक

५) गुरुवर्य रा. प. सबनीस राज्यस्तरीय वादविवाद स्पर्धा, नारायणगाव, वैयक्तिक प्रथम क्रमांक

### २) भारत पाटील (T.Y.B.A)

१) न्या. रानडे राज्यस्तरीय वादविवाद स्पर्धा, सांघिक विजेतेपद.

२) छत्रपती शिवाजी महाविद्यालय, जुन्नर राज्यस्तरीय वादविवाद स्पर्धा प्रथम क्रमांक

३) हुतात्मा राजगुरु महाविद्यालय आयोजित राज्यस्तरीय वक्तृत्वस्पर्धा उत्तेजनार्थ

४) एस. एम. जोशी सोशालिस्ट फाऊंडेशन वादविवाद स्पर्धा सांघिक द्वितीय विजेतेपद.

५) गुरुवर्य रा. प. सबनीस वादविवाद स्पर्धा नारायणगाव. वक्तृत्व - द्वितीय, वादविवाद - उत्तेजनार्थ.

६) बालचंद हिराचंद वक्तृत्वस्पर्धा (S. P. College) द्वितीय क्रमांक

### ३) अमिता घडफळे (११वी शास्त्र)

१) अण्णासाहेब आवटे, मंचर करंडकविजेती वैयक्तिक उत्तेजनार्थ

२) मोरोपंत करंडक नियोजित प्रथम क्रमांक

### ४) स्नेहा कुलकर्णी (F.Y.Bsc)

१) सिद्धकला आयुर्वेदिक महाविद्यालय, संगमनेर डॉ. वसंतराव सराफ स्मृती करंडक विजेती राज्यस्तरीय वक्तृत्वस्पर्धा

२) अलर्ट संस्थेतर्फे घेण्यात आलेल्या वक्तृत्व स्पर्धेत प्रथमक्रमांक

३) एस. एम. जोशी सोशालिस्ट फाऊंडेशन वादविवाद सांघिक द्वितीय विजेतेपद

### ५) कौस्तुभ साऊरकर (S.Y.B.A)

१) सिद्धकला आयुर्वेद महाविद्यालय, संगमनेर आयोजित राज्यस्तरीय डॉ. वसंतराव सराफ स्मृती करंडक विजेता.

२) दौंड येथील राज्यस्तरीय वक्तृत्वस्पर्धा उत्तेजनार्थ क्रमांक.

### ६) केतकी सगरोळीकर (F.Y.B.A)

श. वा. चिरमुले राज्यस्तरीय कथालेखन स्पर्धा प्रथम क्रमांक

### ७) तृप्ती नारकर

महावीर महाविद्यालय आयोजित राज्यस्तरीय वक्तृत्वस्पर्धा उत्तेजनार्थ

### ८) गायत्री पंडित

श. वा. चिरमुले राज्यस्तरीय कथालेखन स्पर्धा तृतीय क्रमांक

## जिमखाना

• वर्ष २००८-०९ या शैक्षणिक वर्षासाठी श्री. तुषार सोनावणे (G.S.), श्री. प्रतीक जाधव (I.C.S.R.), कु. इंद्रायणी भोसले (I.C.S.R.) यांची विद्यार्थी प्रतिनिधी म्हणून नेमणूक करण्यात आली.

• महाविद्यालयाने शैक्षणिक वर्षामध्ये आंतर-महाविद्यालयीन बास्केटबॉल, खो-खो, क्रिकेट, जलतरण, हॉकी स्पर्धांचे यशस्वी आयोजन केले.

• पुणे शहर आंतर महाविद्यालयीन स्पर्धेत यशस्वी झालेले संघ :

१) क्रिकेट - मुले, विजयी

२) सॉफ्टबॉल - मुले, उपविजयी

३) बेसबॉल - मुले, उपविजयी

४) क्रिकेट - मुली, उपविजयी

५) बास्केटबॉल - मुली, विजयी

६) बास्केटबॉल - मुले, उपविजयी

- पुणे शहर आंतरमहाविद्यालयीन बास्केटबॉल स्पर्धेत स. प. महाविद्यालयाच्या मुलींनी सलग ३ वर्षे अजिंक्यपद संपादन करून विजयाची हॅटट्रिक केली. कर्णधार सायली क्षीरसागर, आरती शिंदीकर, धन्वंतरी कदम या खेळाडूंनी महाविद्यालयास यश मिळवून दिले.
- **विशेष उल्लेखनीय क्रीडाप्राविण्य :**
- १) **प्रज्ञा गद्रे** - बॅडमिंटन, कॉमनवेल्थ पुणे. या स्पर्धेत भारतीय संघात निवड
- २) **सायली द्रविड** - अॅथलेटिक्स १००, २०० मी. धावणे, कॉमनवेल्थ स्पर्धेत भारतीय संघात निवड
  - राष्ट्रीय कुमार स्पर्धेत सुवर्णपदक
  - अश्वमेध स्पर्धेत सुवर्णपदक
- ३) **कुलदीप बोंगे** - १००, २०० मी. धावणे, राष्ट्रीय स्पर्धेत महाराष्ट्र संघात निवड
  - अश्वमेध स्पर्धेत रजतपदक
- ४) **विजय चौधरी** - कुस्ती, अखिल भारतीय आंतरविद्यापीठ स्पर्धेत कांस्यपदक
- ५) **निकिता उशीर** - रायफल शूटिंग, अखिल भारतीय आंतरविद्यापीठ स्पर्धेत कांस्यपदक
- ६) **प्रतिभा वाबळे** - सॉफ्टबॉल, अखिल भारतीय आंतरविद्यापीठ स्पर्धेत सतत ५ वर्षे निवड
- ७) **पार्वती बाकळे** - महाराष्ट्र राज्य महिला क्रिकेट संघात निवड
- ८) **इंद्रायणी भोसले** - सॉफ्टबॉल, क्रिकेट, बेसबॉलसाठी पुणे विद्यापीठ संघात सलग ३ वर्षे निवड
- ९) **अनिरुद्ध शर्मा** - सॉफ्टबॉल, बेसबॉल, सलग २ वर्षे पुणे विद्यापीठ संघात निवड
- १०) **जयगोविंद यादव** - अॅथलेटिक्स ८००, १५०० मी. धावणे, पुणे विद्यापीठ संघात सलग ३ वर्षे निवड.
- ११) **दीप्ती चाफेकर** - पुणे विद्यापीठ टेबलटेनिस संघात सतत ३ वर्षे निवड.
- १२) **प्रतिभा जोगळेकर** - जलतरण. ३ वर्षे पुणे विद्यापीठ संघाचे प्रतिनिधित्व.
- १३) **जगदीश वर्दे** - क्रिकेट, डेव्हिड करंडक विजयी संघ कर्णधार.
- १४) **मीनल परदेशी** - व्हॉलीबॉल, महाराष्ट्र राज्य संघात निवड.
- १५) **प्रतीक जाधव** - कॉर्फबॉल, महाराष्ट्र राज्य संघात निवड.
- १६) **स्वप्निल धुमाळ** - परशुरामीय श्री
- १७) **श्रीकांत मारटकर** - सॉफ्टबॉल, बेसबॉल, पुणे विद्यापीठ प्रतिनिधित्व.
- १८) **आशिष पंडित** - सॉफ्टबॉल, बेसबॉल, पुणे विद्यापीठ प्रतिनिधित्व.
- **कनिष्ठ परशुरामीयन्सनी यावर्षी उत्कृष्ट कामगिरी केली.**
- १) **क्रिकेट** - मुली, सतत ३ वर्षे विजयी
- २) **क्रिकेट** - मुले, २ वर्षे विजयी
- ३) **हॉकी** - मुली, विजयी
- ४) **खो-खो** - मुली, विजयी
- ५) **खो-खो** - मुले, विजयी
- ६) **बेसबॉल** - मुले, विजयी
- ७) **सॉफ्टबॉल** - मुले, विजयी
- **उल्लेखनीय कामगिरी :**
- १) **जलजा शिरोळे** - शालेय स्पर्धेत कांस्यपदक
- २) **अभिजीत साळवी** - १९ वर्षाखालील महाराष्ट्र संघात निवड
- ३) **अक्षय वाईकर** - क्रिकेट, महाराष्ट्र संघात निवड
- ४) **नचिकेत देशपांडे** - क्रिकेट, U/१७ महाराष्ट्र संघात निवड
- ५) **चिराग खुराणा** - क्रिकेट, महाराष्ट्र रणजी ट्रॉफी संघात निवड
- ६) **प्रचेता राठोड** - क्रिकेट, महाराष्ट्र राज्य संघात निवड

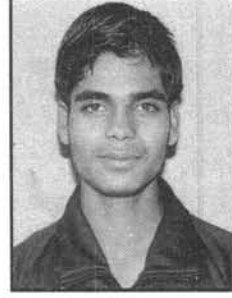
# पुणे विद्यापीठ, राष्ट्रीय, राज्य, विभागीय खेळलेले खेळाडू



इंद्रायणी भोसले  
I.C.S.R. क्रिकेट-विद्यापीठ



प्रतीक जाधव  
I.C.S.R. बास्केटबॉल-विद्यापीठ



कुलदीप बोंगे  
राष्ट्रकुल स्पर्धा



तन्वी मराठे  
क्रिकेट-विद्यापीठ



पार्वती बाकळे  
क्रिकेट-विद्यापीठ



मधुरा आठवले  
क्रिकेट-विद्यापीठ



मधुरा ठोंबरे  
क्रिकेट-विद्यापीठ



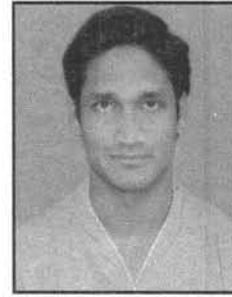
सायली क्षीरसागर  
बास्केटबॉल-विद्यापीठ



आरती शिंदीकर  
बास्केटबॉल-विद्यापीठ



अवंती मोधे  
क्रिकेट-विद्यापीठ



स्वप्निल धुमाळ  
शरीरसौष्टव



हर्षद वाणी  
बॉक्सिंग-विद्यापीठ



स्नेहल ननावरे  
जलतरण-विद्यापीठ



प्रतिभा जोगळेकर  
जलतरण-विद्यापीठ



निकिता उशीर  
रायफल शूटिंग-विद्यापीठ



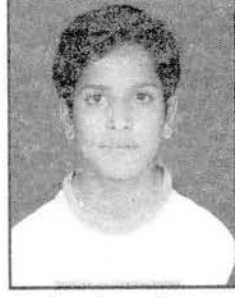
शिवाली दांडेकर  
बुद्धिबळ-विद्यापीठ

(परशुरामीय २००९ / ♦ ११२)

पुणे विद्यापीठ, राष्ट्रीय, राज्य, विभागीय खेळलेले खेळाडू



मयुरी ओतारी  
खोखो-विद्यापीठ



तेजस्विनी वाघोलीकर  
क्रिकेट



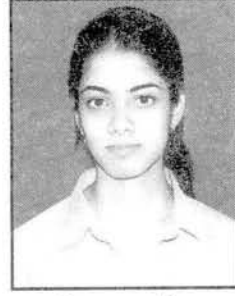
सायली तळेकर  
वेटलिफ्टिंग-विद्यापीठ



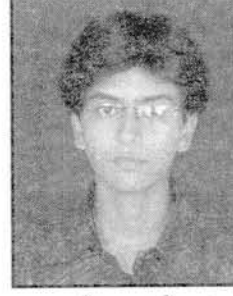
प्राची पवार  
हॉकी-राष्ट्रीय खेळाडू



वैष्णवी मोरे  
लॉन टेनिस-राष्ट्रीय खेळाडू



सुप्रिया कवठेकर  
खोखो-राष्ट्रीय



प्रचेता राठोड  
क्रिकेट-विद्यापीठ



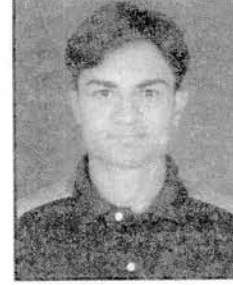
केतन बापट  
सॉफ्टबॉल-राज्यस्तरीय



जगदीश वर्दे  
क्रिकेट-डेव्हिड करंडक



निखिल पराडकर  
क्रिकेट-रणजी ट्रॉफी-कॅप्टन



मंजित नवले  
क्रिकेट-विद्यापीठ



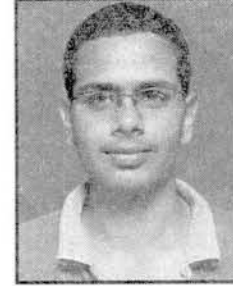
कुणाल शिंदे  
क्रिकेट



नितेश साळेकर  
क्रिकेट-विद्यापीठ



तुषार सोनावणे  
बॉक्सिंग



अद्वैत जोशी  
बास्केटबॉल



आनंद जोशी  
बास्केटबॉल

(परशुरामीय २००९ / ♦ ११३)

# पुणे विद्यापीठ, राष्ट्रीय, राज्य, विभागीय खेळलेले खेळाडू



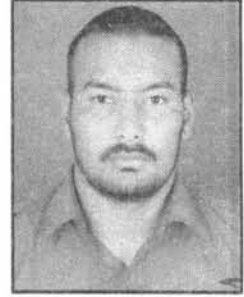
निखिल ढमाले  
बास्केटबॉल



साकेत कुलकर्णी  
फुटबॉल



किरण गोरे  
हातोडाफेक



विजय चौधरी  
कुस्ती-विद्यापीठ



रोहन चव्हाण  
कवड्डी



विकास तापकीर  
कवड्डी



रोहन तावरे  
सॉफ्टबॉल



अनिरुद्ध शर्मा  
सॉफ्टबॉल



प्रतीक त्रिभुवन  
बास्केटबॉल



आदित्य चव्हाण  
जलतरण



महेंद्र बोलाद्रा  
बॉक्सिंग



नचिकेत देशपांडे  
क्रिकेट



प्रणव खडीवाले  
क्रिकेट



जिमित परमार  
क्रिकेट



निरज आठवले  
क्रिकेट



अक्षय वाईकर  
क्रिकेट

(परशुरामीय २००९ / ♦ ११४)

पुणे विद्यापीठ, राष्ट्रीय, राज्य, विभागीय खेळलेले खेळाडू



सूरज माहेश्वरी  
क्रिकेट



शशीधर म्हसकर  
मल्लखांब



कुणाल आहेर  
सॉफ्टबॉल-राज्यस्तरीय



सुहद डोळे  
सॉफ्टबॉल-राज्यस्तरीय



श्रेयस हापसे  
बुद्धिबळ



प्राची हराळे  
क्रिकेट-राज्यस्तरीय



रश्मी पाटील  
क्रिकेट-राज्यस्तरीय



अशिता जैन  
क्रिकेट-राज्यस्तरीय



कश्मिरा भोसले  
क्रिकेट-राज्यस्तरीय



श्वेता खताळ  
क्रिकेट-राज्यस्तरीय



नुपुर नांदेकर  
क्रिकेट-राज्यस्तरीय



करिश्मा मुथा  
हॉकी-राज्यस्तरीय



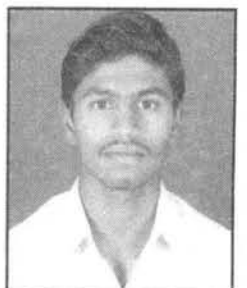
सोनल देशपांडे  
हॉकी-राज्यस्तरीय



रश्मी सोनावणे  
हॉकी-राष्ट्रीय



कौस्तुभ निकम  
खो-खो-राज्यस्तरीय



सुश्रुत मोरे  
खो-खो-राज्यस्तरीय

(परशुरामीय २००९ / ♦ ११५)

# पुणे विद्यापीठ, राष्ट्रीय, राज्य, विभागीय खेळलेले खेळाडू



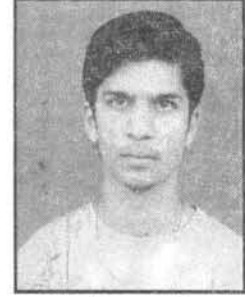
प्रतीक वाईकर  
खो-खो-राज्यस्तरीय



हेरंब धारवेकर  
खो-खो-राज्यस्तरीय



प्रतीक शिरसाठ  
खो-खो-राज्यस्तरीय



हर्षल काळे  
खो-खो-राज्यस्तरीय



तेजस बेद्रे  
जिम्नॉस्टिक



शिवनेरी चिंचवले  
कबड्डी-राज्यस्तरीय



केवल पाचपुते  
बास्केटबॉल-राज्यस्तरीय



विपुल गायकवाड  
कुस्ती



मेजर ध्यानचंद क्रीडादिन - जीवनगौरव पुरस्कार -  
श्री. देविदास जाधव - आंतरराष्ट्रीय व्हॉलीबॉल मार्गदर्शक



- ७) प्राची पवार - हॉकी, विजयी संघाची कर्णधार
- ८) प्रणव रेणावीकर - टेबल टेनिस, महाराष्ट्र राज्य संघात निवड
- ९) शशीधर म्हसकर - मल्लखांब, राज्य स्पर्धेत विजयी
- १०) तेजस बेंद्रे - जिम्नॅस्टिक्स, राज्य स्पर्धेत विजयी
- ११) रिद्धी महाशब्दे - रोप मल्लखांब, राज्य स्पर्धेत सुवर्णपदक
- १२) ऋचा पाटील - अॅथलेटिक्स, महाराष्ट्र राज्य संघात निवड
- १३) समीर पंचपोर - बेसबॉल, सॉफ्टबॉल, महाराष्ट्र राज्य संघात निवड

### मेजर ध्यानचंद राष्ट्रीय क्रीडादिन

२९ ऑगस्ट २००८

मेजर ध्यानचंद यांच्या स्मृतीसाठी भारतवर्षात क्रीडादिन साजरा केला जातो. स. प. महाविद्यालयात गेली ६ वर्षे अतिशय भव्य प्रमाणात क्रीडादिनाच्या निमित्ताने महाराष्ट्र राज्यातील उत्कृष्ट प्रशिक्षक, खेळाडू, संघटक यांना पुरस्कार देऊन सन्मानित केले जाते.

स. प. महाविद्यालयाच्या माजी खेळाडू या कार्यक्रमात अग्रेसर आहेत श्री गजेंद्र पवार, श्री भारत देसडला, श्री गिरीश जैन यांचे सहकार्य मिळते.

यावर्षी श्री. सचिन गोडबोले (खो-खो), श्री. लक्ष्मीकांत खाबीया (बुद्धिबळ) क्रीडासंघटक, श्री. एडविन मोती जॉन (हॉकी), श्री. उपेंद्र मुळे (टेबल टेनिस), श्री. रूपेश मोरे (हॅण्डबॉल) क्रीडा मार्गदर्शक, श्री. अर्जुन मेहता (बास्केटबॉल), श्री. मार्तंड बिनीवाले (टेबल टेनिस), श्री. योगेश ताकवेल (क्रिकेट) हे खेळाडू पुरस्कृत केले.

आंतरराष्ट्रीय मार्गदर्शक (व्हॉलीबॉल) श्री. देविदास जाधव यांना जीवन गौरव पुरस्कार देऊन सन्मानित केले. श्री. दीपक मानकर कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी होते.

### “परशुरामीय श्री” शरीरसौष्ठव स्पर्धा

पुणे जिल्ह्यातील शरीरसौष्ठवपटूंसाठी स. प. महाविद्यालयाची आंतरमहाविद्यालयीन शरीरसौष्ठव “परशुरामीय श्री” स्पर्धा अत्यंत दिमाखाने ६ फेब्रुवारी २००९ रोजी घेण्यात आली. एकूण ७५ खेळाडूंनी सहभाग घेऊन स्पर्धा यशस्वी केली.

मामासाहेब मोहोळ कॉलेजचा श्री. अमित पिसाळ याने “परशुरामीय श्री” हा मानाचा किताब मिळविला. यावर्षी बँक ऑफ महाराष्ट्रने स्पर्धेला सहकार्य केले. श्री. प्रकाश शिंदे, श्री. पारखी, श्री. भगवानसिंग परदेशी कार्यक्रमास उपस्थित होते.

### जिमखाना पारितोषिक वितरण समारंभ

सर परशुरामभाऊ महाविद्यालयाच्या आंतरराष्ट्रीय, राष्ट्रीय, आंतरविद्यापीठ, शालेय स्पर्धेत प्रतिनिधित्व केलेल्या त्याचप्रमाणे विजयी व उपविजयी झालेल्या खेळाडूंचा सत्कार वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभात करण्यात आला. एकूण २५० खेळाडूंना पारितोषिके देण्यात आली.

श्री. किशोर गुंदेचा (राष्ट्रपती पुरस्कार संपादन केलेले, अधीक्षक सेंट्रल एक्सर्साईज), श्री. प्रसाद हसबनीस (वरिष्ठ पोलिस निरीक्षक), सौ. माधवी चिटणीस (क्रिकेट निवड समिती सदस्य, महाराष्ट्र) यांच्या शुभहस्ते खेळाडूंना पुरस्कार प्रदान करण्यात आले. महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. माधव पेंडसे ३१ मार्च २००९ रोजी सेवेतून निवृत्त होत असल्यामुळे त्यांचा सत्कार करण्यात आला.

### वर्ष २००८-०९ साठी निधीनिष्ठ पारितोषिके

- १) रा. ब. बापू हरी गोडबोले पारितोषिक - शरीरसौष्ठव  
- स्वप्निल धुमाळ, प्रतीक जाधव
- २) का. वा. जोशी बॅडमिंटन पारितोषिक -  
- प्रज्ञा गद्रे
- ३) कै. रवींद्र जोशी पारितोषिक - क्रिकेट  
- नितीश साळेकर
- ४) हुतात्मा वसंत दाते पारितोषिक - जलतरण  
- आदित्य चव्हाण, - जलजा शिरोळे

- ५) प्राचार्य श्री. गो. हुल्याळकर पारितोषिक  
- अनिरुद्ध शर्मा
- ६) विश्वभागी बुद्धिबळ पारितोषिक  
- अनिरुद्ध देशपांडे
- ७) गुरुदास आळवणी पारितोषिक बुद्धिबळ  
- श्रेयस हापसे
- ८) भाऊसाहेब आगाशे पारितोषिक क्रिकेट  
- चेतन तेलंग
- ९) वीर सावरकर जलतरण पारितोषिक  
- स्नेहल ननावरे
- १०) श्री. बाबुलाल प्रेमराज झंवर वेटलिफ्टिंग  
- प्रतीक जाधव
- ११) कै. जितेंद्र जोगळेकर पारितोषिक क्रिकेट  
- अवधूत दांडेकर
- १२) कै. रघुनाथ रामचंद्र सासवडकर पारितोषिक क्रिकेट  
- चेतन तेलंग
- १३) डॉ. माधव दत्तात्रय पंडितराव शारीरिक शिक्षण पारितोषिक  
- शारदा चौधरी (F.Y.)  
- पूजा नाडे (S.Y.)  
- आकाश मुळे (T.Y.)
- १४) कै. सौ. वृषाली भरत परांजपे पारितोषिक विभागून  
- प्रज्ञा गद्रे, सायली द्रविड
- १५) प्रा. दि. ब. देवधर पारितोषिक क्रिकेट  
- अवधूत दांडेकर
- जिमखाना पारितोषिक वितरण समारंभ  
वरिष्ठ महाविद्यालय - पुणे विद्यापीठ संघात  
निवड झालेल्या खेळाडूंची नावे
- खो-खो : मयुरी ओतारी
  - सॉफ्टबॉल : प्रतिभा वाबळे, इंद्रायणी भोसले, पार्वती बाकळे, मधुरा ठोंबरे, वर्षा भोसले, तेजस्वी वाघोलीकर, श्रीकांत मारटकर, अनिरुद्ध शर्मा,

आशिष पंडित

- बास्केटबॉल : सायली क्षीरसागर, आरती शिंदीकर, धन्वतरी कदम, ऋता विणा, आनंद जोशी, अदवन जोशी, निखिल ढमाले
- क्रिकेट : इंद्रायणी भोसले, अवंती मोघे, पार्वती बाकळे, मधुरा ठोंबरे, मधुरा आठवले, तन्वी मराठे, जगदीश वर्दे, नितेश साळेकर, अवधूत दांडेकर, चेतन तेलंग, राहुल त्रिपाठी
- बेसबॉल : इंद्रायणी भोसले, वर्षा भोसले, मधुरा ठोंबरे, पार्वती बाकळे, प्रतिभा वाबळे, श्रीकांत मारटकर, अनिरुद्ध शर्मा, आशिष पंडित
- अॅथलेटिक्स : सायली द्रविड, जयगोविंद यादव, कुलदीप बोंगे, किरण गोरे, अश्विनी भावरे, आदिनाथ नाईक
- टेबल टेनिस : दीप्ती चाफेकर
- बुद्धिबळ : शिवाली दांडेकर, अनिरुद्ध देशपांडे
- जलतरण : स्नेहल ननावरे, प्रतिभा जोगळेकर, कृतिका येवले
- कुस्ती : विजय चौधरी
- शूटिंग : निकिता उशीर
- ज्युदो : विपुन गायकवाड
- कबड्डी : विकास तापकीर, आदिती बहिरट, स्नेहा जाधव
- व्हॉलीबॉल : मीनल परदेशी, शीतल शिंदे
- कॉर्फबॉल : प्रतीक जाधव
- बॉक्सिंग : हर्षद वाणी
- वेटलिफ्टिंग : माधुरी काटे, सायली तळेकर
- शरीरसौष्टव : स्वप्निल धुमाळ
- फूटबॉल : साकेत कुलकर्णी
- बॅडमिंटन : प्रज्ञा गद्रे

कनिष्ठ महाविद्यालय - मुली

- क्रिकेट : वर्षा गलांडे, शरयू पुसावळे, प्रचेता राठोड, मानसी पटवर्धन, हर्षदा खोकराळे, प्राची इराळे, श्वेता खताळ, आशिता जैन, नुपूर नांदेकर,

रोशनी भन्साळी, रश्मी पाटील, तनुजा चित्रे, कश्मीरा भोसले

- **खो-खो** : सुप्रिया कवठेकर, निकिता वाईकर, मानसी पाटणकर, श्रुती कुलकर्णी, प्रियांका माळकर, मानसी पटवर्धन, रिकल प्रमाणी, ऋतुजा भोई, शमिका तिखे, अमिता बांदोडकर, रैना जोशी
- **हॉकी** : प्राची पवार, निकिता खरोटे, पूनम लवाटे, राधिका आठल्ये, सोनल देशपांडे, दृष्टी जाधव, करिश्मा मुथा, पूजा देसाई, रश्मी सोनावणे, किमया काळभोर, वैष्णवी मोरे, निकिता सातव, पूनम चाचर
- **कबड्डी** : कोमल गुजर, पूजा धावडे, गीता कवडे, सीमा कालेकर, देविका शिंदे, स्नेहल थोरवे, कल्याणी कुलकर्णी, स्नेहल कोमकर, शिवनेरी चिंचवले
- **टेबल टेनिस** : अश्विनी लाटणे
- **बास्केटबॉल** : केवल पाचपुते
- **जलतरण** : जलजा शिरोळे
- **लॉन टेनिस** : वैष्णवी मोरे
- **वेटलिफ्टिंग** : स्नेहल थोरवे, देविका शिंदे
- **रोप मल्लखांब** : रिद्धी महाशब्दे
- **वुशू** : तेजश्री जगताप
- **अॅथलेटिक्स** : ऋचा पाटील

#### कनिष्ठ महाविद्यालय - मुले

- **बेस बॉल / सॉफ्टबॉल** : समीर पंचपोर, केतन बापट, सुहृद डोळे, सुमित कडेकर, अमोल अणवेकर, अनिकेत जाधव, रोहित धावडे, गंधार देशपांडे, दीपक मदन, कुणाल आहेर, सूरज गांगल, सौरभ खरे, अपूर्व दराडे, अभिषेक जगताप
- **क्रिकेट** : अपूर्व दराडे, सूरज कोतवाल, आदित्य मूलासी, सूरज महेश्वरी, अभिजित साळवी, नचिकेत देशपांडे, जीमीत परमार, अक्षय वाईकर, नीरज आठवले, संकेत कांबळे, केतन बापट, चिराग खुराणा, प्रणव खडीवाले, अमोल साळवी, तेजस साळगावकर

- **खो-खो** : प्रतीक वाईकर, प्रतीक शिरसाठ, कौस्तुभ निकम, सुश्रुत मोरे, अजय साबळे, अनिकेत पोळेकर, रोहित भालेराव, विशाल जोशी, नीरज बोराटे, परेश देव, वल्लभ कापडे, हेरंब घाणेकर
- **टेबल टेनिस** : प्रणव रेणावीकर
- **तायक्वांदो** : संदीप म्हात्रे
- **मल्लखांब** : शशिधर म्हसकर
- **वेटलिफ्टिंग** : प्रतीक जाधव
- **जिम्नॅस्टिक** : तेजस बेंद्रे
- **बुद्धिबळ** : श्रेयस हापसे
- **जलतरण** : आदित्य चव्हाण
- **ज्युदो** : सौरभ पवार
- **कबड्डी** : सुमित शिंदे
- **बास्केटबॉल** : ईशांत साठे
- **बॉक्सिंग** : महेंद्र शर्मा

### 3 MAH ARMD SQN NCC

The year 2008-09 was full of achievements and various activities. This year the total strength of Armd Sqn was 200 out of which 66sw cadets were from S. P. College.

#### Rank Holders :

1. S.U.O. CHAVAN NAMITA (T.Y.B.A.) - T.S.C. Delhi (2007-08)
2. J.U.O. WALIMBE JAHNAVI (T.Y.B.A.) - N.I.C. Orissa (2007-08)

#### Annual Training Camp :

The basic but most important camp is Annual Training Camp (A.T.C.) For the year 2008-09, A.T.C. was held at Pune Group Head Quarter. In this camp 52 cadets from our college had participated. They excelled in various activities like firing, Drill, Line Area Competition, Valley Ball Competition etc.

- **Republic Day Camp :**

Participating in RD parade at Delhi is a great honour for any NCC cadet 6 SW cadets from our college participated in this camp. They have been selected for inter group level

- Cdt PISAL Mayuri (F.Y.B.A.)
- Cdt POWAR Madhuri (F.Y.B.A.)

- **Thal Sainik Camp :**

Along with RDC, another important camp is Thal Sainik Camp (TSC) which is a series of camps and the final camp is held at Delhi. TSC enriches cadet

mental as well as physical capacities. One of our cadets participated in intergroup selection camp.

- CPL AVTAR TEJKaur (S.Y.B.Sc.)
- CPL MORE DISHA (S.Y.B.Sc.)
- L/CPL BHOSALE ASHWINI (T.Y.B.A.)

- **National Integration Camp :**

In this camp cadets from all over the country participate and share their culture, thoughts among themselves. This leads to national Integration. This year this camp was held at Bihar. Students from our college represented



**SUO Chavan Namita**  
TSC-Delhi



**JUO Walimbe Jahnvi**  
N.I.C. Orissa



**SGT Jagdale Snehal**  
Sp. N.I.C. Nagaland



**CPL Rairikar Madhuri**  
N.I.C. Bihar



**CDT. Kulkarni Pallavi**  
N.I.C. Bihar



**CDT. Powar Madhuri**  
R.D.C.I.G.



**CDT. Pisal Mayuri**  
R.D.C.I.G.



**CPL Avtar Tejkaur**  
T.S.C.G.



**CPL More Disha**  
T.S.C.G.



**L/CPL Bhosale Ashwini**  
T.S.C.I.G.



**JUO Pravin Gaikwad**

Maharashtra State at National Level.  
- CPL RAIRIKAR MADHURI (S.Y.B.A.)  
- CDT KULKARNI PALLAVI (S.Y.B.A.)

• **Cycle Rally :**

Cycle Rally was organised by CYG Committee. Our cadets had participated in this Rally and they promoted the environmental awareness amongst people.

• **Walkathon :**

Walkathon was organised by CYG Committee. Walkathon was started from 'Khanduji Baba Chowk' to 'Sanas Sports Ground'. Our cadets had participated in the Walkathon. This walkathon created awareness about Commonwealth Youth Games.

• **Commonwealth Youth Games :**

The 3<sup>rd</sup> commonwealth Youth Games (12<sup>th</sup> October - 18<sup>th</sup> October 2008) were a great honour for our country and especially for PuneKars as it was held in Pune. Our cadets were involved in this event also. They gave their major contribution in making this event a success story. Cadets were the volunteers for this event.

• **Examination :**

This year out of 66 SW cadets, 28 SW cadets are appearing for 'B' Certificate exam and 38 SW cadets are appearing for 'C' Certificate Exam.

## **36 MAHARASHTRA BATTALION NCC (ARMY) BOYS**

For NCC, this year was full of achievements and the cadets performed well in all aspect of NCC. Total strength of th cadets for this year was 50.

- **Rank Holders :** Lt. Arvind Kakulte has completed PRCN/ 143 SD course of 3 months with 'A' grade successfully.

JUO Pravin Gaikwad  
CSM Prasad Kasabekar

### **Activities of NCC**

- **Annual Training Camp :** The Annual Training Camp is the key and fundamental camp in the NCC, which is essential for cadets. This year all the cadets attended various ATC's held at Kanhe Phata and BEG, Dighi. Performance of the cadets during the camps in the competitions like line layout, Drill, Cultural programme were appreciated by everyone. In Dec. 2008 ATC held at Kanhe Phata, CSM Prasad Kasabekar grabs the Gold medal in firing competition.
- **Army Attachment Camp :** Army Attachment Camp is rigorous camp, checking the cadets physical endurance and mental stability. Cadets get opportunity to know about various arms and ammunition, map reading and military life. The camp was held at MIRC A' nagar. 6 of the our cadets participated in this camp.
- **Disaster Management Camp :** In order to train the NCC cadets for the rescue work during disastrous situation, Disaster Management Camp was organized. Cadets undergoing this training camp are enrolled in Chancellor's Brigade. This year 10 of our cadets participated in the camp held at Nagpur. Cpl. Parmarathi Durgesh awarded with 'Best Rescuer' award at state level.
- **Other Activities :** Cadets are always enthusiastic and eager to participate in every possible activity related to NCC. This year cadets worked with 'Pune Police Force' as a volunteer during Ganeshotsav. They also participated in the 'Pune International Marathon for duty.' Cadets enjoy duty in recently held cultural programme of the college 'Urnee.'

## राष्ट्रीय सेवा योजना

- दि. ६ ऑगस्ट, २००८ रोजी राष्ट्रीय सेवा योजनेचा उद्घाटन समारंभ संपन्न झाला. या कार्यक्रमासाठी प्रमुख पाहुणे म्हणून शि. प्र. मंडळी, पुणे चे सचिव डॉ. गंगाधर शिरूडे उपस्थित होते. त्यांनी आपल्या भाषणामध्ये समाजकार्य आणि व्यक्तिमत्व विकासामध्ये राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या योगदानाविषयी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. माधव पेंडसे होते. उद्घाटनसत्राच्या नंतर विद्यार्थी स्वयंसेवकांसाठी प्रशिक्षण वर्गाचे आयोजन केले गेले. या वेळी महाविद्यालयाच्या उपप्राचार्य डॉ. छाया आबनावे यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. दुपारी अल्पोपाहारानंतर विद्यार्थी स्वयंसेवकांना An Inconvenient Truth हा पर्यावरण जाणीव जागृती संदर्भातील फिल्म शो दाखविण्यात आला.
- दि. २२ ऑगस्ट २००८ रोजी राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवकांनी महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे येथे स्त्री-भ्रूणहत्या या विषयावर एका पथनाट्याचे सादरीकरण केले.
- दि. १९ ऑगस्ट २००८ रोजी इंडियन रेडक्रॉस सोसायटीतर्फे घेण्यात आलेल्या शिबिरामध्ये महाविद्यालयाच्या वतीने पाच स्वयंसेवक सहभागी झाले होते.
- दि. २६ ऑगस्ट २००८ रोजी स्वयंसेवकांनी महाविद्यालय परिसर स्वच्छता अभियान राबविले व महाविद्यालयाच्या परिसराची स्वच्छता केली.
- दि. १४ सप्टेंबर २००८ - गणेश विसर्जनाच्या दिवशी 'पोलिस मित्र' म्हणून राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या पंचवीस स्वयंसेवकांनी स्वेच्छेने गर्दीनियंत्रण करण्याचे काम केले. त्याचप्रमाणे दहा स्वयंसेवक विद्यार्थी-विद्यार्थिनींनी निर्मात्य अभियानामध्ये भाग घेतला.
- दि. १७ सप्टेंबर २००८ रोजी फुले वाडा, गंज पेठ येथे विज्ञान ज्योत प्रज्वलन कार्यक्रमात पंचवीस स्वयंसेवक सहभागी झाले होते. त्यावेळी अंधश्रद्धा निर्मूलन समितीचे डॉ. नरेंद्र दाभोळकर यांनी स्वयंसेवकांशी मुक्तपणे संवाद साधला. यावेळी कार्यक्रम अधिकारी डॉ. गोरक्ष थोरात उपस्थित होते.
- दि. २४ सप्टेंबर २००८ रोजी समर्थ भारत अभियान अंतर्गत दत्तक ग्राम भादस, ता. मुळशी, जि. पुणे येथे राष्ट्रीय सेवा योजना व समर्थ भारत अभियान यांच्या संयुक्त विद्यमाने एकदिवसीय निर्मलग्राम शिबिर आयोजित करण्यात आले. या शिबिरामध्ये ७० स्वयंसेवक सहभागी झाले होते. या शिबिरात प्रारंभी ग्रामसफाई हा उपक्रम राबविण्यात आला. यानंतर रोटरी क्लब, पुणे यांच्या वतीने भादस गावातील शाळकरी मुलांसाठी पाटी-पेन्सिल वाटपाचा कार्यक्रम घेण्यात आला. मागील वर्षी विशेष शिबिराच्या काळात गावामध्ये शौचालयासाठी जे खड्डे खणले होते, त्याचे सर्वेक्षण यावेळी करण्यात आले. त्यावेळी असे आढळले, की विशेष शिबिराच्यावेळा खोदण्यात आलेल्या खड्ड्यांपैकी एकाही ठिकाणी शौचालय बांधले गेले नाही. यावेळी विद्यार्थ्यांनी निर्मलग्राम योजनेवर आधारित एका पथनाट्याचे सादरीकरण केले. यानंतर ग्रामस्थांबरोबर झालेल्या बैठकीत यासंदर्भात चर्चा केली. तेव्हा ग्रामस्थांनी असे आश्वासन दिले, की डिसेंबर २००८ मध्ये होणाऱ्या विशेष शिबिरापूर्वी गावामध्ये किमान दहा शौचालये उभी केली जातील. त्यानंतर स्वयंसेवकांनी परिसरातील निसर्गसौंदर्याचा आस्वाद घेतला व रात्री आठ वाजता स्वयंसेवक महाविद्यालयात पोहोचले. या कार्यक्रमासाठी महाविद्यालयाच्या उपप्राचार्य डॉ. छाया आबनावे, कार्यक्रम अधिकारी डॉ. गोरक्ष थोरात व डॉ. सविता दातार, साहाय्यक कार्यक्रम अधिकारी डॉ. शोभा ताम्हणकर तसेच समर्थ भारत अभियानचे समन्वयक डॉ. बाळासाहेब घोडके उपस्थित होते.
- दि. २ ऑक्टोबर २००८ रोजी राष्ट्रीय सेवा योजना, पुणे विद्यापीठ व युवक क्रांती दल यांच्या संयुक्त

विद्यमाने आयोजित अहिंसा रॅली व त्यानंतर गांधी भवन येथे संपन्न झालेल्या कार्यक्रमांमध्ये महाविद्यालयातील वीस स्वयंसेवक सहभागी झाले होते.

- दि. ३१ डिसेंबर २००८ 'ममता' या एड्सग्रस्त मुलांना दत्तक घेणाऱ्या संस्थेस ४५ स्वयंसेवकांनी भेट दिली व त्या मुलांना खाऊवाटप करून त्यांच्यासमवेत नवीन वर्षाचे स्वागत केले.
- दि. ६ जानेवारी २००९ रोजी पुणे विद्यापीठ येथे आयोजित आपत्ती व्यवस्थापन प्रदर्शनाला १५ स्वयंसेवकांची भेट.

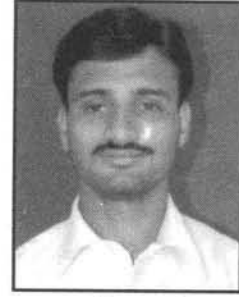
- दि. १२ ते १८ जानेवारी २००९ - राष्ट्रीय युवा सप्ताह साजरा केला. दि. १२ जानेवारी रोजी श्री. अभिनय कुंभार (उपायुक्त, आयकर विभाग, पुणे) व डॉ. विकास आबनावे यांचे 'राष्ट्र - उभारणीत युवकांचे योगदान' या विषयावर भाषण. दि. १५ जानेवारी रोजी पी. एस. आय. संस्थेच्यावतीने रक्तदान शिबिर आयोजित केले. यामध्ये ५६ स्वयंसेवकांनी रक्तदान केले. दि. १६ जानेवारी रोजी वक्तृत्व स्पर्धेचे आयोजन केले. यामध्ये १४ स्वयंसेवकांनी सहभाग घेतला. स्पर्धेसाठी - जागतिक मंदी : आव्हान आणि संधी, दहशतवाद



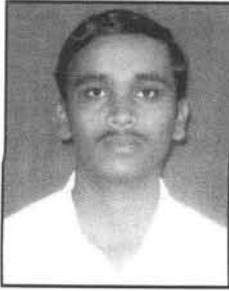
त्रिगुणा खेडेकर



अश्विनी व्हटकर



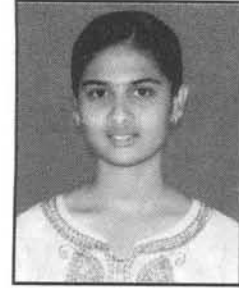
सुनील गडदे



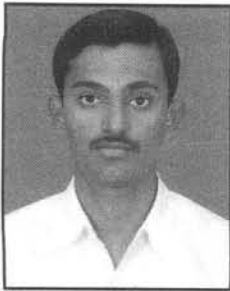
संतोष सयाजीराव



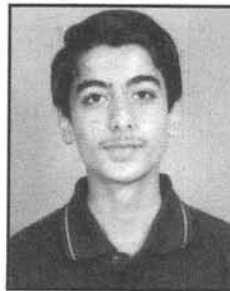
सोमनाथ पालवे



अर्चना कुलकर्णी



प्रवीण लगड



अनिश इनामदार



प्रतिभा कट्टी

आणि युवक व सामाजिक उभारणीत युवकांची भूमिका - हे विषय होते. या वक्तृत्वस्पर्धेमध्ये स्नेहा कुलकर्णी, सौगंध देशमुख व जितेंद्र मुढे यांनी अनुक्रमे प्रथम, द्वितीय व तृतीय क्रमांक पटकावला. या स्पर्धेचे परीक्षक म्हणून प्रा. शरद तांदळे व प्रा. दीपक कर्वे यांनी काम पाहिले.

- दि. २६ जानेवारी २००९ रोजी प्रजासत्ताक दिनानिमित्त स्वयंसेवकांनी देशातील पारंपरिक व सर्वधर्मीय वेशभूषा परिधान करून राष्ट्रीय एकात्मतेचा संदेश दिला.
- दि. १७ फेब्रुवारी २००९ निरोप समारंभ.

### विद्यार्थ्यांचे विशेष कार्य

- श्री. कुणाल शिरसाठे व कु. सविता धोगरे यांचा दि. १० सप्टेंबर २००८ रोजी प्रजासत्ताकदिन संचलनाच्या निवडीसाठी सहभाग. कुणाल शिरसाठे यांची पुढील शिबिरासाठी निवड.
- श्री. कुणाल शिरसाठे यांचा १९ ते २१ सप्टेंबर २००८ कोल्हापूर येथे आयोजित प्रजासत्ताक दिन संचलनपूर्वनिवडीसाठीच्या शिबिरात सहभाग. पुढील शिबिरासाठी निवड.
- कुणाल शिरसाठे, दि. ३ ते १३ डिसेंबर २००८ व्यारा, जि. वापी, गुजरात येथील प्रजासत्ताकदिन संचलनपूर्व शिबिरात सहभाग. उत्कृष्ट स्वयंसेवकाचा पुरस्कार.
- सुनील गडदे, दीपक एकाड, आंबिका अवचेष्टी व श्वेता शिंदे यांचा राळेगणसिद्धी येथे आयोजित आपत्ती व्यवस्थापन शिबिरात सहभाग.
- नंदकुमार आबनावे, हर्षवर्धन काळे व सुदेश इंगळे यांचा टाकळी काझी, ता. जि. अहमदनगर येथील दहादिवसीय विशेष शिबिरात सहभाग.
- राष्ट्रीय सेवा योजना, पुणे विद्यापीठ यांच्यातर्फे आयोजित विज्ञान परिषदेमध्ये त्रिगुणा खेडेकर व राहुल बांगर या दोन स्वयंसेवकांचा सहभाग.

### कार्यक्रम अधिकाऱ्यांचे विशेष कार्य

- डॉ. गोरक्ष थोरात, राजूर येथील त्रिदिवसीय कार्यशाळेत सहभाग.
- डॉ. सविता दातार, टी. ओ. सी. अहमदनगर, ओरिएंटेशन कोर्स पूर्ण.

### विशेष शिबिर

दि. १८ ते २७ डिसेंबर २००८, मु. पो. अकोले, ता. मुळशी जि. पुणे येथे विशेष शिबिर संपन्न झाले. 'सद्दृढ भारतासाठी सुदृढ युवक' हे या शिबिराचे ब्रीदवाक्य होते. शिबिराचे उद्घाटन मा. बाळासाहेब चांदेरे (उपसभापती, पंचायत समिती, मुळशी) यांच्या हस्ते व मा. प्राचार्य डॉ. माधव पेंडसे यांच्या अध्यक्षतेखाली झाले. शिबिरामध्ये पुढीलप्रमाणे कार्यक्रम राबविण्यात आले -

- **व्याख्याने** : या शिबिरामध्ये श्री. मिलिंद देशमुख यांचे 'वैज्ञानिक युगातील अंधश्रद्धा', प्रा. सुधीर इंगळे यांचे 'ग्रामविकास आणि युवक', प्रा. केशव गाडेकर यांचे 'स्व सादरीकरण', प्रा. डॉ. विनायक सोलापूरकर यांचे 'विज्ञान कथा', प्रा. डॉ. प्रकाश सोमण यांचे 'चांगले जीवन जगू या', प्रा. शामराव थोरात यांचे 'राष्ट्रीय सेवा योजना व व्यक्तिमत्व विकास' आणि प्रा. डॉ. सविता दातार यांचे 'डार्विनचा उत्क्रांतिवाद' या विषयांवर व्याख्याने संपन्न झाली.
- **गटचर्चा** : शिबिरामध्ये विद्यार्थी स्वयंसेवकांच्या गटचर्चा संपन्न झाल्या. यामध्ये धर्मनिरपेक्षता आणि राजकारण, निर्मलग्राम : आधुनिक भारताचे स्वप्न, धर्म आणि दहशतवाद, प्रसारमाध्यमे : अधिकार आणि कर्तव्ये, जागतिक तापमानवाढ व जलसंधारण, ऊर्जा संवर्धन : काळाची गरज आणि शिक्षण : एक मूलभूत अधिकार या विषयांवर विद्यार्थी स्वयंसेवकांनी गटचर्चा सादर केल्या.
- **लोकजागर** : ग्रामस्थांसाठीच्या प्रबोधनात्मक या कार्यक्रमांमध्ये विद्यार्थी स्वयंसेवकांच्या गटांनी वेगवेगळ्या विषयांवर नाटिका सादर केल्या. यामध्ये



- आपले गाव करू हागणदारीमुक्त, अंधश्रद्धा निर्मूलन, स्त्री-भ्रूणहत्या, सार्वजनिक आरोग्य, भ्रष्टाचार : देशाला कलंक, व्यसनाधीनता, एड्स : आधार हवा तुमचा या संकल्पनांवर आधारित लोकजागर सादर केला. दररोज सादर होणाऱ्या या लोकजागरामध्ये सुनिल गडदे व कुणाल शिरसाठे यांनी आपल्या हरहुन्नरी अभिनयाने गावकऱ्यांची मने जिंकली. शिबिरादरम्यान ग्रामस्थ महिलांसाठी 'हळदी-कुंकू' या सांस्कृतिक कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते.

- **श्रमदान** : शिबिराच्या काळात गावामध्ये शौचालयासाठी खड्डे, ग्रामसफाई, गटार सफाई, पाणवठा सफाई, शोषखड्डे, प्लास्टिकमुक्त गाव, बेशरम वनस्पती निर्मूलन, रस्त्यांच्या कडेची सफाई, शाळेसाठी क्रीडांगण तयार करणे इ. अनेक उपक्रम राबविण्यात आले. श्रमदानाच्या कार्यक्रमांमध्ये सुटीच्या दिवशी ग्रामस्थांनीही मोठ्या उत्साहाने भाग घेतला.
- **परिसरभ्रमण** : शिबिरातील विद्यार्थ्यांच्या कलागुणांवर खूश होऊन ग्रामस्थांनी परिसरभ्रमणाचा कार्यक्रम आयोजित केला. समारोपाच्या आदल्या दिवशी मुळशी धरण व परिसर फिरण्यासाठी ग्रामस्थांनी वाहनाची व्यवस्था केली व विद्यार्थी स्वयंसेवकांना तेथील निसर्गरम्य परिसर दाखविला. यावेळी धरणाच्या लाँचने फेरफटका मारून जलविहाराचा आनंद त्यांना लुटता आला. या परिसर भ्रमंतीच्यावेळी सरपंच श्रीमती कलावती कुरपे व उपसरपंच श्री. जितेंद्र जाधव शिबिरार्थीबरोबर होते.
- **समारोप** : शिबिराचा समारोप मा. श्री. दत्तात्रय सुर्वे (सदस्य, पंचायत समिती, मुळशी) व मा. प्राचार्य डॉ. माधव पेंडसे व प्रा. उल्हास किवळकर यांच्या प्रमुख उपस्थितीत आणि मा. श्री. अ. नि. माटे (उपाध्यक्ष, नियामक मंडळ, शि. प्र. मंडळी) यांच्या अध्यक्षतेखाली संपन्न झाला. शिबिरामध्ये सोमनाथ पालवे, राहुल बांगर, कुणाल शिरसाठे, सुनिल गडदे, नंदकुमार आबनावे, संतोष सयाजीराव, अनीश इनामदार, सुशील वानखेडे, अर्चना

कुलकर्णी, स्मिता अगरवाल, अश्विनी व्हटकर, सायली शिरसीकर, अर्चना घोगरे, प्रार्थना तगारे इ. विद्यार्थी स्वयंसेवकांनी विशेष कार्य केले. या शिबिराला उपप्राचार्य डॉ. सुभाष खंडागळे, उपप्राचार्या डॉ. छाया आबनावे, प्रा. अनिल वर्तक, प्रा. अरुण भागवत, डॉ. वैजयंती बेलसरे, प्रा. विद्या जोशी, कनिष्ठ महाविद्यालय पर्यवेक्षक प्रा. अशोक गडदरे, प्रा. मावळणकर, प्रा. राघव अष्टेकर, प्रा. गिरीश येलारपुरकर, प्रा. शरद तांदळे, प्रा. तांबे, प्रा. वर्मा इ. मान्यवर प्राध्यापकांनी भेटी दिल्या.

## Samvadini Vidyarthini Manch

The activities of the Samvadini Vidyarthini Manch got a flying start with a lecture cum workshop by the cell Against Harassment and Atrocities against Women, University of Pune on 1-9-08. Dr. Vidyut Bhagwat gave an interesting lecture on Sexual harassment. Tracing the historical background and the social set up because of which girl students find it difficult to articulate their protests, she gave a stirring discourse on how they have to strengthen themselves and be more vocal in order to make their college environment women friendly.

Later, the girl students benefitted from a healthy interaction with the members of the Krantijyoti Savitribai Phule Stree Abhyas Kendra, University of Pune. Students were divided into smaller groups and discussed various kinds of problems like Dowry, female foeticide, rape etc. and they presented the gist of their discussions through plays, songs and speeches.

On 25-9-2008, 10 girl students led by Dr. Chhaya Abnave attended a workshop at the University of Pune on the women empowerment and greatly benefitted from it.

On 3<sup>rd</sup> January 2009, the birth anniversary of Savitribai Phule was celebrated enthusiastically with a life sketch of Savitribai by Pranoti Shrishrimal and a song on Savitribai song by Sarita Ghogare.

The following students were awarded the Late. Yagneshwar Ramchandra Mhatre prize for outstanding work and enthusiastic participation in activities of the Manch -

1. Pranoti Shrishrimal
2. Sarita Ghogare
3. Sushma Madmul

## ग्रंथालय विभाग

- \* दि. ८ ऑक्टोबर ०८ रोजी विजयादशमीनिमित्त "शोध स्वामी विवेकानंदांचा" या दत्तप्रसाद दाभोळकरलिखित पुस्तकाचा परिचय सहा. ग्रंथपाल श्री. वसंत गाडगीळ यांनी करून दिला. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी शिं. प्र. मंडळीचे अध्यक्ष प्रा. वि. द. सरलष्कर होते.
- \* ग्रंथालयाच्या संगणकीकरणाच्या कामाचा एक भाग म्हणून ग्रंथालयातील सर्व पुस्तकांना बारकोड चिकटवण्याचे काम पूर्ण झाले आहे. महाविद्यालयातील 'कमवा व शिका' या योजनेतील विद्यार्थ्यांचा या कामात सहभाग होता.
- \* एकूण पुस्तकसंख्या -: १४२५२६  
(३१ डिसेंबर ०८ अखेर)
- \* नियतकालिके -: ६५

## वैद्यकीय तपासणी अहवाल

पुणे विद्यापीठ आरोग्य तपासणी कार्यक्रमात महाविद्यालयातील प्रथम वर्षाच्या सर्व विद्यार्थ्यांची वैद्यकीय तपासणी दि. १७/०९/०८ ते दि. २३/०९/०८ या कालावधीत आयोजित केली होती. यामध्ये ५१० मुले व ६७५ मुली यांची वैद्यकीय तपासणी झाली.

डॉ. निगुडकर यांनी मुलांसाठी व डॉ. सीमा जोगळेकर यांनी मुलींसाठी वैद्यकीय अधिकारी म्हणून काम पाहिले. विद्यार्थ्यांच्या डोळ्यांची, दातांची व अन्य शारीरिक तपासणी करून पुढील सल्ल्यासाठी पुणे विद्यापीठाच्या आरोग्य- केंद्राकडे विनामूल्य मार्गदर्शक सुविधा असते, याची विद्यार्थ्यांना माहिती दिली.

वैद्यकीय तपासणीपूर्वी डॉ. दिलीप देवधर यांनी "वैद्यकीय तपासणीची जाणीव व महत्त्व" याविषयी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

## शारीरिक शिक्षण विभाग

विभागप्रमुख : प्रा. राघव पंडितराव अष्टेकर

स. प. महाविद्यालयामध्ये शारीरिक शिक्षण विभागाचे कार्य महाविद्यालयाच्या प्रारंभापासून सुरू आहे. परंतु वेगळा शारीरिक शिक्षण विभाग म्हणून १९९७ पासून सुरू झाला आहे. यावर्षी दैनंदिन शारीरिक शिक्षणकार्याशिवाय वैकल्पिक विषय घेणारे प्र. व. २८, द्वि. व. २६, तृ. व. एवढे विद्यार्थी आहेत. विभागातर्फे विविध उपक्रम योजिले आहेत.

- १) श्री हनुमान जयंतीनिमित्त २,००,००० 'सामूहिक जोर मारणे' योजना मार्च-एप्रिल २००८ मध्ये संपन्न झाली. त्यात सकाळ-सायंकाळ विभाग असे एकूण ३५० जणांनी २,१५,००० जोर श्री हनुमान जयंतीला पूर्ण केले.
- २) 'ऑलिम्पिक्स अवेअरनेस प्रोग्राम' बिजिंग ऑलिम्पिक्सनिमित्त पुणे शहरात वातावरण निर्मितीसाठी एकदिवसीय सेमिनारचे संयोजन केले. क्रीडा - शा. शिक्षणक्षेत्रातील ३०० जण यात सहभागी झाले होते. अध्यक्ष ऑलिम्पिक्स (महाराष्ट्र) चे सेक्रेटरी मा. बाळासाहेब लांडगे होते.
- ३) 'योग-प्राणायाम-सूर्यनमस्कार' शिबिर आयोजन ऑक्टोबर २००८ ते फेब्रुवारी ०९ डॉ. सौ. अपर्णा कुलकर्णी व डॉ. गोविंद पाण्ड्ये यांचे मार्गदर्शन लाभले. योगप्रचारासाठी पथनाट्याचे आयोजन दि. ८ ऑक्टोबर २००८ रोजी केले.

- ४) विवेकानंद केंद्रातर्फे 'युवक व पूर्वाचल समस्या - राष्ट्रभक्ती' विषयावर विशेष व्याख्यान पूर्ण वेळ कार्यकर्त्या कु. प्रज्ञा जोशी यांनी दिले.
- ५) शारीरिक शिक्षण विभागातर्फे ६वे चर्चासत्र व क्रीडापरिषद 'सूर्यनमस्कार व योग' 'समाज-स्वास्थ्यासाठी सूर्यनमस्कार' २५० सदस्य, २ दिवस प्रात्यक्षिके, चर्चा, पेपर सादरीकरण, १७०० विद्यार्थ्यांचे प्रात्यक्षिक - संगीताच्या तालावर झाले. संयोजक प्रा. राघव अष्टेकर.
- ६) संपूर्ण स. प. महाविद्यालय इमारत स्वच्छता अभियान १२ सप्टेंबर २००८ रोजी संयोजन केले. ८९ विद्यार्थ्यांचा सहभाग.
- ७) पर्यावरण व वृक्षआत्मीयता प्रेरणा कार्यक्रमात ५१ तुळशीची झाडे विद्यार्थ्यांकडून लावून घेतली व वर्षभर त्याची काळजी, निगा, निरीक्षणकार्य संयोजन - संकल्पना प्रा. अष्टेकर.
- ८) AIFUCTO या अखिल भारतीय शिक्षक संघटनेतर्फे राष्ट्रीय चर्चासत्र. सहभाग युनिव्हर्सिटी सेंट्रल कॉलेज, बेंगलोर. विषयमांडणी : सेवाशर्ती प्रा. राघव अष्टेकर.
- ९) स. प. महाविद्यालयातील ४४ डॉक्टरेट प्राध्यापकांचा सत्कार व त्यांना 'गेस्ट ऑफ ऑनर' म्हणून ३७४ विद्यार्थ्यांचा सत्कार त्यांच्या हस्ते संपन्न. आजपर्यंत प्रथमच ही संकल्पना - सिद्धी घडविली.
- १०) 'माउंट आबू' येथील प्रजापिता ब्रह्मकुमारी ईश्वरीय विश्वविद्यालय या संस्थेच्या 'Sports Seminar For Nationality & Health' मध्ये 'गेस्ट ऑफ ऑनर' म्हणून प्रा. राघव अष्टेकर यांचा सन्मान केला. विषयमांडणी 'Sports for National Building'.
- ११) विद्यार्थ्यांची शैक्षणिक सहल 'गिर्यारोहण - गडकिल्ल्यांचे महत्व' ३५ जणांचा संच कालें भाजे - लोहगड - विजापूर सहल संपन्न.
- १२) आबासाहेब गरवारे महाविद्यालयातर्फे National Knowledge Commission या विषयावरील राष्ट्रीय चर्चासत्रात सहभाग.

- १३) श्री शाहू मंदिर महाविद्यालयातर्फे 'Fitness for new age' या चर्चासत्रात विशेष सहभाग.
- १४) नॅशनल सेमिनार ऑन लिक्वियपे कमिशन या उपक्रमात हुजूरपागा महाविद्यालयातील चर्चासत्रात सहभाग.
- १५) न्यू आर्ट्स, कॉमर्स कॉलेज - अहमदनगर येथे 'नेट - सेट ग्रस्त प्राध्यापकांच्या प्रश्नावर चर्चासत्र. येथे मार्गदर्शनार्थ व्याख्यान.
- १६) महाराष्ट्र इन्टर प्रिन्सुअर शिप डेव्हलपमेंट प्रोग्राम हा दहा दिवसांचा अभ्यासक्रम पुणे विद्यापीठ अॅकॅडमिक स्टाफ कॉलेजतर्फे यशस्वीरीत्या पूर्ण केला.
- १७) 'सॉफ्ट स्किल्स डेव्हलपमेंट' हा अभ्यासक्रम पहिल्या बॅचमध्ये सहभागी होऊन यशस्वीरीत्या पूर्ण केला व महाविद्यालयासाठी २९ लिंग्वा फोन्स मिळवले.
- १८) पू. भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे जीवनावर ५५ पुस्तके विविध विद्यार्थ्यांना वाचनासाठी १ महिना देऊन त्यांचेकडून पू. बाबासाहेबांविषयी लेख लिहून घेतले.

## सेवक सहकारी पतपेढी (मर्यादित)

- स. प. म. सेवक सहकारी पतपेढी (म.) पुणे ३० या संस्थेने २८ वर्षे पूणे करून २९व्या वर्षात यशस्वी पदार्पण केलेले असून, सन २००८-२००९ ची कार्यकारिणी समिती पुढीलप्रमाणे आहे -
- |                      |                            |
|----------------------|----------------------------|
| १) अध्यक्ष           | - मा. प्रा. अ. गं. गडदरे   |
| २) उपाध्यक्ष         | - मा. प्रा. सं. मा. जगताप  |
| ३) चिटणीस            | - मा. प्रा. दि. ग. सोनवणे  |
| ४) उपचिटणीस          | - मा. सौ. स्मिता जोशी      |
| ५) कर्जसमिती अध्यक्ष | - मा. श्री. अ. का. उमराटकर |
| ६) संचालक            | - मा. श्री. र. मा. पायगुडे |

- ७) संचालक - मा. श्री. सं. शं. पाडळीकर  
 ८) संचालक - मा. श्री. म. रा. चांदणे  
 ९) संचालक - मा. श्री. चं. मु. पुरंदरे  
 पतपेढीचे एकूण २६४ सभासद असून त्यांना खालील प्रकारची कर्ज दिली जातात -

कर्जाचा प्रकार	व्याजदर
मुदत कर्ज	११%
तातडी कर्ज	१३%
काटकसर कर्ज	१०%

- मुदत ठेव कर्ज हे सभासदांच्या मुदत ठेवीच्या ७५% एवढे दिले जाते व ठेवीच्या व्याजदरापेक्षा २% जास्तीच्या व्याजाने सदरचे कर्ज दिले जाते.
- मुदत कर्ज हे एकूण पगाराच्या २० पट दिले जाते. (कमाल मर्यादा रु. ३,५०,०००)
- तातडी कर्ज रु. १०,०००/- पर्यंत दिले जाते.
- काटकसर कर्ज हे जमा काटकसर ठेवीच्या ७५% एवढे दिले जाते.
- १ एप्रिल ते ३१ मार्च या कालावधीतील सभासदांची जमा झालेली मासिक वर्गणी रक्कम सभासदांच्या भागभांडवलात जमा होते व सभासदांचे वैयक्तिक भागभांडवल मर्यादा पूर्ण झाल्यानंतर मासिक वर्गणी काटकसर ठेवीकडे वर्ग केली जाते.
- सभासदांच्या ठेवीना दि. १/२/२००७ पासून खालीलप्रमाणे व्याज दिले जाते.

ठेवीचा प्रकार	कालावधी	व्याजदर
मुदत ठेवी	- १३ महिने व त्यापुढे	८%
	- ६ महिने पेक्षा जास्त	
	- १३ महिन्यांपेक्षा कमी	७%
	- ४६ दिवस ते	
	- ६ महिन्यांपेक्षा कमी	५%
संचित ठेव	- १२ महिन्यांकरिता	७%
अल्पबचत ठेव		५%
काटकसर ठेव		८%

- डिसेंबर ३१ तारखेअखेर संस्थेकडून सभासदांना मुदतकर्ज, मुदत ठेव कर्ज, तातडी कर्ज, काटकसर कर्ज मिळून एकूण रक्कम २,२८,२९,७४८/- एवढे कर्जवाटप झालेले आहे.
- ३१ डिसेंबर २००८ पर्यंत संस्थेकडे सभासदांची मुदत ठेव, संचित ठेव, काटकसर ठेव, मासिक वर्गणी, अल्पबचत ठेव मिळून एकूण रक्कम रुपये १,२१,५५,७६०/- जमा झालेली आहे.
- ३१ डिसेंबर २००८ पर्यंत संस्थेचे एकूण भागभांडवल रक्कम रुपये ८९,३१,०८०/- इतके जमा आहे.
- संस्थेचे अधिकृत भागभांडवल २ कोटी रुपयांपर्यंत करण्यास मा. उपनिबंधक सहकारी संस्था, पुणे शहर (१) यांची नुकतीच मान्यता मिळाली आहे.
- संस्थेच्या सभासदांना वैयक्तिक भागभांडवल रु. ५०,०००/- वरून रु. १,००,०००/- (एक लाख) पर्यंत करण्यास शासनाची मान्यता मिळाली आहे. ज्या सभासदांचे वैयक्तिक भागभांडवल रु. १,००,०००/- जमा होईल, त्यानंतरची मासिक वर्गणी सभासदांच्या काटकसर ठेवीमध्ये वर्ग करण्यात येते.
- सभासदांना सन २००७-२००८ मध्ये १३% लाभांश देण्यात आला.
- पतपेढीच्या वर्तमाने दरवर्षीप्रमाणे सभासदांकरिता दि. १३/१२/२००८ रोजी स्नेहभोजन आयोजित करण्यात आले होते. त्याचा अस्वाद असंख्य सभासदांनी घेतला.
- पतपेढीच्या सभासदांच्या गरजा लक्षात घेऊन सर्वतोपरी तातडीने कर्ज उपलब्ध करून देण्यासाठी संचालक मंडळ सतत कार्यरत आहे. पतपेढीच्या प्रगतीकरिता संचालक मंडळ सदैव कार्यरत असते. तसेच सभासदांचेही सहकार्य मिळत असते. त्यामुळे पतपेढीची यशस्वी वाटचाल सुरू आहे.

## ग्राहक भांडार

- स. प. महाविद्यालय सहकारी ग्राहक भांडार मर्या., पुणे, गेली ४१ वर्षे कार्यरत आहे. विद्यार्थ्यांना आवश्यक त्या सेवा उपलब्ध करून देण्याचा प्रयत्न केला जातो.

भांडाराची २००५-२०१०

या कालावधीची कार्यकारिणी

१) प्रा. दि. ग. सोनवणे	अध्यक्ष
२) श्री. र. आ. आंब्रे	उपाध्यक्ष
३) प्रा. दे. हं. साठे	चिटणीस
४) डॉ. बा. ज्ञा. घोडके	संचालक
५) श्री. शं. रा. कदम	संचालक
६) श्री. रा. ल. वालगुडे	संचालक
७) प्रा. सौ. प्रसन्ना भिडे	संचालिका
८) श्री. रा. म. मोकाशी	संचालक

(दि. १३/१०/२००८ पर्यंत)

- स. प. म. सहकारी भांडाराचे स. प. महाविद्यालय, शि. प्र. मंडळी व तिच्या पुण्यातील संस्थेतील मिळून ३३४ सभासद आहेत. दरवर्षीप्रमाणे खंडेनवमीला सरस्वतीपूजन करून त्याच दिवशी सभासदांना २००७-२००८ चा लाभांश १५% रोख दिला व मोती सावण, प्रविण उटणे, बजाज आलमंड ड्रॉप्स तेल, डव्ह शांपू व कालनिर्णय अशी दिवाळी भेट देण्यात आली.
- भांडारातील झेरॉक्स सेवेचा लाभ विद्यार्थी, महाविद्यालयाचे विभाग तसेच आवागतील इतर संस्थाही घेत आहेत.
- टेलिफोन (P.C.O.) मुळे आवारातील सर्वांची सोय होत आहे.
- विद्यार्थ्यांना जर्नल्स, फाईल्स व सर्वप्रकारची स्टेशनरी भांडारात माफक दरात उपलब्ध करून दिली जाते, तसेच प्रॅक्टिकलसाठी लॅब कोट कॉलेजच्या नावासह प्रत्येक विद्यार्थ्याला दिला जातो.

- महाविद्यालयाच्या व विद्यार्थ्यांच्या सेवेसाठी संचालक मंडळ व सेवकवर्ग सदैव तत्पर असतो, त्यामुळे इतकी वर्षे स. प. म. सहकारी ग्राहक भांडार यशस्वी वाटचाल करत आहे.

## विद्यार्थी वसतिगृह

दरवर्षीप्रमाणे २००८-०९ या शैक्षणिक वर्षात स. प. महाविद्यालयाच्या विद्यार्थी वसतिगृहात २०४ विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला. जून २००८ मध्ये वसतिगृहाचे कामकाज सुरू झाले. दिनांक २२ जुलै २००८ रोजी वसतिगृहात सुपरिटेण्डेन्टची नियुक्ती करण्यात आली. नावे खालीलप्रमाणे -

- १) चेतन काकडे (तृ.व.सा.)
  - २) प्रवीण गायकवाड (तृ.व.सा.)
  - ३) आदित्य गायकवाड (द्वि.व.सा.)
- ❖ दिनांक २५ जुलै २००८ रोजी नवीन आलेल्या विद्यार्थ्यांना व त्यांच्या पालकांना वसतिगृहाच्या अटी व नियम समजून सांगण्यात आले.
  - ❖ दिनांक २ सप्टेंबर २००८ रोजी गणेशोत्सव उत्साहात साजरा करण्यात आला. त्याचप्रमाणे या वर्षात सुद्धा संकष्टी चतुर्थीला गणपती आरती व प्रसादवाटपाची प्रथा कायम राहिली.
  - ❖ दिनांक २ ऑक्टोबर २००८ रोजी गांधी जयंती साजरी करण्यात आली. गांधीजयंती निमित्त विनय र. र. सरांचे व्याख्यान झाले.
  - ❖ दिनांक १४ ऑक्टोबर ०८ रोजी कोजागिरी पौर्णिमेनिमित्त विद्यार्थ्यांनी मसाला दुधाचा आस्वाद घेतला.
  - ❖ दिनांक २७ डिसेंबर ते ३१ डिसेंबर या कालावधीत वसतिगृहात खेळसप्ताहाचे आयोजन करण्यात आले. त्यात विविध खेळात विजेत्या ठरलेल्या संघांची नावे खालीलप्रमाणे -
- १) क्रिकेट - १२वी
  - २) व्हॉलीबॉल - ११वी
  - ३) फुटबॉल - १२वी
  - ४) बुद्धिबळ - भूषण गद्रे (द्वि.व.सा.)

- ५) कॅरम - रोहित गाडे, शत्रुघ्न जोशी (१२वी)
- ६) टेबल टेनिस - अभिजित मापारी (१२वी) व एकूण गुणांच्या आधारे १२वीच्या संघाने सर्वसाधारण चषक मिळवला.  
२००८-२००९ या शैक्षणिक वर्षात विशेष कामगिरी करणाऱ्या विद्यार्थ्यांची नावे खालीलप्रमाणे -
- १) सागर मालपुरे (C.P.T. उत्तीर्ण)
- २) संकेत गडाख (C.P.T. उत्तीर्ण)
- ३) सिद्धांत गांधी (N.T.S. उत्तीर्ण)
- ४) भूषण खेकाडे (N.T.S. उत्तीर्ण)  
२००८-२००९ या शैक्षणिक वर्षात ऊर्मीमध्ये विशेष कामगिरी करणाऱ्या विद्यार्थ्यांची नावे पुढीलप्रमाणे -
- १) प्रसाद सांबरकर - प्रथम पारितोषिक (M.Sc. 1st year)  
Project - Synthesis and Characterization of Paracetamol drug
- २) भूषण गद्रे - द्वितीय पारितोषिक (द्वि.व.सा.)  
Project - Electron Motion in Electric Field - C Programming
- ३) ब्रह्मानंद दराडे - द्वितीय पारितोषिक (S.Y.B.A.)  
Project - खगोलशास्त्रज्ञांचे योगदान
- ४) राहूल बांगर, वेदांत काळे, अखिलेश देशपांडे - तृतीय पारितोषिक (S.Y.B.A.)  
Project - सामाजिक बहिष्कार
- ५) आहरे साईनाथ - द्वितीय पारितोषिक  
Project - चंद्रयान - १
- ❖ वसतिगृहाचे माजी विद्यार्थी व I.A.S. अधिकारी मा. श्री. अभिजित बांगर सरांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.
- ❖ दि. २-२-०९ रोजी निरोप समारंभाचा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी मा. प्राचार्य डॉ. माधव पेंडसे होते. तसेच ११वी व एस.वाय.च्या विद्यार्थ्यांनी सांस्कृतिक कार्यक्रमाचे आयोजन केले होते. वसतिगृहाच्या ग्रंथालयासाठी मा. प्राचार्यांनी रु. ५००/-ची देणगी दिली. तसेच पाच पुस्तकेही दिली. निरोपाचा कार्यक्रम आटोपल्यानंतर सहभोजनाचा कार्यक्रम पार पडला.

## विद्यार्थिनी वसतिगृह

२००८-०९ या शैक्षणिक वर्षात १५५ विद्यार्थिनींनी प्रवेश घेतला. मेट्रन्स म्हणून खालील विद्यार्थिनींनी काम पाहिले.

- १) स्नेहा कब्बूरी - द्वि. व. क.
- २) प्रणोती लेंडे - प्र. व. वा.

- १) वसतिगृहात नवीन प्रवेश घेतलेल्या ११वी आणि प्रथम वर्षाच्या विद्यार्थिनींसाठी स्वतंत्र सभा घेतल्या. या वेळी विद्यार्थिनींचे पालकही उपस्थित होते. यावेळी त्या सर्वांना वसतिगृहाचे नियम व कामकाजाबद्दल माहिती देण्यात आली. तसेच वसतिगृहाशी संबंधित सर्व सेवकांची ओळख करून देण्यात आली.
- २) १८ जुलै ०८ रोजी गुरुपौर्णिमेच्या कार्यक्रमात विद्यार्थिनींनी गुरूंविषयी आपले मत मांडले आणि कार्यक्रमाला भरभरून प्रतिसाद दिला.
- ३) ९ ऑगस्ट ०८ रोजी हॉस्टेलमध्ये आलेल्या नवीन विद्यार्थिनींसाठी स्वागत समारंभ आयोजित केला होता. ह्या 'Intro Party'त नवीन आलेल्या विद्यार्थिनींची ओळख करून घेण्यात आली.
- ४) २४ ऑगस्ट ०८ रोजी उत्साहात 'दहीहंडी' साजरी करण्यात आली.
- ५) ३ सप्टेंबर ०८ रोजी गणेशोत्सव साजरा करण्यात आला.
- ६) १४ ऑक्टोबर ०८ रोजी टिपूर चांदण्यात, मसाला दुधाचा आस्वाद घेत कोजागिरी पौर्णिमा साजरी केली. मुलींनी गायन स्वरचित काव्यवाचन करून कार्यक्रम बहारदार केला.
- ७) डिसेंबर महिना म्हणजे मुलींच्या उत्साहाला उधाण ! या महिन्यात वेगवेगळे 'Days' साजरे केले जातात. ११ डिसेंबर ते १७ डिसेंबर ०८ ह्या सात दिवसांत. 'Two Pony Tails Day, Lipstick Day, Jogging Day, Odd Day, Clean Room Day, Collar Day, Jassi Day' साजरे केले.

८) विविध खेळांच्या स्पर्धाही याच महिन्यात घेण्यात आल्या. त्यातील विजेते खालीलप्रमाणे :

**क्रिकेट :**

विजेते : सीनियर टीम -  
द्वितीय वर्ष, तृतीय वर्ष व पदव्युत्तर  
उपविजेते : ज्युनियर टीम  
११वी, १२वी व प्रथमवर्ष

**डॉजबॉल :**

विजेते : ज्युनियर टीम  
उपविजेते : सीनियर टीम

**बुद्धिबळ :**

विजेती : प्रियांका गोसावी (१२वी शा.)

**कॅरम :** सिंगल्स

विजेती : सोनाली अभ्यंकर (तृतीय वर्ष शा.)

डबल्स : चैतली माने (११वी शा.)

श्रियांका कुमठेकर (११वी शा.)

९) तृतीय वर्षात शिकणाऱ्या मुलीपैकी उत्कृष्ट विद्यार्थिनीला 'कै. सौ. नीलिमा सरंजामे - आपटे' पुरस्कार दरवर्षी दिला जातो. या वर्षी हा पुरस्कार श्रद्धा वन्हाडी (तृ. व. शा.) हिने पटकावला. प्राचार्य डॉ. मा. अ. पेडसे यांच्यातर्फे स्नेहलता कुंभार (तृ. व. शा.) हिला पुरस्कार देण्यात आला. श्री. मुकुंद आपटे यांच्यातर्फे स्नेहल लौटे (तृ. व. क.) हिला पुरस्कार देण्यात आला. पुरस्कार वितरणाचा कार्यक्रम माजी अॅडमिरल श्री. औटी यांच्या हस्ते झाला. मंगला सामंत यांचीही विशेष उपस्थिती होती. त्यांनी 'निर्भयता आणि सुरक्षितता' या विषयाची माहिती दिली.

१०) ३१ डिसेंबर ०८ रोजी सरत्या वर्षाला निरोप देण्याचा कार्यक्रम झाला आणि २००९ वर्षाचे जोरदार स्वागत झाले. या कार्यक्रमात वसतिगृहातील मुलींनी नृत्य, गाणी, नाटक सादर केली. ह्या वर्षीच्या कार्यक्रमाचे वैशिष्ट्य म्हणजे

सौ. अंतुरकर मॅडम व श्री. अंतुरकर सरांनी छानसं नाटकलं सादर केलं आणि कार्यक्रमाची रंगत अजून वाढवली.

११) ४ जानेवारी २००९ रोजी वसतिगृहातील सर्वात मोठा आणि वैशिष्ट्यपूर्ण कार्यक्रम 'T. Y. Send Off' साजरा करण्यात आला. या कार्यक्रमासाठी अभिनेत्री कु. "शर्वरी जमेनीस" प्रमुख पाहुण्या म्हणून उपस्थित होत्या. त्यांच्या हस्ते विजेत्या विद्यार्थिनींना बक्षिसे देण्यात आली. तसेच वसतिगृहाचे हस्तलिखित 'स्मृतिगंध' याचेही प्रकाशन झाले. या हस्तलिखितामध्ये उत्तम लेख, कविता लिहिणाऱ्या, तसेच चित्रे काढणाऱ्या विद्यार्थिनी खालीलप्रमाणे :

**मराठी विभाग : गद्य**

प्रथम क्र. : मृण्मयी पाटील (द्वि. व. शा.)

द्वितीय क्र. : ध्रुवालक्ष्मी पैठणकर (प्र. व. क.)

**पद्य :**

प्रथमक्र. : रेश्मा म्हस्के (पदव्युत्तर)

द्वितीय क्र. : पूजा भागवत (तृ. व. शा.)

उत्तेजनार्थ : प्राजक्ता हेलवाडे (प्र. व. शा.)

**इंग्रजी विभाग :**

प्रथमक्र. : पूजा रानडे (प्र. व. क.)

द्वितीय क्र. : ऊर्मि चक्रवर्ती (प्र. व. क.)

**चित्रकला :**

प्रथमक्र. : गार्गी सरखेत (प्र. व. क.)

द्वितीय क्र. : अमृता चितारी (११वी शा.)

उत्तेजनार्थ : सेजल शहा (१२वी वा.)

मौशमी महातो (दि. व. शा.)

वसतिगृहातील सर्वोत्कृष्ट विद्यार्थिनी म्हणून कीर्ती शिंदे (तृ. व. क.) व सुप्रिया पराडकर (१२वी शा.) ह्या दोघांची निवड करण्यात आली.

\* वसतिगृहाचे ग्रंथालय : मराठी, इंग्रजी गोष्टीची मिळून वसतिगृहात एकूण ३०० पुस्तके आहेत.

अभ्यासाची १५० पुस्तके आहेत. तसेच विविध साप्ताहिके, मासिके आहेत. स्नेहल लौटे आणि श्रद्धा वन्हाडी या दोघी ग्रंथालयाचे काम पाहतात. या ग्रंथालयाचा जास्तीत जास्त लाभ घेणाऱ्या म्हणजेच सर्वात जास्त पुस्तके वाचणाऱ्या मुलीला बक्षीस दिले जाते. या वर्षी हे बक्षीस ध्रुवालक्ष्मी पैठणकर (प्र. व. क.) हिला देण्यात आले T.Y.च्या मुलीनी नवीन प्रकाशित झालेली काही पुस्तके भेट म्हणून दिली.

\* वेगवेगळ्या स्पर्धांत यश मिळवलेल्या विद्यार्थिनी -

- १) नेहाली शिंदे (११वी शा.) - N.T.S. शिष्यवृत्ती प्राप्त
- २) श्रद्धा गायकवाड (११वी शा.) - N.T.S. शिष्यवृत्ती प्राप्त
- ३) अभृता चितारी (११वी शा.) - राष्ट्रीय बालविज्ञान परिषदेत राज्यस्तरावर निवड
- ४) पायल कोठारी (११वी शा.) - राष्ट्रीय बालविज्ञान परिषदेत राज्यस्तरावर निवड
- ५) स्नेहल लौटे (तृ. व. क.) - स्काऊट गाईड राष्ट्रपती पुरस्कार
- ६) प्रणोती लेंढे (प्र. व. वा) - C.P.T. उत्तीर्ण
- ७) श्वेता धर्माधिकारी (११वी शा.) - धीरूभाई अंबानी शिष्यवृत्ती प्राप्त.
- ८) दीपिका हंगे (११वी शा.) - राज्यस्तरीय शूटिंग स्पर्धा - एअर पिस्तोल विशेष प्रविण्य
- ९) माधवी गोडसे (तृ. व. क.) - P.S.I. पूर्वपरीक्षा उत्तीर्ण
- १०) आशा माने (तृ. व. क.) - P.S.I. पूर्वपरीक्षा उत्तीर्ण
- ११) वर्षा थरे (तृ. व. क.) - P.S.I. पूर्वपरीक्षा उत्तीर्ण

## Report of the IQAC

- 1) The first meeting of the IQAC was held on 24<sup>th</sup> July. The new members were welcomed and there was a detailed discussion about the functioning of the different aspects of the college. The meeting ended on a positive note with constructive suggestions from the members.
- 2) The second meeting held on 26<sup>th</sup> July was an outcome of the suggestions given by the members. This meeting was held with the representatives of the Non - Teaching staff and all the Office Bearers. There was a unanimity about the need for co-ordinated efforts for the efficient and smooth working of the college. The issues of discipline / security were also discussed.
- 3) On 5<sup>th</sup> September, the IQAC invited Shri. Vasant Rao Desai - Member Representative of the IQAC from the Management, for a meeting to share the concerns of the college. Shri Desai gave a sympathetic hearing and promised to look into the matter.
- 4) The members of the IQAC also prepared a detailed plan regarding the Renovation and new construction of Buildings in the college. It also put up the requirements regarding improvement in amenities and other academic support. This plan was submitted to the S. P. Mandali on 30<sup>th</sup> August 2008.
- 5) The IQAC will be submitting the IQAR for 2007-08 in April to the NAAC and 2008-09.





# उर्मी २००९



'उर्मी २००९' सांस्कृतिक शैक्षणिक महोत्सव उद्घाटन



गण्या माध्यम विश्वाशी



सा रे गा ना : प्राध्यापकांचे



मिस् आणि मिस्टर परशुरामीय



गणित विभाग



समारोप - श्री आनंद आगाशे

